Vă recomandăm cele mai noi apariţii din colecţia „Biblioteca pentru toţi“:

Nr. 1505–1506 Jakob Burckhardt, *Cultura Renaşterii în Italia*, 2 vol., traducere de Nicolae Balotă şi Gh. Ciorogaru, studiu introductiv, tabele cronologice şi note de Nicolae Balotă, 320 + CXVI + 328 pag.

Nr. 1510–1511 Ladislav Ballek, *Vieţi irosite*, roman, 2 vol., traducere de Helliana Ianculescu şi Corneliu Barborică, tabel cronologic de Stefan Pavel Unatínsky şi Peter Kopecky, 212 + XX + 256 pag.

Nr. 1512 Ion Agârbiceanu, *Faraonii* şi alte povestiri din viaţa romilor, ediţie îngrijită de G. Pienescu, tabel cronologic de Cornel Regman, 174 + XVIII pag.

Nr. 1513 Plutarh, *Vieţile paralele. Demostene* şi *Cicero*, traducere, prefaţă, prezentări, note şi tabele cronologice de Adelina Piatkowski, 232 + XXII pag.

Nr. 1514 E. Lovinescu, *Mite*, roman, ediţie îngrijită şi tabel cronologic de Ion Nuţă, 264 + XII pag.

Nr. 1515 Heinrich Heine, *Poezii. Călătorie în Harz*, traduceri, introducere şi note de Ion Bentoiu, tabel cronologic de Al. Pop, postfaţă de Pascal Bentoiu, 344 + XLVIII pag.

Nr. 1516 Marin Mincu, *Ion Barbu. Eseu despre textualizarea poetică*, 298 + XXII pag.

Nr. 1517–1518 Anton Pann, *Povestea vorbii*, 2 vol., ediţie îngrijită şi tabel cronologic de I. Fischer, prefaţă de Henri Zalis, 258 + XXII + 264 pag.

Nr. 1519 Cezar Ivănescu, *Efebul de la Marathon*, poeme, prefaţă de Gheorghe Grigurcu, tabel cronologic de Theodor Codrescu, 228 + XXVIII pag.

Volumele din **Biblioteca pentru toţi** pot fi procurate prin sistemul „Cartea prin poştă“ dacă vă adresaţi Editurii Minerva, Piaţa Presei Libere nr. 1, 71341 Bucureşti, telefon 222.48.23; cheltuielile poştale sunt suportate de editură. Pentru fiecare comandă, indiferent de cantitate, se acordă o reducere de 20%.

ISBN 973-21-0640-9

EDITURA MINERVA

1521

EDITURA MINERVA

FRANCIS PARKMAN

FRANCIS PARKMAN

Pe calea Oregonului

**

fondată în 1895 bpt serie nouă

BIBLIOTECA ALEPH

CLUBUL CĂRŢII DIGITALE

Coperta colecției: DONE STAN
Redactor artistic: VASILE SOCOLIUC

Redactor: TIBERIU AVRAMESCU
Tehnoredactor VASILE CIUCĂ

FRANCIS PARKMAN

Pe calea Oregonului

**

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 2001
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

ISBN 973-21-0640-9

XIII. ÎN URMĂRIREA INDIENILOR

În cele din urmă am ajuns şi în tabăra de la La Bonté, înspre care năzuiserăm atâta amar de vreme. Dintre toate ceasurile de trudă şi chin ce mi-au fost sortite, cele petrecute acolo între amiază şi asfinţit pot, pe cea mai sfântă dreptate, dobândi laurii întâietăţii în ce priveşte grijile şi suferinţele. Am stat sub acel copac chinuindu-mi creierii ca să aflu ce cale ar fi fost mai bine de urmat, pândind umbrele ce păreau a nu se mai urni din loc, soarele ce părea înţepenit în neclintire, şi aşteptând cu sufletul la gură să se ivească de undeva oamenii şi caii cetei lui Bisonette. Shaw şi Henry plecaseră călări într-o expediţie de cercetare a împrejurimilor şi nu s-au mai întors decât la apusul soarelui. Nu se afla nimic îmbucurător nici pe chipurile lor şi nici în veştile pe care le aduceau.

– Am bătut cale de zece mile, îmi spuse Shaw. Am urcat pe cea mai înaltă culme pe care am întâlnit-o şi n-am zărit nici urmă de bizon ori de indian. Nimic pe toată preria întinsă de aici şi până la douăzeci de mile de jur-împrejur.

Calul lui Henry se betegise din pricina urcuşurilor şi coborâşurilor pe atâtea coaste de coline, iar Shaw era şi el frânt de oboseală.

În seara aceea, după cină, stând noi în jurul focului, i-am spus lui Shaw c-ar fi bine să mai aşteptăm încă o zi sosirea lui Bisonette, în nădejdea că avea să vină, iar dacă până la urmă asta nu se întâmpla, să-l trimitem pe Deslauriers cu căruţa şi bagajele îndărăt la Fort Laramie, şi noi s-o luăm după ceata lui Vifor, încercând să le ieşim în cale la locul unde aveau să treacă munţii. Neavând aceleaşi motive ca mine de a-i căuta pe indieni, Shaw era împotriva acestui proiect; aşa că am hotărât să plec singur. Am recurs la soluţia asta cu inima destul de îndoită, deoarece îmi dădeam foarte bine seama că în starea în care mă aflam, o astfel de încercare avea să fie primejdioasă şi plină de riscuri. Trăgeam nădejde că în cursul zilei următoare o să apară totuşi Bisonette, aducând unele veşti menite să ne limpezească situaţia şi să-mi dea putinţa de a-mi atinge ţinta pe căi ceva mai cuminţi şi mai sigure.

Puşca lui Henry Chatillon era trebuitoare pentru traiul celorlalţi în timpul lipsei mele; aşa că l-am chemat pe Raymond şi i-am poruncit să se pregătească, fiindcă are să plece împreună cu mine. Raymond îşi rostogoli ochii în cap uitându-se pierdut în jur, dar până la urmă izbuti să se împace cu gândul acesta şi se retrase în culcuşul lui de sub căruţă. Era un flăcău mătăhălos şi avea o faţă lătăreaţă pe care de la prima vedere se citea prostie nemărginită şi netulburată mulţumire de sine. În ce priveşte însuşirile valoroase, avea un soi de devotament încăpăţânat, nu ştia deloc ce e teama de primejdie şi dovedea un fel de instinct sau putere de pătrundere ce-l făcea să apuce pe calea cea bună în situaţii când minţi mult mai agere ca a lui ar fi dat greş. Pe lângă astea, era mare meşter în mânuirea puştii şi la priponitul cailor.

Toată ziua următoare, soarele se revărsă asupra noastră o arşiţă nemiloasă şi pătrunzătoare. Depărtările albastre ale preriei păreau să tremure sub dogoare. Corturile tovarăşilor noştri indieni se scorojeau sub razele arzătoare, iar puştile rezemate de copac erau atât de fierbinţi că nu puteai pune mâna pe ele. Peste toată tabăra se întinsese o tăcere ca de moarte, tulburată numai de zumzăitul bărzăunilor şi al ţânţarilor. Oamenii dormeau sub căruţă, cu frunţile rezemate pe braţe. Indieni stăteau ascunşi în cort, doar perechea de însurăţei se retrăsese la adăpostul unui umbrar din piei de bizon şi stăteau colo unul lângă altul, iar vraciul cel bătrân, cu chipul său aspru şi împuţinat de slăbiciune şi coastele ieşite în afară, sta cocoţat ca un cloncan printre ramurile uscate ale unui copac scorburos şi cerceta necontenit zările în căutare de duşmani. Am mâncat de prânz şi pe urmă Shaw şi-a înşeuat calul, zicându-mi:

– Mă reped îndărăt până la Horseshoe Creek să văd dacă Bisonette n-o fi cumva acolo.

– Aş merge şi eu, i-am răspuns, dar trebuie să-mi păstrez cu grijă ce brumă de puteri mi-a mai rămas.

În cele din urmă s-a apropiat şi asfinţitul. Mă îndeletnicii o vreme cu unsul şi curăţatul puştii şi pistoalelor şi cu alte pregătiri în vederea călătoriei. Se făcuse destul de târziu când izbutii în sfârşit să mă înfăşor în pătură şi să încerc să dorm, cu capul pe şa. Shaw nu se întorsese, dar asta nu ne neliniştea deloc, fiindcă presupuneam că se întâlnise cu Bisonette şi rămăsese să petreacă noaptea cu el. De vreo două-trei zile mă simţisem mai bine şi mă mai întremasem dar pe la miezul nopţii mă treziră durerile şi vreo câteva ceasuri nu mai putui să dorm. Razele lunii tremurau peste pieptul vânjos al înălţimilor ce străjuiau râul Platte: nu

se auzea nici un zgomot în afara acelor sunete slabe şi inexplicabile ce par şoapte şi paşi tiptili şi care pentru nimeni dintre cei ce au petrecut noaptea în singurătate, în mijlocul pustiurilor ori al pădurilor, nu pot rămâne neînţelese. Tocmai când era gata să adorm din nou, mă trezi un glas cunoscut care striga din depărtare. Paşi grăbiţi se apropiară de tabără şi în graba mare se arătă Shaw, pe jos şi cu puşca în mână.

– Unde ţi-e calul? îl întrebai ridicându-mă proptit în cot.

– L-am pierdut! răspunse Shaw. Unde-i Deslauriers?

– Acolo, îi răspunsei arătând spre un maldăr răvăşit de pături şi piei de bizon.

Shaw scormoni printre ele cu ţeava puştii şi numai-decât credinciosul nostru canadian se ridică în picioare.

– Hai, Deslauriers, aprinde focul şi dă-mi ceva de mâncare.

– Unde-i Bisonette? întrebai eu.

– Dumnezeu ştie, că la Horseshoe Creek nu e nimeni. Shaw se întorsese la locul unde făcuserăm noi tabără cu două zile mai înainte şi negăsind nimic altceva decât cenuşa de la focurile noastre, legase calul de copac şi intrase în râu, să se scalde. Calul se speriase de ceva, rupsese legătura, şi două ceasuri încheiate încercase Shaw să-l prindă, fără să izbutească. Se apropia seara, şi el se afla la douăsprezece mile de tabără. Aşa că a lăsat naibii calul şi a pornit-o pe jos ca s-ajungă la noi. Cea mai mare parte din drumul acesta singuratic şi primejdios o făcuse pe întuneric. Mocasinii lui ajunseseră simple zdrenţe şi se rănise serios la picioare. Totuşi, se aşeză liniştit să mănânce, fără ca seninătatea lui obişnuită să fie în vreo măsură tulburată de toate cele întâmplate, şi ultima imagine contemplată

înainte de a adormi din nou a fost a lui Shaw aşezat turceşte în faţa focului şi fumându-şi tacticos pipa.

Când m-am trezit, în aer plutea o mireasmă de umezeală şi răcoare, un fel de negură cenuşie se revărsa peste câmpii, iar pe zarea dinspre răsărit se contura o dungă de cer rece şi roşiatic. Am strigat la oameni şi numaidecât un foc mare şi-a aprins strălucirea în lumina nesigură a dimineţii şi s-au pornit pregătirile pentru masă. Ne-am aşezat cu toţii pe iarbă la cea din urmă masă civilizată la care Raymond şi cu mine aveam să luăm parte pentru o anumită vreme.

– Acuma adă caii!

Nu peste mult timp iepşoara mea Pauline se afla în preajma focului. Era un animal ager, robust şi blând, şi-o botezasem aşa după numele lui Paul Dorion, de la care o luasem în schimbul lui Pontiac. Se vedea cât de colo că nu e echipată pentru o simplă plimbare matinală. În faţa oblâncului înalt al şeii negre de modă muntenească se aflau atârnate tocuri mari de piele şi în ele pistoalele cele grele. O pereche de desagi de atârnat la şa, o pătură înfăşurată strâns, un pacheţel cu daruri pentru indieni pus într-o piele de bizon, o traistă de piele plină cu făină şi alta mai mică plină cu ceai erau toate legate cu grijă la spatele şeii, iar pe gât avea înfăşurată o funie lungă. Raymond urma să încalece o catârcă neagră şi vânjoasă, echipată la fel. Ne umplurăm ochi cornurile cu praf de puşcă, şi după aceea încălecarăm.

– Ne întâlnim la Fort Laramie în ziua de întâi august, i-am spus eu lui Shaw.

– Asta dacă nu ne întâlnim mai înainte, îmi răspunse el. Cred c-am s-o iau şi eu pe urmele voastre peste vreo zi, două.

De fapt asta a şi încercat să facă, şi ar fi izbutit dacă nu i s-ar fi ivit în cale piedici cu neputinţă de trecut chiar şi pentru un om cu voinţa lui neînduplecată. La două zile după ce m-am despărţit de el, Shaw l-a trimis pe Deslauriers la fort cu căruţa şi bagajele şi a plecat înspre munţi împreună cu Henry Chatillon; numai că o teribilă furtună îşi revărsase potopul peste prerie şi ştersese aproape cu totul nu numai urmele noastre, ci chiar şi pe cele ale indienilor. Făcură tabără la poalele munţilor, iar de acolo nu mai ştiură încotro s-o apuce. Dimineaţa, Shaw îşi dădu seama că se intoxicase grav din pricina plantei numită „oţetar otrăvitor", în asemenea hal încât îi era cu neputinţă să mai călătorească. Aşa că s-au întors cu chiu cu vai la Fort Laramie. Shaw a zăcut din greu vreme de-o săptămână şi a rămas la fort până l-am găsit cu acolo, ceva mai târziu.

Să ne întoarcem la şirul povestirii mele. Prin urmare, Raymond şi cu mine am strâns mâinile prietenilor şi am pornit-o peste prerie căţărându-ne prin văiugile nisipoase săpate de apă pe coastele colinelor şi ajungând în cele din urmă la câmpia cea înaltă. Blestemată de-ar fi fost regiunea aceea şi tot n-ar fi putut să aibă un aspect mai jalnic. Pretutindeni vedeai dealuri sfâşiate de râpe, văi adânci şi câmpuri întinse; şi toate acestea străluceau în acelaşi fel, într-un alb uniform şi insuportabil, pârjolite de soarele arzător. Ca şi cum ar fi fost scorojită din pricina fierbinţelei, faţa pământului se arăta scrijelită în nenumărate crăpături şi văi care, toate, nu puţin ne îngreuiau drumul. Maluţile abrupte erau albe, fărămicioase şi pe fundurile văilor am dat de mai multe ori peste urmele lătăreţe lăsate de urşii grizzly, nicăieri în altă parte mai numeroşi decât în regiunea aceea. Crestele colinelor erau tari ca piatra şi presărate cu sfărâmături

de cremene şi jasp roşu şi tăios; privind de pe ele nu puteai zări nimic în stare să mai spargă monotonia acelei pustietăţi, cel mult ici şi colo câte un pin răzleţ cocoţat pe buza unei râpe, cu ramurile întinse în văzduhul arzător, ca nişte braţe descărnate şi urâte. Mirosul lor de răşină mă făcea să mă gândesc la munţii înveşmântaţi în codri de brad din Noua Anglie şi, chinuit cum eram de setea pricinuită da boală, să visez cu adâncă nostalgie la comorile cristaline oferite cu dărnicie prin miile de izvoare din munţii noştri cei fără de număr. Auzeam, în închipuire, susurul şi clipoceala apelor printre stâncile umbroase şi le vedeam cu ochii minţii cum licăresc în depărtare pe fundurile prăpăstiilor şi cum se adună strop cu strop picurând de pe firele lungi ale muşchilor înverziţi.

Pe la amiază întâlnirăm un curs mic de apă, străjuit de câţiva copaci şi tufărişuri; acolo ne-am odihnit un ceas. Pe urmă am pornit iar la drum, orientându-ne după soare, până ce, când se apropiase bine vremea asfinţitului, dădurăm peste alt curs de apă cu numele de Bitter Cottonwood Creek[1]. Pe malurile acestuia creşteau din loc în loc tufărişuri mai dese şi câţiva copaci bătrâni şi chinuiţi de furtuni. La poalele unuia dintre copacii aceştia ne-am aşezat şeile şi, după ce am pus piedicile cailor, le-am dat drumul să se ducă la păscut. Râuleţul acela era limpede şi zglobiu şi cânta lin alunecând peste nisipul cel alb. Păsări mărunte de apă se bălăceau pe acolo din loc în loc şi împânzeau văzduhul cu strigăte şi fâlfâit de aripi. Soarele tocmai începuse să coboare, printre petice de nori roşii şi aurii, dincolo de Mount Laramie. Mă aşezai pe un trunchi de copac

[1] Râul plopului amar.

aproape de malul apei şi mă uitai îndelung la jocul fără astâmpăr şi fără contenire al peştişorilor dintr-un colţ mai adânc şi mai ferit. Părea ciudat, dar parcă mă simţeam mai în puteri decât dimineaţa şi aproape aş fi putut spune că simt cum îmi revine sănătatea.

Am făcut focul. Se lăsă noaptea şi lupii se dezlănţuiră cu urletele lor. Un glas adânc începea, apoi primea răspunsuri fioroase dinspre coline, dinspre prerie şi dinspre păduri. Priponirăm iapa şi catârca, şi n-am mai deschis ochii decât a doua zi, pe lumină. Îndată am dat drumul cailor, tot cu piedicile la picioare, să mai pască un ceas până la vremea plecării. Aproape isprăvisem pregătirile de masă, când Raymond zări o antilopă la vreo jumătate de milă depărtare şi spuse că se duce s-o vâneze.

– Treaba ta e să ai grijă de cai, i-am spus atunci. Eu sunt prea slăbit ca să fiu în stare de mare lucru dacă se întâmplă ceva cu ei, aşa că nu trebuie să pierzi din ochi tabăra.

Raymond făgădui că aşa va face şi plecă luându-şi puşca. Dragii noştri cai trecuseră apa şi păşteau iarba înaltă de pe malul celălalt, tare chinuiţi de atacurile unor muşte mari şi cu capul verde. Privindu-i, îi văzui coborând domol într-o adâncitură, şi cum se scurseră câteva minute şi nu se mai arătară, trecui apa ca să văd ce-i cu ei. Spre marele meu necaz şi adânca mea îngrijorare îi zării la mare distanţă continuând să se îndepărteze în galop întins. Pauline o luase înainte, după ce rupsese piedica, iar catârca, încă împiedicată, se ţinea după ea făcând salturi neîndemânatece. Am tras un foc de puşcă şi am început să strig chemându-l pe Raymond. Veni foarte repede trecând în fugă râuleţul şi cu o basma roşie legată în jurul capului. Îi arătai cu mâna pe fugări şi-i poruncii să se ia numaidecât după ei. Mor-

măind printre dinţi un „sacré", o rupse îndată la fugă cu puşca bălăbănindu-i-se în mână. Mă urcai pe creasta unei coline de unde, aruncându-mi privirile departe peste prerie, i-am putut zări pe fugari îndepărtându-se tot în galop întins. M-am întors la foc şi m-am aşezat la rădăcina copacului. Cu greu şi pline de amarnic necaz, ceasurile treceau unul după altul. O bucată de coajă desprinsă de pe trunchi dar încă atârnată de copac fâlfâia în vânt la spatele meu, iar ţânţarii îşi continuau zumzetul aromitor; în afară de astea, pe toată întinderea potopită de arşiţă nu se mai vedea nici o mişcare şi nici cel mai slab semn de viaţă. Soarele se înălţa din ce în ce mai sus, până când mi-am dat seama că trebuie să fie vremea amiezii. Părea puţin probabil ca animalele să poată fi prinse şi aduse îndărăt. Iar dacă aşa stăteau lucrurile şi nu mai puteam pune mâna pe cai, mă aflam într-o situaţie cât se poate de primejdioasă. Când mă despărţisem de el, Shaw era hotărât să plece în dimineaţa asta, dar încă nu ştia încotro. Să plec în căutarea lui ar fi fost o încercare cu totul zadarnică. Până la Fort Laramie era cale de patruzeci de mile, şi eu nu eram în stare să străbat o singură milă fără amarnice eforturi. Cum până la vremea aceea nu deprinsesem filozofia renunţării la lupta împotriva greutăţilor cu neputinţă de biruit, am luat hotărârea ca, fie ce-o fi, să merg mai departe în căutarea indienilor. Nu-mi venea în minte decât un singur plan de acţiune: să-l trimit pe Raymond înapoi la fort cu poruncă să cumpere alţi cai, iar eu să rămân pe loc şi să aştept întoarcerea lui, care s-ar fi putut să se petreacă peste trei zile. Dar să rămâi pe loc şi singur vreme de trei zile, într-o regiune bântuită de indieni primejdioşi, nu era chiar cea mai surâzătoare perspectivă; pe de altă parte, dacă se prelungea cu încă

trei zile căutarea indienilor, la care pornisem, avea tot mai puţine şanse să mă ducă la vreun rezultat îmbucurător. Tot întorcând planurile astea şi pe-o parte şi pe cealaltă, mi se făcu foame; şi cum din stocul nostru de provizii nu mai rămăseseră decât patru sau cinci funturi de făină, plecai din tabără să văd dacă nu pot da de ceva vânat. Nu se zărea nimic în afară de vreo patru-cinci ploieri care se roteau pe deasupra capului meu şi din când în când se mai lăsau şi pe prerie. Împuşcai doi dintre ei şi tocmai mă pregăteam să fac cale întoarsă, când zării ceva ce mă făcu să tresar. Ceva micuţ şi negru la culoare, un cap de om, se iţi şi dispăru numaidecât în tufărişurile dese de pe malul apei, puţin mai jos de locul unde mă aflam eu. Prin locurile acelea, orice străin trebuie luat mai întâi drept un posibil duşman. Am întins într-acolo ţeava puştii. Numaidecât ramurile tufărişului au fost scuturate cu putere şi două capete, dar nu capete de om, s-au arătat la vedere şi care nu mi-a fost bucuria când am dat cu ochii de înfăţişarea smerită şi plină de pocăinţă a catârcei noastre şi înfăţişarea şargă a Paulinei. Călare pe catârcă şedea Raymond, palid şi prăpădit, jeluindu-se din pricina unei dureri ascuţite în coşul pieptului. Am luat eu în primire caii, iar el a îngenuncheat la marginea râuleţului, ca să bea apă. Îi urmărise pe fugari până la un afluent al lui Laramie Kreek, pe distanţă de peste zece mile; abia acolo, cu mare greutate, izbutise să pună mâna pe ei. Văzui că e neînarmat şi-l întrebai ce făcuse cu puşca. Îl stânjenise la fugă şi o lepădase pe prerie, cu gândul că are s-o găsească la întoarcere; dar nu mai izbutise să dea de ea. O asemenea pierdere se putea dovedi a fi deosebit de gravă. Eram însă atât de bucuros de redobândirea cailor şi de credinţa dovedită de Raymond, căci dacă

n-ar fi fost atât de devotat ar fi putut să fugă cu cai cu tot, încât nu prea m-am mai gândit la pagubă; după ce i-am făcut nişte ceai într-o cană de tablă pe care o luasem cu noi, i-am spus că are un răgaz de două ceasuri de odihnă până la vremea când o să pornim din nou la drum. Nu mâncase nimic toată ziua; nu-i era însă foame, aşa că de îndată se întinse pe pământ ca să doarmă. Am priponit caii într-un loc cu iarbă cât mai bună şi cât mai bogată şi am aprins nişte focuri de lemne verzi, ca să-i apăr împotriva muştelor; apoi m-am aşezat din nou lângă rădăcina copacului, am urmărit mersul domol al soarelui pe cer şi am tot bombănit împotriva fiecărei clipe ce trecea fără folos.

Răgazul dat lui Raymond trecuse, aşa că-l trezii din somn. Am înşeuat caii şi ne-am pus din nou în mişcare, dar mai întâi de toate am pornit în căutarea puştii pierdute şi am avut norocul ca într-un ceas s-o găsim. Numaidecât am luat-o către vest şi mergând în pas domol am trecut peste coline şi peste văi îndreptându-ne spre munţii Black Hills. Arşiţa nu ne mai chinuia, căci un nor acoperise faţa soarelui. Aerul era acum proaspăt şi răcoros, munţii din depărtare păreau parcă mai posomorâţi, se auzea duduit îndepărtat de tunete şi mase de nori negri şi grei se ridicau deasupra piscurilor zdrenţuite. La început, soarele după-amiezii îi tivise cu o panglică argintie; curând însă o întunecime grea acoperi tot cerul, iar deşertul din jurul nostru fu învăluit de-o lumină ca de amurg. O măreţie solemnă se revărsa din murmurul din ce în ce mai puternic şi mai aspru al tunetelor, ca şi din umbrele tot mai dese ce învăluiau munţii şi câmpia. Furtuna se dezlănţui printr-un fulger orbitor care despică cerul în zigzag, urmat de un asurzitor bubuit de tunet şi de urletul

puternic al vântului ce se năpustea peste câmpie revărsând asupra noastră valuri de apă. Raymond privi în jur şi blestemă stihiile neîndurătoare. Se părea că nu se află nici un fel de adăpost prin preajma noastră, dar până la urmă descoperirăm o vale adâncă săpată în preria netedă şi pe la jumătatea coastei un pin bătrân ale cărui ramuri aproape orizontale alcătuiau un soi de şopron unde puteai găsi puţin adăpost împotriva ploii. Am aflat un loc de trecere potrivit, am dus caii în vale şi pe fundul ei i-am priponit de nişte pietre mari; apoi am urcat pe coastă în sus, ne-am pus păturile în cap şi ne-am aşezat unul lângă altul sub ramurile bătrânului copac. Poate că nu m-am priceput eu să apreciez timpul, dar mi s-a părut c-am stat acolo cel puţin un ceas, vreme în care în jurul nostru se revărsa potop de ploaie atât de deasă încât abia dacă mai puteam zări stâncile de pe cealaltă coastă a văii. Prima furie a furtunii a trecut oarecum repede, numai că ploaia continua să se reverse în valuri. În cele din urmă, Raymond şi-a pierdut răbdarea, s-a căţărat pe coastă şi a ajuns sus, pe preria netedă.

– Cum ţi se mai pare vremea? strigai eu de-acolo, de sub copac.

– Vrăjmaşă tare, răspunse Raymond, întunecime pretutindeni.

Apoi coborî îndărăt şi se aşeză alături de mine. Mai trecură vreo zece minute.

– Ia mai du-te sus şi mai uită-te o dată, zisei eu, şi Raymond iar o porni pe urcuş. Ei, cum mai e?

– Tot la fel, numai că deasupra muntelui se-arată o măruntă pată de lumină.

În vremea asta ploaia începuse să se mai potolească; am coborât pe fundul văii, am găsit bietele animale stând în apă până la genunchi şi le-am dezlegat. Le-am

dus de căpăstru până la gura văii şi am ieşit pe preria de deasupra. Pretutindeni în jur era întunecime; dar pata de lumină de deasupra munţilor se lărgea din ce în ce mai mult şi căpăta roşeaţă, până când în cele din urmă norii se sparseră lăsând cale liberă razelor de soare să se reverse asupra povârnişurilor şi să le învăluiască într-o aburea albăstrie la fel de gingaşă ca şi aceea care înveşmântă Apeninii în unele seri de primăvară. Apoi norii se împrăştiară cu grăbire, ca nişte ordii de duhuri rele înfricoşate şi urmărite de biruitori. Câmpia din jurul nostru se scălda iarăşi în razele soarelui; curcubeul îmbrăţişa pustietăţile de la zarea dinspre miazănoapte până la cea dinspre miazăzi şi departe în faţa noastră poalele unei păduri păreau că ne îmbie la odihnă şi înviorare. Când am ajuns acolo, am aflat pădurea spuzită de licăririle boabelor de rouă şi însufleţită de trilurile şi fluturările de aripi ale păsărilor. Amorţite de ploaie, gâze înaripate, cu înfăţişare ciudată, atârnau pe frunzele şi scoarţa copacilor.

Cu mare trudă, Raymond izbuti să aprindă un foc. Caii se grăbiră să se înfrupte din iarba moale şi bogată, iar eu mă înfăşurai în pătură şi mă întinsei pe pământ, cu ochii la priveliştea peste care se lăsa amurgul. Deşi până atunci munţii ni se arătaseră parcă încruntaţi şi neprimitori, păreau acum luminaţi de un zâmbet drăgăstos, iar verdeaţa valurilor unduitoare ale câmpiei te făcea să te gândeşti că se bucură de dărnicia firii. Aşa cum mă găseam atunci, ud leoarcă, bolnav şi trudit, simţeam totuşi cum cele ce vedeam fac să-mi fie inima uşoară şi voioasă şi luai asta drept un semn prevestitor de bine.

Raymond se trezi dimineaţa tuşind de mama focului, dar eu s-ar fi părut că nu păţisem nimic. Ne urcarăm pe cai şi trecând peste un firişor de apă o luarăm printre

copaci, apoi ne continuarăm calea pe întinsul câmpiei. Acum însă mergeam doar la pas şi cercetam cu grijă locurile ca să găsim urme ale indienilor, fiind siguri că pe undeva pe acolo trecuseră; numai că iarba rară pipernicită nu era mai înaltă de trei sau patru inci, iar terenul era atât de pietros încât o întreagă armată ar fi putut mărşălui pe acolo fără să lase după ea cine ştie ce urme. Urcând şi coborând, strecurându-ne prin văi, ne vedeam mai departe de drum. Pe când treceam pe la poalele unei coline, şi Raymond se afla înaintea mea la oarecare distanţă, îl văzui că smuceşte deodată dârlogii catârului, sare din şa şi, aplecându-se din şale, porneşte în goană pe o văiugă; apoi, doar peste câteva clipe, auzii pocnetul spart al puştii lui. O antilopă rănită trecu peste deal alergând în trei picioare. I-am dat bici Paulinei şi m-am luat după antilopă. Agera mea iepşoară mă duse iute până lângă vânat care, după ce mai făcu vreo câteva salturi inutile, încremeni în loc, renunţând parcă la orice nădejde de scăpare. Ochii ei strălucitori au îndreptat spre chipul meu o privire atât de deznădăjduită, încât cu o crâncenă strângere de inimă am împuşcat-o în cap. Raymond o jupui şi o tranşă, pe urmă am atârnat ciosvârtele la şei, tare încântaţi că stocul nostru de provizii se refăcea la timp atât de potrivit.

Ajungând pe creasta unei coline, văzurăm înaintea noastră şi tocmai la marginile ceţoase ale preriei o dungă de copaci şi crânguri umbroase ce arătau că pe acolo se află albia lui Laramie Creek. În pragul amiezii ajunserăm pe malurile lui şi începurăm să căutăm cu înfrigurare urme lăsate de indieni. Am urmat cursul râului cale de mai multe mile, mergând ba pe mal ba prin apă, cercetând fiece banc de nisip şi fiece loc mlăştinos. Atât de mult înaintasem mergând pe malul

apei, încât începu să ne fie teamă că trecusem peste urme fără să le băgăm de seamă. Într-un târziu îl auzii pe Raymond strigând şi-l văzui că sare jos de pe catârcă şi începe să cerceteze ceva de pe malul apei. M-am dus repede lângă el. Era o urmă de mocasin indian. Încurajaţi de descoperirea asta, ne continuarăm cercetările până când în cele din urmă îmi atraseră atenţia nişte semne de pe o porţiune de pământ mai moale, aflată nu departe de mal; ducându-mă să le cercetez mai îndeaproape, găsii mai multe urme de mocasin, unele de oameni în toată firea, altele de copii. Chiar atunci Raymond observă pe malul celălalt gura unui pârâiaş care curgea dinspre sud. Trecu pe malul opus, porni pe lângă pârâiaş şi peste câteva clipe îl auzii din nou strigând, aşa că trecui şi eu dincolo ca să dau de el. Pârâiaşul avea o albie lată şi nisipoasă prin mijlocul căreia se scurgea firul firav de apă; şi pe amândouă malurile tufărişurile erau aşa de dese, că nu vedeai nimic dincolo de ele. Îl găsii pe Raymond aplecat asupra urmelor lăsate de trei sau patru cai. Căutând mai departe, descoperirăm şi urmele unui bărbat, apoi ale unui copil, iar ceva mai încolo altele de cal; până la urmă, în sfârşit, găsirăm tufărişurile călcate în picioare şi cu crengile rupte, atât pe un mal cât şi pe celălalt, pe urmă nisipul răscolit de picioare nenumărate şi străbătut de-a curmezişul de brazdele adânci lăsate de parii de cort târâiţi pe deasupra lui. Acum nu mai încăpea nici o îndoială că dădusem de urma indienilor. M-am strecurat prin tufărişuri şi la o oarecare distanţă, pe preria de dincolo de ele, am dat peste vreo sută cincizeci de grămezi de cenuşă rămasă de la focurile de tabără, oase şi bucăţi de piele de bizon împrăştiate peste tot şi chiar şi ţăruşii de care priponiseră caii încă

mai stăteau înfipți în pământ. Tare bucuroşi de izbândă, am ales un copac cât mai potrivit, am dat drumul cailor şi ne-am apucat să pregătim ceva de mâncare dintr-o ciosvârtă de antilopă.

Greutăţile şi lipsurile vieţii în prerie îmi priiseră de minune. De când plecasem din tabăra de la La Bonté îmi revenise sănătatea, şi îmi sporiseră puterile. Am mâncat atunci împreună cu Raymond aflându-ne amândoi în culmea fericirii; fiindcă nici prin gând nu ne-ar fi trecut că ajungând noi la un capăt al drumului aveam să mai întâmpinăm cine ştie ce greutăţi până să dăm de celălalt. Dar, după ce aduserăm caii de la păscut, văzurăm că ghinioanele nu încetau să se ţină de capul nostru. Pe când o înşeuam pe Pauline, îmi dădui seama că ochii îi sunt întunecaţi ca plumbul, iar luciul părului ei şarg dispăruse cu totul. Pusesem piciorul în scară dând să încalec, când Pauline se împletici şi se prăvăli pe-o parte. Făcu un efort, se săltă iar pe picioare şi rămase lângă foc cu capul atârnând în pământ. Ar fi fost greu de spus dacă fusese muşcată de vreun şarpe, dacă mâncase vreo buruiană rea, ori se îmbolnăvise aşa deodată; în orice caz, boala ei venea la timp cum nu se putea mai nepotrivit şi era o adevărată nenorocire. Încercând din nou, izbutii să încalec şi cu pas domol porniram înainte pe urmele indienilor. Urmele acestea ne duseră pe un urcuş şi apoi pe o câmpie întinsă şi monotonă; şi aici, spre marele nostru necaz, urmele aproape dispărură, fiindcă pământul era tare ca stânca, iar dacă stânca asta avusese cumva imprimată pe ea o formă de copită, atunci fusese ştearsă cu totul de potopul de ieri. În înaintarea lui dezordonată, când merge pe prerie, un sat de indieni se lăţeşte deseori şi pe câte o jumătate de milă; aşa că nu lasă nicăieri în urma

lui semne lămurite ale trecerii, iar sarcina găsirii lor devine de două ori mai grea şi mai obositoare. Spre norocul nostru, pe câmpie se vedeau împrăştiate numeroase muşuroaie mari de furnici având fiecare câte un yard sau mai bine în diametru, şi multe dintre ele erau acum dărâmate de picioarele oamenilor şi ale cailor, ori de parii de cort. Ne-au ajutat mult şi frunzele zemoase ale cactuşilor, strivite şi ele din aceleaşi pricini; şi aşa, pas cu pas, mergeam înainte. Deseori pierdeam urma cu totul, apoi iar o găseam; dar către sfârşitul zilei o pierdurăm de-a binelea. Stăteam pe loc, şi nu găseam nici un semn în stare să ne îndrume. Câmpia golaşă se întindea împrejurul nostru leghe după leghe cât vedeai cu ochii, iar în faţă se înălţa şirul lung şi întunecat al munţilor, de la miazănoapte către miazăzi. Puţin la dreapta noastră, Mount Laramie se ridica dominând totul în jur şi dintr-o vale întunecoasă, aflată chiar dincolo de unul dintre povârnişurile de la poalele sale, văzurăm ridicându-se încet fuioare albe de fum.

– Cred, zise Raymond, că în locul acela trebuie să se afle nişte indieni. Poate că n-ar fi rău să ne ducem la ei.

Dar asemenea hotărâre nu era uşor de luat şi până la urmă am preferat să ne îndeletnicim mai departe cu căutarea urmei pierdute. Numai steaua noastră norocoasă ne-a îndemnat să facem aşa, fiindcă mai târziu am avut toate temeiurile să credem, după informaţiile date de indieni, că fumul era folosit ca nadă de o ceată de indieni Crow porniţi la război.

Noaptea se apropia şi din altă parte decât de la poalele munţilor n-aveam cum face rost de apă şi de lemne. Aşa că într-acolo o luarăm, orientându-ne după locul unde Laramie Creek ieşea în prerie. Când ne atinserăm ţinta, piscurile pleşuve ale munţilor încă mai

străluceau sub bătaia razelor soarelui. Râul se desprindea printr-un şuvoi furios din neagra lui temniţă de până atunci. Vecinătatea muntelui şi vuietul apei îţi dădeau un minunat simţământ de voioşie şi fericire. Pe malul râului se găsea un locşor acoperit cu iarbă şi înconjurat de tufărişuri numai bune să ne ferească pe noi şi focul de privirile indienilor rătăcitori. Aici, prin iarbă, am găsit o mulţime de cercuri alcătuite din pietre mari, rămăşiţe ale unei tabere de iarnă a indienilor Dahcotah. Ne-am culcat, şi nu ne-am mai trezit până la răsăritul soarelui. O piatră mare se înălţa din malul râului şi la poalele ei apa adâncă se rotea mereu în mici vârtejuri. Ispita era prea puternică. Aruncai hainele de pe mine, sării în apă, mă lăsai purtat de curent într-un cerc larg şi pe urmă, prinzându-mă de-o rădăcină vânjoasă, ieşii pe mal. Efectul fu atât de răcoritor încât îl luai drept semn al însănătoşirii depline. Dar abia apucarăm să încălecăm şi să pornim la drum că şocul de moment îşi şi pierdu efectul. Din nou am atârnat în şa ca de obicei, izbutind doar cu greu să mă ţin drept.

– Ia uită-te colo, îmi spuse Raymond. Vezi cheile acelea? Dacă au trecut vreodată indieni prin locurile astea, atunci pe-acolo trebuie s-o fi luat.

Ajunserăm la locul arătat de Raymond, un fel de spărtură adâncă în trupul muntelui, şi nu peste multă vreme dădurăm de un muşuroi de furnici tăiat de dâra unui par de cort. Atât – şi ne era prea de ajuns; de data asta nu mai puteam avea nici o îndoială. Şi mergând noi înainte, sosirăm într-un loc unde cheile se îngustau atât de mult încât indienii se văzuseră siliţi să strângă bine rândurile, aşa că descoperirăm urme din ce în ce mai multe şi mai desluşite. Spărtura se termina cu o trecere stâncoasă şi dădea pe urmă într-un defileu foarte

înclinat, străjuit de coaste prăpăstioase. Aici buruienile şi tufişurile fuseseră făcute fărâme de gloata celor care trecuseră peste ele. Înaintarăm fără grabă pe calea stâncoasă a cheilor, dar cu tare multă trudă; aşa am mers preţ de-un ceas sau două, printre pereţi stâncoşi şi golaşi, înalţi de sute de picioare. Călare pe catârca lui vânjoasă, Raymond mă întrecuse destul de mult la vremea când ajunsei la poalele unui urcuş mai pieptiş decât cele de până atunci şi care îmi închipuiam că trebuie să fie locul cel mai înalt al trecătorii. Icnind şi împleticindu-se, Pauline se-străduia cu greu să mai înainteze câţiva paşi pe urcuş în sus, pe urmă înţepeni pe loc, nemaifiind în stare să-şi vadă de drum. Descălecai şi încercai s-o duc de dârlogi; dar curând se sfârşiră şi slabele mele puteri; atunci i-am desfăcut funia de la gât şi legându-mi-o de mână am început să mă târăsc în patru labe. Am ajuns pe culme cu totul sleit de puteri şi leoarcă de sudoare. Pauline stătea ca o stană de piatră lângă mine, şi umbra ei cădea peste stâncile arse de soare; şi în umbra asta, neavând alta, am zăcut o vreme, căci nu mai eram în stare să-mi mişc mădularele. De jur-împrejur, steiurile negricioase, cu vârfuri ca acul de ascuţite, se scăldau în soare fără ca vreun copac, vreun tufiş sau vreun firişor de iarbă să le mai îndulcească tristeţea. Întreaga privelişte arăta ca pârjolită de-o arşiţă nemiloasă şi de neîndurat.

Abia după o vreme am izbutit cu greu să încalec şi am pornit mai departe, coborând pe coasta dinspre vest a trecătorii. Ne aflam într-o situaţie cam caraghioasă. Nici om nici cal nu mai erau buni de nimic. Eu nu mai eram în stare să lupt, Pauline nu mai era în stare să alerge.

Lui Raymond i se desfăcuse chinga la şa; aşa că eu o luai înainte şi el a rămas să-şi dreagă chinga. Ajunsei

la capătul unei pante şi aici o binevenită priveliştе îmi încântă ochii: un colţişor cu iarbă verde şi fragedă se ascundea printre steiuri, mărginit de-o parte de-un ciucure de tufişuri scăldate în soare şi pe alta de câţiva pini bătrâni şi rămuroşi căţăraţi pe stâncă. Un glas ascuţit şi binecunoscut îmi ură bun venit şi mă făcu să-mi aduc aminte de vremile copilăriei: acela al gâzei căreia şcolarii din Noua Anglie îi zic „lăcustă" şi care stătea cocoţată pe cetina încălzită de soare a unuia dintre pini. Pe urmă, altă bucurie: de dincolo de tufişuri, susur de apă curgătoare îmi mângâie auzul. Cu de la sine îndemn Pauline porni într-acolo şi pătrunzând sub crengile pinilor dădurăm de-o stâncă neagră ascunsă sub perdeaua verde şi răcoroasă a ramurilor. Un firişor de apă rece ca gheaţa ţâşnea din coasta stâncii şi se aduna într-o albie mare de nisip alburiu de unde nu se vedea să aibă vreo ieşire; ci se strecura în terenul de dedesubt. Câtă vreme eu îmi umplui de la izvor cana de tablă, Pauline se repezi să-şi scufunde capul în apa din albie. Mai fuseseră şi alţi musafiri pe acolo, înaintea noastră. De jur-împrejur, în pământul moale, se vedeau urme de elan, de cerb şi de capră sălbatică din Munţii Stâncoşi; ursul grizzly însuşi lăsase de curând acolo urma lăţăreaţă a labelor sale şi ale spăimântătoarelor lui gheare. Căci doar aici, în munţii aceştia, îşi avea el sălaşul cel mai îndrăgit.

Nu mult după ce plecarăm de la izvor, dădurăm peste o poieniţă înverzită înconjurată de munţi şi însemnată, spre marea noastră bucurie, cu toate urmele unei tabere indiene. Ochiul ager şi experimentat al lui Raymond găsi chiar unele semne ce-i dădeau putinţa să spună unde anume îşi ridicase Reynal cortul şi unde îşi priponise caii. Mă dădui şi eu mai aproape, ca să

mă uit la locul acela. După credința mea, între Reynal și mine nu prea exista vreo trăsătură comună și tare mă miram de ce oare mă uitam cu atâta interes la cenușa rămasă de la focurile aprinse de el, când între noi nu se afla de fapt nici o altă legătură în afara celei atât de firave și nestatornice a înrudirii de rasă.

De aici, peste o jumătate de ceas scăpaserăm de munți. Înaintea noastră se întindea o câmpie cu totul golașă și unde la tot pasul dădeai cu ochii peste câini de prerie ocupați să stea la gura vizuinelor și să tot latre la noi. Așa cum ne-am închipuit din capul locului, câmpia asta avea vreo șase mile lățime; numai că ne-au trebuit două ceasuri ca s-o străbatem. Pe urmă am dat peste alt șir de înălțimi. Printre tufișurile care acopereau coastele prăpăstioase înalte de peste o mie de picioare, răsăreau steiuri negre, toate înclinate în aceeași parte și dăltuite de furtuni și trăsnete în înfățișări stranii și înfricoșătoare. Mergând pe urmele indienilor, intrarăm într-un defileu pe unde le vedeam atârnând amenințătoare deasupra capetelor noastre.

Înaintam acum prin păduri dese, când prin luminișuri, când prin umbra acoperământului de crengi. Coteam mereu pe calea dintre munți, ca să ocolim tot soiul de piedici, și mai la fiecare pas vedeam prin desișul copacilor înspăimântătoarele stânci care ne înconjurau din dreapta și din stânga, din față și din spate.

Într-un luminiș mai larg, mărginit de colți uriași, găsirăm două întărituri de luptă înălțate de indieni în formă de careuri și durate în grabă din crengi și trunchiuri de copaci. Arătau cam dărăpănate și probabil fuseseră ridicate cu cel puțin un an înainte. În fiecare dintre ele ar fi putut să încapă cam douăzeci de oameni. Probabil că în locul acesta întunecos o ceată fusese

atrasă de vrăjmaşi şi stâncile ameţitoare din jur, ca şi copacii doborâţi de vânt, fuseseră nu de multă vreme martorii unei bătălii necunoscute şi de nimeni pomenite. Şi chiar dacă ar mai fi dăinuit unele urme ale vărsării de sânge, ele erau ascunse de tufişurile şi bălăriile înalte din jur.

Încet-încet munţii se trăgeau la o parte şi cheile se revărsau într-o câmpie unde din nou dădurăm peste urmele unei tabere de indieni. Aveam chiar în faţa noastră copaci şi tufişuri şi aici am rămas cam un ceas de vreme ca să ne odihnim şi să mâncăm ceva. După ce isprăvirăm cu masa, Raymond îşi aprinse luleaua şi, rezemat de un copac, începu să fumeze. Un timp mă uitai la el cum trage din lulea luând înfăţişare grozav de solemnă. Pe urmă scoase luleaua din gură, se întoarse către mine şi spuse că cel mai bun lucru ar fi să nu mergem mai departe.

– De ce? îl întrebai eu.

Îmi răspunse că regiunea aceea devenea foarte primejdioasă, că intram prin ţinuturile bântuite de indienii Snake, Arapahoe şi Blackfoot, iar dacă vreuna din cetele lor rătăcitoare ar da peste noi, ne-ar costa viaţa; adaugă însă, cu fidelitate sinceră, că dacă vreau, el merge cu mine oriunde. I-am spus să aducă neîntârziat caii şi după ce am încălecat pornirăm mai departe. Mărturisesc că, în clipele acelea, viitorul îmi părea mai mult decât îndoielnic. Aş fi dat orice să pot avea din nou obişnuita mea agerime de trup şi de minte şi un cal destul de sănătos şi de inimos pe cât s-ar fi cerut pentru o treabă cum era aceea la care pornisem.

Stâncile se strângeau din ce în ce mai mult în jurul nostru, tot mai înalte şi mai abrupte, îngustându-ne tot mai mult calea. Intrarăm în cele din urmă într-un defileu

cum nu mai văzusem şi n-aveam să mai văd vreodată. Muntele era crăpat de la pisc până la poale, iar noi ne târâiam pe fundul despicăturii, în întunecime şi umezeală, fără să auzim nimic altceva decât zgomotul copitelor pe prundişul mişcător şi murmurul unui pârâiaş năbădăios ce ne ţinea tovărăşie. Uneori apa se zbătea înspumată printre stânci şi acoperea toată calea; alteori se trăgea pe-o latură şi ne îngăduia să trecem fără să udăm copitele cailor. Dacă înălţam privirile, zăream o panglică de cer albastru şi luminos între marginile întunecate ale crestelor înalte. Dar asta nu a durat prea mult. Curând trecătoarea se lărgi şi razele soarelui putură pătrunde până jos ca să lucească în apele negre. Trecătoarea avea acum mai multe zeci de metri în lăţime; tufişuri, copaci şi flori îmbrăcau malurile pârâului; coastele prăpăstioase erau acoperite de rugi prinşi în fiece crăpătură a pietrelor şi aveau crestele ajurate cu copaci ce se scăldau în soare. Pe urmă iar pătrunserăm în întunecime. Trecătoarea părea să fie lungă de vreo patru mile şi chiar înainte de a ajunge la capătul ei, copitele fără potcoave ale cailor noştri erau ferfeniţite şi picioarele rănite de pietrele tăioase. Ieşind dintre munţi, dădurăm de alt loc deschis şi neted. De jur-împrejurul lui se înălţau pereţi de piatră şi totul părea a fi întruchiparea Tăcerii şi a Singurătăţii. Aici indienii iarăşi făcuseră tabără, după ce trecuseră cu femeile, copiii şi caii prin spărtura lăsată în urma noastră. Într-o zi noi străbătuserăm o cale pentru care lor le trebuiseră trei.

Singurul drum de ieşire din acest amfiteatru trecea peste un deal înalt de vreo două sute de picioare, pe care l-am urcat cu destulă greutate. De pe creasta lui ne-am putut da seama că în sfârşit scăpaserăm de munţi. Câmpia se întindea înaintea noastră, dar era atât

de sălbatică şi accidentată, încât oriîncotro îţi îndreptai privirea, nu puteai să vezi prea departe. La o oarecare distanţă către stânga noastră o colină înaltă se ridica, proiectată pe cer, şi, pe coasta ei lină de un verde-pal, se puteau distinge patru pete negricioase şi mişcătoare. Era limpede că sunt bizoni şi le-am salutat cu bucurie apariţia, socotind-o un semn prevestitor de bine; fiindcă unde erau bizoni era foarte probabil să se afle şi indieni. Nădăjduiam că în seara aceea chiar aveam să dăm de aşezarea lor. Aşteptam cu multă nerăbdare acest eveniment din două pricini: mai întâi fiindcă vroiam să terminăm odată călătoria, iar apoi ştiam bine că deşi a intra în sat ziua în amiaza mare nu presupunea nici un fel de primejdie, a face tabără în preajma lui ar fi putut deveni periculos. Dar în vreme ce noi tot mergeam, soarele îşi urma crugul lui pe cer şi curând văzurăm că ne-a mai rămas doar jumătate de ceas până la asfinţit. Urcarăm pe o colină şi ne uitarăm în jur ca să găsim un loc bun pentru tabără. Preria era ca o mare agitată şi încremenită într-o clipă când valurile atingeau cea mai mare înălţime, şi rămâneau jumătate în lumină şi jumătate în umbră, în vreme ce razele bogate ale soarelui, galbene ca aurul, se revărsau asupră-le. Tufişurile zbârlite de salvie sălbatică răsăreau peste tot, acoperind dealuri şi văi cu verdeaţa lor spălăcită. Totuşi, ceva mai departe de locul unde ne găseam, o dâră de verdeaţă, iarbă bogată şi moale, unduia pe câmpie şi pe ea vedeam din loc în loc câte un ochi de apă. Într-acolo ne duserăm, aprinserăm focul şi dădurăm drumul cailor la păscut. Era vorba de un pârâiaş care pe-o anumită întindere şi pe amândouă malurile transformase preria golaşă şi stearpă în pământ roditor; din loc în loc se

revărsa în nişte lacuri mici dar adânci, acolo unde castorii făcuseră stăvilare.

Am pus ultima bucăţică de antilopă la un foc mic şi ne-am gândit cu amărăciune la proviziile noastre care se terminaseră. Tocmai atunci un iepure mare şi cenuşiu, cum numai prin preriile acelea trăieşte, se apropie în salturi şi se aşeză pe coadă la vreo cincizeci de yarzi depărtare, să se uite la noi. Fără să-mi dau seama ce fac, am ridicat puşca să trag în el, dar Raymond îmi strigă numaidecât să nu fac una ca asta, de teamă ca nu cumva s-audă indienii detunătura. A fost prima noapte când am socotit că primejdiile ce ne pândeau erau destul de serioase; şi pentru cei care nu cunosc obiceiurile indienilor s-ar putea să pară ciudat că temerile cele mai vii ni le pricinuiau tocmai viitoarele noastre gazde aflate, gândeam noi, pe undeva prin apropiere. Dacă vreo ceată răzleaţă a acestor prieteni de-ai noştri credincioşi ne-ar fi zărit de pe culmea dealului, probabil c-ar fi căzut asupra noastră noaptea, ca să ne ia caii şi poate şi scalpurile. Numai că preria nu e prielnică nervozităţii şi grijilor; presupun că în noaptea aceea nici Raymond şi nici eu nu ne-am mai gândit la asemenea treburi.

Vreme de opt ceasuri, cu capetele pe şei, am zăcut neclintiţi, ca nişte buşteni. Când am deschis ochii, am văzu capul şarg al Paulinei aplecat asupra mea. M-am sculat şi m-am uitat la ea. Picioarele îi erau julite şi umflate de cele îndurate pe drumul străbătut cu o zi înainte, dar ochii îi erau mai luminoşi, mişcările mai vioaie, iar ciudata ei boală se vedea limpede că se mai potolise. Am pornit la drum, cu nădejdea că peste vreun ceas aveam să zărim aşezarea indienilor; dar din nou ne aştepta dezamăgirea. Pierdurăm iar urmele, pe-o

întindere de pământ tare şi pietroasă. Raymond şi cu mine umblarăm dintr-o parte-n cealaltă, cercetând fiecare palmă de pământ, până ce dădu Dumnezeu să găsesc nişte urme de pari de cort la marginea unui şir de stânci. Bineînţeles, ne-am luat după ele.

– Ce-o fi pata aceea neagră de-acolo de pe prerie?

– Parcă-ar fi un bizon mort, îmi răspunse Raymond.

Ne duserăm până în locul acela şi văzurăm că era leşul uriaş al unui taur ucis de vânători în trecere. Peste tot în jur erau risipite ghemotoace de păr şi fâşii de piele, fiindcă lupii nu stătuseră degeaba, ci sfârtecaseră tot leşul. Acum era acoperit de mii şi milioane de gândaci negri şi după cum arăta, părea să fi zăcut acolo de vreo patru-cinci zile. Era o privelişte dezgustătoare, şi i-am spus lui Raymond că probabil până la indieni o să mai avem încă de mers cincizeci sau şaizeci de mile. Dar el clătină din cap şi-mi spuse că nu îndrăznesc ei să se ducă atât de departe, de teama duşmanilor, adică a celor din neamul Snake.

Curând după aceea am pierdut din nou urmele şi neştiind ce să mai facem, ne-am urcat pe o înălţime din apropiere. Înaintea noastră se arătă o câmpie perfect netedă ce se întindea şi la stânga şi la dreapta fără să i se poată vedea marginile şi doar în faţă străjuită de un şir dinţat de dealuri, la vreo zece sau douăsprezece mile depărtare. Totul era deschis şi la vedere, dar nu se zărea nici urmă de bizon ori de indian.

– Vezi ce-avem în faţă? îmi spuse Raymond. Acuma cel mai cuminte lucru ar fi să facem cale întoarsă.

Numai că *bourgeois*-ul lui Raymond avea altă părere; aşa că ne coborârăm de pe acea ridicătură şi pornirăm să străbatem câmpia. Mersesem atât de departe, că nici mădularele Paulinei şi nici ale mele n-ar mai fi fost în

stare să ajungă înapoi la Fort Laramie. Am socotit că în cazul nostru cele dorite se potriveau întocmai cu cele folositoare şi că lucrul cel mai înţelept era să mergem înainte. În jurul nostru câmpia era din belşug presărată cu căpăţâni şi oase de bizoni, fiindcă aici făcuseră indienii cu un an sau doi înainte o „împresurare"; şi totuşi nu se zărea nici urmă de vânat. În cele din urmă, o antilopă sări în picioare şi rămase pe loc uitându-se la noi. Am tras amândoi odată şi nici unul n-am nimerit, deşi antilopa nemişcată era o ţintă cât toate zilele şi se afla doar la vreo optzeci de yarzi distanţă. Greşeala asta trebuie probabil pusă pe seama marii noastre nerăbdări şi temeri, fiindcă ajunsesem să nu mai avem drept provizii decât o mână de făină. La oarecare depărtare se zăreau nişte ochiuri de apă. La apropierea noastră, lupi şi antilope ţâşniră care încotro prin iarba înaltă şi stoluri de fluierari mari şi albi trecură ţipând pe deasupra lor. Cum cu antilopa dăduse greş, Raymond încercă s-o dreagă cu păsările, dar tot cu acelaşi spor. Nici cu apa n-avurăm mai mult noroc. Malurile şi marginile fuseseră în asemenea hal murdărite de cirezile de bizoni, încât bietele noastre animale înfricoşate se temură să se apropie. Aşa că am cotit şi-am luat-o către dealuri. Pe acolo pe unde nu fusese călcată în picioare de bizoni, iarba îmbelşugată ajungea la gâturile cailor.

Din nou dădurăm peste o întindere de prerie jalnică şi stearpă, pe unde ne era cu neputinţă să găsim vreun semn al trecerii indienilor. Când ne apropiarăm de dealuri, ni se arătă o deschizătură pe unde prietenii noştri trebuiseră neapărat să treacă, dacă fuseseră cumva prin locurile astea. Mergând la pas, apucarăm pe acolo. Mă chinuiau cele mai amare presimţiri de neizbândă când mă uitam cu luare-aminte în jur şi nu

descopeream nici urmă de copită, nici urmă de picior şi nici urmă de par de cort, deşi calea era împânzită cu căpătâni de bizoni. Atunci auzirăm şi huruiala tunetelor; altă furtună venea pe capul nostru.

Când ajunserăm pe culmea trecătorii, priveliştea din faţă începu să se arate la vedere. Mai întâi, apărură pe linia zării un şir de nori negri şi ameninţători, iar deasupra lor înălţându-se piscurile lanţului numit Medicine-Bow[1], avangarda Munţilor Stâncoşi; pe urmă treptat-treptat se arătă câmpia, nesfârşită întindere monotonă de verdeaţă, singuratică şi nelocuită, Laramie Creek sclipea pe cuprinsul ei ca o panglică şerpuitoare, fără să aibă pe maluri măcar un tufiş sau un copac. Deocamdată, umărul rotund al unei înălţimi ne închidea o parte din priveliştе. Călăream eu în frunte, când deodată observai pe câmpie câteva pete negre de-a lungul malurilor apei.

– Bizoni! exclamai atunci.

– Doamne-dumnezeule, cai! strigă Raymond dând în acelaşi timp bice catârcei. Câmpia se arăta din ce în ce mai mult la vedere şi în aceeaşi măsură creştea şi numărul cailor risipiţi pe malurile apei sau păscând pe prerie strânşi laolaltă. Pe urmă, rânduite în cerc pe malul apei, mişunând de fiinţe omeneşti, văzurăm la distanţă de ceva mai mult de-o milă corturile înalte ale indienilor din neamul Ogillallah. Nici un suflet de pribegit nu s-a bucurat vreodată la vederea casei regăsite, cum s-a bucurat sufletul meu la vederea acelei tabere de indieni.

---

[1] Arc de vrăjitorie.

XIV. SATUL INDIENILOR OGILLALLAH

Nu prea ar fi aici locul să zugrăvesc felul de a judeca şi mentalitatea indienilor. Acelaşi tablou, cu foarte mici modificări de umbre şi colorit, ar putea să reprezinte fidel – doar cu mărunte excepţii – toate triburile aşezate la nord de teritoriile mexicane. Dar, cu toate aceste asemănări în felul de a gândi, triburile din regiunea Marilor Lacuri şi de pe ţărmurile oceanului, din păduri şi de pe prerii, au moduri de viaţă foarte diferite. Dat fiind că am trăit vreme de mai multe săptămâni viaţa de zi cu zi a unuia dintre cele mai neîmblânzite triburi care îşi duc viaţa pe preriile îndepărtate, am avut prilejul cu totul deosebit de a le cerceta obiceiurile şi felul de viaţă şi îmi place să cred că o descriere sumară a scenelor desfăşurate trecute zilnic în faţa mea nu va fi lipsită de interes. Erau oameni cu totul străini de ceea ce înţelegem noi prin civilizaţie. Nici felul de a se purta şi nici ideile lor nu se schimbaseră măcar cu o iotă prin contactul cu civilizaţia.

Nu ştiau nimic despre puterea şi despre adevărata fire a oamenilor albi, iar copiii lor ţipau de groază când dădeau cu ochii de mine. Religia, superstiţiile şi prejudecăţile rămăseseră neştirbite, aşa cum fuseseră deprinse din vremuri imemoriale. Luptau cu aceleaşi arme cu care luptaseră şi strămunii lor şi purtau aceleaşi

veşminte croite din piele. Erau întruchipare vie a „epocii de piatră"; fiindcă deşi sulițele şi săgeţile lor aveau acum vârfuri de fier cumpărate de la neguţători, încă foloseau ciocanul rudimentar de piatră din epoca primitivă.

Prin partea aceea de lume se petrec schimbări importante. O dată cu scurgerea puhoaielor de emigranţi înspre Oregon şi California, bizonii se vor împuţina, iar largile comunităţi a căror viaţă se sprijină aproape exclusiv pe existenţa lor vor trebui desfiinţate şi risipite. Indienii au să fie în curând decimaţi şi îndobitociţi de whisky şi de posturile militare; aşa că, nu peste mult timp, drumeţul va putea să treacă în destulă siguranţă prin ţinuturile lor. Primejdiile de pe acele locuri au să dispară o dată cu farmecul ce le înconjoară.

Din clipa când, prin despicătura dintre dealuri Raymond şi cu mine zăriserăm satul indian, fuseserăm şi noi, la rândul nostru, observaţi; ochi ageri stăteau necontenit la pândă. Pe când ne apropiam venind călări peste câmpie, partea dinspre noi a taberei se înnegri de mulţimea trupurilor goale. Mai mulţi bărbaţi veniră să ne întâmpine. Printre ei izbutii repede să bag de seamă pătura verde a francezului Reynal. De îndată ce ne întâlnirăm, ceremonia strângerii mâinilor trebui să se desfăşoare după datină, dar pe urmă toţi se arătară dornici să afle ce se întâmplase cu ceilalţi oameni din ceata mea. În privinţa asta i-am lămurit repede, şi după aceea pornirăm cu toţii spre sat.

– Aţi pierdut ocazia, îmi spuse Reynal. Dacă alaltăieri v-aţi fi aflat aici, aţi fi putut vedea toată preria înnegrită de mulţimea bizonilor, cât cuprindeai cu privirea. Dar bivolițe nu erau deloc; numai tauri. Până ieri, în fiecare zi am făcut câte o „împresurare". Ia

uitaţi-vă cum arată satul; nu-i aşa că traiul îmbelşugat se vede cât de colo?

Într-adevăr, chiar de la distanţa aceea puteam vedea funii lungi întinse de la un cort la altul şi carnea, tăiată de *squaws* în şuviţe subţiri, atârnată pe ele ca să se usuce la soare. Tot atunci am băgat de seamă că aşezarea părea ceva mai mică decât pe vremea când o văzusem eu ultima dată şi l-am întrebat pe Reynal care să fie pricina. Îmi răspunse că bătrânul Le Borgne se simţise prea slăbit ca să mai poată trece peste munţi, aşa că rămăsese de partea cealaltă dimpreună cu toate rubedeniile lui, adică Mahto-Tatonka şi fraţii acestuia. Nici Vifor nu voise să vină atât de departe din pricină că, după câte spunea Reynal, i-ar fi fost teamă. Numai vreo jumătate de duzină de corturi se luaseră după ei, cea mai mare parte a satului nu ţinuse seama de părerea căpeteniei şi alesese soluţia cea mai potrivită cu dorinţele lor.

– Şi-acuma ce căpetenii mai sunt în sat? l-am întrebat eu pe Reynal.

– Păi, îmi răspunse el, în sat sunt Apă Roşie, Pană de Vultur, şi Cioroi Mare, şi Lup Turbat, şi Pantera, şi Pavăză Albă şi – cum îi spune? – corcitura din neamul Cheyenne.

În vremea asta ajunseserăm aproape de sat şi băgai de seamă că pe câtă vreme cele mai multe corturi erau foarte mari, curate şi arătoase la înfăţişare, pe o latură a aşezării se afla un grup de colibe mici şi prăpădite. M-am uitat înspre acelea şi am spus ceva privitor la starea lor jalnică. Numai că atinsesem o chestiune cam delicată.

– În corturile acelea stau neamurile nevestei mele, îmi spuse Reynal cu înflăcărare. În tot satul n-ai să găseşti adăposturi mai pe cinste.

– Şi pe-acolo stă şi vreo căpetenie?

– Căpetenii? făcu Reynal. Sigur că da. Câte vrei.

– Da' cum le cheamă?

– Cum le cheamă? Păi, acolo stă Vârf de Săgeată. Dacă nu-i căpetenie, s-ar cuveni să fie. Mai e şi Grindină. Ăsta nu-i decât un băietan, ce-i drept e drept; da' n-are să treacă mult şi ajunge el căpetenie.

Chiar atunci ne strecurarăm printre două corturi şi pătrunserăm în vatra mare a satului. Siluete semeţe, goale, stăteau tăcute şi ne priveau.

– Unde-i cortul lui Rană Adâncă? îl întrebai pe Reynal.

– Ei, nici aici n-ai nimerit-o! Rană Adâncă a plecat cu Vifor. Dacă l-ai fi putut găsi aici şi-ai fi stat la el în cort, s-ar fi purtat cu tine mai bine decât orice alt om din sat. Da' uite colo cortul lui Cioroi Mare, chiar lângă al lui Apă Roşie. El e un indian care se poartă frumos cu albii şi la el te-aş sfătui să te duci să cauţi găzduire.

– Da' la el în cort sunt mulţi copii şi *squaws*? îl întrebai.

– Nu. Doar o *squaw* şi vreo doi-trei copii. Ceilalţi stau într-alt cort, numai al lor.

Şi astfel, urmăriţi în continuare de un cârd de indieni, Raymond şi cu mine ne-am dus călări până la intrarea în cortul lui Cioroi Mare. Din cort ieşi numaidecât o *squaw* şi ne luă în primire caii. Am dat deoparte bucata de piele atârnată la intrarea cortului şi aplecându-mă am intrat în adăpostul lui Cioroi Mare. În lumina săracă am putut-o zări pe căpetenie aşezată pe-o latură, peste un vraf de piei de bizon. Mă salută cu un sunet scos din străfundurile gâtlejului. Îi cerui lui Reynal să-i spună că Raymond şi cu mine vrem să venim şi să stăm în cort la el. Cioroi Mare scoase iar câteva sunete guturale. Anunţarea intenţiei noastre

putea să lase impresia c-am căzut nechemaţi pe capul omului dar, de fapt, orice indian din sat s-ar fi socotit onorat că nişte albi jinduiesc tocmai la tovărăşia şi ospeţia lui.

Squaw care ne luase caii întinse o piele de bizon pe locul rezervat oaspeţilor, adică la ieşirea cortului. Şeile ne fură aduse înăuntru şi nici n-apucarăm bine să ne aşezăm pe ele, că se şi umplu cortul de lume venită să se uite la noi. Cioroi Mare scoase pipa şi o umplu cu amestecătură de tutun şi *shongsasha*, adică nişte coajă de salcie roşie. Pipa trecu de jur-împrejur de la unul la altul şi se încinse o discuţie destul de însufleţită. Între timp, o altă *squaw* aşeză dinaintea oaspeţilor un castron de lemn cu carne de bizon fiartă; dar din nefericire acesta nu era singurul ospăţ la care aveam să fim supuşi. Băieţandri şi tinere *squaws* vârau rând pe rând capul prin deschizătura cortului ca să ne poftească la felurite ospeţe în diverse părţi ale satului. Vreme de o jumătate de ceas sau chiar mai bine am fost tare ocupaţi să trecem din cort în cort şi în fiecare să gustăm din castronul cu carne ce ni se punea dinainte şi să tragem un fum sau două din pipa gazdei. O furtună cu tunete şi trăsnete, care de mai multă vreme ne ameninţa se dezlănţui în sfârşit cu toată puterea. Ne repezirăm către cortul lui Reynal, deşi doar cu multă îngăduinţă l-am putut numi astfel, fiindcă era alcătuit doar din câteva vechi piei de bizon rânduite pe pari şi deschis complet pe o latură. Totuşi, acolo ne-am aşezat şi indienii s-au îngrămădit ciotcă în jurul nostru.

– De unde credeţi, am întrebat eu, că vine tunetul?

– După câte gândesc eu, spuse Reynal, e vorba de-o piatră cât toate zilele care se rostogoleşte în cer.

– S-ar prea putea să fie aşa, i-am răspuns, dar eu aş vrea să aflu ce cred indienii.

Aşa că Reynal lămuri întrebarea, iar după aceea urmară nişte discuţii. Părerile erau împărţite. În cele din urmă bătrânul Mene-Sila, sau Apă Roşie, aşezat răzleţ pe o latură a cortului îşi înălţă chipul boit cu alb şi anunţă că întotdeauna a ştiut ce este tunetul. Este o pasăre mare şi neagră; el chiar o văzuse odată, în vis, cum se avânta dinspre Black Hills cu aripile ei uriaşe huind în văzduh; iar când a bătut odată din aripi deasupra lacului, atunci din apă a şi ţâşnit fulgerul.

– Fulgerul e lucru rău, spuse un alt bătrân, înfofolit în mantia din piele de bizon. Vara trecută l-a omorât pe fratele meu.

Îndemnat de mine, Reynal ceru şi alte lămuriri, dar bătrânul păstră o tăcere îndărătnică şi nici măcar nu mai înălţă capul. Ceva mai târziu aflai cum anume se petrecuse întâmplarea. Omul ucis de trăsnet făcea parte dintr-o tagmă care, printre alte îndeletniciri mistice, declarau că dispun de privilegiul şi puterea unică pe lume de a lupta împotriva tunetelor şi trăsnetelor. Ori de câte ori se apropia o furtună de care erau doritori să scape, luptătorii împotriva tunetelor şi trăsnetelor îşi luau arcurile şi săgeţile, puştile, tobele de vrăjitorie şi un soi de fluiere făcute din osul aripii vulturului de război şi, astfel înarmaţi, ieşeau pe câmpie şi începeau să tragă asupra norilor ce se apropiau şi tot ţopăiau întruna, strigau, şuierau şi băteau tobele ca să înspăimânte norii şi să-i pună pe fugă. Într-o după-amiază se apropiaseră nori negri şi ameninţători, şi-atunci vracii se adunaseră pe vârful unei coline de unde dezlănţuiseră focul întregii lor artilerii vrăjitoreşti. Numai că nepotolitul tunet, refuzând să se lase înspăimântat, slobozi o

săgeată înflăcărată care îl lovi şi îl ucise pe unul dintre luptători chiar în clipa când el înălţa sulița cu vârf de fier ca s-o arunce împotriva vrăjmaşului. Înnebuniţi de groază superstiţioasă, ceilalţi se împrăştiaseră şi o luaseră la goană urlând, înapoi către corturi.

Cortul gazdei mele, al lui Kongra Tonga sau Cioroi Mare, înfăţişa seara un spectacol foarte pitoresc. Câte douăzeci sau mai bine de indieni se aşezau roată pe marginile lui şi trupurile tuciurii şi goale abia dacă se vedeau la lumina slabă a focului mocnit aflat în mijloc. Pipa strălucea cu tărie în întuneric, trecând mereu din mână în mână. Pe urmă venea o *squaw* şi arunca o bucată de seu de bizon peste tăciunii aproape stinşi. Şi într-o clipă izbucnea o flacără luminoasă ridicându-şi fulgerarea până în partea de sus a înaltei alcătuiri conice, unde se adunau vârfurile parilor subţiri ce susţineau acoperământul de piei. Lumina sufla cu aur chipurile indienilor adunaţi în jur şi ocupaţi să-şi povestească la nesfârşit, însoţindu-le cu gesturi largi, grozavele isprăvi de război ori de vânătoare şi tot ea scotea la iveală nenumăratele obiecte de piele risipite pretutindeni în jur; se vedeau arcul, tolba şi lancea atârnate deasupra locului de odihnă al căpeteniei, puştile şi cornurile cu pulbere ale celor doi oaspeţi albi ai săi. Pentru o clipă, totul se vedea limpede ca la lumina zilei; apoi flacăra dispărea; scânteieri întâmplătoare ale tăciunilor mai luminau din când în când cortul, pe urmă totul se scufunda iarăşi în întunecime. În sfârşit; lumina dispărea cu totul, iar cortul şi cele ce se aflau în el rămâneau în întuneric.

A doua zi dimineaţă, de cum am ieşit din cort am fost salutat prin tot satul de urlete şi lătrături şi aproape jumătate din populaţia canină a pornit la atac împotriva

mea. Fiind tot pe atât de fricoşi pe cât erau de gălăgioşi, toţi ţopăiau în jurul meu la distanţă de câţiva yarzi, şi doar o cotarlă mică, ceva mai lungă de-o palmă, avu destulă inimă în el să mă atace direct. Se azvârli cu străşnicie asupra unui ciucure de piele care după moda indienilor Dahcotah atârna în urma mocasinului meu şi, smuncind şi mârâind, nu vroia să-i dea drumul cu nici un chip, cu toate că la fiece pas al meu aproape că venea peste cap. Ştiind bine că privirile întregului sat stau aţintite asupra mea ca să vadă de nu cumva dau vreun semn de teamă, mergeam falnic înainte fără să întorc capul nici la stânga nici la dreapta, înconjurat toată vremea de cercul magic al câinilor. Când am ajuns la cortul lui Reynal m-am aşezat jos dinaintea lui, iar atunci toţi câinii s-au împrăştiat mârâind, ducându-se fiecare la casa cui îl avea. Nu rămase pe loc decât unul singur, unul mare şi alb, care tot sărea prin faţa mea şi-şi arăta colţii. L-am chemat cu vorbă bună, dar el începu să mârâie şi mai tare. Atunci m-am uitat bine la el. Era dolofan, tânăr şi cu părul lucios; tocmai câinele pe care mi l-aş fi dorit. Şi mi-am zis în sinea mea: „Bine, amice! Ai să plăteşti pentru socoteala asta! O să te înfulecăm chiar azi de dimineaţă!"

Aveam de gând ca în ziua aceea să le ofer indienilor un ospăţ, pentru ca astfel să le fac de la început o impresie bună despre demnitatea şi felul meu de a fi; iar un câine alb e tocmai delicatesa cea mai recomandată, după obiceiurile indienilor Dahcotah, de câte ori e vorba de o împrejurare importantă şi de cea mai mare fală. M-am sfătuit cu Reynal; şi el numaidecât a aflat că stăpână a câinelui alb era o babă dintr-un cort învecinat. Am luat o basma de bumbac viu colorată, am întins-o pe jos şi am pus pe ea nişte mărgele roşii şi

alte fleacuri. Pe urmă am chemat-o pe bătrâna *squaw*. Am făcut semn înspre basma şi înspre câine. Bătrâna a scos un strigăt de încântare, a înşfăcat numaidecât darurile şi a dispărut cu ele în întunecimea cortului. Cu preţul altor câtorva nimicuri mi-am asigurat ajutorul a încă două *squaws* care au luat câinele cel alb de câte o labă de dinainte şi s-au dus cu el în spatele cortului. După ce l-au omorât, l-au dus la un foc şi l-au pârlit; pe urmă nu le-a mai rămas decât să-l taie în bucăţele şi să-l pună la fiert în două oale mari. Între timp, eu îi spusei lui Raymond să prăjească în seu de bizon ce brumă de făină mai aveam şi să mai facă şi o oală de ceai, ca să fie ospăţul şi mai îmbelşugat.

Nevasta lui Cioroi Mare se îndeletnicea de zor cu dereticatul cortului pentru ospăţul ce-avea să vie. Sarcina de a-i invita pe oaspeţi am încredinţat-o însăşi gazdei, gândindu-mă că în felul acesta îmi puteam lua de pe cap grija de-a nu trece cu vederea pe cineva.

Când e vorba de ospeţe, pentru indieni oricare ceas al zilei e la fel de potrivit. Cel oferit de mine a avut loc pe la unsprezece. Pentru început, Reynal şi Raymond au dat roată vetrei satului ducând pe o prăjină, întru marea admiraţie a tuturor celor de faţă, cele două oale cu carne de câine fiartă. Au aşezat oalele în mijlocul cortului, şi pe urmă au plecat să aducă pâinea şi ceaiul. În vremea asta eu am încălţat o pereche de mocasini mai frumos împodobiţi şi în locul vechii bluze de piele am îmbrăcat o haină luată cu mine tocmai pentru asemenea festivităţi. De asemenea, am avut grijă să mă slujesc de brici cu cât mai multă îndemânare şi stăruinţă, treabă pe care nimeni nu trebuie s-o dea uitării, dacă vrea să câştige cât mai multă preţuire din partea indienilor. Şi astfel gătit, m-am aşezat între Reynal şi

Raymond lângă intrarea în cort. În câteva minute toţi oaspeţii au sosit şi s-au adunat în cerc strâns, aşezându-se de-a dreptul pe pământ. Fiecare avusese grijă să-şi ia cu el castronul de lemn, ca să aibă în ce-şi primi porţia ce i se cuvenea ca invitat la ospăţ. Când toată lumea s-a aflat de faţă, cele două persoane cărora albii le-ar fi spus acum „majordomi" au luat câte un polonic făcut din corn de capră din Munţii Stâncoşi şi au început să împartă bucatele, având grijă ca bătrânilor şi căpeteniilor să le dea porţie dublă. Câinele a dispărut cu iuţeală de neînchipuit şi fiecare musafir şi-a întors castronul cu fundul în sus, ca să dovedească limpede că nu mai lăsase nimic. Pe urmă a fost împărţită pâinea, iar la sfârşit ceaiul. Când „majordomii" l-au turnat în aceleaşi castroane în care se servise şi partea consistentă a ospăţului, mi-am dat seama că are o culoare cu totul stranie şi neîmbietoare.

– Ei, îmi spuse Reynal, n-am avut destul ceai, aşa că am amestecat în oală şi nişte funingine, ca să pară ceaiul mai tare.

Din fericire, gusturile indienilor nu sunt prea rafinate. Ceaiul era bine îndulcit, şi pe ei doar asta îi interesa.

Iar acum, ospăţul luând sfârşit, venise vremea cuvântărilor. Cioroi Mare luă un fund de lemn şi tocă pe el tutun şi *shongsasha,* apoi le amestecă în proporţiile cuvenite. Pipele fură umplute şi trecură din mână în mână pe la fiecare. După aceea mi-am început cuvântarea şi Reynal traducea frază cu frază pe măsură ce vorbeam, fiecare dintre ele fiind întâmpinată de întreaga asistenţă cu exclamaţii de îndemn şi aprobare. După câte îmi mai amintesc, lucrurile s-au desfăşurat cam aşa:

– Sunt venit, le spusei, dintr-o ţară atât de îndepărtată încât, aşa cum obişnuiţi voi să călătoriţi, nici într-un an n-aţi putea ajunge pe pământurile ei.

– Ai! Ai!

– Acolo *Meneaska* sunt mai mulţi decât firele de iarbă pe întinsul preriei. *Squaws* din ţara aceea sunt cu mult mai frumoase decât orice altă femeie aţi putut voi să vedeţi vreodată şi toţi bărbaţii sunt războinici neînfricaţi.

– Ai! Ai! Ai!

Când am rostit aceste din urmă cuvinte m-au copleşit mustrările de conştiinţă. Dar mi-am revenit şi am urmat mai departe:

– Şi în vremea când trăiam eu în corturile oamenilor *Meneaska,* am auzit vorbindu-se despre neamul Ogillallah, despre mândreţea şi vitejia acestei seminţii, despre cât de multă dragoste aveau pentru oamenii albi şi despre cât de mare iscusinţă dovedeau la vânatul bizonilor şi la frângerea cerbiciei vrăşmaşilor. Şi auzind eu aşa, m-am hotărât să vin şi să văd cât de adevărate erau cele auzite.

– Ai! Ai! Ai! Ai!

– Dar cum a trebuit să trec peste culmile munţilor doar pe spinarea calului, n-am fost în stare să vă aduc decât sărace şi puţine daruri.

– Ai!

– Am însă destul tutun ca să vă pot dărui fiecăruia câte puţin. O să puteţi fuma din el şi-o să vedeţi cât de bun este faţă de cel pe care îl luaţi de la neguţători.

– Ai! Ai! Ai!

– La Fort Laramie am din belşug praf de puşcă, plumb, cuţite şi tutun. Pe toate astea de-abia aştept să vi le dau, iar dacă vreunul dintre voi trece pe la fort până

nu vine vremea să plec eu de acolo; frumoase daruri am să vă mai fac.

– Ai! Ai! Ai! Ai!

În momentul acela Raymond tocă mărunt vreo două trei funturi de tutun şi le împărţi, iar bătrânul Mene-Sila se pregăti să ţină o cuvântare de răspuns. A fost o cuvântare lungă, dar în esenţă a spus următoarele:

„El întotdeauna i-a iubit pe albi. Albii erau cei mai înţelepţi oameni de pe faţa pământului. După credinţa lui sunt în stare să facă orice i-ar trece cuiva prin cap, şi el a fost totdeauna bucuros când vreunul dintre ei a venit să trăiască în corturile neamului Ogillallah. E adevărat că nu le făcusem multe daruri, dar pricina lucrului ăstuia era limpede. Se vedea bine că mi-s dragi, fiindcă altminteri n-aş fi străbătut atâta cale ca să ajung până la satul lor".

Urmară câteva alte cuvântări cu un conţinut asemănător şi mai târziu, încheindu-se şi această însemnată ceremonie, veni un răstimp în care se fumă, se râse şi se pălăvrăgi în voie. Bătrânul Mene-Sila îl curmă rostind cu glas tare:

– Acum, când toţi bătrânii şi căpeteniile se află adunate laolaltă, e timpul potrivit să hotărâm ce urmează să facă oamenii. Am trecut peste munţi ca să ne pregătim corturile pentru anul ce stă să vină. Bătrânii noştri nu mai sunt buni de nimic, au ajuns neputincioşi şi sleiţi de puteri. Dar nădejdile noastre au fost înşelate. Tauri am ucis cu grămada, dar cirezi de bivoliţe n-am găsit defel, iar pieile taurilor sunt prea groase şi prea grele ca femeile noastre să poată face din ele corturi. Trebuie să se găsească bivoliţe cu duiumul pe lângă muntele Medicine Bow. Acolo ar trebui să ne ducem. Fără îndoială, locurile acelea se

află mult mai la apus decât am ajuns noi vreodată până acum şi probabil că oamenii din neamul Snake au să se ridice cu război împotriva noastră, fiindcă acelea sunt meleagurile lor de vânătoare. Dar corturi noi trebuie să ne facem cu orice preţ, fiindcă cele vechi nu ne vor mai sluji încă un an. Nu trebuie să ne temem de cei din neamul Snake. Războinicii noştri sunt viteji şi toţi sunt gata de luptă. Ba pe deasupra mai avem şi trei bărbaţi albi dornici să ne ajute cu puştile lor.

Discursul acesta a stârnit dezbateri aprinse. Cum Reynal nu se grăbea să-mi traducă, nu puteam înţelege ce se spune decât după înfăţişarea şi gesturile vorbitorilor. La sfârşit însă, se părea că cei mai mulţi trecuseră de partea lui Mene-Sila. Urmă o scurtă perioadă de tăcere, după care bătrânul porni să întoneze un cântec dezarmonios, şi mi se spuse că e un imn de mulţumire pentru ospăţul oferit de mine.

– Acum, a zis pe urmă bătrânul, e vremea să plecăm şi să-l mai lăsăm pe omul alb să răsufle.

Apoi toţi se risipiră pe afară şi bătrâna căpetenie se mai plimbă un timp prin sat, continuând să cânte imnul de mulţumire pentru ospăţul oferit de mine, după cum cerea datina neamului său.

În cele din urmă se apropie sfârşitul zilei, iar la apusul soarelui caii sosiră buluc de pe câmpiile din jur şi fură priponiţi în faţa cortului fiecărui stăpân. Curând, înlăuntrul marelui cerc alcătuit de corturi se formă un alt cerc concentric de cai neastâmpăraţi; ici şi colo începură să licărească focuri, scoţând la iveală din întunecime siluetele vagi ale celor din jur. Mă dusei atunci şi mă aşezai lângă cortul lui Reynal. Acolo îl găsii şi pe Pană de Vultur care era fecior al lui Mene-Sila şi frate cu Cioroi Mare, gazda mea, şi îl întrebai

dacă a doua zi de dimineaţă tabăra avea să fie ridicată. El clătină din cap şi îmi spuse că asta n-o ştie nimeni, fiindcă de la moartea bătrânului Mahto-Tatonka oamenii se purtau ca nişte copii care nici ei nu ştiu ce vor. În zilele de acum ajunseseră ca un trup fără cap. Aşa că şi eu, ca şi indienii, am adormit în seara aceea fără să ştiu dacă a doua zi dimineaţa aveam să pornim către ţinuturile indienilor Snake.

Totuşi în zori, când mă întorceam de la râu, unde mă dusesem să mă spăl, am observat că se pregăteşte o anumită schimbare. Din câteva corturi nu mai rămăsese decât scheletul de pari; pieile de acoperământ ale altora fluturau în vânt, smulse de la locul lor de către *squaws*. După câte se părea, una sau două dintre căpeteniile cele mai de frunte hotărâseră să plece; şi punându-le acestea pe *squaws* la treabă, pilda lor era urmată şi de restul satului. Unul după altul corturile dispăreau cu iuţeală, şi pe locul unde doar cu câteva clipe mai înainte se aflase marele cerc al satului, acum nu mai rămânea decât o horă de cai şi indieni îngrămădiţi în neorânduială. Rămăşiţele corturilor zăceau împrăştiate pe jos laolaltă cu oale, ciocane de piatră, polonice mari de corn, piei de bizon şi saci de piele vopsită, plini cu carne uscată. Femeile se agitau pretutindeni în zorul pregătirilor, iar babele ţipau una la alta cât le ţineau bojocii. Caii miţoşi stăteau cuminţi în vreme ce li se legau pe laturi parii corturilor şi bagajele li se îngrămădeau în spinare. Cu limbile bălăbănindu-se, câinii gâfâiau lenevos, aşteptând momentul plecării. Fiecare războinic stătea aşezat pe pământ lângă rămăşiţele focului, neclintit în mijlocul întregii vânzoleli şi ţinea în mână lunga funie de care era legat calul.

De îndată ce se încheiau pregătirile, fiecare familie pornea la drum. Mulţimea începea să se topească repede. Îi vedeam cum trec râul şi cum se înşiruiesc repede ceată după ceată, profilaţi pe silueta dealului din zare. După ce plecară toţi, încălecai şi eu şi o luai după ei urmat de Raymond, iar când ajunserăm pe culmea dealului, văzurăm dintr-o dată întreg satul, răspândit pe o milă sau poate mai mult, târându-se încetişor peste întinderea de câmpie stearpă ce-o aveam dinainte. Pretutindeni sticleau vârfurile de fier ale sulițelor. Soarele n-a luminat niciodată o mai stranie adunătură de oameni şi vietăţi. Se vedeau acolo cai de povară încărcaţi din greu, duşi de funie de câte o bătrână pricăjită şi purtând câte doi-trei copii cocoţaţi deasupra poverii. Puteai să vezi catâri sau căluţi acoperiţi de la cap până la coadă cu valtrapuri bogat împodobite, călăriţi de câte o tânără şi voioasă *squaw* care zâmbea sfioasă şi încântată dacă vreun *meneaska* se uita la dânsa. Băieţandri cu arcuri pitice şi săgeţi la fel rătăceau pe câmpie, copilandri goi-goluţi alergau pe jos şi câini fără de număr se vânzoleau printre picioarele cailor. În mijlocul mulţimii, gătiţi nevoie mare cu vopseli şi pene, călăreau în grup războinicii cei tineri, deseori desprinzându-se câte doi sau trei şi pornind în goană pe laturi, ca să pună la încercare iuţeala cailor. Ici şi colo puteai vedea câte un grup de vajnici pedestraşi înaintând solemn, înveşmântaţi în mantiile lor albe din piele de bizon. Aceştia erau dregătorii satului, bărbaţi şi războinici în vârstă, faţă de a căror etate şi experienţă democraţia acestor triburi rătăcitoare păstra o tăcută preţuire. Toate acestea, desfăşurate pe preria sălbatică şi pe fundalul dealurilor prăpăstioase, alcătuiau un tablou viu de-o ciudăţenie şi de-un pitoresc cu neputinţă de descris. Zilele şi săptă-

mânile următoare m-au făcut să mă obişnuiesc cu el, dar n-au micşorat întru nimic adânca emoţie cu care îl contemplam.

Pe măsură ce înaintam, coloana dezordonată se amesteca şi se învălmăşea încă şi mai tare până când, ajungând la poalele unei coline, îi văzui pe bătrânii despre care am vorbit mai înainte că trec în faţă şi se aşază, în şir, jos pe pământ. Au aprins o pipă şi au început să fumeze, să râdă şi să depene la snoave în vreme ce ceilalţi se opreau de îndată ce ajungeau în dreptul lor, în felul acesta întreaga mulţime adunându-se laolaltă. Pe urmă bătrânii se ridicară în picioare, îşi potriviră pe umeri mantiile din piele de bizon şi porniră la drum la fel ca mai înainte. Ajungând pe culmea dealului, dădurăm peste un pripor abrupt. Nu s-au oprit nici măcar o clipă. Au coborât cu toţii grămadă, stârnind praful şi în cea mai mare neorânduială. Caii se propteau pe picioarele dinapoi şi alunecau la vale, femeile şi copiii ţipau, câinii schelălăiau călcaţi de picioare, bolovanii şi bulgării de pământ se rostogoleau înspre poale. Nu peste multă vreme, privind de pe culme, am văzut întregul sat răspândindu-se iar în lung şi în lat pe câmpia din vale.

În după-amiaza aceea, pe când făceam popas, mă apucă din nou vechea mea suferinţă. Într-o jumătate de ceas, toată puterea pe care o mai agonisisem de-o săptămână încoace se duse pe apa sâmbetei, şi parcă trăiam în vis, nu aievea. La asfinţitul soarelui m-am culcat în cortul lui Cioroi Mare şi am dormit, fără să mai ştiu de mine, până dimineaţa. Cel dintâi lucru care mă trezi fu o fluturare zgomotoasă deasupra capului meu şi apoi o lumină puternică. Se ridica tabăra şi femeile desfăceau corturile. M-am sculat în picioare şi

mi-am scuturat pătura cu simţământul că sunt perfect sănătos; asta n-a durat însă decât vreo câteva clipe şi din nou am simţit că mă lasă puterile şi abia mai sunt în stare să mă ţin pe picioare. Raymond venise lângă mine cu Pauline şi cu catârca, şi-atunci m-am aplecat să-mi iau şaua de jos. Dar n-aveam destulă putere ca să fac treaba asta. „Trebuie să pui tu şaua pe Pauline", i-am spus lui Raymond şi m-am aşezat iar jos, pe un maldăr de piei de bizon. Raymond a făcut ce-l rugasem şi cu mare trudă am izbutit să încalec. Treceam acum peste o câmpie întinsă, mărginită de înălţimi prăpăstioase, şi am luat-o domol înaintea indienilor, cu gândurile rătăcind departe de locul şi de timpul acela. Pe neaşteptate cerul se întunecă şi huruiala tunetelor începu să se facă auzită. Norii se înălţau de după dealuri, posomorâţi cum sunt cele dintâi semne prevestitoare ale unei nenorociri ce se apropie. Cu iuţeală de necrezut, totul se întunecă în jur. Mă uitai în urmă. Indienii se opriseră ca să se pregătească pentru a face faţă furtunii şi mulţimea băştinaşilor se risipise pe mare întindere, către stânga şi către dreapta. Încă de la primele accese ale bolii, urmările ploii asupra mea fuseseră cât se poate de dăunătoare. Nu-mi puteam îngădui să risipesc puţinile puteri ce-mi mai rămăseseră, căci în momentele acelea abia dacă mă mai puteam ţine în şa. Şi atunci, pentru prima oară m-a străfulgerat gândul că e foarte probabil să nu mai părăsesc niciodată pustietăţile ce mă înconjurau. „Ei, mi-am spus în sinea mea, preria lucrează cu iuţeală şi cu îndemânare. Mai bine să mori aici, ridicat în şa până în clipa cea din urmă, decât să te sufoci în aerul dogoritor al unei odăi de zăcere; şi-i de o mie de ori mai bine decât să-ţi târâi viaţa, aşa cum au făcut atâţia, în jalnica neputinţă adusă de o boală îndelungată." Nutrind

asemenea gânduri, am tras de la spate pielea de bizon pe care o aveam, mi-am pus-o în cap, şi am aşteptat venirea furtunii. În cele din urmă s-a dezlănţuit într-o răbufnire furioasă, dar trecu la fel de repede precum venise şi lăsă în urmă cerul iarăşi limpede. Gândurile mele de mai înainte nu mi-au slujit la nimic, ci doar m-au făcut să le consider un soi de experienţă bizară; fiindcă ploaia n-a avut asupra mea urmările dăunătoare de care mă temusem. Peste un ceas am aşezat tabăra. Neavând haine de schimb, m-am văzut silit să împrumut de la Reynal o seamă de lucruri ce-ar fi putut trece drept îmbrăcăminte; după ce am făcut treaba asta, m-am dus acasă, adică în cortul lui Cioroi Mare, ca să procedez la schimbările de cuviinţă. Vreo jumătate de duzină de *squaws* se aflau în cort şi una dintre ele îmi luă mâna şi o alătură de a sa stârnind astfel hohote de râs şi strigăte de admiraţie iscate de contrastul dintre culoarea pielii mele şi a ei.

Locul unde făcurăm tabără în după-amiaza aceea se afla nu departe de un pinten al munţilor Black Hills, ale cărui-coaste împânzite de brazi se ridicau din câmpie la vreo milă sau două către dreapta noastră. Ca să poată călători mai repede înspre câmpiile de vânătoare căutate, indienii hotărâră să lase în locurile acelea carnea uscată şi alte lucruri care nu le făceau imediat trebuinţă. Unii îşi lăsară acolo chiar şi corturile, mulţumindu-se să ia cu ei doar câteva piei ca să aibă cu ce se apăra de soare şi de ploaie. În cursul după-amiezii, jumătate dintre ei porniră cu caii de povară către pintenul acela de munte. Acolo atârnară în copaci carnea uscată, aşa fel ca lupii sau urşii grizzly să nu poată ajunge la ea. Până pe seară toţi se întorseseră înapoi în tabără. Unii dintre tineri spuseră că au auzit detunături de puşcă în

munţii dinspre răsărit, şi se făcură multe presupuneri în legătură cu posibila lor sursă. În ce mă priveşte, eu trăgeam nădejde că e vorba de Shaw şi de Henry Chatillon, cu care deci ar fi urmat să ne întâlnim în curând. Nici măcar nu visam că tocmai în acele clipe sărmanul meu tovarăş zăcea pe-o piele de bizon la Fort Laramie, chinuit de febră din pricina oţetarului otrăvitor şi alinându-şi suferinţa cu Shakespeare şi cu tutun.

A doua zi dimineaţa, pe când mergeam încă pe câmpie, mai mulţi tineri plecară ca iscoade prin împrejurimi; după o vreme începurăm să zărim din când în când, pe culmile înălţimilor, mantiile pe care le fluturau ca semn că dăduseră peste bizoni. Puţin mai târziu, chiar văzurăm câţiva. Călăreţii se repeziră după ei şi din depărtare puturăm vedea că au răpus vreo doi. Raymond deveni deodată visător.

– Aici e de mine, spuse el. Dacă aş putea eu să duc până la Saint Louis câţi bizoni sunt vânaţi aici în fiecare lună, într-o singură iarnă aş fi un om făcut. Aş ajunge la fel de bogat ca Papin ori chiar Mackenzie. Aici e de trai pentru oamenii nevoiaşi. Dacă mi se face foame, n-am decât să-mi iau puşca şi să pornesc pe coclauri şi fac rost de carne mult mai bună decât ar putea să capete bogătanii de-acolo pe toate porcoaiele lor de bănet. Nu mă mai prinde nimeni pe mine încă o iarnă la Saint Louis.

– Aha, zise Reynal, va să zică acuma ţi-a venit mintea la cap. Cred şi eu, după ce tu şi cu spanioloaica ta era să muriţi de foame acolo. Ce prostie ai făcut, s-o iei şi s-o duci în aşezările statornice!

– Spanioloaica ta? îl întrebai eu pe Raymond. Până acum n-am mai auzit de treaba asta. Eşti însurat cu ea?

– Da' de unde, răspunse Raymond. Popii nu se-nsoară cu muierile lor, aşa că eu de ce m-aş însura?

Această înaltă cinstire arătată clerului mexican ne împinse către treburile religioase şi discutând cu cei doi tovarăşi ai mei mi-am dat seama că amândoi, la fel ca şi alţi albi care trăiau pe acolo, erau cu totul indiferenţi faţă de viaţa viitoare, cum pot fi doar oamenii aflaţi în fiece clipă la un pas de moarte. Raymond nu auzise în viaţa lui că ar exista vreun papă. Un oarecare episcop, cu reşedinţa la Taos ori la Santa Fé, reprezenta pentru el cea mai înaltă demnitate ecleziastică. Reynal îşi aduse aminte cum cu vreo doi ani în urmă trecuse pe la Fort Laramie un preot aflat în drum către misiunea de la indienii Nez Percé şi cum îi spovedise pe toţi bărbaţii, dându-le izbăvire de păcate.

– Atuncea m-am spălat eu zdravăn de păcate, zise Reynal, şi cred că asta are să mă ţină până când oi ajunge din nou în vreo aşezare statornică. Îşi curmă însă vorba cu o înjurătură, şi strigă: Ia uitaţi-vă! Ia uitaţi-vă! Pantera aleargă după o antilopă!

Călare pe calul lui negru bălţat cu alb, unul dintre cei mai buni cai din sat, Pantera urmărea în goană mare, pe o coastă de deal, o antilopă care ţâşnea ca săgeata dinaintea lui. Încercarea o făcea doar din fală şi de dragul vânătorii, fiindcă rareori e vreun cal în stare să se ţină, fie şi doar pentru câteva clipe, în pas cu vietatea aceea gingaşă. Antilopa gonea la vale pe coasta dealului, înspre locul unde se afla grosul indienilor care mergeau peste câmpie. Strigăte ascuţite izbucniră din mijlocul lor şi câţiva călăreţi porniră la galop, ca să-i iasă în cale. Atunci antilopa o coti brusc spre stânga şi se aşternu pe o asemenea goană, că se distanţă repede de toţi urmăritorii, chiar şi de multlăudatul cal al Panterei.

Peste scurt timp furăm martorii unei isprăvi de vânătoare mult mai serioasă. Un taur păros apăru dintr-o adâncătură fugind de rupea pământul şi repede în urma lui venea un indian tânăr şi zvelt la trup, călărind pe deşelate şi îndemnându-şi calul întruna, cu biciul, la galop cât mai întins. Pas cu pas se apropia tot mai mult de mătăhăloasa lui victimă, deşi bizonul, cu coada scurtă înălţată în vânt şi limba bălăbănindu-i-se de doi coţi dintre fălcile înspumate, fugea din răsputeri. În câteva clipe, băieţandrul ajunse să galopeze alături de el. Era prietenul nostru Grindină. Lăsă dârlogii pe gâtul calului şi cu iuţeala fulgerului trase o săgeată din tolba de pe umăr.

– Ascultaţi ce vă spun eu, zise Reynal, peste un an băieţandrul ăsta are să se poată lua la întrecere cu cei mai buni vânători din sat. Uite că l-a şi lovit cu o săgeată! – şi cu încă una! O duci bine acuma, nu, tăuraşule, cu două săgeţi în tine! Ei, uite că l-a nimerit cu încă una! Ia ascultaţi ce strigăt scoate Grindină de câte ori sloboade săgeata! Aşa, năvală asupra lui; încă o dată, flăcăule! Poţi sări tu toată ziua, că tot n-ai s-ajungi să-ţi vâri coarnele în burta căluţului ăla!

Bizonul se repezea mereu împotriva atacatorului, dar calul se ferea cu minunată agerime. În cele din urmă, bizonul îşi continuă atacurile repezi transformându-le într-o urmărire furioasă şi Grindină se văzu silit s-o ia la fugă, cu monstrul păros la doi paşi în urma lui. Băieţandrul stătea prins pe cal ca o lipitoare şi cunoscându-i iuţeala era fără grijă, aşa că se întoarse cu faţa spre noi şi începu să râdă. Peste puţin, era din nou în coasta bizonului ajuns acum la disperare. Ochii îi sticleau aprins prin părul coamei bogate şi sângele îi curgea pe gură şi pe nări. Şi astfel, continuând lupta

aceea îndârjită, cei doi vrăjmaşi dispărură dincolo de creasta dealului.

Mulţi indieni se luară după ei, în goana mare. Îi urmăream şi noi mergând ceva mai încet, şi curând dădurăm peste bizonul căzut fără viaţă pe coasta dealului. Indienii stăteau strânşi în jurul lui, şi câteva cuţite îşi şi începuseră treaba. Uneltele acestea micuţe erau mânuite cu o minunată dibăcie şi în mare grabă tendoanele încâlcite erau desfăcute, oasele grele se descărnau ca printr-o vrajă şi, în curând, din namila aceea uriaşă nu se mai vedea decât un morman de rămăşiţe însângerate. Băştinaşii strânşi acolo grămadă nu ofereau un spectacol prea atrăgător pentru ochiul unui om civilizat. Unii spărgeau oasele uriaşe ale coapselor şi înfulecau măduva din ele; alţii tăiau felii de ficat sau din alte organe mai preţuite şi le hăpăiau acolo, pe loc, cu o foame ca de lup. Chipurile celor mai mulţi dintre ei, mânjite cu sânge de la o ureche la cealaltă, arătau sinistru şi destul de hidos. Prietenul meu Pavăză Albă îmi oferi un os cu măduvă şi-l despică dovedind atâta dibăcie, încât toată materia aceea grasă apăru numaidecât la vedere. Un alt indian îmi întinse o bucată mare de burtă; m-am rugat însă frumos să-mi fie îngăduit a nu mă folosi de asemenea binevoitoare daruri. Văzui şi un băieţel meşterind de zor cu cuţitul la fălcile şi gâtlejul bizonului, de unde îşi alegea nişte bucăţele deosebit de gustoase. Trebuie însă să recunosc, ce-i drept, că numai anumite părţi din trupul bizonului sunt considerate demne de luat în seamă la asemenea ospeţe ocazionale.

În noaptea aceea am făcut tabără, iar în cea mai mare parte a zilei următoare am mers tot către vest. În dimineaţa zilei de-a treia ne-am reluat iarăşi călătoria.

La prânz ne-am oprit lângă nişte bălţi strânse din apele ploilor, iar după-amiază am pornit mai departe. Acest fel de a călători era potrivnic practicei obişnuite a indienilor, dar toţi erau foarte nerăbdători s-ajungă cât mai curând la câmpurile de vânătoare, să vâneze bizoni câţi le făcea trebuinţă şi apoi să se retragă cât mai în grabă de pe meleagurile acelea primejdioase. Deocamdată am să las deoparte câteva întâmplări ciudate petrecute în zilele acelea atât în timpul marşului cât şi în tabere. Târziu în după-amiaza ultimei zile pomenite am ajuns pe malurile nisipoase ale unui curs mic de apă al cărui nume indienii nu-l cunoşteau, căci locurile acelea nu prea le erau familiare. Câmpiile din jur erau atât de aride şi scorojite de soare, încât nu se putea găsi destulă iarbă pentru hrana cailor, aşa că ne văzurăm siliţi să mergem cale lungă în susul apei să căutăm loc potrivit pentru tabără. Ţinutul era mult mai sălbatic decât cele pe unde trecusem până atunci. Câmpiile erau crestate de văi şi scobite de adâncituri şi coaste abrupte care ne înconjurau de-o parte şi de alta, aşa cum mergeam împrăştiaţi pe mare distanţă de-a lungul apei. Mene-Sila recurse la ajutorul unui oracol neobişnuit, ca să poată afla încotro sunt locurile pe unde hălăduiesc bizonii. Când împreună cu celelalte căpetenii se aşezară pe iarbă, aşa cum făceau adesea în timpul marşului, ca să fumeze şi să stea la taclale, bătrânul prinse un gândac dintr-aceia uriaşi, negri şi pătaţi cu verde, cărora indienii Dahcotah le-au dat un nume ce înseamnă „cei care arată bizonii". „Scormonitorii după rădăcini", un trib nefericit aflat dincolo de munţi, ţin aceşti gândaci în mare preţuire şi fac din ei un fel de fiertură, considerată de unii puitori de capcane cu vederi mai largi ca deosebit de gustoasă. Ţinând între degete gândacul

dolofan, bătrânul indian îl cercetă cu luare-aminte şi îl întrebă: „Spune-mi, părinte al meu, încotro trebuie s-o apucăm mâine ca să dăm peste turmele de bizoni?“ Gândacul îşi răsuci în toate părţile coarnele lui lungi, dând astfel semn că se află în mare încurcătură. Până la urmă şi le îndreptă, sau păru că şi le îndreaptă, către vest. Mene-Sila îl puse încetişor pe iarbă şi începu să râdă în culmea veseliei, anunţând că dacă într-acolo o s-o apucăm a doua zi dimineaţa, putem fi siguri c-o să dăm peste mare mulţime de vânat.

Către seară, dădurăm de o vale pe care se vedeau pajişti cu iarbă verde şi fragedă, străbătute de cursul de apă şi străjuite pe laturi de stânci înalte şi golaşe. Indienii începură să coboare pantele abrupte; şi cum eu mă aflam la coadă, am ajuns printre ultimii pe buza povârnişului. Am văzut atunci, în vale şi pe coastă, mulţime de suliţe, mulţime de pene fluturând şi apa din vale acoperită de oameni şi cai porniţi să treacă dincolo de ea, în vreme ce pe pajiştile de alături se întinsese furnicarul indienilor ce nu cunoşteau astâmpăr. Soarele tocmai stătea să apună şi îşi revărsa asupra tuturor, printr-o despicătură dintre dealuri, lumina potolită.

Îi spusei lui Reynal că în sfârşit găsisem şi noi un loc într-adevăr potrivit pentru aşezat tabăra.

– Da, e grozăvie mare, îmi spuse el în batjocură. Mai cu seamă dacă s-o găsi prin apropiere vreo ceată de războinici Snake şi le-o da în gând să înceapă a trage în noi de pe înălţimile astea. Eu, unul, n-am nici o dragoste pentru planul ăsta de a aşeza tabăra într-o asemenea fundătură.

Indienii păreau şi ei îngrijoraţi. Nu prea departe, pe buza râpei celei mai înalte, se vedea limpede, în lumina blândă a asfinţitului, un războinic gol, călare, şi care

cerceta cu grijă toate împrejurimile; iar Raymond îmi spuse că mulţi războinici tineri plecaseră ca iscoade în diferite direcţii.

Până să se înalţe corturile, umbrele ajunseseră la buza prăpăstiilor şi-abia atunci se înstăpâni în sat liniştea şi rânduiala. Deodată se auzi un strigăt şi bărbaţi, femei şi copii o luară la fugă cu chipuri neliniştite şi se duseră să vadă mai bine prin despicătura dinspre prăpăstii pe unde pârâul răzbea dinspre vest. Putui şi eu zări în depărtare un soi de grămezi negre şi greoaie scurgându-se pe coastele unui deal scund. Acestea dispărură şi apoi urmară altele. Erau cirezi de bivoliţe. Ajunsesem în sfârşit la locurile căutate, şi toate păreau să fie promiţătoare în ce priveşte vânatul pe-a doua zi. Fiind trudit şi istovit, stăteam întins în cortul lui Kongra-Tonga când Raymond băgă capul înăuntru şi mă chemă afară să văd ceva ce merita văzut. Câţiva indieni se adunaseră foarte veseli de-a lungul şirului de corturi din partea de vest a satului, şi nu prea departe putui vedea limpede, în lumina amurgului, două namile negre înaintând la pas, greoi şi maiestuos, de-a dreptul spre noi. Erau bizoni tauri. Vântul bătea dinspre ei înspre tabără, şi-atât de slabă le era vederea şi-atât de necuprinsă prostia, încât se apropiau de duşman fără să-i bănuiască în vreun fel prezenţa. Raymond îmi spuse că doi tineri războinici, cu puşti, se ascunseseră într-o văiugă, la vreo douăzeci de yarzi în faţa noastră. Cei doi bizoni se apropiau în pas domol, clătinându-se greoi într-o parte şi-n cealaltă, cu mersul lor specific de tâmpă solemnitate. Veniră până la patruzeci sau cincizeci de yarzi de văiuga unde stăteau la pândă indienii. Abia aici părură să-şi dea seama că ceva se petrece totuşi, fiindcă amândoi se opriră şi rămaseră ca de piatră, fără

să se uite nici la dreapta nici la stânga. Nu se vedea la ei altceva decât două caere uriaşe de coamă moţoasă cu coarne, ochi şi bot la mijloc şi două copite dedesubt. În cele din urmă cel mai isteţ dintre ei păru a da semn că hotărâse c-ar fi vremea să se retragă. Cu mare încetineală şi luând o înfăţişare cât mai gravă şi solemnă, începu să se întoarcă în loc, ca şi cum s-ar fi răsucit pe un pivot. Încet-încet latura lui mare, urâtă şi cafenie se arăta la vedere. Un ghemotoc de fum alb ţâşni deodată, ca şi cum ar fi ieşit din pământ; în acelaşi timp se auzi şi un trosnet ascuţit. Bătrânul bizon făcu o săritură cu totul lipsită de solemnitate şi porni în galop. Văzând aşa, tovarăşul său se roti în loc cu deosebită agerime. Celălalt indian din văiuga trase asupra lui şi pe urmă amândoi bizonii fugiră în goana mare, în vreme ce jumătate din populaţia tânără a satului scoase un strigăt şi porni după ei. Curând, bizonul dintâi se opri şi, pe când mulţimea făcea roată în jurul lui şi-l privea de la o distanţă respectuoasă, se clătină de câteva ori apoi se prăbuşi pe-o parte. Celălalt, lovit probabil într-o regiune mai puţin gingaşă, îşi continuă galopul şi scăpă printre dealuri.

Peste o jumătate de oră se făcuse întuneric deplin. M-am culcat şi, aşa bolnav cum eram, trăiam o înfrigurare deosebită la gândul vânătorii obşteşti ce avea să se desfăşoare a doua zi.

XV. TABĂRA DE VÂNĂTOARE

Cu mult înainte de revărsatul zorilor, indienii au ridicat tabăra. Femeile de la cortul lui Mene-Sila fură ca de obicei printre cele dintâi gata de plecare şi chiar şi pe bătrân l-am găsit aşezat lângă cărbunii focului aproape stins şi, încălzindu-şi deasupra lor degetele uscate, fiindcă dimineaţa era tare răcoroasă şi umedă. Pregătirile de plecare se arătau a fi de data asta mai haotice şi mai dezordonate decât de obicei. În vreme ce unele familii părăseau locul taberei, corturile altora rămâneau încă în picioare, neatinse. Văzând asta, Mene-Sila îşi pierdu răbdarea, ieşi cu pas solemn în mijlocul satului, se opri pe loc strângându-şi bine mantia în jurul trupului şi se adresă oamenilor săi cu glas puternic şi ascuţit. Acum, le spuse el, când se aflau pe câmpiile de vânătoare ale vrăjmaşilor, nu era un timp potrivit să se poarte ca nişte copii; acum se cuvine să fie mai harnici şi mai uniţi ca niciodată. Cuvântarea lui a avut oarecare efect. Cei aflaţi în greşeală îşi desfăcură corturile şi îşi încărcară caii de povară; la răsăritul soarelui, ultimii bărbaţi, femei şi copii părăsiseră tabăra.

De data asta marşul urmărea doar să găsească un loc de tabără mai prielnic şi mai sigur. Aşa că mai merserăm doar vreo trei-patru mile de-a lungul pârâului şi pe urmă fiecare familie îşi luă locul cuvenit în marele cerc

al satului, iar *squaws* se puseră cu nădejde pe treabă ca să rânduiască tabăra. Dar nici un singur războinic nu coborî de pe cal. Toţi bărbaţii încălecaseră acum cai mai de mâna a doua, pe cei mai buni ducându-i de căpăstru sau lăsându-i în seama băieţilor. În grupuri mici plecară de acolo gonind peste prerie şi îndreptându-se toţi către apus. Nu mâncasem nimic, şi, neavând nici urmă de ambiţie să prelungesc postul, m-am dus în cortul gazdei mele, înălţat de către *squaws* cu minunată iuţeală, şi m-am aşezat în mijlocul lui, dând astfel semn delicat cum că mi-e foame. Repede mi s-a pus dinainte un castron de lemn plin cu acel hrănitor fel de mâncare din carne uscată numit *pemmican* de drumeţii din nord şi *wasna* de indienii Dahcotah. Luând din el un pumn de bucăţele cu care să-mi întrerup postul, am ieşit din cort chiar în clipa când ultimul grup de vânători trecea dincolo de culmea dealului învecinat. Încălecai pe Pauline şi pornii la galop pe urmele lor, ţinându-mă în şa mai mult în virtutea legilor echilibrului decât prin vreo urmă de forţă a muşchilor ce mi-ar mai fi rămas. De pe culmea dealului putui vedea o largă întindere de prerie stearpă peste care, şi în depărtare şi mai în apropiere, cete de călăreţi goi treceau cu iuţeală. Curând ajunsei din urmă ceata mai apropiată, şi cam după vreo milă ne văzurăm adunaţi cu toţii laolaltă într-o singură ceată mare. Peste tot nu vedeai decât grabă şi neastâmpăr. Fiecare vânător îşi biciuia de zor calul, ca şi când tare ar mai fi dorit să fie el cel dintâi care să dea peste vânat. În astfel de împrejurări, indienii procedează întotdeauna mai mult sau mai puţin la fel; acum însă era oricum un caz special, fiindcă principala căpetenie a satului nu se afla de faţă şi aveam puţini „soldaţi", un fel de poliţie indiană, care în afară se alte

sarcini o are de obicei şi pe aceea de a conduce vânătorile de bizoni. Nimeni n-o lua nici la dreapta, nici la stânga. Mergeam tot înainte în galop mărunt, urcând pe dealuri, coborând în văi, prin desişul fără sfârşit al tufelor de salvie sălbatică bătoasă şi îndărătnică. Vreme de un ceas şi jumătate n-am văzut în faţa mea decât aceiaşi umeri arămii şi acelaşi păr negru şi lung ridicându-se şi coborând după mersul cailor. Se vorbea foarte puţin, deşi odată am observat cum un bătrân îl ceartă cu asprime pe Raymond din pricină că nu-şi luase cu el puşca, tocmai când exista posibilitatea ca până la sfârşitul zilei să dăm ochi cu vrăjmaşii. Pe când galopam peste o câmpie acoperită cu tufe dese de salvie, călăreţii din frunte dispărură, ca şi cum ar fi intrat în pământ. Solul arid era tăiat acolo de o vale adâncă. Am coborât cu toţii pe rând şi într-un lung şirag am continuat să galopăm pe fundul văii, până ce am ajuns la un loc unde caii puteau să se strecoare doar unul câte unul. La scurt timp, dădurăm peste un curs de apă lată şi puţin adâncă şi câtă vreme am călărit iute peste nisipul întărit sau prin pânzele subţiri de apă, mulţi dintre călăreţii băştinaşi săreau de pe cal, îngenuncheau pe nisip, sorbeau în grabă câteva înghiţituri şi, încălecând din nou, porneau în galop la fel ca mai înainte.

În timpul acesta, iscoadele umblau înaintea noastră şi de la o vreme începurăm să le zărim pe crestele dealurilor fluturându-şi mantiile, în semn că dăduseră peste bizoni. Se dovedi însă că nu era vorba de nimic mai mult decât de nişte bătrâni tauri răzleţiţi care păşteau pe câmpiile din împrejurimi, stăteau o vreme să se uite la mulţimea aceea duşmănoasă şi pe urmă porneau în galop trudit. Peste o vreme văzurăm mai multe asemenea iscoade făcându-ne semne toţi deodată;

dar de rândul ăsta nu-şi mai fluturau mantiile deschis, de pe culme, ci stând mai jos pe coastă, ca să nu poată fi văzuţi de pe câmpiile din partea cealaltă. Era limpede că descoperiseră vânat demn de luat în seamă. Cuprinşi de nerăbdare, indienii îşi siliră caii obosiţi să gonească şi mai repede decât până atunci. Încă bolnavă şi fără puteri, Pauline începu să geamă din greu; pe laturi, părul ei şarg se făcuse negru de sudoare. Pe când ne îngrămădeam cu toţii peste un deal mai scund ce ne ieşise în cale, îi auzii pe Reynal şi Raymond strigându-mă dinspre stânga; mă uitai într-acolo şi îi văzui depărtându-se pe urmele unei cete de vreo douăzeci de indieni cu înfăţişare nu prea plăcută. Erau neamurile nevestei lui Reynal, Margot, şi care, nevrând să ia parte la vânătoarea obştească, porniseră către o adâncitură din depărtare unde văzuseră o mică cireadă de bizoni, cu gândul de a-i vâna şi împărţi numai între ei. Am răspuns la chemare poruncindu-i lui Raymond să se întoarcă şi să vină după mine. Cu oarecare şovăire mă ascultă totuşi, deşi Reynal, care îşi punea multă nădejde în ajutorul lui la jupuitul, tranşatul şi căratul la tabără al bizonilor ce aveau să fie răpuşi, protestă în gura mare şi ne spuse că n-avem să vedem nici un fel de vânătoare dacă ne luăm după indienii ceilalţi. Am pornit, urmat de Raymond, după ceata cea mare a vânătorilor, iar Reynal, furios la culme, începu să-şi biciuiască îndârjit calul şi o luă peste deal, pe urmele haimanalelor lui de neamuri. Indienii, încă tot cam vreo sută la număr, galopau în grup strâns la oarecare depărtare în faţa noastră, ridicând în urma lor un nor de praf. Nu i-am putut ajunge până nu s-au oprit pe coasta dealului, unde se strânseseră iscoadele. Fiecare vânător sări cu mare grabă de pe calul obosit, pe care călărise până atunci, şi

încălecă pe cel odihnit, adus cu el de funie. În toată ceata nu exista nici o singură şa şi nici un singur frâu. Câte o bucată de piele de bizon, prinsă cu chingă de spinarea calului, slujea drept şa, iar o funie de păr împletit, legată de falca de jos a calului, slujea drept frâu. În fiecare coamă şi fiecare coadă de cal erau atârnate pene de vultur, drept semne ale curajului şi agerimii la fugă. Cât despre călăreţi, n-aveau pe ei nici o altă îmbrăcăminte în afară de o cingătoare uşoară la brâu şi mocasini în picioare. Fiecare avea câte un bici greu, cu coadă scurtă din corn de elan, şi o cravaşă din fâşii înnodate din piele de bizon, legată cu o curea la încheietura mâinii. Toţi aveau arcul în mână şi tolba din piele de vidră sau de panteră atârnată la umăr. Astfel echipaţi, vreo treizeci dintre vânători porniră în galop către stânga, cu gândul ca la adăpostul dealurilor să poată da nevăzuţi ocol cirezii, şi astfel să pornească atacul din două părţi de-odată. Ceilalţi rămaseră nerăbdători pe loc să aştepte atâta timp cât le trebuia celor plecaţi ca să ajungă la locul hotărât. La vremea potrivită, pornirăm în grup strâns către creastă, iar când ajunserăm acolo, dădurăm pentru prima dată cu ochii de bizonii aflaţi pe câmpia din vale.

Era o cireadă de bivoliţe, patru sau cinci sute la număr, strânse grămadă pe malurile unui curs larg de apă ce uda întinderile nisipoase de pe fundul văii. Valea era un fel de bazin circular, accidentat şi scorojit de soare, acoperit cu iarbă săracă şi rară, înconjurat de dealuri înalte şi golaşe, cu o spărtură pe unde-i văzurăm acum pe aliaţii noştri trecând şi galopând peste câmpie. Vântul sufla dintr-acolo. Avertizaţi de apropierea lor, bizonii începură să se pună în mişcare. Despre vânătoare n-am amintiri decât de după ce m-am trezit în toiul ei;

fiindcă alte lucruri mi-au absorbit atenţia în vreme ce coboram coasta dealului. Numeroşi tauri bătrâni erau risipiţi pe câmpie şi la apropierea noastră dezertau ruşinos de la datorie repezindu-se să traverseze cu greu prin nisipul moale de pe fundul apei şi pe urmă s-o ia la goană înspre dealuri. Un bătrân veteran se târa greoi în urma celorlalţi, cu unul dintre picioarele dinainte, rupt în cine ştie ce accident, bălăbănindu-i-se jalnic. Aşa cum arăta, chinuindu-se amarnic să tot sară pe trei picioare, era atât de grotesc încât n-am putut să nu mă opresc puţin şi să mă uit la el. Când am ajuns mai aproape, încercă să se repeadă asupra mea, dar fiece încercare neputincioasă îl făcea să se dezechilibreze şi aproape să se prăbuşească. Ridicai privirea şi văzui că întreaga ceată de indieni mi-o luase înainte cu cel puţin o sută de yarzi. I-am dat bici Paulinei şi i-am ajuns din urmă chiar la momentul potrivit; fiindcă în clipa aceea, ca sub puterea unui impuls comun, toţi vânătorii dădură cu înverşunare bice cailor care ţâşniră înainte, apoi, risipindu-ne în goană ca să asaltăm cireada din toate părţile, am năvălit cu toţii asupra bizonilor. Într-o clipă ne-am aflat în mijlocul lor. Înconjurat din toate părţile de tropote şi strigăte, desluşeam siluetele întunecate ale bizonilor năpustindu-se încoace şi încolo prin mijlocul norilor de praf şi pe cele ale călăreţilor repezindu-se în urmărirea lor. Şi în vreme ce noi atacam pe o parte, tovarăşii noştri atacau din partea cealaltă cireada năucită şi înnebunită de spaimă. Vacarmul şi neorânduiala se terminară repede. Praful se risipi, şi atunci bizonii putură fi văzuţi împrăştiindu-se ca porniţi dintr-un acelaşi centru, alergând răzleţiţi pe câmpie, în şiruri lungi sau mici grămezi strânse, în vreme ce pe urmele lor veneau indienii. alergând în goana dezlănţuită

a cailor şi scoţând ţipete în timp ce azvârleau asupra lor săgeată după săgeată. Leşurile zăceau împrăştiate pe tot întinsul câmpiei. Din loc în loc se vedeau bizoni răniţi, cu coastele însângerate împănate de săgeţi; şi pe când treceam pe lângă ei ochii le sticleau duşmănos, se zbârleau ca nişte pisici uriaşe şi încercau fără puteri să se repeadă asupra mea şi să-mi ia calul în coarne.

În dimineaţa aceea plecasem din tabără cu o foarte înţelepţească hotărâre. Nici mie şi nici calului meu nu ne îngăduiau puterile să luăm parte la asemenea îndeletnicire şi de aceea decisesem că n-aveam să fiu decât simplu spectator; dar când s-a dezlănţuit goana cailor şi a bizonilor, vacarmul şi prăfăraia, am văzut că îmi este cu neputinţă să stau cu mâinile încrucişate; şi cum vreo patru-cinci bizoni trecură gonind în şir prin apropierea mea, i-am dat bici Paulinei şi m-am luat după ei. Am trecut prin apă şi nisip moale, ne-am căţărat pe mal şi i-am urmărit prin tufişurile de salvie care acopereau terenul ceva mai ridicat de pe malul celălalt. Numai că nici firea ei ageră nici loviturile dese ale cravaşei din fâşii înnodate din piele de bizon nu puteau ţine locul puterilor sleite ale bietei Pauline. Nu izbuteam să micşorăm nici baremi cu un deget distanţa dintre noi şi fugari. În cele din urmă, totuşi, bizonii dădură peste o crăpătură prea largă ca să poată sări peste ea; şi cum asta i-a silit s-o ia brusc la stânga, am izbutit să ajung la zece sau doisprezece yarzi de cel mai din urmă. Văzând asta, bivoliţa se întoarse spre noi, se zbârli cu mânie şi păru că vrea să se arunce asupra noastră. Am tras şi am lovit-o undeva în regiunea gâtului. Atunci sări în crăpătură, unde celelalte coborâseră înaintea ei. Le văzui pe urmă spinările negre apărând şi dispărând pe fundul văgăunii, pe unde galopau mai departe; după

aceea, una câte una s-au urcat pe malul celălalt şi şi-au continuat mai departe goana, la fel ca înainte, şi cu bivolița rănită printre ele.

Făcui calea întoarsă şi îl văzui pe Raymond că-mi iese înainte călare pe catârca lui neagră; şi mergând împreună peste câmpie, numărarăm zeci de leşuri zăcând pe pământ, în văiugi şi pe albia nisipoasă a pârâului. În depărtare încă se mai vedeau călăreți alergând după bizoni şi nori de praf înălțându-se în urma lor; şiruri lungi de animale înspăimântate urcau repede pe coastele dealurilor. Vânătorii începură să se înapoieze. Băieții însărcinați cu paza cailor pe coasta cealaltă a dealului se arătară şi ei şi munca de jupuire şi tranşare începu cu grabă pe toată câmpia. Îl văzui pe gazda mea, Kongra-Tonga, pe malul celălalt al râului, tocmai când descăleca lângă o bivoliță ucisă de el. Mă dusei călare până acolo şi-l găsii trudindu-se să smulgă o săgeată care intrase toată în trupul vietății şi nu mai lăsase afară decât crăcana de pus în coardă. L-am rugat să mi-o dea mie şi încă a mai păstrez ca pe o dovadă, deşi nici pe departe cea mai grăitoare ce-ar putea fi folosită, a forței şi îndemânării arcaşilor indieni.

Pieile şi carnea fură încărcate pe cai şi vânătorii începură să părăsească locul acela. Raymond şi cu mine, la rândul nostru, sătui de ce vedeam în jur, pornirăm către tabără, tăind calea de-a dreptul peste câmpiile pustii. Nu exista nici un fel de cărare, şi, după câte puteam eu să-mi dau seama, nici destule semne după care să ne putem orienta; se părea însă că Raymond era înzestrat cu o putere instinctivă de a stabili locul de pe zare ce trebuia să ne slujească drept țintă. Antilopele se arătau pretutindeni, şi aşa cum se întâmplă totdeauna pe acolo pe unde se găsesc bizoni, păreau să-şi fi pierdut

sfiiciunea lor proverbială. Cârduri întregi alergau cu uşurinţă pe coastele bolovănoase, ori se strângeau pe piscuri şi stăteau să se uite la noi. În cele din urmă am dat cu ochii şi de stâncile înalte şi albe şi de pinii bătrâni cunoscuţi bine de noi, fiindcă se aflau chiar deasupra locului de tabără. Totuşi, tabăra însăşi nu izbuteam deloc s-o zărim până când, ajunşi pe culmea unui deal cu iarbă bogată, văzurăm roata corturilor, întunecată, acoperită de rotocoale de fum şi întinsă pe câmpia de la picioarele noastre.

Am intrat în cortul gazdei mele. *Squaw* a sa s-a grăbit numaidecât să-mi aducă mâncare şi apă şi a întins o piele de bizon ca să am pe ce mă culca; şi fiind mort de oboseală, m-am culcat şi am adormit. Peste vreun ceas, intrarea în cort a lui Kongra-Tonga, cu mâinile mânjite de sânge până la coate, m-a făcut să mă trezesc; s-a aşezat la locul lui obişnuit, în partea din stânga a cortului. *Squaw* i-a dat un vas cu apă ca să se spele, i-a pus dinainte un castron cu carne fiartă şi, câtă vreme el mânca, i-a scos mocasinii plini de sânge şi i-a pus în picioare alţii noi; după care, întinzându-şi trudit mădularele, gazda mea se pregăti să se culce.

La ceasul acela vânătorii începură să apară repede în tabără, în grupuri de câte doi sau trei, şi fiecare îşi preda caii în grija femeilor sale şi pătrundea în cort cu aerul unui bărbat mândru că a dus cu bine la capăt o zi de muncă. *Squaws* dădeau jos încărcătura de pe spinarea cailor, şi numaidecât în faţa cortului fiecăruia se strângeau mari grămezi de carne şi piei. Între timp, întunericul se îndesise şi întreaga tabără strălucea la lumina focurilor. *Squaws* şi copiii tăbărâseră cu toţii pe mormanele de carne şi le cercetau în căutarea bucăţilor celor mai gustoase. Pe unele dintre acestea le frigeau la

foc înfipte în frigări, însă deseori se lipseau de operația asta fără mare rost. Până târziu în noapte au ars focurile înconjurate de cetele celor ce se ospătau bucuroși de roadele acelei zile.

Mai mulți vânători se așezară în jurul focului din cortul lui Kongra-Tonga ca să discute despre isprăvile de peste zi. Împreună cu ceilalți veni și Mene-Sila. Deși trebuie să fi văzut mai bine de optzeci de ierni, luase și el parte activă la vânătoare. Spuse cu mândrie că ucisese două bivolițe și ar mai fi ucis încă una, dacă nu i-ar fi intrat praf în ochi și n-ar fi fost astfel silit să lase arcul și săgețile și să-și ducă amândouă mâinile la ochi ca să alunge durerea. Lumina focului cădea asupra chipului său zbârcit și a trupului împuținat, iar el își istorisea isprăvile însoțind vorbele cu o gesticulație de neimitat, care îi făcu pe toți cei de față să izbucnească în hohote de râs.

Bătrânul Mene-Sila era unul dintre puținii indieni din sat cu care m-aș fi încumetat să stau singur fără nici un fel de teamă, și unicul de la care aș fi fost gata să primesc un dar ori un serviciu fără certitudinea că urmărește un anumit interes. Era un mare prieten al albilor. Îi făcea plăcere să se afle în societatea lor, și era grozav de mândru de trecerea pe care o avea pe lângă ei. Într-o după-amiază, pe când stăteam împreună în cortul fiului său, îmi spuse că după câte socotea el, castorii și albii erau cele mai înțelepte ființe de pe lume; și într-adevăr, era încredințat că sunt tot una; o întâmplare petrecută cu multă, multă vreme în urmă îl încredințase de treaba asta. Și astfel începu el povestea următoare, iar în clipele când îi venea lui rândul să tragă din pipă. Reynal folosea aceste întreruperi ca să-mi traducă ce spusese mai înainte. Însă bătrânul își însoțea spusele

cu o pantomimă atât de desăvârşită, încât nici nu prea mai era nevoie de traducere.

Spunea că pe vremea când era el foarte tânăr şi încă nici nu văzuse vreun om alb, plecase împreună cu trei sau patru prieteni de-ai săi la vânătoare de castori şi se strecurase într-o aşezare de-a lor ca să vadă ce e acolo. Uneori trebuia să meargă de-a buşilea, alteori să înoate şi alteori să se târască pe burtă ca să poată înainta. În felul ăsta pătrunsese la mare distanţă sub pământ. Era acolo foarte întuneric, frig şi strâmtoare, aşa că până la urmă se văzuse aproape sufocat şi căzuse în leşin. Când începuse să-şi revină în fire, abia dacă mai fusese în stare să distingă glasurile tovarăşilor săi de pe mal care îl credeau mort şi-i cântau acum cântecele de îngropăciune. La început nu putuse vedea nimic, apoi văzuse dinaintea lui ceva alb, iar în cele din urmă îşi dăduse seama că sunt trei oameni, un bărbat şi două femei, albi din cap până-n picioare şi aşezaţi pe malul unui ochi de apă neagră. Începuse să-l cuprindă teama şi se gândise că tare ar fi vremea să se retragă. După ce numai cu mare trudă izbutise să iasă iarăşi la lumina zilei, se dusese de-a dreptul la locul unde ştia că se află sub pământ ochiul de apă neagră pe malurile căruia văzuse misterioasele făpturi. Acolo săpase o groapă în pământ şi pe urmă se aşezase la pândă. Peste puţin, un castor mare şi bătrân îşi arătase botul. Mene-Sila îl înhăţase numaidecât şi-l trăsese afară, când iată că alţi doi castori, amândoi femele, îşi arătaseră capetele iar el făcuse cu ele ce făcuse şi cu castorul dintâi. Şi bătrânul îşi încheie astfel povestirea celor ce i se arătaseră probabil în vis:

– Castorii ăştia erau de bună seamă cei trei oameni albi văzuţi de mine pe malul apei.

Mene-Sila e marele cunoscător al legendelor şi tradiţiilor satului. N-am izbutit totuşi să aflu de la el decât vreo câteva fragmente. Ca toţi indienii, era teribil de superstiţios şi totdeauna găsea câte o pricină pentru a nu-şi depăna poveştile. Spunea de pildă:

– Vara nu-i bine să istoriseşti poveşti. Rămâi la noi până iarna viitoare şi-ţi spun toate câte le ştiu; acuma cetele noastre de război stau să plece şi tinerii noştri au să cadă în luptă, dac-oi sta să-ţi spun poveşti înainte de venirea îngheţului.

Dar să încheiem aici această digresiune. Am rămas în tabăra de acolo vreme de cinci zile, dintre care în trei vânătorii au fost neîncetat la treabă şi au adus uriaşe cantităţi de piei şi de carne. Totuşi, o mare îngrijorare domnea în tabără. Toţi erau în alarmă. Tinerii cutreierau împrejurimile ca iscoade, iar bătrânii luau aminte cu multă grijă la semne şi prevestiri, mai cu seamă la vise. Pentru a-i da semn vrăjmaşului (care, dacă se afla pe aproape, nu se putea să nu ştie de prezenţa noastră) că suntem toată vremea la pândă, se ridicară grămezi de pari şi pietre pe toate dealurile înconjurătoare, aşa fel ca din depărtare să pară a fi santinele. Deseori, până şi în ceasul de-acum, scena îmi revine în minte de parcă aş avea-o aievea în faţa ochilor; stâncile înalte şi albe; bătrânii pini de pe crestele lor; pârâul nisipos şerpuind pe la poalele stâncilor şi încercuind pe jumătate tabăra; tufişurile de salvie sălbatică, coloritul lor de un verde spălăcit, cu mirosul lor de medicament, răspândite pe toate văile învecinate. Ceas după ceas *squaws* se duceau şi veneau cu vasele lor de apă, străbătând de nenumărate ori calea dintre pârâu şi corturi. De cele mai multe ori, prin tabără nu se zărea nimeni în afară de femei şi copii, doi sau trei bărbaţi

bătrâni prea împovăraţi de ani şi câţiva tineri leneşi şi buni de nimic. Aceştia, dimpreună cu câinii acum graşi şi blânzi de pe urma belşugului din tabără, erau singurii locuitori ai taberei. Totuşi, tabăra alcătuia o scenă de agitaţie şi activitate intensă. Pretutindeni hălci de carne atârnate pe corzi de piele de bizon se uscau la soare, iar în jurul corturilor nenumărate *squaws*, tinere şi bătrâne, se îndeletniceau cu pieile proaspete de bizon întinse pe pământ, răzuind părul de pe o parte, resturile de carne de pe cealaltă, şi ungându-le cu creier de bizon ca să fie moi şi flexibile.

Fiindu-mi milă şi de mine şi de calul meu, în celelalte zile n-am mai plecat cu vânătorii. De-o vreme, totuşi, începuseră să-mi revină puterile văzând cu ochii, aşa cum se întâmpla totdeauna când boala mă mai cruţa. Curând am fost în stare să umblu fără efort. Raymond şi cu mine plecam pe jos prin preriile din apropiere ca să vânăm antilope ori câteodată şi vreun bizon stingher, dar fără să avem cine ştie ce succes. Într-o dimineaţă, când ieşii din cortul lui Kongra-Tonga, Reynal mă strigă tocmai din celălalt capăt al satului şi mă pofti la gustarea de dimineaţă. A fost o gustare foarte îmbelşugată, adică o bucată de carne fragedă şi mustoasă de la greabănul unei bivoliţe grase; e un fel de mâncare cu totul şi cu totul fără pereche, în felul său. Tocmai se frigea la focul din faţa cortului lui Reynal, înfiptă într-un par bătut în pământ; Reynal, Raymond şi cu mine ne-am aşezat în jurul focului, am scos cuţitele din teci, şi, plini de voie bună, ne-am pus pe treabă. În ciuda tuturor prescripţiilor medicale, masa asta consistentă, fără sare şi fără pâine, îmi pria de minune.

– Până diseară o s-avem vizitatori, ne vesti Reynal.

– De unde ştii? îl întrebai eu.

– Aşa am visat eu. Când e vorba de vise, sunt la fel de înzestrat ca un indian. Să vă spună şi Grindină; şi el a visat acelaşi lucru, şi împreună cu prietenul lui cel mai bun, Iepurele, a plecat în iscoadă.

Am râs de Reynal şi de naivitatea lui, apoi mă dusei la cortul gazdei mele, îmi luai puşca şi pornii pe prerie cale de vreo două mile, văzui un bizon bătrân şi singuratic, trecui peste o râpă, trăsei în el şi pe urmă îl urmării cu privirea cum fuge. După isprava asta, obosit şi cam prost dispus, m-am întors îndărăt în sat. Printr-o stranie coincidenţă, previziunea lui Reynal se împlinise; primii oameni cu care dădui ochi fură cei doi puitori de capcane, Rouleau şi Saraphin, veniţi să mă întâmpine. Aceştia doi, după cum poate îşi mai aminteşte cititorul, se despărţiseră de grupul nostru cu vreo două săptămâni mai înainte. Fuseseră să pună capcane prin Black Hills şi acum erau în drum spre Munţii Stâncoşi, având de gând ca într-o zi sau două s-ajungă la Medicine Bow, până unde nu era prea departe. N-or fi fost ei cei mai eleganţi şi mai distinşi tovarăşi cu putinţă, dar cu toate astea constituiau un foarte binevenit adaos la numărul mic de oameni din sat. Restul acelei zile l-am petrecut în cort la Reynal, fumând şi stând la palavre. Cortul lui nu era decât o biată colibă, alcătuită din piei întinse pe pari şi cu partea dinspre ieşire complet liberă. Era însă bine podit cu piei moi de bizon şi acolo am stat, adăpostiţi de soare şi înconjuraţi de uneltele casnice ale gospodăriei lui madam Margot. În sat domnea linişte deplină. În ziua aceea vânătorii nu plecaseră la treabă şi dormeau prin corturi, iar femeile îşi vedeau în tăcere de trudnicele lor îndeletniciri. Doar în vatra satului câţiva tineri jucau cu mingea un joc domol; după ce aceştia se plictisiră, le luară locul câteva fete cu un joc ceva mai

vioi. Puţin mai încolo, printre corturi, câţiva băieţi şi fetiţe mai mărişoare se jucau aruncând în sus pe unul dintre ei cu o piele de bizon, copie fidelă a acelei petreceri de pe urma căreia Sancho Panza avusese atâta de suferit. Mai departe, pe prerie, se vedea hoinărind o ceată de băieţaşi goi, angajaţi în cine ştie ce jocuri sau trăgând cu arcurile şi săgeţile lor micuţe în păsări ori veveriţe de câmpie; şi vai de nefericitele vietăţi mărunte ce apucau să cadă în mâinile lor care nu cunoşteau mila şi îndrăgeau tortura. O *squaw* dintr-un cort vecin, gospodină renumită, cu numele de Weah Washtay, adică Femeie Bună ne aduse un castron mare cu *wasna* şi fu în culmea fericirii când îi dădui în dar un inel de sticlă verde, dintre acelea pe care le am totdeauna la mine tocmai pentru astfel de prilejuri.

Soarele coborî către asfinţit şi jumătate din întinderea cerului se coloră în roşu aprins, oglindindu-se în apa ce şerpuia printre tufişurile de salvie. Câţiva tineri părăsiră satul şi nu peste mult se întoarseră mânând din urmă toţi caii, sute la număr, de toate mărimile, de toate vârstele şi toate culorile. Vânătorii ieşiră din corturi şi fiecare lua în primire pe ai lui, îi cerceta să vadă în ce stare se află şi îi priponea cu funii lungi de ţăruşi înfipţi dinaintea cortului său. Trecu o jumătate de ceas până să se potolească zarva şi să se aştearnă din nou liniştea. Între timp, se făcuse aproape întuneric. Oalele erau atârnate deasupra focurilor înconjurate de *squaws* şi de copii care râdeau şi sporovăiau cu voie bună. În mijlocul satului se alcătuia un alt fel de cerc. Acesta era format din bătrâni şi războinici cu faimă adunaţi laolaltă şi cu mantiile lor albe din piele de bizon strânse bine pe umeri; şi în vreme ce pipa trecea din mână în mână, discuţiile lor n-aveau nici urmă din gravitatea şi

stăpânirea de sine puse îndeobşte pe seama indienilor. Ca de obicei, m-am aşezat şi eu alături de ei. Aveam în mână o jumătate de duzină de artificii făcute într-o zi, când mă găseam pe la Laramie Creek, din praf de puşcă şi cărbune puse în foile din *Frémont's Expedition*[1] făcute sul pe un creion. Am aşteptat până ce am putut pune mâna pe bucata aceea mare de *bois-de-vache* încinsă pe care indienii o ţineau pe jos ca să aibă cu ce-şi aprinde pipa. Cu ea am dat foc tuturor artificiilor deodată şi le-am aruncat vâjâind şi pocnind în aer pe deasupra capetelor celor aflaţi de faţă. Toţi au sărit în picioare şi au rupt-o de fugă scoţând strigăte de mirare şi de groază. După câteva momente îndrăzniră să se întoarcă unul câte unul şi câţiva dintre cei mai curajoşi luară de pe jos bucăţile de hârtie arsă şi le cercetară cu multă luare-aminte, ca să descopere taina lor ascunsă. De atunci înainte mi-am asigurat o trainică faimă de „vraci al focului".

Tabăra era toată plină de murmurul stins al glasurilor voioase. Dar se mai auzeau totuşi şi alte zgomote, de un soi diferit; căci dinspre un cort mare, luminat ca un felinar uriaş de focul aprins înlăuntrul lui, se auzea un cor de bocete şi strigăte îndurerate, mult prelungite, ca urletele lupilor, iar o femeie aproape goală stătea turceşte în faţa cortului şi îşi cresta picioarele cu cuţitul până şi le umplu complet de sânge. Chiar cu un an înainte, un

---

[1] *Expediţia lui Frémont.* Autorul acestei cărţi, *John Charles Frémont* (1813-1890), ofiţer comandant al „Corpului Topografic" organizat de guvernul american, a publicat o primă carte intitulată *Report of the Exploring Expedition to the Rocky Mountains* (1843), urmată de altele similare cu privire la numeroasele expediţii de explorare pe care le-a condus.

tânăr din acea familie fusese ucis de vrăjmaşi, iar rudele îi jeleau astfel pierderea. Se mai puteau auzi încă şi alte sunete: strigăte puternice şi înverşunate veneau repetându-se mereu din întuneric, de la oarecare depărtare de tabără. Erau scoase de o ceată de tineri care se pregăteau să plece peste câteva zile într-o expediţie războinică şi acum se adunaseră pe coama unui deal şi cu glasuri puternice se adresau Marelui Spirit, implorându-l să le stea într-ajutor. În vreme ce eu ascultam, mă strigă Rouleau şi, cu zâmbetul lungit pe toată faţa lui nepăsătoare, îmi atrase atenţia în altă parte. În faţa cortului unde locuia Weah Washtay, o altă *squaw* stătea în picioare şi cu aprigă înfocare ocăra un câine bătrân cu păr gălbui, întins pe pământ, cu botul pe labe şi ochii pirotind de somn îndreptaţi către chipul ei ca şi cum s-ar fi prefăcut că o ascultă cu multă supunere, dar hotărât să adoarmă de îndată ce s-ar fi terminat predica.

– Nu ţi-ar fi ruşine! spunea bătrâna. Te-am hrănit bine şi ţi-am purtat de grijă încă de când erai cât pumnul şi nici nu făcuseşi ochi şi de-abia te târâiai pe jos şi scheunai încetişor, în loc să latri, cum latri acuma. Când ai crescut mare, am zis că eşti un câine de nădejde. Te arătai voinic şi blând când ţi se punea povară pe spinare şi niciodată nu te vârai printre picioarele cailor dacă porneam cu toţii împreună peste prerie. Da' la suflet, negru erai! Ori de câte ori ţâşnea vreun iepure de prin tufişuri, tu totdeauna erai cel dintâi să te iei după el şi să-i tragi după tine pe toţi câinii ceilalţi. Ar fi trebuit să ştii bine că e lucru cu primejdie să faci aşa. Dacă ajungeai cine ştie unde departe pe prerie şi nu se găsea nimeni pe-aproape să-ţi stea într-ajutor, s-ar fi putut prea bine să iasă din vreo văiugă un lup şi să sară la tine. Ei, atunci ce te-ai fi

făcut? Nici vorbă că te-ar fi mâncat, fiindcă nici un câine nu poate să lupte cum se cuvine dacă are povara în spinare. Acum trei zile, nu mai departe, tot aşa ai făcut şi ai pierdut traista cu ace de lemn cu care prindeam învelitoarea din faţa cortului. Ia te uită la ea acum şi vezi cum flutură abia aninată la intrarea în cort. Şi-acuma, în seara asta, ai furat o halcă grasă de carne pe care o pusesem la fript să am ce da copiilor de mâncare. Ascultă ce-ţi spun eu, eşti negru la suflet şi se cade să mori.

Şi zicând astfel, bătrâna intră în cort, ieşi de-acolo cu un ciocan mare de piatră şi îl omorî pe bietul câine dintr-o singură lovitură. Cuvântarea asta merită să fie luată în seamă, fiindcă ilustrează un element ciudat din mentalitatea indienilor: credinţa că şi animalele inferioare sunt înzestrate cu inteligenţă şi anumită putere de înţelegere; cu acestea, de altfel, după datinile lor străvechi, sunt îndeaproape înrudiţi; uneori chiar afirmă cu multă mândrie că s-ar trage direct din urşi, lupi, cerbi sau broaşte ţestoase.

Cum se făcuse târziu, am străbătut tot satul şi m-am întors la cortul gazdei mele, Kongra-Tonga. De cum intrai, îl văzui la lumina focului din mijloc stând pe-o rână la locul lui obişnuit, gata-gata să adoarmă. Culcuşul său era departe de-a fi neprimitor. Alcătuit din piei de bizon întinse pe pământ una peste alta, avea la căpătâi o pernă din piele de căprioară înălbită, umplută cu fulgi şi împodobită cu mărgele. În spate se găsea o alcătuire uşoară de beţe şi trestie subţire de care putea să se rezeme comod când şedea în capul oaselor; la marginea acesteia, chiar deasupra sa, erau atârnate arcul şi tolba de săgeţi. *Squaw* a lui, o femeie zâmbăreaţă şi lată la chip, probabil că nu-şi terminase încă treburile gospo-

dăreşti, fiindcă se foia pe-acolo prin cort, aranjând cât mai frumos cu putinţă uneltele şi maldărele de carne uscată. Din nefericire, ea şi bărbatul ei nu erau singuri acolo în cort; încă vreo cinci-şase copii se vedeau împrăştiaţi peste tot, dormind în toate poziţiile imaginabile. Şaua mea se afla la locul ei, lângă intrarea cortului, şi dinaintea ei era întinsă pe pământ o piele de bizon. M-am înfăşurat în pătură şi m-am culcat; dar, dacă n-aş fi fost mort de oboseală, din pricina gălăgiei ce venea din cortul alăturat probabil că n-aş fi putut închide ochii. Se auzea de acolo duduitul monoton al tobei indiene însoţit din când în când de strigăte pătrunzătoare şi de acordurile unui cor de vreo douăzeci de glasuri. Înfocate jocuri de noroc se desfăşurau în cortul acela, însoţite de tot dichisul obişnuit. Jucătorii puneau la bătaie ori podoabele, ori caii, iar dacă lucrurile se înteţeau, până şi îmbrăcămintea şi chiar armele; fiindcă jocurile de noroc nu se desfăşoară numai în speluncile Parisului. Oamenii preriilor şi ai pădurilor nu le folosesc mai puţin pentru a alunga ucigătoarea monotonie a vieţii pe care o duc, mişcându-se continuu între primejdii de moarte şi plictiseală înnebunitoare. Am adormit având în auz răpăitul monoton al tobelor; chiolhanul de acolo a ţinut însă până la ziuă, fără întrerupere. M-a trezit curând unul dintre copii care mergea de-a buşilea peste mine şi un altul mai măricel care trăgea de pătura mea şi încerca să se oploşească lângă mine, într-o foarte neplăcută apropiere. M-am grăbit să resping asemenea avansuri lovindu-i pe miniaturalii băştinaşi cu un beţişor scurt pe care îl aveam totdeauna la îndemână tocmai pentru asemenea prilejuri; şi cum dumnealor, după ce dormeau jumătate din zi şi mâncau peste măsură de mult, cu greu îşi mai găseau odihnă,

operaţia asta trebuia s-o repet de obicei de câte patru sau cinci ori în fiecare noapte. Gazda mea însăşi îmi pricinuia şi ea cumplite neajunsuri. Toţi indienii aceştia, şi el mai abitir decât ceilalţi, se consideră obligaţi să se îndeletnicească mereu cu anumite treburi, ca un soi de condiţie de care atârnă succesul în viaţă, fie el în război, în dragoste, la vânătoare, sau în orice altceva. Asemenea „vrăji", cum li se spune, care se fac deobicei cunoscute prin vise, sunt deseori cât se poate de absurde. Ai să-i vezi pe unii indieni bătând în pământ cu muştiucul pipei după ce trage fiecare fum; alţii au să stăruie cu tărie ca orice vorbă să le fie înţeleasă exact de-a-ndoaselea; ba Shaw a avut de-a face cu un bătrân încredinţat că totul ar fi fost pierdut dacă nu izbutea să silească orice alb întâlnit în cale să bea o cană de apă rece. În privinţa asta, gazda mea o făcea chiar de oaie. Lui îi spuseseră spiritele în vis că are îndatorirea să cânte un anume cântec în fiecare miez de noapte; şi noapte de noapte, fără greş, pe la douăsprezece, cântecul lui deprimant mă trezea din somn, şi-l vedeam cum stă în capul oaselor în culcuş, drept ca lumânarea şi-şi întonează jalnica litanie cu aerul cel mai serios din lume. Se mai auzeau în noapte şi alte glasuri, încă şi mai dezarmonioase. De două sau de trei ori, între înserat şi faptul dimineţii, toţi câinii satului – şi erau cu sutele – începeau să latre şi să urle în cor; era un zgomot îngrozitor, fără asemănare cu nici un fel de alt zgomot ce l-am auzit vreodată, poate cu excepţia înfiorătorului urlet al lupilor pe care îl auzeam, uneori, mult timp mai târziu, când coboram dinspre Arkansas, pe urmele armatei generalului Kearney. Vacarmul câinilor era, dacă se poate aşa ceva, chiar mai dizgraţios decât urletele lupilor. Auzite de la oarecare distanţă,

aşa cum se înalţă treptat în noapte, răsună parcă de pe alte tărâmuri şi ar putea să bântuie într-un chip înfiorător visele unui om cu nervii mai slabi; dar când eşti silit să dormi în mijlocul lor, zarva devine ceva de neînchipuit. Începe cu un urlet puternic şi prelung şi după aceea glas după glas vine să repete cam acelaşi sunet care se răspândeşte pe întreaga întindere a satului, şi văzduhul se umple de strigăte amestecate şi dezordonate, fioroase şi în acelaşi timp jalnice. Durează câteva minute, apoi se sting în tăcere deplină.

Veni dimineaţa, şi Kongra-Tonga încălecă pe cal şi plecă împreună cu vânătorii. Poate că n-ar fi nepotrivit să cercetăm puţin mai îndeaproape felul lui de-a fi, ca bărbat şi ca tată de copii. Şi el şi *squaw* a lui erau tare mândri de copiii lor, îi răsfăţau din cale-afară şi nu-i pedepseau decât în cazuri foarte grave, când aruncau asupra lor câte o oală cu apă rece. Ca urmare a acestui sistem de educaţie, copiii deveniseră destul de dezordonaţi şi neascultători, ceea ce explică nu în mică măsură acea necuprinsă dorinţă de libertate deplină şi incapacitatea de a se supune opreliştelor, care constituie piatra de temelie a firii indienilor. Ar fi fost greu să găseşti un tată mai iubitor decât Kongra-Tonga. Mai ales un mucos micuţ, nalt de-o şchioapă, era marea lui slăbiciune; uneori lua o piele de bizon, o întindea pe pământ în cort şi se aşeza pe ea, îl punea pe nevârstnicul său favorit drept în faţa lui şi îi cânta cu glas domol câteva dintre cuvintele ce însoţesc dansul de război. Iar micuţul, care ca să-şi poată ţine echilibrul trebuia să întindă în lături amândouă braţele, bătea din picioare şi se învârtea în loc în ritmul muzicii întonate de tatăl său, în vreme ce gazda mea râdea în culmea fericirii şi se uita la mine să vadă dacă ştiu să admir dovezile de

precocitate ale îndrăgitei lui progenituri. Ca soţ, era mai puţin duios. *Squaw* care trăia cu el în cort îi fusese tovarăşă de viaţă vreme de mai mulţi ani şi se îngrijea cu luare-aminte şi pricepere de copii şi de ale casei. Kongra-Tonga ţinea destul de mult la ea şi, după câte am putut vedea eu, nu se certau niciodată; dar gesturile lui cu adevărat tandre erau rezervate favoritelor mai tinere şi mai de curând cunoscute. Dintre acestea, nu exista la vremea de-atunci decât una, care trăia în alt cort. Într-o zi când ne aflam în tabăra de acolo se supără pe ea, îi dădu brânci afară din cort, aruncă după ea gătelile, veşmintele şi tot ce era al ei şi îi porunci să se ducă la taică-său. Isprăvind această sumară procedură de divorţ, pentru care probabil că avea motive bine întemeiate, se întoarse în cort, se aşeză la locul lui obişnuit, şi începu să fumeze cu un aer de totală seninătate şi adâncă mulţumire de sine.

Chiar în după-amiaza aceea stăteam cu el în cort, când m-a îmboldit deodată curiozitatea să aflu povestea numeroaselor cicatrice ce se vedeau pe trupul lui gol. Despre unele dintre ele, totuşi, nu m-am hazardat să întreb, întrucât înţelegeam singur. Ambele sale braţe erau însemnate ca şi cum ar fi fost adânc crestate cu cuţitul, la intervale egale, şi mai avea încă multe alte cicatrice, de alt fel, pe spate şi pe amândouă părţile pieptului. Erau urmele torturilor la care aceşti indieni, ca şi alte triburi dealtminteri, se supun de bună voie în anumite perioade; poate că într-o măsură pentru a căpăta faima de oameni curajoşi şi nepăsători la durere, dar în primul rând ca un sacrificiu de sine menit să le câştige bunăvoinţa spiritelor. Cicatricele de pe piept şi de pe spate fuseseră făcute prin vârârea în carne a unor aşchii tari de lemn de care se leagă cu funii de piele

căpăţâni de bizon grele, iar nefericitul o ia la fugă cu toată puterea, sprijinit şi de doi tovarăşi ce-l ţin de mâini, până ce carnea se rupe şi căpăţânile rămân în urmă. Alte cicatrice de pe trupul lui Kongra-Tonga se datorau unor accidente; dar multe dintre ele fuseseră căpătate în război. Era unul dintre cei mai de seamă războinici din satul acela. În cursul vieţii sale ucisese, după câte se făIea el faţă de mine, paisprezece oameni şi cu toate că, asemenea altor indieni, era un fanfaron şi un mincinos, de data asta toate mărturiile veneau în sprijinul său. Măgulit de întrebările mele, îmi spuse la poveşti, una după alta, despre isprăvile lui războinice; una dintre ele poate ilustra o trăsătură dintre cele mai regretabile ale firii indienilor, şi o socotesc prea grăitoare pentru a o lăsa deoparte. Arătându-mi cu mâna prin deschizătura cortului înspre Medicine Bow Mountain, aflat la nu prea multe mile depărtare, îmi spuse că fusese pe acolo cu câteva veri mai înainte, împreună cu o ceată de războinici tineri. Dăduseră atunci peste indieni din neamul Snake, porniţi la vânătoare. Pe unul îl răpuseseră cu săgeţi, iar pe celălalt îl fugăriseră pe coasta muntelui până ce izbutiseră să-l înconjoare şi Kongra-Tonga însuşi se repezise printre copaci şi-l apucase de mâini. După aceea doi tineri din ceata sa veniseră să-i dea ajutor şi îl imobilizaseră pe nefericit, iar el îl scalpase de viu. Pe urmă făcuseră un foc mare şi după ce îi tăiaseră prinsului tendoanele de la mâini şi de la picioare, îl aruncaseră în foc şi îl ţinuseră acolo cu nişte pari lungi, până când arsese cu totul. Poveştile astea le înflorea cu amănunte mult prea revoltătoare pentru a fi redate. Trăsăturile omului erau deosebit de blânde şi deschise, lipsite de acea duritate de expresie atât de obişnuită printre neamurile acestea

de indieni; şi pe când îmi vorbea despre asemenea cruzimi înspăimântătoare, mă privea deschis în ochi, cu cea mai desăvârşită seninătate, de parcă ar fi fost un copil care îi povesteşte maică-si cine ştie ce năzbâtie.

Cortul bătrânului Mene-Sila putea oferi o altă pildă a cruzimii metodelor de război indiene. Trăia acolo un băieţaş ager şi cu ochi luminoşi care se născuse într-un sat al indienilor Gros-Ventre Blackfeet, o adunătură puţin numeroasă, dar alcătuită din oameni sângeroşi şi perfizi, înrudiţi îndeaproape cu indienii Arapahoes. Cam cu vreun an înainte, Kongra-Tonga şi o ceată de războinici dăduseră în câmpie, într-un loc aflat puţin mai către răsărit de tabăra noastră, peste vreo douăzeci de corturi ale acestor indieni; le înconjuraseră noaptea şi măcelăriseră toţi bărbaţii, femeile şi copiii, nelăsându-l în viaţă decât pe băieţaşul acela. Fusese adoptat în familia bătrânului şi acum devenea repede întru totul asemenea copiilor Ogillallah, cu care se împrietenise de la egal la egal. În sat se mai găsea şi un războinic Crow, un bărbat cu statură de uriaş şi trup admirabil proporţionat. Fiind luat prizonier cu mulţi ani în urmă şi apoi adoptat de o *squaw* în locul unui fiu răposat, uitase cu totul de vechiul său neam şi acum devenise pe deplin Ogillallah, atât în fapte cât şi în preferinţe.

Să ne aducem aminte că planul marii expediţii de război împotriva indienilor Snake şi Crow în satul acesta luase naştere; şi cu toate că proiectul se dusese de râpă, tăciunii ardoarei războinice încă mai mocneau. Unsprezece tineri se pregătiseră să plece împotriva vrăjmaşului, şi cea de a patra zi a popasului nostru acolo fu stabilită ca dată a plecării. În fruntea cetei se afla un tânăr indian foarte bine clădit şi foarte ager, Pavăză Albă pe nume, pe care totdeauna îl remarcasem

pentru aspectul îngrijit ai îmbrăcămintei şi al întregii sale înfăţişări. Până şi cortul lui, deşi nu mare, era cel mai bun din toată tabăra, *squaw* a sa una dintre cele mai drăguţe şi încă de pe atunci locuinţa lui devenise model de rânduială casnică după obiceiurile neamului Ogillallah. Am fost deseori oaspetele lor, fiindcă Pavăză Albă îi simpatiza pe albi şi obişnuia să mă poftească la interminabile ospeţe, la oricare ceas al zilei se nimerea. Odată, după ce partea cea mai importantă a ospăţului luase sfârşit şi stăteam amândoi aşezaţi turceşte pe pielea de bizon, fumând într-o atmosferă de cea mai caldă prietenie, şi-a adunat echipamentul de război atârnat prin cort şi mi l-a arătat, cu mare mândrie, ba chiar cu înfumurare. Printre altele, avea acolo şi o superbă glugă din pene de vultur pregătită ca podoabă pentru cap. Scoţând-o din punga ei, şi-o puse pe cap şi rămase ţanţoş în faţa mea, pe deplin conştient de înfăţişarea impunătoare pe care podoaba o dădea obrazului său smead şi trupului viguros şi plin de graţie. Îmi spuse că gluga fusese făcută din penele a trei vulturi de război, egali ca valoare cu tot atâţia cai buni. Luă de asemenea şi o pavăză zugrăvită în culori vii şi împodobită cu pene. Impresia produsă de podoabele astea primitive era într-adevăr extraordinară. Drept tolbă îi slujea blana bălţată a unui pui de panteră, vietate obişnuită prin Black Hills, iar coada şi labele cu ghearele scoase nu fuseseră tăiate şi atârnau de ea. Pavăză Albă încheie întâlnirea într-un chip tipic pentru indieni. Mă rugă să-i dau puţin praf de puşcă şi câteva gloanţe, fiindcă el avea şi puşcă nu numai arc şi săgeţi; am fost însă nevoit să-l refuz, căci nici pentru mine n-aveam îndeajuns. I-am făcut, totuşi, cadou la plecare

o hârtie roşie cu care se putea vopsi, aşa că a rămas întru totul mulţumit.

Până a doua zi dimineaţă Pavăză Albă răci şi se umflă în gât. Numaidecât se părea că îşi pierduse întreaga ardoare, şi cu toate că până atunci nici un alt războinic din sat nu se purtase cu mai multă fală, acum abia se târa de la un cort la altul, cu o înfăţişare de om pierdut şi deprimat. În cele din urmă îşi strânse bine mantia în jurul trupului şi se aşeză în faţa cortului lui Reynal, dar când văzu că nici Reynal şi nici eu nu ne pricepem să-l ajutăm în vreun fel, se ridică şi se duse încet la unul dintre vracii satului. Bătrânul şarlatan îl înghionti o vreme cu amândoi pumnii, urlă şi lătră asupra lui şi îi bătu dintr-o tobă chiar lângă ureche, ca să alunge spiritul rău. Dar cum tratamentul acesta nu dădu rezultatele dorite, Pavăză Albă se retrase la el în cort unde zăcu vreo câteva ceasuri, nespus de amărât. După amiază îşi făcu din nou apariţia şi îşi luă locul pe pământ, în faţa cortului lui Reynal, ţinându-se cu mâna de gât. O vreme rămase tăcut, cu privirile triste pironite în pământ. În cele din urmă începu să vorbească, dar cu glas stins.

– Sunt un bărbat viteaz, spuse el. Toţi tinerii mă socotesc un mare războinic, şi zece dintre ei se arată gata să plece cu mine la război. Am să mă duc şi-am să li-l arăt pe duşman. Vara trecută cei din neamul Snake mi-au ucis fratele. Nu mai pot trăi dacă nu îl răzbun. Mâine o să plecăm şi am să le iau scalpurile.

În timp ce dădea astfel glas hotărârii sale, lui Pavăză Albă părea să-i fi pierit cu totul din priviri obişnuitul său avânt şi înfocarea ce nu-l părăsise până atunci. Stătea cu capul în piept şi ai fi zis că e copleşit de descurajare.

În seara aceea, pe când stăteam aşezat lângă un foc, îl văzui cum trece îmbrăcat în superba lui ţinută de război şi cu obrajii vopsiţi în roşu şi îşi conduce calul favorit în faţa cortului. Apoi încălecă şi dădu roată vetrei satului cântându-şi cu glas mare cântecele de război şi însoţit toată vremea de aclamaţiile asurzitoare ale femeilor. Pe urmă descălecă şi rămase o vreme prosternat la pământ, ca într-un act de închinăciune. A doua zi de dimineaţă zadarnic m-am uitat să văd cum pleacă războinicii. Liniştea deplină a domnit în tabără până târziu către amiază, când Pavăză Albă veni şi se aşeză în faţa noastră, la locul lui obişnuit. Reynal îl întrebă pentru ce n-a plecat în căutarea vrăjmaşilor.

– N-am cum să mă duc, răspunse el cu glas îndurerat. I-am dat săgeţile de război lui *Meneaska.*

– De dat nu i-ai dat decât două, spuse Reynal. Şi dacă i le ceri, ţi le dă înapoi.

O vreme, Pavăză Albă nu scoase nici o vorbă. Într-un târziu, zise cu glas plin de tristeţe:

– Unul dintre războinicii mei tineri a avut visuri rău prevestitoare. Spiritele morţilor au venit şi au aruncat cu pietre în el pe când dormea.

Un astfel de vis, dacă într-adevăr s-ar fi arătat cuiva, putea să zădărnicească nu numai plecarea oamenilor noştri ci oricare proiect similar, numai că atât Reynal cât şi eu eram în cazul de faţă încredinţaţi că totul nu e decât o scorneală menită să-i justifice rămânerea acasă.

Pavăză Albă era un războinic a cărui bravură nu fi pusă la îndoială. Este foarte probabil că de-ar fi fost rănit de moarte, n-ar fi lăsat să se vadă nici un semn de suferinţă, şi ar fi fost în stare să îndure fără a clipi cele mai înfiorătoare torturi la care l-ar fi supus un duşman. Pentru astfel de isprăvi se adună toate puterile ce se

află ascunse în firea unui indian; toate înrâuririle educaţiei primite din frageda copilărie trebuie să-l pregătească pentru aşa ceva; cauzele suferinţelor pot să-i apară prea bine dinaintea ochilor, vizibile şi palpabile, dar spiritul lui tot se va ridica să-l sfideze pe vrăjmaş, pentru ca astfel să aibă parte de cea mai înaltă glorie menită unui războinic – să stea cu dârzenie şi neînduplecat în faţa morţii. Însă atunci când se simte pândit de forţe rele şi tainice, în faţa cărora întreaga lui vitejie s-ar risipi fără folos, când oricâtă tărie ar arăta el tot la nimic n-ar folosi, când nu este în stare să vadă cu ochii săi un duşman împotriva căruia să reziste şi pe care să-l sfideze, cel mai viteaz dintre războinici îşi pierde într-o clipă orice urmă de vlagă. E încredinţat că un spirit rău a pus stăpânire pe el, sau că a căzut victimă cine ştie căror farmece. Dacă se întâmplă cumva să se îmbolnăvească pentru timp mai îndelungat, indianul deseori se va lăsa doar în grija presupusului său destin, se va topi încetul cu încetul şi va muri, victimă a propriei sale imaginaţii. Aceleaşi urmări le au adesea câte un şir de calamităţi, ori ghinioane venite unul după altul, şi s-au văzut indieni care s-au năpustit cu bună ştiinţă în mijlocul unei tabere duşmane, ori au atacat de unul singur şi cu mâna goală un urs grizzly, ca să se poată elibera de o viaţă ce li se părea a fi pusă sub semnul unui destin vrăjmaş.

Şi astfel, după atâtea ospeţe, vise şi invocări ale Marelui Spirit, din planurile cetei de război conduse de Pavăză Albă nu s-a ales chiar nimic.

XVI. PUITORII DE CAPCANE

Tot vorbind despre indieni, aproape c-am uitat de doi îndrăzneţi vântură-lume de altă rasă, adică puitorii de capcane Rouleau şi Saraphin. Aceştia doi îşi vârâseră în cap să pornească la o treabă cum nu se poate mai primejdioasă. Se îndreptau acum către regiunile bântuite de indienii Arapahoes şi aflate la o zi de drum, spre vest, de tabăra noastră. Shaw şi cu mine am cunoscut mai târziu mulţi indieni Arapahoes şi sunt nişte oameni teribil de cruzi, care de curând s-au declarat deschis duşmani ai albilor şi au făgăduit că îi vor da morţii de îndată ce-i vor prinde pe pământurile lor. Prilejul acestei ameninţări fusese următorul:

În primăvara precedentă, a anului 1845, colonelul Kearney plecase de la Fort Leavenworth cu mai multe companii de dragoni, ajunsese până la Fort Laramie, trecuse pe lângă poalele munţilor până la Bent's Fort şi apoi, cotind iar către răsărit, se întorsese în locul de unde plecase. Câtă vreme se aflase la Fort Laramie, trimisese o parte din trupele de sub comanda lui să meargă înspre vest tocmai până la Sweetwater[1] – el rămânând la fort – şi trimisese mesaje către indienii din regiune, invitându-i să vină şi să stea la sfat cu el.

[1] Apă dulce.

Atunci i-au văzut pentru prima dată triburile din acele ţinuturi pe războinicii albi şi, după cum era şi de aşteptat, au rămas amuţiţi de mirare văzând ce rânduială strictă păstrau, cât de frumoase le erau veşmintele, cât de bogat echipamentul de luptă, şi cât de mari şi voinici cai aveau. Printre alţii, au venit la fort şi mulţime mare de indieni Arapahoes. În ultima vreme omorâseră mulţi oameni albi, iar colonelul Kearney îi ameninţă că dacă aveau să mai ucidă oameni albi, el se va vedea silit să-şi asmută dragonii asupra lor, ca să-i şteargă de pe faţa pământului. Pentru a-şi întări ameninţarea, dădu ordin să se tragă un foc de obuzier şi să se arunce o rachetă. Mulţi dintre indienii Arapahoes se aruncară cu faţa la pământ, în vreme ce alţii o luară la goană urlând înfricoşaţi. A doua zi se retraseră către munţii lor, buimăciţi şi intimidaţi de înfăţişarea dragonilor, de puşca lor cea mare care trăgea două focuri la o singură împuşcătură şi de mândrul mesaj pe care îl trimiseseră în văzduh, la Marele Spirit. Multe luni la rând, băştinaşii au stat liniştiţi şi n-au mai făcut nici o blestemăţie. Dar până la urmă, cu puţin înainte de sosirea noastă pe acele locuri, folosindu-se de un act de perfidie, un om de-al lor ucise doi albi, pe Boot şi pe May, care puneau capcane prin munţi. Pentru asemenea faptă era cu neputinţă să găseşti vreo justificare. Părea să fie doar o izbucnire a uneia dintre acele inexplicabile porniri ce adeseori pun stăpânire pe indieni, şi care nu sunt decât răbufniri ale firii lor crude. De abia fură comise cele două omoruri, şi întregul trib fu cuprins de panică. Aşteptau din zi în zi sosirea dragonilor răzbunători, fără să se gândească prea mult că între ei şi duşman se întindea de data asta un deşert de nouă sute de mile. Trimiseră atunci o numeroasă delegaţie la Fort

Laramie aducând ca răscumpărare un preţios dar în cai. Bordeaux refuză să primească răscumpărarea. Atunci indienii îl întrebară dacă ar fi mulţumit să-l predea chiar pe făptaş; dar şi oferta asta fu respinsă. Indienii Arapahoes se întoarseră acasă mai înspăimântaţi decât oricând. Treceau săptămânile la rând şi dragonii tot nu se arătau. Situaţia aceasta avu urmările prevăzute de cei care îi cunoşteau cu adevărat bine pe indieni. Şi-au închipuit că numai de teamă nu primise Bordeaux darurile şi ofertele lor şi că nu trebuia să le pese de răzbunarea albilor. De la teamă, trecură la o aroganţă fără margini. Spuneau că oamenii albi nu sunt decât nişte laşi şi nişte babe; şi un indian Dahcotah, prietenos faţă de albi, aduse la Fort Laramie vestea că erau hotărâţi să ucidă cel dintâi câine alb care avea să le cadă în mână.

Dacă la Fort Laramie s-ar fi aflat un ofiţer cu împuterniciri corespunzătoare; dacă acesta ar fi acceptat propunerea indienilor Arapahoes de a-l preda pe vinovat şi ar fi ordonat scoaterea lui în faţa întregului trib şi împuşcarea pe loc, atunci ar fi fost impresionaţi şi cumînţiţi, evitându-se astfel numeroase primejdii; aşa însă, împrejurimile lui Medicine Bow Mountain deveniseră primejdioase la culme. Bătrânul Mene-Sila, un prieten sincer al albilor, ca şi mulţi alţi indieni, se adunară în jurul celor doi puitori de capcane şi se străduiră zadarnic să-i facă să-şi schimbe planurile; dar când auzeau de primejdie, Rouleau şi Saraphin se mulţumeau să râdă cu haz. În dimineaţa dinaintea celei când aveau de gând să părăsească tabăra, am putut vedea cu toţii coloane rare de fum alb înălţându-se la poalele întunecate ale lui Medicine Bow. Numaidecât iscoade fură trimise într-acolo şi se întoarseră spunând că era vorba

de focurile dintr-o tabără a indienilor Arapahoes, ridicată doar cu câteva ceasuri mai înainte. Totuşi, cei doi puitori de capcane îşi continuau pregătirile de plecare.

Saraphin era un flăcău înalt şi voinic, cu înfăţişare încruntată şi fioroasă. Probabil că puşca sa vărsase şi altfel de sânge decât de indian sau de bizon. Rouleau avea o faţă lată şi roşcovană, pe care se puteau citi la fel de puţine gânduri sau griji ca şi pe faţa unui copil neştiutor. Avea trup masiv şi era lat în spate, dar degetele ambelor picioare îi căzuseră, degerate, şi era rău rănit la piept din pricină că nu de mult calul îl trântise şi îl călcase în picioare. Dar nimic nu putea să-i alunge voia bună. Umbla toată ziulica prin sat pe picioarele lui boante pălăvrăgind, cântând şi glumind cu femeile indiene. Avea el o păguboasă slăbiciune pentru *squaws*. Mereu găsea câte una, şi neapărat se simţea dator s-o gătească şi s-o înzorzoneze cu tot soiul de mărgele, panglicuţe şi felurite fineţuri ale garderobei indiene; şi cu toate că era obligat s-o părăsească şi s-o lase singură de câte ori pleca în expediţii, o asemenea situaţie plină de primejdii nu-l neliniştea în nici un fel; fiindcă firea sa era tot ce poate fi mai opus geloziei. Dacă se întâmpla cumva vreodată să nu izbutească a-şi risipi pentru arămia slăbiciune a inimii sale, tot puţinul ce-l aduna cu primejdioasa-i îndeletnicire, atunci îşi ospăta prietenii. De se nimerea să nu aibă la îndemână băutură – şi de obicei aşa stăteau lucrurile – o înlocuiau cu cât mai multă cafea tare. Cum oamenii de pe meleagurile acelea nu se disting nici pe departe prin spirit de economie şi cumpătare, tot ce li se punea dinainte în astfel de prilejuri, indiferent cât de mare ar fi fost preţul şi cât de uriaşe cantităţile, era sigur că totul trebuia terminat la o singură reuniune. La fel cu a celorlalţi

puitori de capcane, viața lui Rouleau era plină de contraste şi schimbări neaşteptate. Numai în anumite perioade şi pentru scurt timp era plecat în expediţiile lui vânătoreşti. Restul timpului şi-l petrecea trândăvind prin preajma fortului sau făcând prin apropiere tabără împreună cu prietenii, vânând sau desfătându-se cu toate deliciile oferite de tăierea frunzei la câini; dar de îndată ce pornea la vânătoare de castori, trăia împresurat de cele mai mari primejdii şi cele mai aspre lipsuri. Mâinile şi picioarele, ochii şi urechile trebuia să-i fie toată vremea în stare de alarmă. Deseori era nevoit să se mulţumească doar cu hrană crudă, pentru ca nu cumva focul să atragă atenţia vreunui indian rătăcitor; în alte rânduri, după ce-şi pregătea şi înfuleca hrana aceea sărăcăcioasă, trebuia să plece, să lase focul încă arzând şi să se tragă mai departe, la adăpostul întunecimii, pentru că duşmanul înşelat, atras într-acolo de lumina focului, să-şi afle victima plecată şi să nu fie în stare a i se lua pe urme, din pricina întunericului. Viaţa asta o duc zeci de oameni prin Munţii Stâncoşi. Am întâlnit cândva un puitor de capcane cu pieptul scrijelat de cicatricile a şase gloanţe şi săgeţi, cu un braţ schilodit de glonţ şi cu un genunchi zdrobit; şi cu toate astea, având tăria de caracter a celor din Noua Anglie, de unde se trăgea, continua să-şi urmeze mai departe primejdioasa-i chemare.

În cea din urmă zi a şederii noastre în acea tabără, puitorii de capcane erau gata de plecare. Cât umblaseră prin Black Hills, prinseseră şapte castori şi acum lăsară blănile în grija lui Reynal, ca să le păstreze până aveau să vină ei îndărăt. Caii lor voinici, dar slabi de li se vedeau coastele, purtau zăbale spanioleşti ruginite şi şei mexicane rudimentare la care fuseseră legate scări

de lemn, câte o piele de bizon se vedea înfăşurată la spatele şeilor şi capcane de castor atârnau de oblânc. Acestea, dimpreună cu puştile, cuţitele, cornurile cu praf de puşcă şi pungile cu gloanţe, amnar şi cremene şi o cană de tablă alcătuiau întregul lor echipament de călătorie. Au dat mâna cu noi şi au plecat; Saraphin, cu înfăţişarea lui încruntată, o luă înainte; dar Rouleau, căţărându-se voios în şa, dădu pinteni calului, folosi biciul şi porni iute la trap peste prerie, hăulind cât îl ţinea gura un cântec canadian. Reynal se uita după ei cu mutra lui ca trăda egoism nemilos.

– Păi, spuse el, dacă au să fie omorâţi, am să rămân cu pieile de castor. La fort iau pe ele cincizeci de dolari ca nimic.

A fost ultima oară când i-am mai văzut.

Stătusem cinci zile în tabăra de vânătoare şi carnea, ţinută toată vremea la soare ca să se usuce, era acum numai bună de transportat. Şi piei se adunaseră destule pentru pregătirea corturilor din vara viitoare; mai rămânea de făcut rost numai de parii cei lungi pe care aveau să fie întinse. Aşa ceva nu se putea găsi decât în pădurile înalte de molid de pe Black Hills, şi prin urmare într-acolo trebuia să se îndrepte următorul nostru marş. În mijlocul belşugului ce domnise în tabără în vremea din urmă, nu se întâmplase să aibă cineva de făcut faţă vreunor lipsuri; fiindcă deşi pielea şi limba bizonului aparţin deplin drept celui ce l-a vânat şi numai lui, oricine altcineva are dreptul să ia din rest tot ce-i place. Astfel că slăbănogii, bătrânii şi chiar şi cei buni de nimic aveau dreptul la partea lor din pradă şi multe femei bătrâne şi neajutorate, care altminteri ar muri de foame, primesc atâta cât să nu ducă nici o grijă.

Pe douăzeci şi cinci iulie, după-amiaza târziu, se ridică tabăra cu obişnuitul vacarm şi obişnuita neorânduială şi iarăşi pornirăm la drum cu toţii peste prerie, care pe jos, care călare. N-am străbătut totuşi decât vreo câteva mile. După ce merseră cu nădejde şi spor, tot timpul pe jos şi în fruntea tuturor, bătrânii se aşezară roată pe pământ pe când familiile, ridicându-şi corturile în ordinea dinainte ştiută, alcătuiră în jurul lor cercul cel mare al taberei; între timp, patriarhii satului stăteau liniştiţi, ocupaţi să fumeze şi să depene la palavre. I-am dat dârlogii lui Raymond, şi m-am aşezat ca de obicei printre dânşii. Nu-mi arătau nici un semn al acelei rezerve şi demnităţi forţate afişată totdeauna de indieni când stau la sfat ori când se află de faţă albi socotiţi nu tocmai demni de încredere. Dimpotrivă, întreaga adunare părea să fie cum nu se poate mai voioasă, sau, cum se obişnuieşte a se spune la reuniuni de cu totul alt caracter – „dacă nu era prea mult spirit, erau în schimb destule râsete".

După ce s-a terminat tutunul din prima pipă, m-am sculat şi m-am retras către cortul gazdei mele. Aici în cort, pe când mă aplecam pentru a-mi scoate cornul de pulbere şi punga de gloanţe, auzii deodată şi foarte de aproape înălţându-se puternic şi pătrunzător, cu toată convingerea şi toată hotărârea, înspăimântătorul strigăt de război. Nevasta lui Kongra-Tonga înşfăcă pe cel mai mic dintre copii şi fugi repede afară din cort. Ieşii şi eu după ea şi văzui satul în cea mai mare neorânduială, răsunând de la un capăt la altul de strigăte şi urlete. Din cercul bătrânilor care fusese până de curând în mijloc nu se mai vedea nici urmă. Războinicii, cu ochi aprinşi de furie, dădeau năvală, cu armele în mâini, ţâşnind pe ieşirile joase ale corturilor, şi alergau,

scoţând într-una ţipete furioase, către celălalt capăt al satului. M-am îndreptat şi eu într-acolo, şi după câteva zeci de paşi am văzut o mulţime de oameni aflată în mare fierbere. Chiar atunci desluşii glasurile lui Reynal şi Raymond strigându-mi ceva din depărtare şi uitându-mă îndărăt îl văzui pe primul cu puşca în mână pe celălalt mal al pârâului de la marginea taberei. Striga la Raymond şi la mine să ne ducem acolo la el, iar Raymond, cu mersul lui şovăitor şi obişnuita-i nepăsare, şi pornise să răspundă chemării.

Era limpede că n-aveam altă cale mai înţeleaptă, dacă doream să nu fim şi noi amestecaţi în încăierare; aşa ca m-am întors să pornesc şi eu înspre ceilalţi doi şi chiar în clipa aceea prin deschizătura unui cort din apropiere se arătară doi ochi lucitori ca ochii de şarpe, o faţă bătrână şi cunoscută, şi însuşi Mene-Sila ţâşni afară gata de luptă, cu arcul şi săgeţile într-o mână şi cuţitul în cealaltă. Se împiedică însă şi căzu în nas cât era de lung, iar armele i se risipiră pe jos. Ţipând în gura mare, femeile alergau cu copiii în braţe să-i îndepărteze de primejdie şi observai pe câteva cum se grăbeau să împiedice vreo nenorocire adunând toate armele aflate la îndemână. Pe o ridicătură din apropierea taberei se vedea un şir de femei bătrâne care întonau un cântec de vrajă menit să potolească spiritele învrăjbite. Când ajunsei aproape de malul pârâului, auzii în sparte împuşcături şi întorcând capul văzui că mulţimea se împărţise în două lungi şiruri de războinici goi care se înfruntau unii pe alţii la o distanţă respectabilă, ţipau şi ţopăiau ca să se ferească de loviturile adversarilor şi tot slobozeau unii împotriva altora săgeţi şi focuri de puşcă. În acelaşi timp auzii pe deasupra capului nişte sunete ascuţite şi şuierătoare, cam ca

zumzetul gâzelor într-o noapte de vară, iar asta îmi dădu de veste că primejdia nu era chiar cu totul restrânsă la imediata apropiere a terenului de luptă. Aşa că mă grăbii să trec prin apa pârâului, mă alăturai lui Reynal şi lui Raymond şi ne aşezarăm cu toţii pe iarbă, adoptând o atitudine de neutralitate armată, ca să vedem rezultatul.

Spre marea noastră bucurie, deşi contrar aşteptărilor, tulburarea s-a potolit tot atât de repede precum începuse. Când m-am uitat din nou, i-am văzut pe luptători adunaţi iarăşi grămadă. Deşi strigăte mai izbucneau câteodată din mijlocul mulţimii, focurile de puşcă încetaseră cu totul, şi băgai atunci de seamă vreo cinci sau şase persoane discutând şi plimbându-se foarte preocupate, ca şi când ar fi jucat rolul de împăciuitori. Unul dintre crainicii sau strigătorii satului vesti cu glas tare ceva ce tovarăşii mei nu-mi traduseră, fiind prea preocupaţi să urmărească desfăşurarea lucrurilor. Mulţimea începu să se împrăştie, deşi mulţi ochi negri adânc cufundaţi în orbite tot mai aruncau sclipiri ciudate în vreme ce războinicii se retrăgeau cu încetul la corturile lor. Fericita potolire a vrajbei se datora unor bătrâni mai puţin bătăioşi decât Mene-Sila şi care avură curajul de a alerga între cele două grupuri şi cu ajutorul câtorva „soldaţi", poliţia indienilor, reuşiră să aducă pacea.

Mie mi se părea foarte ciudat că deşi se trăseseră multe focuri de puşcă şi multe săgeţi, nimeni nu fusese rănit de moarte şi nu-mi puteam explica treaba asta decât prin faptul că atât ochitorii cât şi ţintele ţopăiseră fără contenire. Cu mult mai mult de jumătate din sat luase parte la încăierare, fiindcă deşi în întreaga tabără nu se aflau mai mult de o duzină de puşti, auzisem cel puţin opt sau zece împuşcături.

Peste un sfert de ceas, toată zarva se potolise oarecum. Un grup de războinici şedeau din nou aşezaţi în mijlocul satului, dar de data asta nu m-am mai încumetat să mă duc şi eu acolo, deoarece am văzut că pipa, contrar obiceiului stabilit, trecea de la stânga la dreapta în jurul cercului; semn sigur că era vorba de o „pipă de vrajă" închinată împăcării, şi deci orice alb ar fi fost un nepoftit. Când m-am întors în satul încă tulburat, se făcuse aproape întuneric şi se auzeau multe strigăte de jale, urlete şi bocete întonate de glasuri femeieşti. N-am putut afla cu siguranţă dacă erau prilejuite de ultimele întâmplări, ori doar bocete închinate unor rude pierdute în vreo expediţie de război de mai înainte.

N-ar fi fost deloc cuminte să mă interesez prea îndeaproape de pricinile certei, şi abia după câtva timp am aflat ce se întâmplase. Printre indienii Dahcotah există multe asociaţii sau frăţii formate pe baza superstiţiilor, treburilor de război sau a criteriilor sociale. Printre acestea se număra şi una numită „Frângătorii de săgeţi", la vremea aceea în mare măsură dezmembrată şi risipită. În sat mai existau însă membri ai ei, deosebiţi de ceilalţi prin felul cum îşi aranjau părul, adică ridicându-l pe frunte într-o coamă ţepoasă care îi făcea să pară mult mai înalţi decât erau şi le dădea o înfăţişare cât se poate de sălbatică. Cel mai de seamă dintre ei era Lup Turbat, un războinic înalt şi voinic, foarte curajos şi rău ca un diavol. Totdeauna l-am socotit drept cel mai primejdios om din acea aşezare; deşi m-a invitat de multe ori la ospeţe, în cortul lui niciodată n-am păşit neînarmat. Lup Turbat pusese ochii pe un cal grozav al altui indian, cu numele de Urs Înalt; arzând de nerăbdare să-l ia cât mai repede în

stăpânire, îi dădu în dar lui Urs Înalt un cal aproape la fel de bun. După datinile indienilor Dahcotah, primirea unui asemenea dar aducea după sine îndatorirea de a nu te lăsa mai prejos; Urs Înalt înţelegea prea bine că celălalt se gândeşte la calul său de vânătoare favorit. Totuşi, acceptă darul fără vreo vorbă de mulţumire şi după ce priponi calul în faţa cortului său, lăsă să treacă zile în şir fără să facă la rândul lui darul aşteptat. Lup Turbat îşi pierdu răbdarea; şi în cele din urmă, văzând că dărnicia lui nu prea pare să-şi atingă scopul urmărit, se hotărî să şi-l ia înapoi. Aşa că seara, când se mai potoli zarva din tabără, se duse până la cortul lui Urs Înalt, luă calul pe care-l dăruise şi plecă ducându-l de funie. Văzând asta, pe Urs Înalt îl cuprinse unul din acele încrâncenate accese de furie deseori întâlnite la indieni, alergă până la bietul cal şi îl răpuse cu trei lovituri de cuţit. Iute ca fulgerul, Lup Turbat încordă arcul cât putu de tare şi duse săgeata tremurătoare până aproape de pieptul adversarului. După câte spuneau indienii aflaţi în preajmă, Urs Înalt rămăsese cu cuţitul însângerat în mână şi îşi înfruntase atacatorul cu cea mai desăvârşită nepăsare. Văzând primejdia, câţiva prieteni şi neamuri îi săriră grabnic în ajutor. Ceilalţi „frângători de săgeţi" trecuseră numaidecât de partea tovarăşului lor. Prietenii săriră şi ei, răsună strigătul de război şi vacarmul deveni general.

„Soldaţii", cei care săriră primii să domolească lucrurile, sunt într-un sat indian, cele mai de seamă organe executive. Funcţia e una de mare cinste şi e încredinţată numai oamenilor cu curaj şi cu faimă. Autoritatea le este conferită de bătrâni şi de căpeteniile războinicilor din sat, care îi aleg în cadrul unor sfaturi

întrunite din când în când tocmai cu asemenea scop, astfel încât îşi pot asuma sarcini pe care nimeni altcineva n-ar îndrăzni să şi le asume. Pe câtă vreme foarte puţine dintre căpeteniile indienilor Ogillallah s-ar putea încumeta, fără a-şi pune viaţa în primejdie, să lovească ori să bruscheze pe cel mai neînsemnat dintre oamenii săi, în exerciţiul specific al funcţiei lor, „soldaţii" dispun de toată libertatea de a recurge la astfel de gesturi sau la alte mijloace de constrângere asemănătoare.

XVII. MUNȚII BLACK HILLS

După ne am mers cale de două zile înspre răsărit, ni s-au ridicat în față coastele întunecate ale munților Black Hills. Pe distanță de câteva mile convoiul trecu pe la poalele povârnișurilor, întinzându-se mult pe preria stearpă ori șerpuind printre mici coline stinghere, cu forme chinuite. Pornind drept la stânga am intrat prin niște chei înalte prin care șerpuia un pârâu cu malurile acoperite de iarbă înaltă și crânguri dese pe unde se ascundeau multe stăvilare și adăposturi ale castorilor. Trecurăm printre două șiruri de prăpăstii înalte și stânci așezate în dezordine una deasupra alteia, pe unde cu greu puteai zări vreun copac, vreun tufiș sau baremi un fir de iarbă. Neastâmpărații copii indieni se risipeau pe crestele lor și se cățărau în sus și-n jos pe coastele colțuroase, iar câteodată puteai vedea un grup cocoțat pe buza unei râpe și privind cum trecea convoiul pe la poalele ei. Pe măsură ce înaintam, trecătoarea devenea tot mai strâmtă; apoi deodată se lărgi într-o pajiște rotundă și cu iarbă bogată, înconjurată de munți din toate părțile; aici familiile se opriră rând pe rând, de îndată ce soseau, și tabăra apăru ca prin minune.

Nici nu se ridicaseră bine corturile și indienii, cu obișnuita lor nerăbdare, se și apucară să îndeplinească treaba pentru care veniseră până aici; adică să facă rost

de pari pentru corturile cele noi. Jumătate din populația satului, bărbați, femei și băiețandri încălecară și porniră să cerceteze adâncurile munților. Era un spectacol ciudat să vezi ce soi de cavalcadă se desfășura pe când goneau la galop peste pietre și se pierdeau în spărtura întunecoasă a cheilor de dincolo. Trecurăm printre coaste prăpăstioase, cu creste ascuțite și dințate, aplecate asupra trecătorii, sau scoborând în văi prăpăstioase acoperite de brazi. Pe partea stângă se ridicau foarte aproape de noi, ca un zid, dar pe partea dimpotrivă șerpuia un pârâiaș de care ne despărțea o fâșie îngustă de teren mocirlos. Din loc în loc, calea îi era tăiată de vechi stăvilare ridicate de castori și-atunci se răspândea în largi ochiuri de apă. De-a lungul malurilor creșteau tufișuri dese și zăceau multe trunchiuri de copaci uscați și doborâți, deși deseori nu se mai vedeau din ei decât cioturi tăiate drept de la fața pământului de către castori și însemnate de urmele dinților ca niște dălți ai acelor truditori ce nu știu ce-i odihna. Se întâmpla să ne cufundăm printre copaci și apoi iar să ajungem la luminișuri unde, după obiceiul indienilor, toți porneam în galop întins. Pe când Pauline sărea peste stânci, am simțit că s-a slăbit chinga la șa și am descălecat ca s-o strâng; atunci toată cavalcada trecu într-o clipă prin fața mea, femeile cu podoabele lor țipătoare zăngănind în goana cailor, bărbații scoțând strigăte, râzând și îndemnându-și caii. Două căprioare cu cozile negre țâșniră sărind în goană peste pietre; Raymond trase în ele de-a călare; trosnetului pătrunzător al puștii lui îi răspunse un altul, tot atât de pătrunzător, dintre pereții de stâncă opuși, și apoi ecourile, gonindu-se cu repeziciune dintr-o parte în cealaltă, se stinseră întinzându-se până departe peste crestele munților.

După ce străbăturăm călărind în felul acesta vreo şase sau opt mile, peisajul se schimbă şi acum toate coastele erau acoperite cu păduri de molifţi înalţi şi zvelţi. Indienii începură să se împrăştie la stânga şi la dreapta, pornind cu securile şi cuţitele să taie parii pe care veniseră să-i caute. În curând rămăsei aproape singur; numai că în liniştea acelor munţi singuratici, loviturile de secure şi zvonul glasurilor se auzeau şi de departe şi de aproape.

Reynal, după cum obişnuia el să-i imite pe indieni în obiceiuri la fel ca şi în cele mai regretabile trăsături ale firii lor, ucisese destui bizoni ca să-şi poată face un cort numai pentru el şi *squaw* a lui, iar acum era tare dornic să facă rost de toţi parii ce-i erau de trebuinţă. Îmi spuse să-l las pe Raymond să se ducă împreună cu el şi să-i dea o mână de ajutor. N-am avut nimic împotrivă, şi atunci amândoi au intrat în partea cea mai deasă a pădurii. Cum calul îl lăsasem în grija lui Raymond, pornii să mă urc pe munte. Eram obosit şi fără vlagă şi mergeam cu multă încetineală, oprindu-mă deseori ca să mă odihnesc, dar după un ceas tot am ajuns la o înălţime de unde mica vale din care pornisem urcuşul îmi apărea ca o spărtură adâncă şi întunecată, deşi piscul inaccesibil al muntelui se înălţa maiestuos deasupra la o înălţime mult mai mare. Mă vedeam înconjurat de lucruri ce-mi erau familiare încă din copilărie; bolovăniş şi steiuri de stâncă, un pârâiaş întunecat şi trist ce clipocea cu glas sec departe la poalele prăpăstiilor, o pădure de copaci strâmbaţi şi acoperiţi de muşchi şi biete trunchiuri prăvălite de vreme şi de furtuni, risipite printre stânci sau aşezate grămadă în îndiguirile din apa înspumată a pârâului.

Oricât de sălbatici arătau, munţii aceştia colcăiau de viaţă. Urcând mai departe, dădui peste şleaurile largi şi prăfoase lăsate de elani când trecuseră în şir pe coasta muntelui. Pe toate terasele iarba era călcată de picioarele căprioarelor; se vedeau şi multe urme de lupi, iar în locurile mai pietroase şi mai prăpăstioase am dat de nişte urme cum nu mai văzusem niciodată în viaţa mea şi mi-am zis că trebuie să fie ale caprelor din Munţii Stâncoşi. M-am aşezat pe o piatră; domnea o linişte deplină. Nu se simţea nici o adiere de vânt şi nici măcar un ţârâit de insectă. Mi-am adus aminte de primejdia de-a te rătăci prin asemenea locuri, şi mi-am fixat ochii pe unul din piscurile cele mai înalte ale şirului de înălţimi de pe partea cealaltă a văii. Se înălţa drept în sus din pădurile de pe coastă şi, printr-un extraordinar capriciu al naturii, ţinea chiar pe vârful său o uriaşă stâncă nelegată de trupul piscului. Un asemenea punct de reper nu poate fi confundat, şi simţindu-mă din nou în siguranţă, am pornit iar înainte. Un lup alb ţâşni dintre tufişuri şi se îndepărtă în salturi stângace; pe urmă se opri o clipă şi îndreptă spre mine ochii lui inteligenţi şi botul negru şi ţepos. Aş fi fost tare bucuros să-i pot lua scalpul şi să-l duc cu mine acasă ca trofeu de vânătoare din Muriţii Stâncoşi, dar până s-apuc eu să trag a dispărut printre stânci. Nu peste multă vreme auzii freamăt şi trosnet de vreascuri rupte, nu departe de locul unde mă aflam, şi, uitându-mă, văzui pe deasupra tufişurilor înalte ramificaţiile coarnelor unui elan. Mă găseam în inima unui rai al vânătorilor.

Aşa arată munţii Black Hills în iunie, vremea când i-am văzut eu; dar îşi schimbă înfăţişarea când se lasă iarna, când ramurile viguroase ale brazilor s-apleacă până-n pământ sub povara zăpezii şi munţii cei întu-

necaţi se îmbracă în alb. Pe asemenea vreme, puitorii de capcane, întorşi din expediţiile lor de toamnă, îşi durează adesea colibe prin aceste pustietăţi şi trăiesc în belşug şi desfătare pe seama vânatului care hălăduieşte pe acolo. I-am auzit povestind cum, împreună cu arămia aleasă a inimii lor şi probabil cu alţi câţiva tineri indieni, petrecuseră luni întregi în totală sihăstrie. Puneau capcane pentru lupi albi, zibeline, jderi şi cu toate că noaptea întreagă îngrozitorul cor al lupilor răsuna fără încetare dinspre munţii înghețaţi din jur, lor nici nu le păsa ci stăteau în coliba cu pereţi masivi de bârne, în jurul unui foc zdravăn, iar dimineaţă împuşcau elani şi căprioare chiar din pragul casei.

XVIII. VÂNĂTOARE ÎN MUNȚI

Tabăra era acum plină de pari pentru corturi proaspăt tăiați, unii gata pregătiți, albi și lucioși, fuseseră făcuți stivă ca să se usuce și să se întărească la soare; alții zăceau pe jos lăsați încă în grija femeilor, a băieșandrilor și chiar a unor războinici care lucrau de zor să-i jupuiască de coajă și să-i fasoneze, folosind cuțitele, după dimensiunile dorite. Cea mai mare parte din pieile dobândite în ultima tabără erau pregătite și răzuite până ajungeau destul de subțiri ca să poată fi folosite și multe *squaws* se îndeletniceau cu sortatul și cusutul lor, folosind tendoane drept ață, ca să alcătuiască învelișuri de cort. Bărbații umblau printre tufișurile de pe malul pârâului și din preajma taberei, tăind crengi de salcie roșie, sau *shogsasha*, a căror coajă, amestecată cu tutun, o folosesc la fumat. *Squaw* a lui Reynal trudea de mama focului, cu sula și cu tendoanele de bizon, la acoperământul viitorului lor cort, în vreme ce proprietarul ei, care tocmai sfârșise lupta cu o uriașă gustare de dimineață alcătuită din carne, fuma în tihnă o pipă prietenească împreună cu Raymond și cu mine. La o vreme, îmi propuse să mergem împreună la vânătoare.

– Du-te la cortul lui Cioroi Mare și i-ați pușca, îmi spuse. Pun rămășag călușul meu sur de neam wyandot contra iepei tale că nu apucăm să ne depărtăm nici două

mile de tabără şi dăm peste vreun elan, vreo căprioară cu coadă neagră sau, foarte cu putinţă, vreun ţap de munte. Eu am să iau şargul cel bătrân al nevestei; poţi să-l omori şi nu face mai mult de patru mile pe ceas, dar la munte merită tot atâtea parale cât un catâr.

Eu am încălecat pe catârca neagră pe care încăleca de obicei Raymond. Din fire, era un animal puternic, cuminte şi destul de ascultător; în vremea din urmă însă se cam schimbase, din pricina unei mari suferinţe. Cam cu o săptămână înainte, se întâmplase să jignesc fără voie vreun indian care, ca să se răzbune, se dusese pe furiş la locul unde păşteau caii, şi, cu cuţitul, îi făcuse o rană adâncă în crupă. Deşi se mai vindecase puţin, rana rămânea încă deschisă şi o făcea să fie chiar mai mofturoasă şi mai încăpăţânată decât ceilalţi semeni ai ei.

Era o dimineaţă superbă, iar eu mă simţeam mai bine decât mă simţisem vreodată în ultimele două luni. Părăsirăm valea aceea şi urcarăm pe-o spărtură stâncoasă din munte. Foarte curând pierdurăm tabăra din vedere şi nu mai zăream nici vreo altă făptură însufleţită, om, animal, pasăre sau insectă. Niciodată până atunci nu trecusem, altfel decât cu piciorul, peste locuri atât de îngrozitoare, şi nici n-aş vrea să mai repet vreodată asemenea experienţă. Catârca cea neagră îşi ieşi din fire, şi până şi şargul cel teribil se împiedica la fiece pas şi gemea înfundat fiindcă mereu îşi scrijelea copitele şi picioarele în stânci ascuţite.

Ne aflam într-un ţinut al tăcerii şi pustiului. Nu se vedea mai nimic altceva decât steiuri de stâncă aplecate şi coastele pleşuve şi pline de pietriş ale munţilor, acoperite doar de urme slabe de vegetaţie. Totuşi, până la urmă dădurăm de o întindere împădurită, dar n-apucarăm bine să pătrundem în ea, că şi începurăm a ne dori

din tot sufletul să fi fost iarăşi printre stânci; fiindcă ne găseam pe un povârniş abrupt şi printre copaci atât de deşi, că de jur-împrejur abia dacă puteam zări la câţiva paşi.

Dacă cineva ar fi dornic să se afle într-o situaţie în care primejdia să se îmbine cam în părţi egale cu ridicolul, atunci n-are decât să încalece pe un catâr îndrăcit, cu frâu fără zăbală, şi să încerce a trece cu el prin pădure, pe un povârniş înclinat la 45 de grade. Dar neapărat să aibă asupra lui o puşcă lungă, să fie îmbrăcat într-o tunică din piele de căprioară cu franjuri lungi şi să poarte păr lung. Acestea din urmă au să fie prinse şi smulse în fiecare clipă de ramurile mărunte care or să aibă grijă să-l şi biciuiască usturător peste faţă, în vreme ce crengile mai groase de deasupra au să-l pocnească în moalele capului. Catârul, dacă e catâr adevărat, ba se va opri brusc în loc, ba va sări iute înainte, schimbând astfel mereu poziţia celui aflat în spinarea lui. Călăreţul, la rândul său, ba îi va îmbrăţişa drăgăstos coama, ca să se ferească de izbitura unei crengi de deasupra capului, ba se va lăsa pe spate, zvâcnindu-şi genunchii înainte până pe gâtul lui, ca să nu-i fie striviţi între coaja aspră a unui copac şi coastele animalului. Câtă vreme a durat coborâşul, Reynal n-a mai contenit cu înjurăturile. Nici unul dintre noi n-avea habar încotro ne ducem; deşi am mai călărit nu o dată în condiţii foarte vitrege, toată viaţa am să-mi aduc aminte cu groază de câte am îndurat în acele cinci minute.

Până la urmă am dat toate necazurile la spate şi am ieşit în albia unui pârâu care înconjura poalele povârnişului; iar aici, luând-o foarte bucuroşi către stânga, merserăm în tihnă peste pietricelele albe şi prin undele apei, feriţi împotriva soarelui arzător de transparenţa

verzuie a țesăturii ramurilor. Dar clipele acestea fericite luară degrabă sfârșit. Pârâul cel prietenos, cotind scurt într-o parte, se arunca huruitor și înspumat într-o prăpastie stâncoasă care, după câte vedeam noi, părea să nu aibă fund; așa că din nou ne întoarserăm la calvarul pădurii blestemate. Când ieșirăm încă o dată din întunecimile ei și dădurăm de lumina soarelui, ne trezirăm pe o proeminență înaltă a muntelui, scăldați de toată bogăția de lumină a zilei. În fața noastră se întindea o vale lungă, largă și pustie, ce se strecura până hăt departe pe la poalele înălțimilor. Reynal o privea cu mult interes; până la urmă începu să vorbească:

– De multe ori, pe vremea când trăiam printre indieni, am umblat să căutăm aur de-a lungul și de-a latul munților Black Hills. Se găsește pe aici aur cu nemiluita; de asta poți să fii încredințat. De zeci de ori am visat despre aurul de aici, și mie nu mi s-a întâmplat să am vreun vis care să nu se adeverească. Uită-te la stâncile ălea negre de colo, îngrămădite la picioarele stâncii celei mari. Nu ți se pare că prin locul acela s-ar putea să se afle ceva? Un alb nu s-ar cuveni să scotocească prea îndelung prin munții ăștia; indienii spun că mișună de spirite rele; și eu cred la fel: nu înseamnă că ești norocos dacă te apuci să scotocești pe aici după aur. Cu toate astea, tare aș mai vrea să am cu mine pe unul dintre meșterii ăia rămași în vale, meșterii de umblă cu bețele de alun fermecate, să-l pun să lucreze cu ele, și garantez că nu peste multă vreme ar scoate la iveală o mină de aur. Da' s-o lăsăm baltă; azi nu ne ținem după aur. Ia uită-te la copacii ăia de jos, de pe scobitură; acolo o să coborâm, și, după câte cred eu, o s-avem parte de-o căprioară cu coadă neagră.

Numai că prezicerile lui Reynal nu s-au adeverit. Am străbătut munte după munte şi vale după vale; am cercetat prin văiugi adânci; şi, cu toate astea, spre marele necaz şi marea uimire a tovarăşului meu, n-am putut da de vreo urmă de vânat. Aşa că, nerămânându-ne altceva mai bun de făcut, ne-am hotărât să ieşim înspre câmpii şi să căutăm o antilopă. Cu gândul ăsta am pornit în jos pe o vale îngustă cu fundul acoperit în întregime de tufişuri bătoase de salvie sălbatică şi brăzdat de şleauri adânci făcute de bizoni, care cine ştie din ce pricină greu de înţeles, obişnuiesc să pătrundă, cu lungile lor procesiuni solemne, până în adâncul cheilor acestor munţi sterpi.

Ochii lui Reynal iscodeau fără încetare printre stânci şi de-a lungul marginei prăpăstiilor, în nădejdea că va descoperi vreo capră de munte uitându-se în jos la noi de la înălţimile acelea ameţitoare. O bună bucată de vreme nu s-a zărit nimic. Dar până în cele din urmă amândoi văzurăm ceva mişcând la poalele unei înălţimi, iar câteva clipe după aceea o căprioară cu coada neagră se uită la noi de pe creasta unei stânci, apoi se întoarse încet în loc şi dispăru dincolo de stâncă. Într-o clipă Reynal sări din şa şi alergă într-acolo. Eu, fiind prea lipsit de puteri ca să mă pot ţine după el, am rămas să-i ţin calul şi să aştept rezultatul. Dispăru din vedere; apoi auzii printre stânci trosnetul înăbuşit al puştii şi în cele din urmă îl văzui şi pe el reapărând, cu înfăţişare tare plouată, ceea ce arăta limpede că dăduse greş. Pornirăm iar la drum pe valea cea lungă, şi nu peste multă vreme dădurăm de-a dreptul peste ceva ce părea a fi un şanţ larg şi puţin adânc, pardosit cu o crustă de lut alb, arsă de soare şi crăpată. Dincolo de aparenţa plăcută, ochiul lui Reynal desluşi semnele nenorocirii ce stătea la

pândă. Strigă la mine să stau pe loc, se dădu jos de pe cal, ridică o piatră şi o aruncă în şanţ. Spre marea mea uimire, piatra căzu cu un plescăit înfundat, sparse numaidecât crusta subţire şi împroşcând în jurul spărturii un lichid gălbui şi gros, se scufundă şi dispăru. Un băţ lung de vreo cinci sau şase picioare, luat de pe jos, ne ajută să sondăm hăul acela perfid, chiar la margine. De abia izbutirăm să-i dăm de fund. Prin Munţii Stâncoşi se găsesc numeroase asemenea locuri. Bizonul, cu mersul lui orbesc şi aiurit, adesea cade în ele fără să-şi dea seama. Şi se duce la fund; un sforăit de groază, o zbatere convulsivă, şi mâlul se revarsă lin peste capul miţos, şi doar unduirile domoale ale suprafeţii lucioase şi liniştite trădează zvârcolirile de dedesubt ale uriaşului animal prins în ghearele morţii.

După ceva trudă, am găsit un loc pe unde să putem trece peste hău; de aici încolo valea începea să se lărgească, deschizându-se către câmpii întinse până la zarişte a din faţa noastră. Pe o ridicătură din depărtare observarăm trei sau patru pete negre, iar Reynal fu de părere că trebuie să fie bizoni.

– Hai repede, îmi spuse el, pe unul dintre ei trebuie să-l răpunem. *Squaw* a mea zice că mai are nevoie de nişte vine de bizon ca să poată isprăvi cortul, şi mai am şi eu nevoie de ceva clei.

Fără întârziere îşi sili calul să alerge în cel mai întins galop de care era în stare, dar şi eu mi-am înfipt pintenii în burta catârcei şi repede o luarăm cu mult înaintea rivalilor. Nenorocirea făcu astfel ca după ce gonisem o milă sau două, un iepure cât toate zilele să ţâşnească chiar printre picioarele catârcei, care sări în lături brusc şi cu violenţă. Slăbit cum eram, m-am trezit aruncat la pământ cu toată puterea, iar puşca, izbită şi ea

de pământ undeva aproape de capul meu, se descărcă singură. Trosnitura puternică şi rău prevestitoare îmi vui câteva clipe în urechi. Fiind cam năucit, a trebuit să zac un moment în neclintire, iar Reynal, crezând că m-am împuşcat, veni până lângă mine şi începu să înjure catârca. Numai că eu repede mi-am revenit, m-am ridicat în picioare, mi-am luat de jos puşca şi am cercetat-o cu atenţie. Era paradită rău de tot. Patul crăpase şi şurubul central se rupsese, aşa încât magazia trebuia legată cu sârmă ca să stea la locul ei; din fericire, totuşi, nu ajunsese chiar de nefolosit. Am şters-o cu grijă, am încărcat-o din nou, şi, după ce i-am încredinţat-o pentru scurtă vreme lui Reynal, care între timp prinsese catârca şi mi-o adusese, am urcat din nou în şa. Însă de îndată ce m-am aflat acolo, catârca a început să zvârle şi să ţopăie cât o ţineau puterile; dar cum de data asta mă aşteptam la o asemenea treabă, şi alte lucruri să mă stingherească nu mai aveam, am izbutit să o aduc curând la supunere! După care mi-am luat puşca de la Reynal şi am pornit mai departe la galop, la fel ca înainte.

Acum ieşiserăm dintre munţi şi ne aflam departe, pe preria deschisă. Bizonii se găseau tot la vreo două mile înaintea noastră. Când ne-am mai apropiat de ei, ne-am oprit în dosul unei ridicături a preriei după care ne puteam ascunde, şi lăsându-şi calul în grija mea, Reynal alergă peste câmpie cu puşca în mână, până ce se pierdu dincolo de ridicătură. Trecură câteva minute, auzii trosnetul puştii lui Reynal şi văzui bizonii luând-o la fugă cu toată iuţeala înspre partea dreaptă; curând după aceea se arătă şi vânătorul la fel de nenorocos ca şi mai înainte şi furios nevoie mare; n-avu încotro şi trebui să încalece din nou. Înjura munţii Black Hills şi

bizonii, se jura că e un vânător cum rar se află – ceea ce, cu drept cuvânt, era adevărat – şi spunea că niciodată până atunci nu mai fusese în munţii ăştia fără să împuşte cel puţin două sau trei căprioare.

Venise vremea să pornim înapoi, către îndepărtata noastră tabără. Şi în drumul nostru vedeam o mulţime de antilope alergând cu vioiciune pretutindeni pe întinsul preriei, dar nici una nu se arăta dispusă să stea pe loc ca să tragem în ea. Când ajunserăm la poalele masivului muntos ce stătea între noi şi tabără, eram prea grăbiţi ca să apucăm pe drumul neted dar de ocol; aşa că luând-o noi îndată la stânga, îndemnarăm caii obosiţi s-o ia în sus, iarăşi printre stânci. Pe coastele stâncoase vedeam alergând încă şi mai multe antilope. Amândoi am tras în câte una – ce-i drept de la mare distanţă – şi amândoi am dat greş. În cele din urmă ajunserăm pe ultima creastă. Uitându-ne în jos, vedeam viermuiala taberei din valea de la picioarele noastre, aşa că am coborât într-acolo cam dezamăgiţi. Pe când treceam printre corturi, indienii se uitau zadarnic să vadă carnea proaspătă ce-ar fi trebuit să atârne la spatele şeilor noastre, iar *squaws* scoteau tot felul de exclamaţii înăbuşite, spre marea indignare a lui Reynal. Ruşinea noastră spori şi mai mult când ajunserăm la cortul lui. Aici văzurăm cum tânăra lui rudă indiană, Grindină, stătea cu trupul lui zvelt şi graţios întins alene pe-o coastă şi dimpreună cu prietenul său, lepurele, întins şi el alături, se ospătau îmbelşugat dintr-un vas mare de lemn plin cu *wasna,* pe care *squaws* li-l puseseră dinainte. În preajma lor se vedea pielea proaspătă a unei femele de elan, vânată de Grindină prin munţi, pe la vreo milă sau două depărtare de tabără. Nu încape îndoială că inima flăcăului stătea să

plesnească de mândrie, dar el nu se trăda nici prin cel mai mic semn. Ba chiar se făcu a nu băga de seamă apropierea noastră, şi pe chipul său frumos se oglindea deplina pace a stăpânirii de sine indiene; dar o stăpânire de sine care te împiedică să-ţi arăţi emoţia, fără s-o împuţineze cu ceva. Trecuseră vreo două luni de când îl cunoscusem prima dată pe Grindină şi în vremea asta băiatul crescuse simţitor. Când îl cunoscusem eu, abia începuse să se desprindă de purtările şi simţămintele unui băieţandru, pentru a le schimba cu demnitatea şi ambiţiile unui vânător şi războinic. De curând ucisese prima căprioară, iar asta îi aţâţase şi mai mult dorinţa de a se face luat în seamă. De atunci umblase mereu după vânat, şi nici un alt tânăr din sat nu fusese la fel de activ sau la fel de norocos ca el. Succesele astea produseseră în firea lui schimbări evidente. Aşa cum mi-l aminteam eu din primele zile, se ferea cu grijă de tovărăşia tinerelor *squaws* şi în prezenţa lor se arăta ruşinos şi timid; acum însă, bizuindu-se pe proaspăta lui faimă, începea să deprindă aerele şi vicleşugurile unui curtezan. Purta cu fală pe umărul stâng pătura roşie, în fiecare zi îşi vopsea cu roşu obrajii şi îşi atârna de urechi cercei de scoici. Dacă am observat eu bine, obţinea destul succes în noile sale îndeletniciri; şi totuşi Grindină mai avea multe de îndeplinit până să ajungă la starea de adevărat războinic. Oricât de curtenitor începuse să se poarte în mijlocul femeilor şi fetelor, era încă reţinut şi sfios faţă de bătrâni şi căpetenii; fiindcă nu ucisese încă nici un om şi nici nu lovise pe câmpul de luptă trupul unui vrăjmaş mort. Nu mă îndoiesc că băiatul acela frumos şi cu chip senin ardea de dorinţa de a-şi însângera virginul cuţit de scalpat, şi eu n-aş fi stat

singur în cort cu el fără să-i urmăresc cu ochi atent toate mişcările.

Fratele lui mai mare, Calul, se dovedea a fi altfel de om. Nimic mai mult decât un filfizon trândav. Se pricepea foarte bine la vânat, dar prefera să trăiască din ce vânau ceilalţi. N-avea nici un chef să se distingă prin ceva şi Grindină îl întrecuse de mult în toate privinţele. Era negru şi urât la chip şi îşi petrecea o mare parte din vreme boindu-se cu roşu şi admirându-se într-o mică oglindă de buzunar dăruită de mine. Restul zilei şi-l împărţea între mâncat, dormit şi stat la soare dinaintea cortului. Rămânea acolo ceasuri întregi împopoţonat cu toate podoabele, ţinând în mână o veche sabie de dragon, şi se vedea cât de colo că se socoteşte obiect al admiraţiei tuturor femeilor din preajmă. Stătea neclintit şi privea drept înainte luându-şi o înfăţişare de înaltă solemnitate, ca şi când ar fi fost cufundat în adânci cugetări, şi numai după privirile piezişe pe care le furişa din când în când către presupusele lui admiratoare îţi puteai da seama încotro i se îndreaptă cu adevărat gândurile.

Şi el şi fratele său pot fi consideraţi elitele comunităţii indiene; tot la fel stăteau lucrurile şi cu prietenul lui Grindină, Iepurele, care nici el nu poate fi trecut cu vederea. Grindină şi Iepurele erau nedespărţiţi: mâncau, dormeau şi vânau împreună şi împărţeau frăţeşte aproape tot ce aveau. Dacă există în firea indienilor vreo trăsătură demnă de a fi numită romantică, atunci trebuie căutată în prietenii de felul acesta, aşa cum pot fi aflate la multe triburi de pe prerie.

Ceasurile acelei mohorâte după-amiezi păreau să se târâie cu încetineală unul după celălalt. Zăceam în cortul lui Reynal, copleşit de apatia ce se înstăpânise

peste întreaga tabără. Treburile din ziua aceea se sfârşiseră, ori dacă nu, atunci se părea că toţi se hotărâseră să nici nu le mai sfârşească, aşa că moţăiau în tihnă la adăpostul corturilor. O adâncă amorţeală, însuşi duhul leneviei părea a se fi abătut peste sat. Din când în când prindeam în auz râsul reţinut al vreunei fete dintr-un cort apropiat sau glasurile subţiri şi zglobii ale câtorva copii neastâmpăraţi, singurii încă netoropiţi în acea lume parcă lipsită de viaţă. Căzui şi eu în starea generală a celor ce mă înconjurau; nu-mi mai puteam urma şirul gândurilor, nu mai eram bun decât pentru gânduri vagi şi visare, până când, asemeni tuturor celorlalţi, am căzut şi eu pradă somnului.

La venirea serii, când focurile începură să răsară roată prin faţa corturilor, un ales cerc de familie se adună în apropiere de domiciliul lui Reynal. Nu se aflau de faţă decât rude ale neveste-si, o deplorabilă şi josnică strânsură, din sânul căreia doar Grindină promitea că se va alege ceva de el în viitor. Chiar şi perspectivele lui erau umbrite într-o oarecare măsură de calitatea acestei familii, nu atât din pricina vreunor consideraţii de rang social, cât din cauză că avea să fie lipsit de orice sprijin serios în acţiunile sale viitoare şi de ajutor în cazul vreunor neînţelegeri. Raymond şi cu mine ne aflam printre ei. Erau vreo opt sau zece bărbaţi strânşi în jurul focului, dimpreună cu cam tot atâtea femei şi tinere şi bătrâne, dintre care unele arătau destul de bine. Şi în vreme ce pipa trecea de la bărbat la bărbat, se încinse o discuţie vie, mai mult veselă decât distinsă, iar până la urmă vreo două sau trei femei dintre cele mai în vârstă (fiindcă fetele erau mai rezervate şi mai sfioase) începură să-l încolţească pe Raymond cu tot felul de glume piperate. Li se alăturară şi câţiva bărbaţi, iar o

bătrână *squaw* încheie cadorisindu-l cu o poreclă hazoasă şi indecentă, urmată de râsete pe seama lui. Raymond rânji strâmb şi se hlizi şi el, făcând câteva zadarnice încercări de a-şi lua revanşa. Ştiind bine cât de imprudent şi chiar primejdios ar fi fost să apar şi eu într-o postură caraghioasă faţă de indieni, am păstrat o atitudine rigidă şi încruntată, şi am scăpat astfel de orice împunsătură.

Spre marea mea neplăcere, dimineaţa aflai că tabăra avea să rămână pe loc încă o zi. Îmi era o silă cumplită de lâncezeala şi monotonia de acolo, aşa că, pentru a scăpa de ele, am plecat să cercetez munţii din împrejurimi. N-am plecat singur, ci întovărăşit de un prieten credincios, puşca, unicul prieten adevărat, pe al cărui sprijin neîntârziat mă puteam cu siguranţă bizui la caz de nevoie. Ce-i drept, aproape toţi indienii din sat mărturiseau simpatie faţă de albi, dar păţaniile altora şi propria mea experienţă îmi arătau cât de nebunească ar putea fi încrederea oarbă şi că e absolut imposibil de prevăzut la ce gesturi neaşteptate îl pot împinge pe un indian pornirile sale stranii şi nestăpânite. Atunci când te afli printre aceşti oameni, primejdia nu e niciodată mai aproape decât în cazul când nu eşti pregătit s-o înfrunţi şi niciodată mai îndepărtată decât în momentele când eşti înarmat şi gata să-i faci faţă în orice situaţie. Nimic nu poate aţâţa instinctele lor sângeroase cu mai multă putere decât dovezile de timiditate, slăbiciune, sau nesiguranţă.

Printre înălţimi se deschideau multe văi întunecate şi adânci, năpădite de copaci şi de tufărişuri, fiindcă pretutindeni era pădure deasă, acolo unde stâncile îngăduiau apariţia vegetaţiei. Mulţime mare de indieni cutreierau pe la poalele pădurilor şi prin tot locul

auzeai băieţandri strigând şi râzând pe coastele de munte pe unde îşi exersau ochiul şi mâna şi dădeau frâu liber înclinării lor sângeroase ucigând păsări şi animale mărunte cu arcurile şi săgeţile făcute pe măsură. Exista şi o viroagă îngustă ce se întindea printre pereţi drepţi de stâncă până departe în pieptul muntelui. Pe fundul ei am apucat-o în sus, croindu-mi drum printre stâncile, copacii şi tufişurile ce-l acopereau. Se prelingea pe acolo un firişor plăpând de apă care încă de la locul lui de baştină, de sub stâncă, cu greu putea fi mângâiat ori înveselit de vreo rază de soare. După ce am înaintat o vreme, am crezut că mă aflu în deplină singurătate; dar ajungând într-un loc unde viroaga era mai mult golaşă, aproape lipsită de copaci şi de tufişuri, am zărit la oarecare distanţă capul negru şi umerii arămii ai unui indian răsărind dintre tufele de pe coastă. Nu-i nevoie ca cititorul să se pregătească pentru cine ştie ce aventură, fiindcă n-am nici una de povestit. Capul şi umerii erau ai lui Mene-Sila, cel mai bun prieten al meu din sat. Cum mă apropiasem fără să fac vreun zgomot, fiind încălţat cu mocasini, bătrânul habar nu avea de prezenţa mea; trăgându-mă într-un loc de unde nimic nu-mi împiedeca vederea, l-am zărit aşezat jos, singur şi neclintit ca o statuie printre stânci şi copaci. Stătea cu faţa ridicată şi privirile îi păreau ţintite asupra unui pin cocoţat într-o crestătură a prăpăstiei stâncoase. Vârful pinului se clătina încoace şi încolo împins de vânt şi crengile-i lungi unduiau în sus şi în jos, de parcă ar fi fost însufleţit. După ce mă uitai o vreme la bătrân, mă convinsei că era cufundat într-un act de veneraţie, de rugăciune ori de comuniune de cine ştie ce fel cu vreo făptură supranaturală. Tare aş fi vrut să-i pătrund gândurile, dar eram silit să mă mulţumesc cu bănuieli şi

presupuneri. Ştiam că deşi intelectul unui indian este capabil să conceapă ideea unui spirit atotştiutor, atotputernic, stăpânitor suprem al universului, totuşi mintea lui nu se poate ridica întotdeauna până la comuniunea cu o făptură ce i se pare atât de uriaşă, atât de îndepărtată şi atât de greu de înţeles; iar atunci când ameninţă primejdia, când speranţele îi sunt spulberate şi vicisitudinile îl copleşesc, este gata să caute alinare la forţe mai mărunte, mai puţin îndepărtate de orizonturile sale. Îşi alege câte un duh ocrotitor, de la care aşteaptă sprijin şi îndrumare. Pentru el întreaga natură e îmbibată de influenţe mistice. Prin munţii aceia nu păşea nici o sălbăticiune, nu cânta nici o pasăre, nu flutura nici o frunză care să nu-i poată influenţa destinul, sau să nu-i poată da de veste ce îl aşteaptă; indianul cercetează natura înconjurătoare la fel cum astrologul cercetează stelele. E atât de strâns legat de natură, încât duhul lui ocrotitor, departe de a fi o imaterială creaţie a închipuirii, este de obicei întruchipat într-o făptură vie: un urs, un lup, un vultur sau un şarpe; iar Mene-Sila, după cum şedea şi se uita cu încordare la bătrânul pin, se prea poate să fi văzut în el venerabilul sălaş al închipuitului duh ce-i diriguia şi-i ocrotea viaţa.

Dar orice ar fi fost în mintea bătrânului, n-avea nici un rost să-i tulbur reculegerea. M-am retras deci în linişte şi am coborât pe viroagă până ce am dat de un loc unde puteam trece peste marginile prăpăstioase, ca ajung pe coasta muntelui. Înălţând privirile, am văzut un vârf înalt ridicat din mijlocul pădurilor. Ceva mă îndemna să urc; de multe zile nu-mi mai simţisem mădularele atât de puternice şi elastice. Un ceas şi jumătate de trudă înceată şi deseori întreruptă m-au făcut să ajung chiar pe pisc; şi atunci, scăpat din umbra

neagră a stâncilor şi pinilor, am păşit la lumină şi am mers pe buza scăldată în soare a prăpastiei şi m-am aşezat jos la capătul ei cel mai îndepărtat. Privind către vest printre culmile munţilor, vedeam albastrul palid al câmpiei întinzându-se până în zarişte a cea mai îndepărtată, asemenea unui ocean potolit şi senin. Munţii din jur erau şi aşa destul de impresionanţi şi maiestuoşi, însă contrastul dubla efectul adânc tulburător ai înfăţişării lor sălbatice.

XIX. TRECEREA MUNȚILOR

Când mă despărțisem de Shaw în tabăra de la La Bonté, îi făgăduisem c-o să ne reîntâlnim la Fort Laramie pe întâi august. Indienii aveau și ei de gând să treacă munții și să se îndrepte către fort. Dar așa ceva nu era posibil acolo unde ne aflam, fiindcă nu exista trecătoare; ca să ajungem la una, trebuia să coborâm înspre sud cale de douăsprezece sau cincisprezece mile. După-amiaza târziu tabăra s-a pus în mișcare. Eu mergeam la urmă, împreună cu vreo trei-patru tineri indieni, și vedeam în față furnicarul ce înainta în lumina roșiatică a asfințitului ori la umbra deasă a crestelor de munte, întinzându-se până hăt departe, unde nu se mai vedea capul coloanei. Au ales pentru așezarea taberei un loc cu ghinion. Exact cu un an înainte, când așezaseră tot acolo tabăra, o ceată de război condusă de feciorul lui Vifor plecase împotriva dușmanului și din cei zece războinici nici unul nu se mai întorsese. Tocmai asta era cauza nemijlocită a pregătirilor de război din acest an. Când am ajuns la tabără, nu mică mi-a fost mirarea pricinuită de larma îngrozitoare care mă întâmpină: urlete, strigăte și bocete scoase de toate femeile satului; multe dintre ele, nemulțumite cu aceste dovezi de suferință pentru pierderea prietenilor și rudelor, își crestau adânc picioarele

cu cuțitul. Un războinic din sat, care își pierduse fratele în acea expediție, găsi o altă cale de a-și arăta durerea. Deși de cele mai multe ori indienii sunt socotiți hrăpăreți, ei dau totuși dovadă, atunci când sunt în doliu ori cu alte prilejuri solemne, că nu știu ce înseamnă zgârcenia și sunt în stare să dea tot ce au, condamnându-se singuri la goliciune și lipsuri. Războinicul despre care e vorba luă doi dintre cei mai buni cai ai săi și ieși cu ei în mijlocul satului, unde îi dărui prietenilor; îndată după aceea cântece și ovații înălțate în cinstea dărniciei sale se amestecară cu strigătele femeilor.

În dimineața următoare pătrunserăm iarăși în munți. În înfățișarea acestora nu exista nimic măreț sau pitoresc, aveau un aspect cât se poate de deprimant, căci oriîncotro te uitai nu vedeai decât mormane de stânci negre și colțuroase îngrămădite unele peste altele, fără urmă de copac sau altă vegetație. Pe când treceam printre ele de-a lungul unei văi largi, îl văzui pe Raymond cum călărește alături de o tânără *squaw* și îi spune tot felul de vorbe măgulitoare. Toate bătrânele din jur se uitau la el cu adâncă admirație, iar fata întorcea mereu capul într-o parte și se prăpădea de râs. Tocmai atunci catârca lui găsi cu cale să-și arate năbădăile și începu să se ridice în două picioare și să sară ca berbecul, parcă ieșită din minți. Raymond era foarte bun călăreț și la început se ținu zdravăn în șa; dar peste câteva clipe văzui picioarele de dinapoi ale catârcei fluturând în aer și pe bietul meu însoțitor zburând cu capul înainte peste urechile ei. Toate femeile izbucniră în țipete și hohote de râs la care lua parte și drăguța lui, iar asupra lui Raymond se revărsă asemenea potop de glume, încât preferă să se îndepărteze, ca să nu le mai audă.

Nu mult mai târziu, când porniserm să mă apropii de el, îl auzii că-mi strigă ceva. Îmi arăta cu mâna către o colină stâncoasă ce se ridica singuratică în mijlocul văii dinaintea noastră, iar din spatele ei ieşi un lung şir de elani şi pătrunse în goana mare printr-o despicătură a muntelui. Abia dispăruseră elanii, când urlete şi strigăte izbucniră în jurul meu din cincizeci de gâtlejuri. Tinerii săriră de pe cai, aruncară de pe ei mantiile grele de piele de bizon şi alergară cu toată graba către poalele înălţimii celei mai apropiate. Reynal o luă şi el la galop, în aceeaşi direcţie, strigând către noi:

– Vedeţi turma aceea de coarne rămuroase? Dacă nu-s o sută nu-i nici unul!

Într-adevăr, pe aproape de creasta muntelui se vedea un mare număr de pete albe urcând iute printre prăpăstii, în vreme ce altele înaintau în şir chiar pe profilul stâncos al crestei. Dornic să văd vânătoarea, o pornii înainte la galop, pătrunsei pe o spărtură din coasta muntelui şi urcai, mergând pe stânci desprinse din munte, atât de sus cât mă putea duce calul. Acolo îl legai de un pin bătrân. În clipa aceea mă strigă Raymond din dreapta şi îmi spuse că altă turmă de capre se afla în apropiere, înspre partea aceea. Urcai repede până pe creasta spărturii, de unde se putea vedea bine toată trecătoarea aceea stâncoasă; văzui atunci desluşit, aproape în bătaia puştii, vreo cincizeci sau şaizeci de capre tropăind în sus pe stânci şi silindu-se, după obiceiul lor dintotdeauna, să ajungă pe piscurile cele mai înalte. Indienii goi săreau cu uşurinţă pe stânci, urmărindu-le. Cât ai clipi, vânatul şi vânătorii dispărură din vedere. Nu se zărea şi nu se auzea nimic în afară de câte o împuşcătură răzleaţă, din ce în ce mai îndepărtată, care îşi revărsa ecourile printre stânci.

M-am întors în loc ca să cobor şi atunci am văzut valea de dedesubt mişunând de indieni grăbiţi s-o străbată cât mai repede, şi călare şi pe jos. Dar într-un anumit loc se opreau cu toţii şi se adunau grămadă pe măsură ce soseau; se pregătea tabăra şi se ridicau corturile. M-am dus la locul acela şi nu mult mai târziu se întoarseră şi Reynal cu Raymond. Duceau între ei o capră pe care o uciseseră cu pietre aruncate de pe marginea unei prăpăstii pe unde biata vietate încercase să scape. Unul câte unul, vânătorii începeau să sosească; dar atât de agere sunt caprele Munţilor Stâncoşi, că deşi vreo şaizeci sau şaptezeci porniseră pe urmele lor, nu putuseră vâna decât vreo jumătate de duzină. Dintre acestea, doar unul singur era un mascul mai în vârstă. Avea nişte coarne de dimensiuni aproape incredibile. Mai văzusem pe la indieni polonice cu cozi lungi şi cu capacitate de peste doi litri făcute din astfel de coarne.

A doua zi, toată dimineaţa am înaintat printre coline. În ziua următoare înălţimile începură să se strângă în jurul nostru şi pornirăm din plin adevărata trecere a munţilor. Înainte ca satul să părăsească locul de tabără, am luat-o înainte împreună cu Pană de Vultur, un bărbat bine făcut la trup, dar cu chip viclean şi neplăcut. Fiul său, un băieţandru cu braţe subţiri, călărea împreună cu noi şi încă un indian, cu numele de Panteră, ni se alăturase. Lăsarăm satul în urma noastră, pierzându-l din ochi, şi începurăm să urcăm cu toţii un defileu stâncos. Nu după multă vreme, Pană de Vultur descoperi în depărtare nişte semne de vânat şi împreună cu fecioru-său porni în urmărirea lui, lăsându-mă pe mine să-mi continui calea împreună cu Panteră. Acesta nu era decât un *nom de guerre*,[1] căci,

[1] Poreclă (fr.).

după cum fac mulţi indieni, adevăratul nume şi-l ţinea ascuns, din pricina cine ştie căror superstiţii. Era un flăcău cu înfăţişare aleasă. Aşa cum lăsa mantia împodobită din piele de bizon să-i cadă în falduri în jurul şoldurilor, silueta lui falnică şi graţioasă ieşea pe deplin la vedere; şi cum stătea pe cal într-o atitudine total degajată, lăsând lungile pene de cocoş de prerie să-i fluture de pe creştetul capului, arăta ca însuşi simbolul adevăratului călăreţ băştinaş de pe întinsul preriilor. Nu avea aceeaşi fire ca şi ceilalţi indieni. Aşa cum se putea citi pe chip, nu avea nimic din gelozia, firea bănuitoare şi şiretenia duşmănoasă ale celor din neamul său. În cele mai multe privinţe, un alb civilizat poate descoperi foarte puţine puncte de asemănare între firea sa şi firea unui indian. Oricât de dispus ar fi să preţuiască la justa lor valoare însuşirile preţioase ale acestora, un alb nu se poate să nu-şi dea seama că o prăpastie se cască între el şi fraţii lui arămii. Ba mai mult, după ce va respira câteva luni sau câteva săptămâni aerul preriilor, va vedea că greu izbuteşte să micşoreze această prăpastie. Totuşi, în felul de a fi al lui Panteră descoperisem cu bucurie cel puţin câteva trăsături în stare să trezească o simpatie reciprocă între mine şi el. Eram foarte buni prieteni şi în vreme ce mergeam alături călare prin locuri stâncoase, văi adânci şi mici întinderi de şesuri sterpe, se străduia cu foarte multă tragere de inimă să mă înveţe limba indienilor Dahcotah. După un timp, ajunserăm la un locşor acoperit de iarbă unde câteva tufişuri de agrişe creşteau la poalele unei stânci; agrişele astea erau atât de ispititoare pentru tovarăşul meu, încât trecu peste poruncile pe care le avea şi se opri să le culeagă, risipind aşa de mult timp, că înainte de plecarea noastră convoiul ne ajunse din urmă. Cea dintâi apăru o

bătrână, ducându-şi de funie printre stânci calul de povară. Băştinaşii sosiră unii după alţii şi în scurt timp locuşorul acela strâmt se umplu de lume.

Marşul din dimineaţa aceea a fost ceva de neuitat. Străbăteam grandioase întinderi de munţi şi păduri de pini de-o măreaţă sălbăticie, aflate toate sub vraja duhului singurătăţii şi al tăcerii. Fie că ridicai privirile, fie că le coborai, nu puteai zări altceva decât verdele întunecat al funzişurilor. Se revărsa peste văi şi învesmânta munţii; de la stâncile negre ce încoronau crestele, până la cursurile de apă ce curgeau ocolind poalele. Am urcat sus pe culmea unei înălţimi de unde puteam să mă uit la întreaga cohortă a băştinaşilor înşiruită la picioarele mele şi, hăt departe la stânga, vedeam linia ei subţire întreruptă, arătându-se numai din loc în loc şi întinsă printre munţi pe distanţă de mile întregi. Pe coasta cea mai îndepărtată, încă mai coborau călăreţi care de departe se zăreau ca nişte boabe mărunte.

Am rămas acolo pe înălţime până când au trecut toţi, apoi am coborât şi m-am luat pe urmele lor. Ceva mai departe am dat peste o mică pajişte vârâtă adânc între înălţimi abrupte; aici făcuse tabără întreg satul. Locul acela îngust mişuna de mulţimea dezordonată şi fără astâmpăr. Unele corturi erau gata ridicate, la altele *squaws* se chinuiau să tragă acoperămintele grele peste parii goi. Altele nu erau deocamdată decât simple schelete şi încă multe zăceau pe pământ cu parii, acoperămintele şi toate celelalte risipite în neorânduială printre mantii din piele de bizon, baloturi de carne, unelte casnice, piese de harnaşament şi arme. *Squaws* ţipau una la alta, caii zvârleau şi băteau din picioare, câinii lătrau nerăbdători să li se ia poverile din spinare şi în toată hărmălaia fluturatul penelor şi strălucirea podoabelor

purtate de băştinaşi venea să aducă o notă de voioşie. Copiii mici se zbenguiau peste tot prin mulţime şi mulţi dintre băieţii mai răsăriţi se şi căţăraseră pe stânci, stăteau cu arcurile lor micuţe în mână şi priveau neastâmpărul mulţimii de dedesubt. În contrast cu harababura generală, în mijloc se alcătuise o roată de bătrâni şi războinici care fumau în deplină linişte şi nepăsare. Până la urmă vânzoleala se potoli. Caii fură duşi la păscut pe o vale alăturată şi în tabără se înstăpâni o atmosferă de odihnă şi apatie. Abia trecuse de ceasul amiezii; din pădurea ce ardea undeva înspre răsărit se ridica o uriaşă coloană de fum ce atârna deasupra acelor locuri ascunzând în bună măsură razele soarelui; cu toate astea, arşiţa era aproape de neîndurat. Corturile stăteau îngrămădite laolaltă pe locul acela strâmt, fără nici o rânduială. Fiecare era ca un soi de seră unde proprietarul dormea în lenevie. În tabără domnea o linişte ca de moarte. Nimic nu se clintea din loc, doar vreo bătrână poate că trecea din când în când de la un cort la altul. Fetele şi flăcăii tineri se împărţiseră în grupuri şi stăteau la umbra pinilor pe înălţimile din apropiere. Câinii gâfâiau întinşi pe pământ, prea toropiţi de lene ca măcar să mai mârâie la oamenii albi. La intrarea pe pajişte se găsea un izvor rece ascuns între stânci, cu totul acoperit de copaci înalţi şi de lăstăriş des. În acel colţ răcoros şi umbrit se adunaseră câteva fete şi se aşezaseră laolaltă pe stânci şi trunchiuri de copaci căzuţi, iar acum erau ocupate să povestească ultimele bârfe din sat, să râdă şi să arunce cu apă în *Meneaska* cel nepoftit. Minutele păreau a se lungi devenind ceasuri. Am stat multă vreme întins la umbra unui copac şi am studiat limba indienilor Ogillallah, cu ajutorul prietenului meu Panteră. După ce

ne-am plictisit amândoi de îndeletnicirea asta, m-am întins pe malul unui ochi de apă adânc şi limpede, format nu departe de izvor. Prin apă se jucau o sumedenie de peştişori, cam cât boldul de mari, care se amuzau împreună, după câte se părea în chipul cel mai prietenesc; dar uitându-mă eu mai cu luare-aminte, îmi dădui seama că, de fapt, erau angajaţi într-un război sângeros unii împotriva altora. Din când în când câte unul mai mărunţel cădea victimă şi dispărea numaidecât în gura cuceritorului. Foarte adesea însă, tiranul bălţii, un monstru cu ochii bulbucaţi, lung cam de-o şchioapă, ieşea domol din ascunzătorile de la mal şi dădea roată bălţii fluturând din coadă şi din aripioare. În clipa aceea se punea brusc capăt războiului cel mărunt şi toţi peştişorii fugeau îngroziţi din faţa forţei copleşitoare.

„Filantropi buni la inimă, mi-am spus eu atunci, puteţi voi să suspinaţi îndelung după mileniul vostru de pace; căci de la plevuşcă şi până la oameni, viaţa este un necontenit război."

În cele din urmă se făcu şi seară; culmile munţilor încă erau scăldate în soare, când asupra pajiştei noastre se lăsaseră umbrele tot mai dese ale amurgului. Am plecat din tabără şi m-am urcat pe o înălţime din apropiere. Soarele tot îşi mai strecura câte o rază printre pinii ţepeni de pe crestele dinspre apus. Peste o clipă dispăru şi, văzând că întreg peisajul se acoperă de umbre, am pornit iar îndărăt către sat. La coborâre, auzeam urletele lupilor şi lătratul vulpilor din întunecoasele păduri din apropiere sau de mai departe. Tabăra strălucea de mulţimea focurilor şi mişuna de siluete goale şi negricioase ale căror umbre înalte lunecau în zbor peste stâncile din preajmă, ca spectrele unor strigoi.

Găsii cercul de fumători aşezat la locul lui dinainte ştiut; adică pe jos, dinaintea cortului unui anume războinic, care părea să aibă faima de gazdă primitoare. M-am aşezat şi eu să fumez o pipă de rămas bun cu prietenii mei băştinaşi. Eram atunci în ziua de întâi august, zi în care îi făgăduisem lui Shaw să-l întâlnesc la Fort Laramie. Fortul se afla acum la mai puţin de două zile de drum, şi pentru ca prietenul meu să fie scutit de a-şi face griji în legătură cu soarta mea mă hotărâsem s-o iau înainte şi să ajung cât voi putea mai repede la locul de întâlnire. Mă dusei mai întâi să-l caut pe Grindină, şi după ce îl găsii, îi dădui un pumn de fleacuri de care poartă marchitanii şi o hârtie înroşită, cu condiţia ca a doua zi dimineaţă să-mi fie călăuză prin munţi.

Grindină făcu o dată „Ai!" şi primi darul. Nici unul dintre noi nu mai spuse nimic; chestiunea se aranjase, şi m-am dus să mă culc în cortul lui Kongra-Tonga.

Cu mult înainte de revărsarea zorilor, Raymond veni şi mă scutură de umăr, spunând:

– Gata, totu-i pregătit.

Am ieşit afară. Era o dimineaţă răcoroasă, umedă şi întunecoasă şi întreaga tabără părea cufundată în somn. Grindină se găsea în faţa cortului călare pe cal, iar iapa mea Pauline şi catârca lui Raymond stăteau priponite în apropiere. Am pus şeile pe cai şi am mai aranjat câteva lucruri trebuitoare pentru călătorie, dar înainte de a apuca noi să terminăm tabăra începu să se agite şi acoperământurile corturilor fluturau şi foşneau fiind trase de pe pari de către *squaws* care începuseră pregătirile de plecare. Chiar când se crăpa de ziuă, părăsirăm locul acela trecând printr-o îngustă despicătură dintre stânci, pe unde era ieşirea de pe pajişte înspre răsărit. Când ajunserăm pe culmea trecătorii, mă întorsei şi mă

mai uitai o dată îndărăt către tabără, desluşind-o cu greu în lumina puţină şi cenuşie a dimineţii. Totul fremăta din pricina pregătirilor de plecare. Mi-am mutat privirile de acolo, ca şi cum aş fi fost doar pe jumătate hotărât să-mi iau rămas bun pentru totdeauna de la tovarăşii mei băştinaşi. Trecurăm printre stânci şi pini atât de întunecaţi, încât o vreme abia puturăm desluşi pe unde mergem. Ţinutul din faţa noastră era sălbatic şi accidentat, jumătate coline jumătate loc întins; în parte golaş şi în parte acoperit cu păduri de pin şi stejar. Stavile de munţi semeţi îl înconjurau; pădurile erau înviorătoare şi răcoroase atunci în faptul dimineţii, piscurile munţilor purtau ghirlande de ceţuri şi aburi alunecau alene peste pădurile de pe coaste, agăţându-se în vârfurile copacilor. Ceva mai târziu, piscul ascuţit şi negru al celui mai semeţ munte fu poleit cu aur de razele soarelui. Grindină mergea înainte şi îl auzirăm scoţând o exclamaţie. Un animal mare sări dintre tufişuri şi un elan, aşa am crezut atunci, cu coarnele mult pe spate, trecu ca o vijelie pe lângă noi de-a curmezişul locului deschis şi în salturi nebuneşti se îndreptă către pinii din apropiere. Raymond sări numaidecât din şa, dar până să apuce el să tragă, animalul şi ajunsese la peste două sute de yarzi depărtare. Glonţul îşi atinse ţinta, dar prea jos ca să fie dătător de moarte. Totuşi, elanul îşi schimbă direcţia fugii şi o luă la goană cu toată puterea printre copaci, făcându-şi drum aproape în unghi drept faţă de cel dinainte. Am tras şi eu şi i-am zdrobit umărul; dar încă îşi continuă fuga şi coborî şchiopătând într-o vale împădurită unde tânărul indian îl urmări şi îl ucise. La întoarcerea lui, văzurăm că nu era vorba de un elan, ci de un cerb cu coada neagră, un animal aproape de două ori mai mare decât un cerb obişnuit şi cu totul necu-

noscut în răsărit. Trosnetele împuşcăturilor ajunseseră la urechile indienilor şi câţiva dintre ei veniră până la noi. I-am lăsat lui Grindină pielea cerbului, am atârnat la spatele şeilor noastre câtă carne pofteam, lăsând restul în seama indienilor, şi ne-am văzut de cale. Între timp, satul înaintase şi el, ba chiar atât de mult că n-ar mai fi fost cu putinţă să le-o luăm înainte. Ne schimbarăm atunci direcţia aşa fel ca să le ieşim înainte într-un punct cât mai apropiat. În scurtă vreme am putut distinge, printre tulpinele negre ale pinilor, siluetele indienilor porniţi la drum. Din nou făceam parte din convoiul lor. Mergeau acum chiar mai repede decât cu graba lor obişnuită, îngrămădiţi laolaltă într-o trecătoare îngustă, printre stânci şi pini bătrâni. Ajunsesem pe versantul răsăritean al munţilor şi foarte curând dădurăm peste un defileu accidentat şi anevoie de străbătut, coborând în pantă foarte înclinată. Tot furnicarul acela se scurse deodată la vale, umplând trecătoarea stâncoasă asemeni unui năvalnic torent de munte. Pădurile de pe munţii din faţa noastră ardeau şi incendiul se stârnise cu săptămâni înainte. Vederea ne era împiedecată de o uriaşă mare de fum şi pe amândouă părţile se înălţau pereţi gigantici de stâncă ce-şi ridicau parcă până în înaltul cerului coamele de pini de pe creste, iar piscurile ascuţite şi culmile dinţate ale munţilor de dincolo abia puteau fi zărite ca printr-un văl. Peisajul în sine era grandios şi impresionant, dar cu mulţimea aceea dezordonată, cu războinicii înarmaţi, cu copiii goi şi fetele gătite ca de sărbătoare ce năboiau înspre vale, ar fi oferit un model nepreţuit pentru pictor, şi numai pana unui Walter Scott s-ar fi putut încumeta s-o descrie în tot pitorescul ei.

Trecurăm peste o porţiune pârjolită pe unde pământul era fierbinte sub copitele cailor şi printre coastele cuprinse parcă de flăcări a doi munţi. De câtăva vreme coborâsem într-o regiune mai puţin pietroasă, unde dădurăm peste un şir de văi mărunte udate de un curs de apă pe ale cărui maluri creşteau puzderii de agrişe sălbatice şi pomuşoare, iar copiii şi chiar mulţi bărbaţi în toată firea se răzleţiră de convoi ca să le adune, în vreme ce noi treceam mai departe. Continuarăm să coborâm, şi peisajul se schimba cu repeziciune. Munţii cuprinşi de flăcări rămăseseră în urmă şi prin văile deschise ce se aflau în faţa noastră puteam zări preria întinzându-se ca un ocean până dincolo de zare. După ce trecurăm de un şir de copaci de pe malurile apei, indienii se grăbiră să iasă cât mai repede la lărgimea câmpiei. Mi-era sete şi am îngenuncheat pe malul râului ca să beau apă. Când am încălecat din nou, ca o culme a indolenţei mi-am lăsat puşca în iarbă şi cu gândurile hoinărind pe cine ştie unde, am mers o bucată bună de drum până să-i observ lipsa. Bineînţeles că n-am pierdut nici o clipă şi am pornit la galop întins în căutarea ei. Trecând pe lângă şirul de indieni, mă uitam cu luare-aminte la fiecare războinic care trecea în trap domol pe lângă mine şi până la urmă mi-am descoperit puşca în mâna unuia dintre ei, iar când m-am dus să i-o cer mi-a dat-o imediat, fără nici un fel de codeală. Neavând alt mijloc de a-mi dovedi recunoştinţa, mi-am scos un pinten şi i l-am oferit. A fost în culmea fericirii, privind gestul acesta ca pe un semn de aleasă preţuire şi numaidecât mi-a întins piciorul ca să-i prind pintenul. De îndată ce am isprăvit treaba asta l-a înfipt cu toată puterea în burta calului, care a sărit brusc şi violent înainte. Indianul izbucni în râs şi înfipse pintenul cu şi

mai multă îndârjire. Atunci calul țâșni ca o săgeată drept înainte, însoțit de strigătele și râsetele scoase de *squaws* și de exclamațiile bărbaților – „*Uaștai!* – Grozav!" – încântați de efectele spectaculoase ale pintenului dăruit. Indianul nu avea nici șa și nici ceva care să țină loc de frâu, în afară de o fâșie de piele legată de falca de jos a calului. Prin urmare, calul lui nu mai putea fi în nici un fel stăpânit și o apucă în goana mare peste prerie, până când cal și călăreț dispărură peste muchea unei coline. După aceea nu l-am mai văzut niciodată în viața mea, dar presupun că nu i s-a întâmplat nimic rău. Un indian aflat pe spinarea unui cal are mai multe vieți decât o pisică.

Satul așeză tabără pe preria pârjolită de soare, chiar lângă poalele munților. Arșița era cumplită și copleșitoare. Indienii ridicară acoperămintele corturilor la un picior sau chiar mai mult de la pământ, ca să lase aerul să circule; Reynal găsi și el cu cale să-și scoată veșmântul de puitor de capcane din piele de căprioară, și să se mulțumească cu cele foarte sumare purtate de indieni. În ținuta asta elegantă se întinse în cortul lui pe o piele de bizon, și pe rând ba înjura căldura, ba trăgea din pipa pe care o fumam împreună. Se mai afla de față un cerc select de prieteni și rude indiene. Se servi o fiertură de cățel ca piesă de bază a ospățului de rămas bun și apoi, ca desert, un castron mare de lemn cu agrișe culese la munte.

– Ia uită-te colo, spuse Reynal arătând cu mâna pe deschizătura cortului. Vezi cocoașele acelea așezate la rând la vreo cincisprezece mile de aici? Așa, acuma uită-te la cea din margine, o vezi, aia de parcă are o pată albă pe ea. Ce zici, ai mai văzut-o vreodată?

– Aş aice că e colina la poalele căreia am făcut noi tabără când eram pe Laramie Creek, acum vreo şase sau opt săptămâni.

– Ai brodit-o, îmi răspunse Reynal.

– Dă fuga şi adu caii, Raymond, îmi îndemnai eu tovarăşul. Dormim aici în tabără la noapte, iar mâine dimineaţă pornim de-a dreptul către fort.

În curând iapa şi catârca se aflau dinaintea cortului. Puserăm şeile şi între timp în jurul nostru se adună o ceată de indieni. Calităţile Paulinei, iepşoara mea vânjoasă, ageră şi rezistentă, ajunseseră bine cunoscute în tabără şi mai mulţi musafiri veniseră călări pe caii lor cei buni pe care mi-i ofereau în dar. M-am grăbit să spun că nu merit asemenea cinste, ştiind prea bine că a accepta darurile însemna totodată a o lăsa pe Pauline în mâinile lor care nu prea ştiau ce e mila. Ne-am luat rămas bun de la Reynal, dar nu şi de la indieni, fiindcă ei sunt obişnuiţi să treacă peste astfel de ceremonii inutile. Părăsirăm tabăra şi pornirăm peste prerie de-a dreptul către râpa cea albă ale cărei margini pale se înălţau domol asupra zării, asemeni unui nor. Veni cu noi şi un indian al cărui nume l-am uitat, deşi sluţenia chipului său şi groaznica lăţime a gurii mi-au rămas viu întipărite în memorie. Antilope erau cu duiumul pe acolo, dar nu le-am luat în seamă. Călăream întins către ţinta noastră, peste câmpiile sterpe şi colinele pleşuve; până când, spre sfârşitul după-amiezii, istoviţi de căldură, sete şi oboseală, dădurăm cu ochii de o priveliştе ce ne umplu sufletele de bucurie: lungul şir de copaci şi valea adâncă ce arată locul pe unde curge Laramie Creek. Trecând prin crângul de bătrâni plopi uriaşi şi plini de uscături ce mărginesc firul apei, am ieşit pe malul celălalt. În apele repezi şi înspumate mişunau peştii,

jucându-se şi sărind pe deasupra în locurile mai puţin adânci. De îndată ce am ajuns pe celălalt mal, caii s-au întors să bea apă iar noi, îngenunchind pe nisip, le-am urmat pilda. Nu mai merserăm mult şi dădurăm peste locuri binecunoscute.

– Ne-apropiem de casă, Raymond, dădui eu de veste.

Văzurăm copacul cel mare la poalele căruia făcusem atâta amar de vreme tabără: văzurăm râpele care priviseră cortul nostru când se aflase la cotul râului; văzurăm pajiştea pe care caii noştri păscuseră săptămâni la rând şi ceva mai departe aşezarea de câini de prerie unde îmi omorâsem timpul în atâtea ceasuri îndelungi de trândăvie trăgând cu puşca în nefericitele vietăţi.

– Acum vine peste noi, spuse la o vreme Raymond, întorcându-şi spre cer chipul lătăreţ.

Şi într-adevăr, râpele şi pajiştea, râul şi pâlcurile de copaci se întunecau cu repeziciune. Nori negri uriaşi se înălţau dinspre sud şi tunetele începuseră să huruie ameninţător.

– Uite acolo facem tabără, spusei eu arătând înspre un pâlc de copaci deşi, în josul apei. Raymond şi cu mine pornirăm într-acolo, dar indianul se opri pe loc şi începu să strige la noi cu înfrigurare. Când îl întrebarăm ce se întâmplase, ne spuse că printre copacii de acolo bântuie totdeauna duhurile a doi războinici şi dacă ne vom culca în locul acela, toată noaptea au să ţipe şi-au s-azvârle cu pietre în noi, ba poate până în dimineaţă au să ne fure şi caii. Socotind că n-avem de ce să nu-i facem pe plac tovarăşului nostru, am lăsat în urmă sălaşul acelor strigoi atât de neobişnuiţi şi ne-am îndreptat spre Chugwater, pornind însă în galop întins, fiindcă picături grele şi începuseră să cadă. Curând

dădurăm cu ochii de puieţii de plop crescuţi la gura pârâiaşului. Sărirăm de pe cai, scoaserăm iute şeile, dădurăm drumul cailor şi scoţând cuţitele ne apucarăm să ferfenițim tufişurile tăind crengi şi lăstari ca să ne facem adăpost împotriva ploii. Aplecarăm puieţii de plop fără să le pricinuim nici o vătămare, puserăm crengile şi lăstarii pe deasupra şi ne alcătuirăm astfel un adăpost bunişor; numai că toată truda nu ne-a fost de nici un folos. Furtuna abia dacă ne-a atins. Dar la o jumătate de milă spre dreapta noastră, ploaia se revărsa ca o cascadă, iar tunetele bubuiau peste prerie ca o întreagă baterie de artilerie; noi avurăm norocul să ne-ajungă doar câţiva stropi mari, scuturaţi de pe o margine de nor. Furtuna trecu şi soarele străluci din nou cu întreaga lui putere. Stând adunaţi sub umbrarul nostru de ramuri, ne-am apucat să ne înfruptăm dintr-o zdravănă porţie de *wasna* pe care mi-o dăduse Weah-Washtay. Indianul adusese cu sine pipa şi o pungă de *shongsasha;* aşa că până a ne lăsa furaţi de somn, am stat o vreme şi am fumat tustrei. Totuşi, mai înainte de asta, prietenul nostru cu gura cât o şură avu prevederea de a cerceta cu luare-aminte împrejurimile. Numărând pe degete, ne aduse vestea că opt bărbaţi făcuseră nu de prea multă vreme tabără pe acolo – Bisonette, Paul Dorion, Antoine Le Rouge, Richardson şi încă alţi patru ale căror nume nu ni le putea spune. Toate astea se dovediră apoi întru totul exacte. Datorită cărui instinct ajunsese indianul la concluzii atât de exacte, mi-e absolut cu neputinţă să-mi dau seama.

Era încă întuneric deplin când m-am trezit şi l-am sculat pe Raymond. Indianul apucase să plece, hotărându-se să ajungă la fort înaintea noastră. Ne luarăm

după el şi o vreme merserăm pe întuneric, iar când soarele în sfârşit răsări, strălucind ca un glob de aramă cuprins de flăcări, ne aflam la zece mile depărtare de fort. În cele din urmă, de pe buza unui mal nisipos, zărirăm şi Fort Laramie, la câteva mile în faţa noastră, stând la marginea râului ca o micuţă pată cenuşie în mijlocul unei pustietăţi fără margini. Mi-am oprit calul şi am stat o clipă să-l privesc de acolo de sus. Mi se părea că e însăşi culmea cea mai înaltă a civilizaţiei şi confortului. N-a mai durat mult până am ajuns în apropierea lui, fiindcă am străbătut în goana mare cea mai întinsă parte a drumului. Laramie Creek încă se mai afla între noi şi zidurile cele primitoare şi prietenești. Intrând în apă prin locul unde ne înţepenisem în bancul de nisip, ne-am ridicat picioarele până în spatele şeilor şi astfel îngenunchiaţi pe spinările cailor am trecut fără să ne udăm nici un pic prin şuvoaiele repezi de apă. De îndată ce urcarăm malul, mai mulţi bărbaţi apărură în poartă. Trei dintre ei porniră în întâmpinarea noastră. Peste câteva clipe putui să-mi dau seama că e vorba de Shaw; îl urma Henry Chatillon, cu faţa lui de bărbătească simplicitate şi sinceritate deplină, iar la urmă venea Deslauriers cu tot chipul iluminat de un zâmbet larg ce ne ura bun venit. Întâlnirea n-a fost pentru nimeni o simplă ceremonie. Cel puţin pentru mine evenimentul putea fi socotit cum nu se poate mai plăcut, căci treceam de la tovărăşia unor oameni primitivi, sau aproape primitivi, la aceea a nobilului, înţeleptului şi atât de învăţatului meu prieten şi a călăuzei noastre cu suflet şi însuşiri atât de alese. Şi prezenţa mea era tot atât de binevenită pentru Shaw, fiindcă începuse să aibă anumite bănuieli foarte neplăcute în legătură cu soarta mea.

Bordeaux mă întâmpină cu cea mai mare bunăvoinţă şi strigă să vie numaidecât bucătarul. Slujbaşul acesta era o achiziţie nouă şi sosise doar în ultima vreme de la Fort Pierre cu căruţele neguţătorilor. Dar cu oricâtă iscusinţă s-ar fi putut lăuda el, n-avusese la îndemână cele mai alese articole cu ajutorul cărora să şi-o poată dovedi. Totuşi, îmi puse dinainte o gustare de dimineaţă alcătuită din pesmeţi, cafea şi carne de porc la saramură. Mi se părea că încep o nouă viaţă din clipa când puteam să stau pe o bancă, să am la îndemână cuţit şi furculiţă, farfurie şi ceaşcă de cafea, iar dinainte ceva ce semăna a masă. Cafeaua mi se păru delicioasă şi pâinea o noutate cum nu se poate mai binevenită, după ce trei săptămâni la şir nu ştiu dacă gustasem altceva decât carne, şi asta de cele mai multe ori fără sare. Bucatele se adăugau la bucuriile produse de cei din jur, fiindcă exact în faţa mea stătea Shaw în îmbrăcăminte elegantă de interior. Dacă cineva ar fi tare dornic să aprecieze cum se cuvine însemnătatea unei tovărăşii plăcute, n-are decât să petreacă vreo câteva săptămâni, singur, într-un sat al indienilor Ogillallah. Iar dacă ar putea face în aşa fel încât să adauge acelui soi de sihăstrie o boală epuizantă şi destul de gravă, impresiile lui asupra acestui subiect ar putea deveni unele dintre cele mai vii.

Shaw se afla la fort de vreo două-trei săptămâni. L-am găsit instalat în vechea lui locuinţă, un apartament mare ocupat de obicei de *bourgeois*-ul care nu se găsea atunci la faţa locului. Într-un colţ dădui peste un culcuş moale de piei de bizon de cea mai bună calitate, şi acolo mă întinsei. Shaw îmi aduse trei cărţi şi-mi spuse:

– Uite, ai aicea pe Shakespcare şi pe Byron, iar dincoace *Vechiul Testament,* care cuprinde în el tot atâta poezie cât celelalte două la un loc.

Am ales pe cea mai slabă dintre ele, şi cea mai mare parte a zilei am petrecut-o stând întins pe mantiile din piele de bizon şi desfătându-mă în cel mai înalt grad cu plăsmuirile strălucitului geniu ce n-a obţinut alt triumf mai impresionant decât acela de a ne face aproape să trecem cu vederea firea deloc bărbătească a omului care a avut acel geniu[1].

[1] Aluzie la Byron.

XX. CĂLĂTORIA SINGURATICĂ

În ziua sosirii mele la Fort Laramie, stăteam împreună cu Shaw întinşi pe nişte mantii din piele de bizon în apartamentul ce ne fusese pus la dispoziţie cu atâta ospitalitate; Henry Chatillon se afla şi el de faţă, trebăluind ceva pe la harnaşamente şi pe la armele aduse la noi în odaie, dimpreună cu vreo doi sau trei indieni care stăteau turceşte pe duşumea şi-şi ţineau aţintite asupra noastră privirile neclintite.

– Aici am dus-o bine în toate privinţele, spuse Shaw, în afară de una. Cu bani este imposibil să găseşti nişte *shongsasha* ca lumea.

I-am întins atunci o pungă de piele cu *shongsasha* de cea mai bună calitate, căpătată încă de când mă aflam prin Black Hills. Shaw continuă:

– Henry, te rog, dă-mi fundul de tocat al lui Papin, sau mai degrabă dă asta indianului de colo şi lasă-l pe el să toace amestecul; indienii se pricep mai bine decât orice alb.

Fără să scoată o vorbă, indianul amestecă tutunul şi scoarţa de salcie în proporţiile cuvenite, umplu pipa şi o aprinse. După ce am îndeplinit şi treaba asta, tovarăşul meu şi cu mine am început să discutăm despre cele ce ne rămâneau de făcut în viitor; dar mai înainte de toate,

Shaw mă înştiinţă despre unele întâmplări petrecute la Fort în timpul absenţei mele.

Cu vreo săptămână mai înainte, sosiseră de dincolo de munţi patru bărbaţi: Sublette, Reddick şi încă doi. La foarte mică depărtare de fort, se întâlniseră cu o ceată mare de indieni alcătuită mai cu seamă din tineri. Toţi erau din satul vechiului nostru prieten Fum care, împreună cu cei ce ziceau că sunt de partea lui, se declarau mari prieteni ai albilor. De aceea, călătorii se apropiaseră şi începuseră să stea de vorbă cu indienii fără nici un fel de temere. Totuşi, la un moment dat păstinaşii înşfăcaseră caii de frâie, poruncind călăreţilor să descalece. Aceştia, în loc să se supună, dăduseră pice cailor şi o rupseseră la fugă. Pe când fugeau din răsputeri, auziseră în urma lor urlete şi hohote de râs batjocoritor, însoţite de câteva pocnete de puşcă. Nu-l nimeriseră pe nici unul dintre ei, deşi dârlogii lui Reddick fuseseră retezaţi de glonţ la un deget de mâna lui. După ce făcuseră astfel cunoştinţă cu poliţeturile indienilor, cel puţin pentru o vreme nu mai erau dornici să înfrunte şi alte riscuri. Aveau de gând să-şi urmeze calea către sud, pe lângă poalele munţilor, până la Bent's Fort; şi cum planurile noastre se potriveau cu ale lor, propuseseră să ne unim forţele. Cu toate astea, văzând că eu nu mă întorc, îşi pierduseră răbdarea şi se săturaseră de stat cu mâinile încrucişate, uitaseră primejdia de care abia scăpaseră şi plecaseră fără noi, făgăduind să ne aştepte la Bent's Fort. De aici urma să facem împreună lunga călătorie până la aşezările statornice, mai ales că era vorba de o regiune unde primejdiile nu erau deloc de neluat în seamă, fiind împânzită de indieni duşmănoşi din triburile Pawnee şi Comanche.

Mai trăgeam nădejde că, ajungând la Bent's Fort, o să dăm acolo şi de alte întăriri. Un tânăr din Kentucky venise şi el înspre munţi împreună cu ceata de emigranţi spre California a lui Russel. Unul dintre scopurile cele mai de seamă urmărite de acest tânăr, după câte spusese el însuşi, era acela de a omorî un indian; scop pe care mai târziu izbutise să şi-l atingă sporind astfel foarte mult primejdia ce aveam s-o întâmpinăm noi şi alţii aflaţi în trecere prin locurile unde sălăşluiau neamurile mânioase ale indianului ucis. Certându-se cu confraţii săi emigranţi, tânărul se despărţise de ei şi cu câtva timp înainte plecase cu o altă ceată către izvoarele Arkansasului. Ne lăsase o scrisoare spunându-ne că are să ne aştepte la Bent's Fort şi pe urmă are să meargă cu noi până la aşezările statornice. Totuşi, când ajunse la fort găsi acolo o ceată de patruzeci de oameni gata pregătiţi să înceapă călătoria către casă şi, dând dovadă de înţelepciune, preferă să tragă foloase de pe urma unei atât de puternice escorte. Sublette şi ai săi s-au alăturat şi ei cetei acesteia; aşa că atunci când am ajuns noi la Bent's Fort, cu vreo şase săptămâni mai târziu, ne-am trezit părăsiţi de aliaţi şi lăsaţi încă o dată să ne descurcăm după cum ne-o tăia capul şi ne-or ţine puterile.

În ziua de patru august, după-amiaza devreme, ne-am luat pentru ultima oară adio de la primitoarele porţi ale fortului Laramie. Shaw şi cu mine călăream din nou unul lângă altul pe prerie. Pe primele cincizeci de mile, am fost întovărăşiţi de: Troché, un puitor de capcane, şi Rouville, un slujbaş oarecare de la *Fur Company,* aflaţi în drum spre izvoarele lui Horse Creek, unde trebuia să-l întâlnească pe neguţătorul Bisonette. În după-amiaza aceea am străbătut doar şase sau opt mile, până am ajuns la un pârâiaş ce curgea peste preria stearpă.

De-a lungul malurilor lui creşteau pâlcuri de tineri cireşi sălbatici încărcaţi de fructe coapte şi ascunzând cu desimea lor aproape în întregime luciul firului de apă. Aici aşezarăm tabăra; şi fiindu-ne lene să mai ridicăm cortul, am aruncat şeile pe pământ, am aşternut câteva piei de bizon, ne-am întins pe ele şi ne-am pus pe fumat. Între timp, Deslauriers se îndeletnicea cu cratiţa, iar Raymond păzea caii lăsaţi la păscut. Deslauriers găsise un foarte activ ajutor în persoana lui Rouville, care se declara mare meşter în arta culinară şi, punând mâna pe o furculiţă, se apucă să-şi facă simţită prezenţa la pregătirea cinei. Ce-i drept, după câte credea el despre sine, Rouville ştia tot ce se poate şti pe lumea asta şi nu pierdea nici un prilej de a-şi face cunoscute nenumăratele lui îndemânări şi priceperi. Fusese călăreţ de circ la Saint Louis şi, într-o zi, la Fort Laramie, dăduse roată curţii mergând călare în cap, spre nemărginita uimire a indienilor. Se remarcase de asemenea ca fiind cel mai poznaş hâtru din fort şi cum avea foarte mult haz şi o voioşie neistovită, în noaptea aceea contribui la buna dispoziţie din tabără mai mult decât toţi ceilalţi luaţi la un loc. Ba se lăsa în genunchi lângă Deslauriers şi-l dădăcea explicându-i cum se fac la tigaie cele mai gustoase cotlete de căprioară, ba venea şi se aşeza lângă noi şi ne spunea cu de-amănuntul cum se împletesc cât mai frumos cozile cailor, ori depăna la istorii năstruşnice, povestindu-ne cum ucisese el un bizon numai cu cuţitul după ce mai întâi îi tăiase coada din goana mare, ori ne relata tot felul de snoave fanteziste în legătură cu *bourgeois* Papin. În cele din urmă luă de pe iarbă un volum de Shakespeare şi începu să se bâlbâie şi să se împleticească în vorbe ca să ne arate că ştie să citească. Ţopăia prin tabără şi turuia

din gură ca o maimuţă poznaşă; şi orice ar fi făcut într-o anumită clipă, puteai fi sigur că nu acelaşi lucru avea să-l facă în cea următoare. Tovarăşul său Troché stătea întins pe iarbă, nu scotea un cuvânt, dar urmărea cu ochi plini de grijă o mică şi grozav de urâtă *squaw* din Utah, pe care era amarnic de gelos.

A doua zi pornirăm mai departe şi traversarăm marea vale rotundă numită „Goché's Hole"[1]. Către seară ne încurcarăm într-o ţesătură de vâlcele; şi cum nu dădeam de apă, a trebuit să umblăm până la ore târzii. A doua zi dimineaţa avurăm de trecut un lung şir de râpe ale căror coaste dezgolite, roase de ploi şi de vânturi, erau de o albeaţă de necrezut, foarte chinuitoare pentru ochi. Pe când treceam printr-o deschizătură dintre râpele astea, văzurăm pe pământ nişte enorme urme de picior, parcă lăsate de un uriaş. Erau urme de urşi grizzly, din care văzuserăm o mulţime şi în ziua dinainte. Imediat după asta trecurăm peste o câmpie stearpă ce se întindea în ondulări domoale până la marginea zării. Deşi soarele strălucea pe cer, în văzduh plutea o ceaţă uşoară. Din pricina ei colinele din depărtare luau forme ciudate, schimonosite, iar linia orizontului îşi schimba mereu înfăţişarea. Shaw şi cu mine călăream alături, iar Henry Chatillon la oarecare distanţă înaintea noastră, când îl văzurăm că-şi struneşte deodată calul, se întoarce spre noi având pe chip expresia aceea încordată pe care o căpăta numai atunci când era stăpânit de o emoţie puternică, şi ne strigă să venim mai repede. Am ajuns lângă el în galop. Henry ne arătă o pată neagră pe cenuşiul unei ridicături a preriei, după câte se părea cam la o milă depărtare.

[1] Văgăuna lui Goché.

– Urs trebuie să fie ne spuse el. Haideţi, acuma o să ne apucăm de o vânătoare adevărată. Fiindcă lupta cu ursul grizzly are alt haz decât cu un biet bizon; ursul grizzly e mult mai tare şi mai deştept.

Aşa că pornirăm cu toţii la galop într-acolo, pregătiţi de luptă grea; fiindcă urşii aceştia, deşi la prima vedere par cam stângaci şi neajutoraţi, sunt de o ferocitate şi agilitate de necrezut. Ondulările preriei ne ascunseră pata cea neagră, dar numaidecât după aceea o văzurăm din nou. Numai că de data asta părea să fie foarte aproape; şi pe când ne uitam noi la ea cu mirare, o văzurăm cum se desface în două părţi şi fiecare din ele îşi ia zborul şi se tot duce. Oprirăm caii şi îl privirăm pe Henry, pe faţa căruia se putea limpede citi un ciudat amestec de veselie şi amărăciune plină de umilinţă. Ochii îi fuseseră în asemenea măsură înşelaţi de starea deosebită a atmosferei, încât de la distanţă de vreo jumătate de milă luase două ciori cât toate zilele drept un urs grizzly aflat la depărtare de o milă. Până la capătul călătoriei i-am tot amintit lui Henry de acel urs grizzly cu aripi.

După-amiaza am ajuns la poalele unei coline mari. În vreme ce urcam pe coasta ei, Rouville începu să pună tot felul de întrebări cu privire la starea noastră de acasă şi la planurile de viitor, iar Shaw îl mulţumi cu scorneli despre o nevastă şi un copil, care fură ascultate şi crezute fără nici o şovăială. Când ajunserăm pe culme, văzurăm în vale panglica şerpuită a lui Horse Creek şi ceva mai spre stânga puturăm zări tabăra lui Bisonette aşezată printre copacii şi desişurile de pe malul apei. Chipul lui Rouville luă deodată o expresie caraghios de uluită. Bineînţeles, îl întrebarăm ce se întâmplase; şi atunci ieşi la iveală că Bisonette îl

trimisese din tabără până la Fort Laramie cu singurul scop de a înnoi proviziile de tutun. Numai că din momentul când ajunsese la Fort Laramie şi până în clipa de faţă, aiuritul nostru prieten uitase cu totul de rostul călătoriei sale şi străbătuse de pomană cale de o sută de mile printr-o regiune primejdioasă. Coborârăm până la Horse Creek, îl trecurăm prin vad şi pe malul celălalt dădurăm peste un indian singuratic stând pe cal la umbra unui copac. Fără să scoată vreo vorbă, cârmi calul şi porni să ne arate drumul până la tabără. Bisonette îşi alesese o poziţie minunată. Râul, înconjurat de pomi deşi, împrejmuia pe trei laturi o pajişte verde şi largă unde vreo patruzeci de corturi, ale indienilor Dahcotah stăteau rânduite în cerc, iar dincolo de ele se mai vedeau şi vreo câteva ale prietenilor Shiennes. Bisonette însuşi trăia după chipul indienilor. Înaintând călări până la cortul lui, îl găsirăm aşezat la intrare şi înconjurat de câteva obiecte de confort neobişnuite în prerie. *Squaw* a lui stătea alături de el şi copii bucălaţi se hârjoneau prin jur, îmbrăcaţi în rochiţe de stambă imprimată; tot acolo se afla şi Paul Dorion, cu faţa lui ca de piele tăbăcită şi vechea lui manta albă, dimpreună cu Antoine Le Rouge, o corcitură de indian Pawnee, Sibille, un neguţător şi mai mulţi alţi albi.

– N-are să vă prindă rău, ne spuse Bisonette, dacă o să rămâneţi aici cu noi vreo zi-două, înainte de a pleca spre Pueblo.

Am acceptat invitaţia şi ne-am ridicat cortul pe un loc mai înalt din preajma taberei, alături de copaci. Nu peste mult timp, Bisonette ne pofti la un ospăţ şi furăm ţinta a numeroase asemenea atenţii din partea tovarăşilor săi indieni. Poate că cititorul îşi mai aduce aminte cum atunci când mă alăturasem satului indian,

le partea cealaltă a munţilor Black Hills, aflasem că reo câteva familii nu se mai aflau acolo, fiindcă refuzaseră să treacă munţii împreună cu ceilalţi. Indienii din tabăra lui Bisonette erau tocmai acele familii, şi mulţi dintre ei veniră în seara aceea la mine ca să mă întrebe despre neamurile şi prietenii lor. Nici nu se închisiră când aflară că în vreme ce ei, datorită propriei lor indolenţe şi lipse de curaj, ajunseseră la un pas de înfometare, ceilalţi consăteni îşi procuraseră cele trebuitoare pentru anul următor, adunaseră mari cantităţi de provizii şi trăiau în belşug. Tovarăşii lui Bisonette se hrăniseră o vreme cu cireşe sălbatice pe care *squaws* le pisau cu sâmburi cu tot şi le întindeau pe piei de bizon ca să se usuce la soare; pe urmă le mâncau fără să le mai pregătească în vreun fel, ori le foloseau ca adaos la diferite amestecuri pentru bucate mai alese.

A doua zi, în tabără se iscă zarvă din pricina altor nou-veniţi. Un indian stingher sosise cu familia de pe Arkansas. Trecând printre corturi, îşi luă o înfăţişare de neobişnuită demnitate şi înaltă importanţă, şi anunţă că aduce veşti de cea mai mare însemnătate pentru albi. Curând după ce *squaws* îi ridicară cortul, îl trimise pe băiatul lui cel mic ca să invite la ospăţ pe toţi albii şi pe cele mai de seamă căpetenii. Musafirii sosiră şi se îngrămădiră umăr lângă umăr în cortul unde aerul fierbinte abia mai putea fi respirat. Cuţitarul, acesta era numele gazdei noastre, vânase pe drum un bizon bătrân. Măruntaiele fierte ale veteranului, mai tari ca pielea, alcătuiau principalul fel de mâncare al ospăţului. Afară de asta, mai aveam cireşe fierte cu grăsime într-o oală mare de aramă. Bucatele fură împărţite şi o vreme domni tăcerea, toţi având aceeaşi preocupare intensă; pe urmă fiecare oaspete, doar cu una sau două excepţii,

îşi întoarse castronul de lemn cu fundul în sus, pentru a dovedi astfel că ştiuse să preţuiască aşa cum se cuvenea ospitalitatea amfitrionului. După aceea, Cuţitarul scoase fundul de tocat, pe care pregăti amestecul de tutun şi umplu mai multe pipe, dându-le să circule printre cei de faţă. Când isprăvi, îşi îndreptă spinarea stând turceşte în culcuşul său şi cu multe gesturi începu să-şi depene povestea. N-am să repet vorbirea lui copilărească. Era atât de încâlcită cum sunt dealtminteri cea mai mare parte din povestirile indienilor, plină de amănunte absurde şi contradictorii, încât ar fi fost aproape cu neputinţă să desprinzi din ea măcar o fărâmă de adevăr. Tot ce am putut încropi din spusele lui au fost următoarele:

El fusese prin Arkansas, şi pe acolo văzuse şase mari cete de război ale albilor. Nu-şi închipuise niciodată până atunci că lumea ar putea să cuprindă atâţia albi. Şi toţi aveau cai mari, cuţite tare lungi şi puşti foarte scurte, iar unii dintre ei erau îmbrăcaţi la fel, în cele mai minunate veştminte de război văzute de el vreodată. Din tot ce spunea Cuţitarul reieşea limpede că unităţi de dragoni şi probabil şi de voluntari cavalerişti ajunseseră în Arkansas. Mai văzuse el pe acolo mulţime mare de corturi albe cum au *Meneaska,* trase de bizonii lor cu coarne lungi. Astea nu puteau să fie nimic altceva decât căruţe cu coviltir trase de boi şi folosite fără îndoială pentru aprovizionarea armatei. Curând după ce văzuse toate astea, gazda noastră se întâlnise cu un indian care se întorsese nu de mult de la Comanşi, iar acesta îi povestise cum toţi mexicanii porniseră la o mare vânătoare de bizoni; cum americanii se ascunseseră într-o văiugă; şi cum de îndată ce mexicanii trăseseră toate săgeţile pe care le aveau, americanii scoseseră strigătul lor de război, ieşiseră din ascunzătoare,

începuseră să tragă cu puştile şi îi uciseseră pe toţi. Din asta nu puteam trage decât concluzia că se declarase război Mexicului şi avusese loc o bătălie câştigată de americani. Câteva săptămâni mai târziu, când am ajuns la Pueblo, am aflat despre marşul generalului Kearney în Arkansas şi victoriile repurtate de generalul Taylor la Matamoros.

În seara aceea, către apusul soarelui, o ceată se adună pe câmpie aproape de cortul nostru, ca să încerce iuţeala cailor. Erau cai de toate mărimile, de toate soiurile şi de toate culorile. Unii veneau din California, alţii din Statele Unite, alţii din munţi şi câţiva erau chiar cai sălbatici de pe prerie. Puteai vedea cai de toate nuanţele, albi, negri, roibi, suri sau bălţaţi şi acoperiţi cu ciudate combinaţii de culori. Toţi aveau înfăţişare sălbatică şi speriată, foarte deosebită de înfăţişarea demnă a unui fugar crescut la oraş. Cei care se remarcau prin iuţeală şi ambiţie erau împodobiţi cu pene de vultur atârnate în coamă şi în coadă. Se aflau acolo şi vreo cincizeci-şaizeci de indieni Dahcotah, înveşmântaţi din cap până-n picioare în mantiile lor grele de piele albită. Mai erau deasemenea un număr însemnat de indieni Shiennes, mulţi dintre ei îmbrăcaţi în ponciouri mexicane ţipător colorate, înfăşurate peste umeri aşa fel ca să le lase mâna dreaptă liberă. Amestecaţi în gloata indienilor se găseau şi un număr de canadieni, cei mai mulţi fiind în slujba lui Bisonette; oameni al căror cămin sunt ţinuturile sălbatice şi cărora focul de tabără le place mai mult decât vatra de acasă. Mulţumirea şi fericirea acestora vine doar de la traiul în mijezul greutăţilor, al lipsurilor şi al primejdiei. Voioşia şi veselia lor sunt de neînfrânat, şi nu există pe lume alţi oameni în stare să înţeleagă mai bine ce înseamnă „să

nu iei lumea în seamă şi s-o laşi să-şi vadă de-ale sale"[1]. În afară de aceştia, mai erau şi vreo două sau trei corciturі, care sunt de obicei un soi cu totul aparte de oameni, în sensul zicalei cunoscute: jumătate indian, jumătate alb şi jumătate diavol. Dintre ei, Antoine Le Rouge atrăgea cel mai mult atenţia, cu pantalonii lui largi şi cămaşa de stambă ce-i flutura în vânt. În jurul capului avea legată o basma, ca să-i ţină părul cu şuviţe ca nişte şerpi, iar dedesubtul basmalei îi sticleau ochii mici cu luciu răutăcios. Avea un cal minunat, cu părul de culoarea untului, şi trebuia neapărat să-i încerce iuţeala luându-se la întrecere cu ai celorlalţi. Aşa că azvârli jos şaua grosolană cu oblânc înalt şi înlocuind-o cu o bucată de piele de bizon, sări sprinten pe cal. Se eliberă locul şi se dădu semnalul, după care el şi potrivnicul său indian ţâşniră ca fulgerul din mijlocul mulţimii, amândoi mult aplecaţi pe gâturile cailor şi folosind din răsputeri biciuştile grele indiene. În câteva clipe dispărură din vedere; dar Antoine se întoarse curând victorios, bătându-şi triumfător pe gât calul care tremura şi gâfâia.

Pe la miezul nopţii, pe când dormeam pe pământ lângă căruţa noastră, înfăşurat într-o mantie de piele de bizon, Raymond veni să mă trezească. Îmi spuse că se petrecea ceva ce mi-ar fi făcut plăcere să privesc. Uitându-mă peste tabără, văzui în cealaltă parte a ei un mare număr de indieni adunaţi în jurul unui foc a cărui puternică strălucire îmi îngăduia să-i disting chiar şi prin întunericul acela dens; din mijlocul grupului de indieni se înălţa un cântec puternic şi ritmic, care într-o

[1] Citat din Shakespeare, *Henric al IV-Lea*, Partea I, act. IV, scena 1.

clipă l-ar fi ucis pe însuşi Paganini, şi întrerupt din când în când de câte o izbucnire de strigăte pătrunzătoare. Mi-am strâns mantia în jurul trupului, fiindcă era o noapte rece, şi m-am dus şi eu acolo. Indienii stăteau atât de înghesuiţi unul într-altul, încât stăvileau aproape cu totul lumina flăcărilor. Pe când îmi făceam loc cu coatele printre ei fără prea multă ceremonie, o căpetenie mi se propti în faţă, dându-mi astfel a înţelege că un om alb nu se cuvine să se apropie prea mult de locul unde se oficiază. Am dat roată cetei până în partea cealaltă, unde se făcuse o mică deschizătură în mulţime, şi atunci am putut vedea limpede ce se petrece, fără a mă strecura cu nelegiuita mea prezenţă în cercul dinăuntru. Asociaţia „Inimile Tari" era ocupată cu executarea unui dans de-al lor. „Inimile Tari" era o asociaţie războinică cuprinzând bărbaţi atât din neamul Dahcotah cât şi din neamul Shienne ai cărei membri erau, sau se presupunea că sunt, tineri războinici dintre cei mai viteji şi mai curajoşi. Porunca ce stătea la baza asociaţiei era acel minunat principiu de a nu da înapoi niciodată într-o acţiune, dacă ai apucat s-o porneşti. Toate asociaţiile astea ale indienilor au câte un duh păzitor. Cel al „Inimilor Tari" era întruchipat în vulpe, animal pe care numai cu greu se poate presupune că l-ar fi ales oamenii albi pentru asemenea rol, dar adevărul este că însuşirile caracteristice ale acestei vietăţi se potrivesc destul de bine cu ceea ce indienii socotesc a fi metode cavalereşti de ducere a războiului. Dansatorii dădeau mereu roată focului, fiecare siluetă fiind când puternic luminată de flăcări, când cufundată în bezna cea mai deplină, după cum se întâmpla să se afle între sursa de lumină şi privitor. Imitau cu cea mai caraghioasă fidelitate mişcările şi glasul vicleanului lor

patron, vulpea. Apoi, deodată, izbucneau în strigăte pătrunzătoare. Mulţi alţi războinici săreau în horă şi, cu feţe înălţate către cerul fără stele, urlau şi băteau din picioare mânuindu-şi armele în fel şi chip, ca nişte diavoli dezlănţuiţi.

Am rămas acolo până a doua zi după-amiaza. Tovarăşul meu şi cu mine, dimpreună cu cele trei ajutoare, pornirăm înspre Pueblo, cale de trei sute de mile pe care presupuneam c-o să le străbatem în vreo două săptămâni. Toţi trăgeam nădejde că în acest răstimp n-o să dăm ochi cu nici o fiinţă omenească, fiindcă de am fi întâlnit vreuna, existau toate probabilităţile că avea să fie vorba de duşmani faţă de care numai puştile puteau deveni hârtiile noastre de liberă trecere. În primele două zile nu s-a întâmplat nimic demn de luat în seamă. În cea de a treia dimineaţă, însă, se petrecu o întâmplare neplăcută. Făcusem tabără lângă un pârâiaş, pe-o scobitură largă a câmpiei. Deslauriers se sculase cu mult înainte de a se crăpa de ziuă şi, înainte de a se apuca de pregătirea mesei de dimineaţă, dăduse drumul cailor la păscut, aşa cum avea datoria. O ceaţă rece plutea chiar pe deasupra pământului, şi la vremea când şi noi ceilalţi ne scularăm, caii nu se mai vedeau nicăieri. Abia după o lungă şi trudnică cercetare le puturăm descoperi urmele şi afla astfel încotro o luaseră. Lăsându-se conduşi de un bătrân catâr răzvrătit, porniseră în cârd către Fort Laramie, şi cu toate că multora dintre ei li se puseseră piedicile, izbutiseră să străbată trei mile până să fie ajunşi din urmă şi mânaţi înapoi.

Vreo două-trei zile străbăturăm un deşert sterp. Singura vegetaţie erau câteva smocuri de iarbă măruntă, uscată şi închircită de arşiţă. În schimb, mişuna de insecte şi reptile ciudate. Un fel de greieri uriaşi, negri

şi bălţaţi cu verde închis, lăcuste fără aripi de cele mai neaşteptate dimensiuni, săreau printre picioarele cailor, nenumărate şopârle ţâşneau ca fulgerul printre smocurile de iarbă. Totuşi, cea mai ciudată vietate era cea căreia i se spune îndeobşte broască cu corn. Am prins una şi i-am dat-o în grijă lui Deslauriers, iar el a legat-o înfăşurată într-un mocasin. Cam la o lună după aceea, m-am uitat să văd în ce stare se află captivul, şi văzând că e sănătos şi vioi, l-am transferat într-o cuşcă din piele de bizon şi l-am atârnat de coviltir. Aşa a ajuns bine sănătos până la aşezările statornice. De aici a străbătut tot drumul până la Boston, închis bine într-o ladă unde în fiecare seară i se îngăduia să se delecteze cu aer proaspăt. După ce a ajuns la destinaţie, a fost pus sub un clopot de sticlă unde a stat foarte cuminte vreme de câteva luni, tot umflându-şi şi dezumflându-şi guşa albă, întru marea desfătare a vizitatorilor. Până la urmă, într-o dimineaţă de pe la jumătatea iernii, şi-a dat obştescul sfârşit, iar astăzi ocupă un borcan cu spirt de la muzeul Agassiz. S-a presupus că moartea a provenit de pe urma inaniţiei şi e mai mult decât probabil că aşa stau lucrurile, de vreme ce şase luni încheiate nu a gustat nici un fel de hrană, deşi tinerii săi admiratori îl ispitiseră cu tot felul de bunătăţi. Am dat şi de animale de talie ceva mai mare. Câini de prerie erau în număr uluitor de mare. Deseori vedeam pământul uscat şi tare al câmpiei acoperit pe întindere de mile întregi, cu muşuroaiele făcute de ei în faţa vizuinei, iar glasuri slabe şi chiţăitoare lătrau la noi când treceam pe acolo. Boturile locuitorilor abia se zăreau la gura vizuinei şi de îndată ce curiozitatea le era satisfăcută, dispăreau cu totul. Unii câini mai îndrăzneţi – deşi de fapt nu sunt deloc câini, ci marmote mici, ceva mai mărunte decât

iepurii – stăteau şi lătrau la noi din vârful muşuroaielor, zvâcnind cu mândrie din coadă la fiecare sunet ascuţit pe care îl scoteau. Dacă primejdia se apropia prea mult, atunci se răsuceau pe loc, îşi aruncau în aer picioarele dindărăt şi, dintr-o zvâcnire, dispăreau în vizuină. Către asfinţit, şi mai cu seamă dacă ameninţă ploaia, toată comunitatea iese afară la lărgime. Îi vedeam adunaţi ca nişte mari noduri strânse în jurul vizuinei vreunui cetăţean mai de vază. Şedeau proptiţi în fund, cu cozile întinse pe pământ şi lăbuţele atârnând în faţa piepturilor albe, boscorodind şi chiţăind cu cea mai mare înfocare despre cine ştie ce chestiune de interes obştesc, în vreme ce proprietarul vizuinei stătea cocoţat pe muşuroi, uitându-se de sus, cu înfăţişare care trăda deplină mulţumire de sine în faţa felului cum îşi petreceau vremea musafirii lui. În acelaşi timp, unii alergau de la o vizuină la alta, ca şi când ar fi avut de dus veşti de cea mai mare însemnătate pentru comunitatea lor subpământeană. Şerpii par a fi cei mai de temut duşmani ai câinilor de prerie; în orice caz, am prea bună părere despre aceştia din urmă, ca să-mi închipui că se au ca fraţii cu acele nesuferite târâtoare pe care le poţi vedea pretutindeni prăjindu-se la soare aproape de găurile lor unde se retrag de fiecare dată când se iveşte primejdia. Bufniţe micuţe, cu înfăţişare înţeleaptă şi gravă, fac şi ele casă bună cu câinii de prerie, deşi în ce anume termeni se desfăşoară convieţuirea lor n-aş putea în nici un caz să spun cu siguranţă.

În a cincea zi de la plecarea din tabăra lui Bisonette, văzurăm de departe, după-amiaza târziu, ceva ce bănuiam că este un curs însemnat de apă, dar apropiindu-ne nu găsirăm, spre marele nostru necaz, decât o albie de nisip uscată unde şi ultima picătură de apă se infiltrase

şi dispăruse. Ne despărţirăm şi apucarăm unii în susul şi alţii în josul albiei. Dar tot nu dădurăm de nici o urmă de apă, nici măcar de un petic cu nisip umed. Plopii bătrâni crescuţi pe marginea albiei, crâncen hărţuiţi de trăsnete şi furtuni, începuseră să pălească din pricina secetei şi pe crengile uscate, în vârful celui mai înalt dintre ei, vreo jumătate de duzină de ciori croncăneau dizgraţios, ca nişte păsări prevestitoare de rău. N-aveam de ales, trebuia să mergem înainte. Locul cel mai apropiat unde puteam găsi apă se afla pe ramura de sud a lui Platte, cam la vreo zece mile depărtare. Pornirăm mai departe, tăcuţi şi amărâţi, peste un deşert tot atât de neted ca şi întinderea nesfârşită a mării.

Încă de dimineaţă cerul fusese umbrit de aburi şi ceţuri subţiri, iar acum mase de nori uriaşi se adunau, înspre vest. Se ridicau până la mari înălţimi deasupra zării şi, privind într-acolo, observai o porţiune mai întunecată decât celelalte şi cu o ciudată formă conică. Din întâmplare m-am mai uitat o dată, şi am văzut acelaşi lucru. Uneori abia o desluşeam, alteori contururile ei apăreau limpezi şi bine distincte; dar pe câtă vreme norii din jur lunecau, se schimbau la înfăţişare şi dispăreau, porţiunea aceea se înălţa mult în mijlocul norilor, masivă şi neclintită. Mă gândii atunci că trebuie să fie vârful unui munte; mi se părea însă că e prea înalt şi aveam îndoieli. Şi totuşi, presupunerea mea fusese întemeiată. Era vorba de vârful Long's Peak[1], considerat cândva a fi unul dintre cele mai înalte din şirul Munţilor Stâncoşi, dar descoperiri mai recente au dovedit că nu este aşa. Întunecimea din ce în ce mai densă mi-l ascunse curând vederii şi pe urmă nu l-am

[1] Piscul lui Long (peste 4000 m. înălţime).

mai zărit vreodată, fiindcă în ziua următoare şi câtva timp după aceea aerul a fost aşa de încărcat de ceţuri, că obiectele îndepărtate nu mai puteau fi zărite deloc.

Se făcuse foarte târziu. Părăsind drumul nostru drept, o luarăm către punctul cel mai apropiat al râului, deşi prin bezna aceea cumplită nu era de fel uşor să păstrezi cu precizie direcţia bună. Raymond călărea pe-o latură şi Henry pe cealaltă. Îi auzirăm pe amândoi strigând că au dat peste o vale adâncă. Am mers la întâmplare printre Scilla şi Caribda şi curând ne dădurăm seama că după câte se părea ajunsesem într-un loc înconjurat numai de prăpăstii înalte, iar întunericul cu totul de nepătruns nu ne îngăduia să vedem nici la zece paşi, într-o direcţie sau alta. De bine de rău ne-am mai smuls de acolo cărărându-ne, cu căruţă cu tot, pe o văiugă nu prea adâncă. Pe urmă ajunserăm la un coborâş abrupt şi am apucat pe el fără să ştim bine ce anume se află la capăt. Auzeam doar o mulţime de trosnete de crengi şi ramuri uscate. Deasupra capetelor noastre zăream ceva mare şi întunecat; iar în faţa noastră parcă se vedea lucirea stinsă a unei întunecate pânze de apă. Raymond se izbi cu calul de un copac; Henry descălecă şi pipăind cu mâna pe pământ, ne spuse că e destulă iarbă pentru cai. Înainte de a lua şeile de pe ei, fiecare şi-l duse cum se pricepu mai bine pe al său la adăpat. Pe urmă, după ce îi priponirăm pe doi sau trei dintre cei mai puşi pe rele, le dădurăm celorlalţi drumul să pască în voie şi ne întinserăm pe vreascurile uscate, ca să dormim. Dimineaţa văzurăm că ne aflăm aproape de ramura de sud a lui Platte, într-un loc înconjurat de tufişuri şi cu belşug de iarbă. După ce cu ajutorul unei mese foarte consistente ne luarăm revanşa asupra necazurilor întâmpinate în timpul nopţii, porni-

răm iarăşi la drum. Abia apucaserăm să ne urnim din loc, când îl văzui pe Shaw că-şi opreşte calul, scoate pistolul şi trage în ceva din iarbă. Numaidecât Deslauriers sări într-acolo şi începu să joace pe loc, înverşunându-se cu biciul împotriva duşmanului nevăzut. Pe urmă se aplecă şi scoase din iarbă, ţinându-l de gât, un şarpe cu clopoţei cât toate zilele, cu capul complet zdrobit de glonţul lui Shaw. Când Deslauriers îl ridică întinzând tot braţul în sus şi nemaiputând de bucurie, coada şarpelui, care încă se mai zvârcolea încet, ajungea până la pământ; acolo unde era cel mai gros, corpul era cât un braţ de om voinic. Avea în coadă paisprezece clopoţei, dar capătul cozii era bont, lăsând astfel a se bănui că într-o vreme e posibil să se fi putut mândri cu încă şi mai mulţi. De atunci şi până am ajuns la Pueblo am ucis în fiecare zi cel puţin patru sau cinci şerpi dintr-ăştia, aşa cum îi găseam încolăciţi pe nisipul cald şi şuierând din coadă. Shaw a fost sfântul Patrick al cetei noastre şi de câte ori omora vreunul îi tăia coada şi o punea deoparte în punga lui de gloanţe, care iute s-a umplut cu o grăitoare colecţie de şerpi şi mari şi mici. Deslauriers a luat şi el parte la asemenea isprăvi. O zi sau două mai târziu, ne arătă triumfător un şarpe mic, lung cam de-o palmă şi-o şchioapă, cu un pui atârnând la capătul cozii.

Ramura dinspre sud a râului Platte am trecut-o prin vad. Pe celălalt mal dădurăm de urmele unei foarte mari tabere de indieni Arapahoe. Printre copacii risipiţi pe marginea apei se vedea cenuşa a vreo trei sute de focuri; dimpreună cu rămăşiţe de corturi şi toate celelalte semne ce rămân pe locul unei aşezări de tabără mai îndelungată. Totuşi, tabăra fusese ridicată cu câteva luni în urmă. După ce mai merserăm o vreme, găsirăm

semne mai proaspete lăsate de indieni: urmele a două sau trei corturi, după care se vedea bine că trecuseră pe acolo abia cu o zi înainte; fiecare urmă de picior apărea cum nu se poate mai desluşit pe pământul uscat şi prăfos. Luarăm mai cu seamă aminte la urma unui mocasin pe talpa căruia cumpătatul lui proprietar cususe un petic mare. Semnele astea nu ne neliniştiră mai deloc, de vreme ce numărul războinicilor poate nici nu l-ar fi întrecut pe al nostru. La prânz ne aşezarăm la umbra zidurilor unui fort mare, ridicat în pustietăţile astea cu câţiva ani în urmă de M.St. Vrain[1]. Acum fusese părăsit şi se vedea limpede cum se ruinează cu iuţeală. Zidurile de cărămidă nearsă erau crăpate de sus până jos. Caii se retraseră cu spaimă de la intrarea căzută în paragină, cu porţile cele grele smulse din ţâţâni şi aruncate pe jos. În interior, incinta fortului fusese năpădită de bălării şi lungul şir de locuinţe pline cândva de adunătura pestriţă de neguţători, canadieni şi *squaws*, nu mai erau acum decât o jalnică dărăpănătură. La douăsprezece mile mai departe, în apropiere de locul unde aşezarăm tabără, se găseau rămăşiţele altui fort, cufundate în jalnică pustietate şi părăsire.

A doua zi dimineaţa, devreme, descoperirăm ceva la care nu ne aşteptam. Ne aflaserăm în apropierea unei mari tabere de indieni Arapahoe. Erau acolo vreo cincizeci de focuri în care tăciunii încă mocneau, şi după numeroase semne se vedea limpede că indienii trebuie să fi părăsit tabăra doar cu un ceas ori două înainte de sosirea noastră. Urmele lor se întretăiau în unghi drept cu ale noastre şi duceau către un şir de

[1] *Saint Vrain, Ceran* (1802-1870), negustor de blănuri, unul dintre cei dintâi care au deschis calea către Santa Fé.

coline aflate la o jumătate de milă spre stânga. Printre ei se găseau şi femei şi copii, ceea ce micşora mult primejdia de a ne întâlni cu ceata lor. Henry Chatillon cercetă tabăra şi urmele cu un aer profesional şi foarte metodic.

– Ce-ar fi fost dacă îi întâlneam, Henry? îl întrebai eu.

– Ei, răspunse Henry, îi întâmpinam cu mâinile deschise şi dădeam tot ce avem; ei iau tot, şi pe urmă cred că nu omoară pe noi. Da' poate, continuă el înălţând capul fără să-şi schimbe câtuşi de puţin expresia, poate nu lăsăm să jefuiască pe noi. Poate până să ajungă ei pe noi avem noroc găsim o văiugă ori dăm de malul râului; şi-atunci, ştiţi bine, atunci luptăm.

În ziua aceea, cam pe la prânz, am ajuns la Cherry Creek[1]. Aici găsirăm mare belşug de cireşe sălbatice, prune, agrişe şi coacăze. Pârâul însă, asemenea celor mai multe peste care trecusem, secase din pricina arşiţei şi a trebuit să săpăm gropi în nisip ca să putem face rost de apă pentru noi şi pentru cai. Două zile mai târziu am părăsit malurile pârâului, după ce mersesem de-a lungul lor vreo câteva zile, şi am pornit să trecem înălţimile mari dintre apele râului Platte şi cele ale lui Arkansas. Peisajul se schimbă cu totul. În locul câmpiilor pârjolite, străbăteam chei aspre şi sălbatice şi treceam printre înălţimi acoperite de întunecoase păduri de pini. În asemenea pustietăţi am făcut tabără în seara zilei de şaisprezece august. Se apropia o furtună ameninţătoare. Soarele coborî între nori negri ca de smoală, tiviţi cu roşu ca sângele. În ciuda unor semne atât de limpezi, nu ne-am învrednicit să înălţăm cortul şi fiind morţi de oboseală, ne-am întins pe pământ şi am

[1] Râul cireşului.

adormit. Furtuna s-a dezlănțuit pe la miezul nopții și am fost nevoiți să ridicăm cortul pe întuneric și în neorânduială. Dimineața se făcuse iarăși frumos, și Pike's Peak, albit de zăpadă, trona maiestuos deasupra pustietăților din depărtare.

Trecurăm printr-o întinsă regiune acoperită cu păduri de pin. Veverițe mari cu păr negru săreau printre ramuri. De la marginea pădurilor străbătute văzurăm din nou preria întinsă pe fundul unei scobituri uriașe, iar cam la o milă depărtare observarăm o pată neagră mișcându-se pe fața ei. Nu putea fi decât un bizon. Henry își încărcă din nou pușca și porni la galop. Către stânga locului unde se afla bizonul, era o mică ridicătură stâncoasă de care Henry se folosi pentru a putea să se apropie. După scurt timp, auzirăm pocnetul înfundat al puștii. Rănit mortal de la o distanță de aproape trei sute de yarzi, bizonul alerga în cerc, înnebunit. Văzând așa, Shaw și cu mine pornirăm și noi la galop și trecând pe lângă el în timp ce gonea făcând spume de furie și durere, ne descărcarăm și noi pistoalele în coastele lui. De câteva ori se năpusti furios asupra noastră, dar puterile începuseră să-l părăsească repede. Căzu în genunchi. Câteva clipe se uită, cu ochi arzători, la vrăjmașii săi prin coama neagră și încurcată, apoi se prăvăli pe o parte. Deși slab și puțin la trup, era totuși mai mare și mai greu decât cel mai greu bou. Sânge amestecat cu spumă îi curgea pe nări în timp ce zăcea mugind și scormonind pământul cu copitele, răzuind bucăți întregi de pământ și iarbă. Coastele i se înălțau și coborau ca niște foale uriașe, iar șuvoaie de sânge îi țâșneau prin găurile făcute de gloanțe. Deodată, ochii strălucitori i se făcură ca un fel de gelatină lipsită de viață. Rămase neclintit. Henry se aplecă asupra lui și

făcând o tăietură cu cuțitul, ne vesti că nu-i puteam folosi în nici un fel carnea, fiind prea slabă și prea tare; așa că foarte dezamăgiți în nădejdea noastră de a ne spori proviziile, am plecat mai departe și am lăsat leșul pe seama lupilor.

După-amiază zărirăm în dreapta noastră, nu prea departe, munții înălțându-se ca un zid gigantic. *Des sauvages! des sauvages!*[1] strigă Deslauriers uitându-se cu spaimă în jur și arătând cu biciul înspre poalele munților. De fapt, nu puteam vedea în depărtare decât un număr de pete negre ce păreau a fi niște călăreți în goană. Henry Chatillon, Shaw și cu mine, pornirăm iute la galop ca să vedem mai bine despre ce este vorba și curând ne puturăm da seama, spre marea noastră ușurare și veselie, că presupușii Arapahoes se transformă în vârfurile negre ale unor pini de pe vale. Vârfurile acestor pini răzbeau doar cu puțin peste coasta văii și părând să se miște fiindcă noi înșine ne mișcam, arătau întocmai ca un șir de călăreți.

Așezarăm tabără într-un loc înconjurat de râpi și văi, pe unde curgea un pârâu înspumat și mânios. Dimineața, înainte de răsăritul soarelui, munții cu piscuri acoperite de zăpadă se îmbujorau cu un roșu gingaș. Un spectacol și mai încântător ne aștepta mai încolo în drumul nostru. La vreo șase sau opt mile pe dreapta noastră, Pike's Peak și frații lui cei uriași se înălțau din preria întinsă ca și cum ar fi răsărit deodată din cuprinsul oceanului. De la piscuri și până în câmpia de la poale se arătau înveșmântați într-o mantie de nori necontenit mișcători, ca și când ar fi fost alungați de vânturi înverșunate. Câte un pisc acoperit de zăpezi,

[1] Sălbatici, sălbatici! (Fr.)

tronând în cutremurătoarea lui singurătate, se înfăţişa vederii doar o clipă. Şi, pe măsură ce norii se risipeau de-a lungul coastelor, puteam să vedem întunecatele păduri, înfricoşătoarele prăpăstii, petele albe de zăpadă, zidurile verticale şi abisurile negre ca noaptea; pe toate le vedeam câteva clipe, iar pe urmă ne erau furate privirii.

În ziua următoare ne găseam la oarecare distanţă de munţi. Un nor negru coborî asupra lor şi curând după aceea tunetul izbucni într-o înfricoşătoare bubuitură cu prelungi ecouri printre prăpăstii. În câteva minute totul se întunecă în jur şi ploaia se revărsă ca o adevărată cascadă. Ne-am retras la adăpostul unui plop bătrân de pe malul unui curs de apă şi am aşteptat acolo până ce furtuna şi-a potolit urgia.

Norii se sparseră tot în locul unde se adunaseră întâi, iar după aceea măreaţa cetate a munţilor fu din nou scăldată de razele calde ale soarelui. Păreau mai degrabă a fi o viziune dintr-o romantică baladă din răsărit, decât o realitate a acelor pustietăţi; totul parcă se topea laolaltă într-un albastru gingaş şi încântător, având frumuseţea unică a cerului la Napoli şi a mării diafane ce scaldă falezele însorite de la Capri. Către partea stângă, cerul era încă negru ca cerneala; dar două curcubee concentrice străluceau cu putere deasupra munţilor, în vreme ce norii zdrenţuiţi de pe margine se retrăgeau împinşi de vânt, iar tunetele din ce în ce mai îndepărtate mugeau cu furie.

În după-amiaza aceea şi a doua zi dimineaţa am mers tot pe malurile râului cu numele de „Boiling Spring Creek"[1], după izvorul cu apă fierbinte ce se varsă în el. Când am făcut popas la amiază, ne găseam

[1] Pârâul izvorului clocotitor.

la vreo şapte mile de Pueblo. După ce plecarăm din nou, văzurăm urme proaspete şi ne dădurăm seama că un călăreţ plecase în căutarea noastră; dăduse pe jumătate roată taberei noastre, apoi o luase la galop întins înspre Pueblo. Ce anume îl făcuse să se ferească atâta de noi, nu ne puteam da seama. După încă un ceas, ajunserăm pe creasta unei coline, de unde ne întâmpină o multaşteptată privelişte.

Arkansasul curgea prin valea de dedesubt, printre păduri şi crânguri, iar adunate în mijlocul unor întinse lanuri de semănături şi pajişti verzi pe care păşteau vitele, se ridicau zidurile joase de lut ale aşezării Pueblo.

XXI. PUEBLO ŞI BENT'S FORT

Ne apropiam de porţile de la Pueblo. Era un soi de fort ca vai de lume, o construcţie cât se poate de primitivă, nefiind altceva decât o incintă mare şi pătrată înconjurată de un zid de lut crăpat şi dărăpănat. Şubredele posturi de pază ce se ridicau deasupra lor erau pe jumătate dărâmate, iar porţile aveau balamalele de lemn atât de stricate, încât a le deschide sau a le închide părea să fie totuna cu a le trânti definitiv la pământ. Vreo doi-trei mexicani zdrenţăroşi, cu pălăriile lor largi şi chipurile vulgare invadate de păr, leneveau pe malul din preajma fortului. Dispărură de îndată ce ne zăriră venind; iar când ne apropiarăm de porţi, o siluetă măruntă, agilă şi energică ne ieşi în întâmpinare. Era vechiul nostru prieten Richard. Venise de la Fort Laramie şi se ducea la Taos, cu un convoi de negoţ; dar dându-şi seama, când ajunsese la Pueblo, că din pricina războiului n-avea să-şi poată continua călătoria, stătea liniştit să aştepte până ce cucerirea acelui ţinut i-ar fi îngăduit să meargă mai departe. Părea că se simte îndatorat să facă onorurile casei. După ce ne strânse călduros mâinile, ne conduse în incinta fortului.

Aici văzurăm uriaşele lui căruţe ca la Santa Fé rânduite una lângă alta. Câteva *squaws* şi femei spaniole şi câţiva mexicani, la fel de jalnici şi prăpădiţi ca şi

aşezarea însăşi, umblau alene de colo până colo. Richard ne conduse la încăperea oficială de la Pueblo, o odaie făcută numai din lut, dar finisată foarte îngrijit, dacă ne gândim la material, şi împodobită cu un crucifix, o oglindă, o imagine a Fecioarei şi un pistol mare şi ruginit. Scaune nu erau, dar în locul lor rânduiseră prin odaie nişte cufere şi nişte lăzi. Mai aveau o încăpere, dincolo de asta, nu atât de somptuos împodobită, şi aici vreo trei-patru tinere spaniole, dintre care una foarte drăguţă, coceau turte la o sobă de lut aşezată într-un colţ. O fată dintre ele aduse un poncho şi îl aşternu pe jos în chip de faţă de masă. O cină, care nouă ni se păru chiar aleasă, fu numaidecât întinsă pe ea, şi piei de bizon împăturite fură rânduite pe margini, ca să-i primească pe oaspeţi. În afară de noi, se mai găseau acolo doi sau trei americani. Ne aşezarăm după moda turcească şi începurăm să ne interesăm de noutăţi. Richard ne spuse că armata generalului Kearney părăsise cu vreo două sau trei săptămâni în urmă Bent's Fort şi pornise împotriva oraşului Santa Fé; ultimele veşti despre ei spuneau că se apropie de defileul care ducea într-acolo. Unul dintre americani scoase un jurnal soios în care se găsea o relatare a bătăliilor de la Palo Alto[1] şi Resaca de la Palma[2]. În vreme ce noi discutam despre treburile astea, cadrul uşii fu astupat de un flăcău înalt şi mătăhălos, care se oprise acolo, cu mâinile în buzunare, ca să cerceteze pe îndelete încăperea

[1,2] La Palo Alto, în Texas, s-a desfăşurat la 8 mai 1846 prima bătălie din războiul mexican. Bătălia s-a încheiat cu victoria trupelor S.U.A. comandate de generalul Zachary Taylor, izbânda fiind desăvârşită în ziua următoare la Resaca de la Palma.

înainte de a intra. Purta pantaloni cafenii de postav făcut în casă, mult prea scurți pentru picioarele lui, și la brâu avea înfipte un pistol și un cuțit de vânătoare. Capul și un ochi îi erau acoperite de un uriaș bandaj de pânză. După ce văzu ce avea de văzut, intră pleoștit înăuntru și se așeză pe un cufăr. Urmară vreo alți opt sau zece de aceeași teapă, care se așezară foarte senini prin odaie și începură să se uite la cei din jur. Fără să vrem a trebuit să ne aducem aminte de emigranții către Oregon, deși acești musafiri nepoftiți aveau în ochi anumite sclipiri și își țineau buzele strânse într-un fel care îi făcea să se deosebească de vechile noastre cunoștințe de pe prerie. Nu trecu mult și începură să ne supună la tot felul de întrebări: ba dincotro venim, ba ce avem de gând să facem de acum încolo, ba ce anume urmăream în viață.

Cu câteva zile în urmă, cel cu capul bandajat trecuse printr-o foarte nefericită încercare. Se dusese la râu să ia apă și croindu-și anevoie drum printre puieții de salcie ce acopereau tot malul, se trezise că dă cu ochii peste un urs grizzly care, după ce mâncase un bizon, se retrăsese acolo să-și facă siesta. Ursul se ridicase pe picioarele dindărăt și-i trăsese nechematului o asemenea lovitură de labă, încât îi jupuise în întregime fruntea, îi luase jumătatea din față a scalpului și puțin lipsise să-i scoată și un ochi. Din fericire ursul nu se afla într-o dispoziție prea bătăioasă, fiindcă prea se îndopase la ultimul ospăț. Tovarășii celui rănit, aflați puțin în urma lui, începură să strige, iar ursul plecă în pas domol, zdrobind sub labe puieții de salcie.

Oamenii aceștia făceau parte dintr-o ceată de mormoni care, temându-se pe bună dreptate de ceilalți emigranți amânaseră plecarea de la așezările statornice,

aşteptând să plece mai întâi toţi ceilalţi. Din pricina acestei întârzieri nu putuseră ajunge la Fort Laramie decât atunci când era prea târziu ca să-şi mai poată continua drumul spre California. Auzind însă că pe la izvoarele Arkansasului se găseşte pământ bun şi rodnic, veniseră până aici avându-l pe Richard drept călăuză, iar acum se pregăteau să ierneze într-un loc aflat la vreo jumătate de milă de Pueblo.

Ne-am despărţit de Richard către apusul soarelui. Ieşind pe poartă am putut să ne uităm de-a lungul micii văi a Arkansasului. Priveliştе încântătoare, şi cu atât mai mult pentru noi care petrecuserăm atâta vreme numai prin munţi şi deşerturi. Păduri înalte ţineau tovărăşie râului şi pajişti verzi se întindeau pe amândouă malurile; râpe înalte se prăjeau tihnite la soare şi străjuiau pe amândouă părţile valea cea îngustă. Un mexican călare mâna către poartă o cireadă de vite, şi micuţul nostru cort alb, ridicat de Henry şi Raymond pe pajişte în preajma unui copac, alcătuia un amănunt plăcut al priveliştii. Când ajunserăm acolo, văzurăm că Richard trimisese un indian să ne aducă porumb dat în lapte şi felurite legume, dimpreună cu invitaţia de a ne îndestula cu orice ne-ar face trebuinţă din lanurile de lângă Pueblo.

Locuitorii aşteptau cu teamă, de la o zi la alta, năvălirea unor consumatori cu mult mai de temut decât am fi putut fi noi. În fiecare an, la vremea când bucatele încep să dea în pârg, indienii Arapahoe vin cu miile şi aşază tabere pe aproape de Pueblo. Cei câţiva albi sînt atunci cu totul la discreţia puhoiului de năvălitori, aşa că s-au hotărât să fie mărinimoşi, fiindcă altfel n-aveau cum face; îi întâmpină pe indieni cu multă prietenie, le strâng mâinile şi îi vestesc că recolta se află în întregime la

dispoziția lor. Indienii o iau de bună, culeg cât sunt în stare și de obicei dau și drumul cailor în lanurile culese. Totuși, au atâta simț de prevedere încât să lase destule grâne neculese ca să servească drept momeală pentru lucrarea pământului în folosul lor și primăvara viitoare.

Prin părțile acelea de lume, neamul omenesc e împărțit în trei categorii așezate în ordine după meritele fiecăreia: oameni albi, indieni și mexicani; celei de pe urmă nu-i este în nici un fel recunoscut onorabilul titlu de „albi".

În ciuda asfințitului călduros din acea seară, dimineața următoare a fost închisă și posomorâtă. A plouat într-una și norii coborâseră până deasupra copacilor. Am trecut dincolo de râu, ca să vedem și așezarea mormonilor. Tocmai când treceam noi prin apă, mai mulți puitori de capcane intrau călări în râu de pe malul dimpotrivă. Bluzele lor din piele de căprioară erau ude leoarcă din pricina ploii și stăteau lipite pe ei în chipul cel mai neplăcut. Apa li se scurgea șiroaie pe fețe și picura de pe paturile pușilor și de pe capcanele atârnate la oblâncul fiecăruia. Caii nu arătau nici ei mai acătării și aveau o înfățișare atât de jalnică și tristă, încât nu ne-am putut stăpâni râsul, uitând de câte ori noi înșine ne aflaserăm în aceeași stare.

După ce merserăm vreo jumătate de ceas, văzurăm căruțele albe ale mormonilor trase printre copaci. Răsunau lovituri de topor, se prăvăleau copaci și cabane de bârne se ridicau de-a lungul poalelor pădurii și pe pajiștile apropiate. De cum ne arătarăm noi, mormonii lăsară lucrul, se așezară pe lemnele din jurul nostru și începură să discute chestii teologicale, să se plângă de felul câinos în care „necredincioșii" se purtaseră cu ei, și să se jeluiască pentru pierderea marelui lor templu de la Nauvoo. După ce am stat cu ei un ceas am plecat

îndărăt către tabăra noastră, fericiţi că aşezările statornice scăpaseră de prezenţa unor fanatici atât de orbi şi de primejdioşi.

În dimineaţa următoare am lăsat în urmă Pueblo şi ne-am îndreptat către Bent's Fort. Purtarea lui Raymond devenise în ultima vreme mai puţin mulţumitoare decât înainte, aşa că îi dădusem drumul de cum ajunsesem la Pueblo; de aceea tot grupul nostru, cu noi cu tot, se redusese acum la patru oameni. Existau nişte lucruri încă nesigure în ce priveşte viitoarea noastră cale. Cea obişnuită între Bent's Fort şi aşezările statornice – o distanţă de şase sute de mile – devenise la vremea aceea primejdioasă; căci după trecerea armatei generalului Kearney, un mare număr de indieni duşmănoşi, mai cu seamă din triburile Pawnee şi Comanche, se adunaseră pe undeva prin regiune. Curând după aceea se văzu că sunt atât de numeroşi şi deveniseră atât de îndrăzneţi, încât nu se ştie dacă se întâmplase ca vreo singură ceată, oricât de mare ar fi fost ea, izbutise să parcurgă calea de la fort şi până la frontieră fără să aibă de făcut faţă vreunui semn de duşmănie din partea lor. Jurnalele de pe atunci înfăţişează destul de pe larg această stare de lucruri. Mulţi oameni au fost omorâţi şi puzderie de cai şi catâri au fost pierduţi. Nu cu mult înainte mă întâlnisem cu un tânăr care în cursul toamnei venise de la Santa Fé la Bent's Fort şi găsise acolo un grup de şaptezeci de oameni ce se considerau prea puţini ca să pornească numai ei către aşezările statornice, aşa că stăteau acolo şi aşteptau să mai vină întăriri. Deşi această excesivă prudenţă dovedeşte ignoranţa oamenilor, ea poate totodată arăta ce stare de panică domnea prin locurile acelea. Când eram noi acolo, în luna lui august, primejdia nu devenise atât de mare. Prin împrejurimi nu se găsea nimic foarte

ispititor, ca să atragă oamenii într-acolo. Chiar ne gândeam că s-ar putea să aşteptăm la Bent's Ford jumătate din iarnă, fără să găsim un alt grup dispus să ne însoţească; fiindcă Sublette şi ceilalţi pe care ne bizuisem erau de mult, după câte ne spuse Richard, plecaţi de la Bent's Ford. Până acum, în cursul călătoriei Fortuna binevoise să ţină cu noi. De aceea hotărârăm să tragem foloase de pe urma graţioasei sale bune dispoziţii, şi încrezători în statornicia acesteia, să pornim împreună cu Henry şi Deslauriers şi să trecem printre şirurile ameninţătoare ale indienilor cum ne-om pricepe mai bine.

Bent's Fort e aşezat pe Arkansas, cam la şaptezeci şi cinci de mile mai jos de Pueblo. La amiaza celei de a treia zile, ajunserăm la vreo trei-patru mile distanţă de fort, înălţarăm cortul sub un copac, atârnarăm oglinzile pe trunchiul lui şi, după ce ne făcurăm în chip cam grosolan toaleta, pornirăm într-acolo. Am dat repede cu ochii de el fiindcă se vede de departe, aşa cum stă cu pereţii lui înalţi de lut în mijlocul câmpiilor pârjolite de arşiţă. Ai fi zis că un roi de lăcuste trecuse pe acolo. Pe distanţă de mile de jur-împrejur iarba fusese retezată de la pământ de caii soldăţimii generalului Kearney. Când am ajuns la fort, am văzut că nu numai caii roseseră iarba, ci şi stăpânii lor potopiseră magaziile micului post de negoţ; aşa că am avut de luptat cu mari greutăţi ca să ne putem procura cele câteva lucruri de care aveam nevoie pentru drumul către casă. Armata plecase, agitaţia şi zarva trecuseră, iar fortul rămăsese leagăn al unei linişti monotone lenevoase. Câţiva ofiţeri şi soldaţi suferinzi păşeau alene prin incintă, unde era îngrozitor de cald, fiindcă soarele arzător îşi arunca razele peste pereţii albi şi înalţi, iar aceştia le reflectau în jur, asupra incintei şi a celor din jur. Proprietarii nu se aflau acolo

şi atunci am fost primiţi de domnul Holt, fiindcă el fusese lăsat mai mare peste fort. Ne invită să mâncăm la el şi acolo, spre marea noastră admiraţie, găsirăm masa îmbrăcată în alb, cu oliviera aşezată la mijloc şi scaune puse în jur. Acest extraordinar banchet luând sfârşit, ne întoarserăm îndărăt la tabăra noastră.

Acolo, pe când stăteam noi întinşi în jurul focului şi fumam după cină, văzurăm prin întuneric trei oameni apropiindu-se dinspre fort. Veniră până la cort, descălecară şi se aşezară lângă noi, pe jos. Primul dintre ei era un bărbat înalt, bine făcut, cu chip şi purtări dintre acelea care îţi inspiră încredere încă din capul locului. Purta pălărie de fetru cu boruri late, pleoştite şi cam ferfeniţite, restul îmbrăcăminţii fiind alcătuit din bluză şi jambiere din piele de căprioară, frecate cu lutul galben găsit prin munţi. La călcâiul unuia dintre mocasini avea legat un uriaş pinten de fier cu rotiţă de cinci sau şase inci în diametru. Calul lui stătea cuminte şi se uita peste capul stăpânului; avea în spate o şa mexicană rudimentară, acoperită cu o blană de urs păroasă şi împodobită cu scări de lemn de proporţii neînchipuite. Al doilea era un omuleţ sprinten şi vioi, înalt de vreo cinci picioare şi un sfert, dar foarte îndesat şi voinic. Chipul îi era oacheş ca de mexican şi năpădit de-o barbă deasă, neagră şi cârlionţată. În jurul capului purta o basma de stambă veche şi slinoasă, iar bluza lungă şi strâmtă din piele de căprioară era înnegrită şi lucioasă de grăsime şi de slujbă grea şi îndelungată. Cel din urmă sosit era un bărbat voinic şi mătăhălos, îmbrăcat în postav grosolan de casă, cum se poartă pe frontieră, iar când mergea îşi târa pe pământ picioarele lungi, de parcă i-ar fi fost lene să şi le ducă. Avea ochii cenuşii cam adormiţi, bărbia trasă îndărăt, gura mereu deschisă şi

buza de sus ieşită în afară, ceea ce îi dădea un desăvârşit aer de om trândav şi neisprăvit. Drept armă ducea o puşcă veche folosită cândva în armata Statelor Unite, armă aşa de înfricoşătoare încât, deşi nu izbutea niciodată să nimerească ţinta cu ea, obişnuia s-o laude socotind-o suveranul necontestat al tuturor armelor de foc.

Primii doi făceau parte dintr-un grup proaspăt sosit din California cu un cârd mare de cai pe care îi vânduseră la Bent's Fort. Munroe, cel mai înalt de statură, era de fel din Iowa. Un om minunat, fire deschisă, inimă caldă şi minte ageră. Jim Gurney, cel scund, era un marinar din Boston venit în California cu un vas comercial şi căruia îi intrase în cap să se întoarcă acasă traversând continentul. Călătoria asta îl şi făcuse un „om de la munte" cât se poate de priceput şi mai prezenta şi cazul extrem de neobişnuit al unui marinar care se pricepe să strunească un cal. Cel de al treilea musafir al nostru, Elis pe nume, era din Missouri; plecase cu un convoi de emigranţi către Oregon, dar când ajunsese pe la Bridger's Fort, se îmbolnăvise brusc de dor de-acasă sau, cum ne atrăgea atenţia Jim, se îmbolnăvise de dragoste. Aşa încât găsi cu cale să se alăture oamenilor acestora din California, şi să se întoarcă spre casă în tovărăşia lor.

Acum veniseră să întrebe dacă pot merge împreună cu noi ca să ne însoţească tot drumul până la aşezările statornice. Acceptarăm numaidecât, fiindcă ne plăcea cum arătau primii doi sosiţi şi eram foarte bucuroşi de întăriri cu adevărat de nădejde. Le spuserăm să vină să ne întâlnească a doua zi seara, într-un loc de pe malul râului, cam la vreo şase mile mai jos de fort. Am fumat cu toţii o pipă, apoi noii noştri aliaţi au plecat, iar noi ne-am aşternut pe somn.

XXII. *TÊTE ROUGE*[1], VOLUNTARUL

A doua zi dimineaţa, după ce l-am trimis pe Deslauriers cu căruţa la locul de întâlnire, ne-am dus din nou la fort să mai punem la punct unele lucruri în legătură cu călătoria. După ce terminarăm cu astea, ne-am aşezat jos sub un fel de umbrar, ca să fumăm cu nişte indieni Shienne găsiţi de noi acolo. Peste câteva minute văzurăm că se apropie un ins mărunt şi cu înfăţişare ciudată, îmbrăcat în haine militare. Avea un chip mic şi rotund, însemnat pe lângă ochi cu acel soi de creţuri cărora li se spune de obicei labă de gâscă, şi având deasupra o claie de cârlionţi roşii peste care şedea o şapcă mică. Luat în totul, avea aparenţa unui om mult mai potrivit pentru mese cu stridii şi lichioruri fine, decât pentru vitregiile vieţii în prerie. Se apropie de noi şi ne rugă fierbinte să-l luăm şi pe el spre casă, la aşezările statornice, spunând că dacă nu pleacă împreună cu noi, va trebui să rămână la fort toată iarna. Atât de puţin ne plăcuse înfăţişarea solicitantului, încât ne cerurăm scuze pentru faptul că nu-i putem îndeplini dorinţa. Dar aşa de stăruitor ne rugă să avem milă de el, se arătă aşa de nenorocit şi ne spuse o poveste atât de

[1] Cap roşu (fr.).

tristă, că până la urmă acceptarăm, deşi cu inimile nu puţin îndoite.

Bolovănosul nume anglo-saxon al proaspătului nostru recrut se dovedi cu desăvârşire imposibil de folosit de către buzele ajutoarelor noastre franceze; aşa că Henry Chatillon, după mai multe încercări nereuşite de a-l pronunţa, îl boteză într-o bună zi fără cea mai mică emoţie, şi orientându-se după cârlionţii lui roşii, Tête Rouge. Dumnealui fusese, la date diferite, contabil al unui vas cu aburi pe Mississippi, agent al unei case de comerţ din Nauvoo, în afară de diverse alte îndeletniciri, şi în toate astea văzuse din „viaţă" mult mai multe decât ar fi fost bine pentru el. În primăvară, gândindu-se că o campanie de vară ar fi fost o foarte potrivită vacanţă, se alăturase unei companii de voluntari din Saint Louis.

– Am fost trei, ne spuse Tête Rouge. Eu, Bill Stephens şi cu John Hopkins. Noi ziceam că doar o să plecăm cu armata, şi după ce om cuceri ţara au să ne dea drumul şi solda, înţelegeţi, şi o să ne ducem în Mexic. Acolo cică poţi să te distrezi de minune. Pe urmă aveam de gând să ne întoarcem la New Orleans prin Vera Cruz.

Numai că Tête Rouge, ca şi alţi voluntari mult mai de nădejde, îşi făcuse socotelile fără să ia în seamă şi alte posibilităţi. A te bate cu mexicanii se dovedi a fi ocupaţie mult mai puţin plăcută decât îşi închipuise el, iar călătoria de plăcere îi fu în chip dureros întreruptă de febra cerebrală, de care se îmbolnăvise când ajunsese la jumătatea drumului către Bent's Fort. Cealaltă jumătate o făcuse hurducat într-un furgon de bagaje. La Bent's Fort fusese dat jos din furgon şi lăsat acolo împreună cu ceilalţi bolnavi. Pentru un suferind, Bent's Fort nu e chiar cel mai potrivit loc. Camera de spital a lui Tête

Roug fusese o odăiță mică, numai din lut, unde avusese și un tovarăș, suferind de aceeași boală, și fuseseră puși acolo fără altceva între ei și podele decât o piele de bizon. Asistentul doctorului le făcea câte o vizită pe zi și le aducea fiecăruia câte o uriașă doză de calomel, singura doctorie, după spusele supraviețuitorului, care i se administrase.

Tête Rouge se sculase într-o dimineață și întorcându-se către camaradul său, îl văzuse fixând tavanul cu ochii sticloși ai unui mort. În clipa aceea, nefericitul voluntar își ieșise cu totul din minți. Fără să mai asculte de doctor, se făcuse totuși bine până la urmă, deși, după ce trecuse prin febră cerebrală și calomel, mintea lui – care de la bun început nu era dintre cele mai viguroase – fusese așa de rău zdruncinată, că nici când sosiserăm noi la fort nu-și recăpătase pe deplin echilibrul. În ciuda tragicei povești a bietului om, exista ceva atât de caraghios în înfățișarea sa și de hazliu în contrastul dintre îmbrăcămintea militară și purtarea sa cât se poate de nemilitară, încât nu ne puteam împiedica să nu zâmbim. Îl întrebarăm dacă are armă. Răspunse că îi luaseră arma în timp ce zăcuse bolnav, și de atunci n-o mai văzuse; dar „poate", îmi spuse privindu-mă rugător, „o să-mi împrumuți unul dintre pistoalele dumitale cele mari, dacă o fi să ne întâlnim cu niște indieni". Îndată după aceea l-am întrebat dacă are cal; îmi răspunse că are un cal minunat, iar la cererea lui Shaw de a vedea și el calul, un mexican îl conduse ca să poată face dorita cercetare. Părea să fie un cal bun, dar ochii îi erau cufundați în orbite, și fără nici o greutate îi puteai număra coastele. Pe la greabăn avea niște semne a căror explicație ar fi putut fi aceea că, în timpul bolii lui Tête Rouge, camarazii lui puseseră mâna pe bietul cal

de trupă şi-l înhămaseră la vreun tun, alături de caii de tracţiune. Spre marea uimire a lui Tête Rouge, îl sfătuirăm să facă tot ce i-o sta în putinţă şi să schimbe calul, cel mai bun lucru fiind să găsească un catâr. Din fericire cei de la fort erau grozav de nerăbdători să scape de el, aşa că se arătară gata de unele sacrificii pentru a-şi atinge scopul, şi astfel reuşi să capete o catârcă bunişoară în schimbul calului sleit de puteri.

Destul de curând, în poartă apăru un om care ducea de funie un catâr; puse funia în mâna lui Tête Rouge, iar acesta, fiind cam speriat de noua lui achiziţie, încercă prin tot soiul de cuvinte măgulitoare şi mângâieri s-o înduplece să înainteze. Pricepând ce anume se aşteaptă din partea ei, catârca se opri deodată şi rămase încremenită pe loc, uitându-se drept înainte şi fără să-şi clintească nici măcar urechile. Primind o lovitură zdravănă în partea de dinapoi se simţi stimulată să se urnească şi merse până aproape de cealaltă latură a fortului, după care încremeni din nou. Din pricină că îi auzea pe cei de pe margini râzând, Tête Rouge îşi luă inima în dinţi şi începu să smuncească zdravăn de funie. Catârca sări îndărăt, se roti în loc şi o zbughi către poartă. Tête Rouge se ţinea bărbăteşte de funie, aşa că se zbătu mai mult prin aer o bucată de vreme, iar în cele din urmă trebui să dea drumul funiei şi rămase cu gura căscată, uitându-se lung după catârcă şi urmărindu-i goana întinsă peste prerie. Fu însă repede prinsă şi adusă înapoi de un mexican rugat să încalece şi să-şi ia cu el şi lasoul.

După ce arătă astfel cât de pregătit era ca să facă faţa vieţii de prerie, Tête Rouge începu să-şi adune proviziile pentru drum, adresându-se în scopul acesta unuia dintre ajutoarele şefului intendenţei, prezent

atunci la fort. Ofiţerul ăsta avea o mutră acră ca lămâia, fiind el de multă vreme profund indignat că armata plecase şi tocmai pe el îl însărcinaseră să rămână şi să lâncezească la fort. Dar era tot atât de dornic ca şi ceilalţi să scape de Tête Rouge. Aşa că scoase o cheie ruginită şi descuie o uşă joasă ce dădea într-o încăpere semisubterană unde cei doi dispărură împreună. După o vreme ieşiră de acolo, Tête Rouge fiind încărcat cu o mulţime de pachete înfăşurate în hârtie, care cuprindeau feluritele articole ale raţiei lui pe patruzeci de zile. Toate astea fură date în grija lui Deslauriers, trecând el tocmai pe la ora aceea cu căruţa către locul de întâlnire stabilit cu Munroe şi tovarăşii săi.

Pe urmă l-am zorit pe Tête Rouge să încerce să vadă dacă nu se poate căpătui cu o puşcă. Drept urmare adresă cele mai călduroase apeluri către mila mai multor oameni de la fort, dar fără nici un fel de rezultat, ceea ce nu ne necăjea prea mult de vreme ce în cazul unei încăierări ar fi fost în stare să-şi facă sieşi şi amicilor săi mai multă pagubă decât duşmanului. După ce isprăvirăm cu toate mărunţişurile, puserăm şeile pe cai şi ne pregăteam de plecare, numai că uitându-ne în jur, văzurăm că proaspătul nostru tovarăş dăduse de alte necazuri. În mijlocul fortului cineva îi ţinea catârca şi el încerca să-i pună şaua în spinare, dar îndrăcita lighioaie făcea mereu câte un pas în lături şi se învârtea roată, aducându-l pe bietul om până în pragul disperării. A fost nevoie de ajutor, nu glumă, până ce toate greutăţile astea să fie trecute cu bine. În cele din urmă izbuti să se cţtere în şaua cazonă de culoare neagră, din care îşi făcuse socoteala să bage groaza în rândurile mexicanilor.

– Hai, îşi îndemnă Tête Rouge catârca. Dă-i drumul, mergi, n-auzi?

Catârca porni cu hotărâre înainte, ieşind pe porţile fortului. Isprăvile ei băgaseră asemenea groază în bietul Tête Rouge, încât nu îndrăznea nici măcar s-o atingă cu biciul. Merserăm la trap către locul de întâlnire, dar n-apucarăm să ajungem prea departe şi văzurăm cum catârca lui Tête Rouge, înţelegând pe deplin cu cine are de-a face, se oprise la oarecare distanţă în urma noastră şi păştea în tihnă, fără să-i pese de protestele celui pe care îl purta în spinare. Atunci i-am luat noi de dinapoi, şi pe Tête Rouge şi catârca lui cea îndărătnică, şi am mers aşa până ce în lumina amurgului am zărit în depărtare licăririle unui foc. Munroe, Jim şi Ellis stăteau tolăniţi în jurul lui; şeile şi traistele zăceau trântite pe jos, iar caii erau priponiţi în apropiere. Şi Deslauriers ajunsese, cu mica noastră căruţă. Curând se aprinse alt foc. Îi poftirăm pe noii noştri aliaţi la o cană de cafea. După ce ceilalţi doi se retraseseră în colţul lor de tabără, Jim Gurney încă mai stătea lângă foc şi trăgea de zor din mica lui pipă neagră, la fel de scurtă şi de uzată la înfăţişare ca şi el.

– Aşa, spuse Jim, va să zică suntem opt; da' mai degrabă să zicem şase – că tontălăii ăia doi, Ellis, cel de colo, şi cu omul vostru cel nou, n-au cum să intre la socoteală. Trecem cu bine, n-ai nici o teamă, numai să nu se ia comanşii de noi.

XXIII. PRIMEJDII DIN PARTEA INDIENILOR

Am pornit la drum către aşezările statornice în ziua de douăzeci şi şapte august, şi nu încape îndoială că niciodată nu se mai văzuse pe malurile cursului superior al Arkansasului un mai trenţăros alai de călăreţi. Dintre caii mari şi frumoşi cu care părăsisem frontiera în primăvară, nu mai rămăsese nici unul: în locul lor fuseserăm nevoiţi să folosim exemplare ale raselor sălbatice din prerie, tot aşa de rezistente ca şi catârii şi aproape tot atât de urâte; aveam de asemenea cu noi şi câţiva reprezentanţi ai acestor nesuferite vietăţi. Cu toată puterea şi rezistenţa lor, unii dintre catâri erau de pe acum epuizaţi de trudă grea şi îndelungă şi din pricina hranei neîndestulătoare, şi cum nici unul nu era potcovit, începuseră să-i doară din ce în ce mai rău picioarele. Fiecare cal ori catâr avea înfăşurată pe gât o funie împletită din şuviţe de piele de bizon, ceea ce era departe de a le spori frumuseţea înfăţişării. Şeile şi întregul nostru echipament erau roase şi ponosite. Îmbrăcămintea călăreţilor se asemăna cu harnaşamentul prăpădit al cailor, şi din toată ceata nimeni nu arăta mai jalnic la înfăţişare decât eu şi prietenul meu. Shaw avea drept acoperământ al trunchiului o veche cămaşă de flanel, deschisă pe piept şi legată la brâu ca o rasă de călugăr; la rândul meu, nemaiavând altceva de îmbrăcat,

purtam veşminte de piele de căprioară, crunt măcinate de vreme.

Şi astfel, veseli şi fără griji cum le şade îndeobşte bine cerşetorilor, ne târam domol zi după zi pe malurile monotone ale Arkansasului. Tête Rouge pricinuia mereu alte necazuri, fiindcă nu era niciodată în stare să-şi prindă catârca, să pună şaua pe ea, sau să facă vreodată ceva fără ajutorul celorlalţi. În fiecare zi găsea altă suferinţă, reală ori închipuită, de care să se plângă. Acum era copleşit de durere şi amărăciune, pentru ca scurtă vreme după aceea să-l apuce o veselie fără margini, pe care nu şi-o putea exprima altfel decât râzând într-una, fluierând, depănând la poveşti. Când nu izbuteam în alt chip, ne distram necăjindu-l; o merita din plin, pentru câtă bătaie de cap ne dădea. Lui Tête Rouge aproape că-i plăcea să se facă haz pe socoteala lui, fiindcă de fapt era un ciudat amestec de neajutorare, extravaganţă şi bunătate sufletească. Alcătuia o imagine demnă de un pictor, aşa cum mergea înaintea noastră, cocoţat în spinarea catârcei lui negre şi învăluit într-un imens surtuc din piele de bizon, cu care îl miluise vreo inimă caritabilă de la fort. Din cine ştie ce motive mult mai bine cunoscute de el, hotărâse ca îmbrăcămintea asta cu totul ieşită din comun, în care ar fi încăput doi oameni de mărimea lui, s-o poarte întoarsă pe dos, şi pentru nimic în lume n-ar fi scos-o de pe el, nici pe vremea cea mai călduroasă. Peste tot îi fluturau zdrenţele şi resturile de cusături, iar pielea era aşa de veche şi de putrezită, că în fiece zi se rupea în alt loc. Chiar deasupra acestui fălos veşmânt, se vedea o claie de cârlionţi roşii şi peste ea şapca, trasă într-o parte ca să-i dea înfăţişare mai militărească. Poziţia lui în şa nu era mai puţin uimitoare decât persoana şi îmbră-

cămintea. Un picior şi-l ţinea strâns proptit pe coastele catârcei, iar pe celălalt îl întindea în lături într-un unghi de patruzeci şi cinci de grade. Pantalonii îi erau împodobiţi cu o dungă roşie de uniformă militară, cu care se fălea nevoie mare; fiind însă mult prea scurţi, lăsau de obicei să se vadă la capătul lor întreagă lungimea carâmbilor. Pătura, înfăşurată neglijent şi alcătuind un balot cât toate zilele, se bălăbănea la spatele şeii, unde o ţinea legată cu o sfoară. De patru-cinci ori pe zi sfoara se rupea şi pătura cădea pe pământ. Mai la fiecare pas scăpa jos ba pipa, ba cuţitul, ba cremenea şi amnarul, ba vreun ghemotoc de tutun, şi era nevoit să descalece ca să şi le ridice. În felul acesta izbutea să-i stingherească pe toţi; şi cum cei mai mulţi dintre noi nu luau nici de departe seama la fineţea limbajului folosit, potop de blesteme şi vorbe urâte, rostite jumătate în glumă şi jumătate cu furie, se abăteau asupra capului său, până ce bietul Tête Rouge ajunse să spună că viaţa nu mai merită să fie trăită şi că el nu mai întâlnise niciodată asemenea oameni.

Doar la o zi sau două după ce plecaserăm de la Bent's Fort, Henry Chatillon se duse să caute ceva vânat şi îl luă cu el şi pe Ellis. După un timp îi văzurăm coborând pe coasta unui deal şi mânând din urmă trei cai de trupă care probabil scăpaseră ori ajunseseră la capătul puterilor şi fuseseră lăsaţi în plata domnului. Unul dintre ei arăta cum mai arăta, însă ceilalţi doi erau într-un hal fără hal şi fuseseră rău muşcaţi de lupi. Aşa prăpădiţi cum se aflau, pe doi i-am dus cu noi până la aşezările statornice, iar pe al treilea l-a dat Henry indienilor Arapahoe în schimbul unui catâr de toată frumuseţea.

În ziua următoare, când ne opriserăm să facem popas de amiază, trecu pe lângă noi un lung şir de

căruțe ca la Santa Fé, făcându-ne martori la o pitorească procesiune. Erau căruțele unui negustător cu numele de Magoffin, și fratele acestuia, împreună cu alții, veniră și se așezară pe iarbă alături de noi. Veștile aduse de ei nu erau dintre cele mai promițătoare. După câte spuneau, calea urmată de noi era deosebit de primejdioasă. Indienii dăduseră nu o dată târcoale prin jurul taberei lor în timpul nopții, iar ceata cea mare plecată de la Bent's Fort cu câteva săptămâni mai înainte fusese atacată de indieni și un bărbat, cu numele de Swan, din Massachussetts, fusese omorât. Tovarășii săi îl îngropaseră; dar atunci când Magoffin ajunsese la mormânt, aproape de un loc numit Ascunzătorile, văzuse că indienii îl dezgropaseră ca să-l scalpeze și rămășițele îi fuseseră cumplit sfârtecate de lupi. În schimb, ne oferea drept compensație vestea că la vreo câteva zile de cale se găseau bizoni cu duiumul.

A doua zi după-amiază, pe când înaintam pe malul râului, văzurăm în zare coviltirele albe ale unui convoi de căruțe. Trecură câteva ceasuri până să ne întâlnim cu ele, și-atunci se dovediră a fi niște biete căruțe greoaie trase de boi, deosebite ca cerul de pământ de cele ale negustătorilor de la Santa Fé, și încărcate cu provizii pentru armată. Toate se opriră și căruțașii se strânseră grămadă în jurul nostru. Mulți dintre ei erau doar băiețandri, luați direct de la coarnele plugului. În ce privește starea căii pe care o aveam de parcurs, întăriră întru totul cele spuse de oamenii de la Santa Fé. Când trecuseră printre Pawnee Fork și Ascunzători, caraulele lor în fiece noapte trăseseră împotriva indienilor adevărați ori închipuiți. Ba mai adăugară că Ewing, un tânăr din Kentucky și care făcea parte din ceata ce trecuse pe acolo înaintea noastră, împușcase pe seară un indian

chiar în preajma taberei. Câţiva dintre ei ne sfătuiră să facem cale întoarsă, iar alţii să mergem înainte cât de repede ne-or ţine puterile; însă cu toţii păreau a fi cuprinşi de o asemenea spaimă şi atât de puţin în stare să judece lucrurile la rece, încât n-am prea luat în seamă cele ce ne spuneau. Pe urmă ne-au dat o veste mult mai lămurită: în josul râului se găsea un sat mare de indieni Arapahoe. Spuneau despre ei că ar fi prietenoşi; numai că trebuia făcută neapărat deosebirea dintre un convoi de treizeci de căruţe trase de boi, animale pe care indienii nici nu le iau în seamă, şi o mână de oameni, cum eram noi, cu un număr oarecum însemnat de catâri şi cai ispititori.

A doua zi după-amiaza, destul de devreme, cercetând linia zării din faţa noastră, văzurăm că într-un anume loc era însemnată de un fel de crestături cam nedesluşite, ca dinţii fierăstrăului. Corturile indienilor Arapahoe, aşezate la mare distanţă între noi şi zare, ne dădeau impresia aceea ciudată. Când ajunserăm în dreptul satului, mai erau vreo două sau trei ceasuri până la apusul soarelui. Mai bine de două sute de corturi se aflau aşezate în mijlocul unei pajişti cu iarbă bogată, la oarecare depărtare de râu; în vreme ce pe rază de vreo milă şi pe amândouă malurile Arkansasului erau risipiţi cam o mie şi cinci sute de cai şi catâri care păşteau stingheri sau în grupuri pe întinsul preriei. Totul se vedea dintr-o singură ochire, fiindcă pe toată întinderea nu se ridica nici o colină, şi nici un copac sau tufiş nu împiedica vederea.

Ici şi colo se zărea câte un indian dintre cei puşi să aibă grijă de cai. De îndată ce dădurăm cu ochii de corturile indienilor, Tête Rouge începu să se roage de Deslauriers să oprească puţin căruţa şi să-i dea tunica

militară pe care o lepădase el acolo. O îmbrăcă numaidecât, scoţând pentru prima dată de pe el haina din piele de bizon, se înţepeni în şa luând o poziţie marţială, îşi trase şapca pe urechea stângă pentru a părea cât mai ameninţător şi se rugă fierbinte să-i dea cineva o puşcă sau un pistol, numai pentru o jumătate de ceas. Când îl puserăm să ne lămurească ce rost au toate astea, Tête Rouge ne răspunse că ştia din propria lui experienţă ce impresie făcea întotdeauna asupra indienilor vederea unui militar în uniformă, iar el socotea că se cuvine ca şi cei din satul acesta să ştie bine că printre noi se găseşte şi un ostaş.

A da peste indieni Arapahoe aici pe Arkansas era cu totul altceva decât a-i întâlni la locurile lor de baştină din munţi. Încă un lucru ne mai venea în ajutor. Generalul Kearney stătuse de vorbă cu ei câteva săptămâni înainte, când trecuse cu armata pe malurile râului şi, reînnoind ameninţările din anul trecut, le spusese că dacă au să se mai atingă de un fir de păr din capul vreunui alb, are să le nimicească întreaga seminţie. Pentru un timp, asta îi făcuse să judece lucrurile cu multă grijă şi pe atunci încă nu uitaseră ameninţările. Tare vroiam să văd satul şi pe locuitorii lui. De asemenea socoteam cu toţii că cel mai cuminte lucru din partea noastră ar fi să ne ducem la ei în chip cât mai deschis cu putinţă, ca şi când n-am fi presupus din partea lor nici cea mai slabă duşmănie; astfel Shaw, cu mine şi cu Henry Chatillon ne pregătirăm să trecem pe malul opus al râului. Între timp, ceilalţi trebuia să meargă înainte cu cea mai mare grabă, ca să ajungă până la căderea nopţii cât mai departe cu putinţă de bănuitorii noştri vecini.

În locul acela şi pe încă vreo câteva sute de mile mai în jos, Arkansasul nu e decât o largă albie nisipoasă peste care curg o seamă de firave şuvoaie de apă, împreunate ici şi colo în cursuri late şi foarte puţin adânci. Prin unele locuri se întâmplă, toamna, ca toată apa să se infiltreze în nisip. În acest anotimp, dacă n-ar mai fi vorba şi de nisipurile mişcătoare, râul poate fi trecut aproape pe oriunde fără nici o greutate, deşi prin unele locuri e adeseori lat de un sfert de milă. Caii noştri coborâră uşor în vad şi trecând prin apă sau galopând pe bancurile de nisip uscate ajunserăm repede pe celălalt mal. Acolo, călărind prin iarba înaltă, văzurăm în depărtare mai mulţi indieni; unul dintre ei aşteptă până ajunserăm la el, şi stătu câteva clipe în faţa noastră fără să scoată un cuvânt, dar privindu-ne chiondorâş cu ochii lui ca de şarpe. Henry îi explică prin semne ce anume vroiam, iar indianul, strângându-şi pe umeri mantia din piele de bizon, ne conduse până la sat fără să deschidă vreodată gura.

Limba indienilor Arapahoe e atât de grea, pronunţia atât de dificilă şi guturală, încât se spune că nici un alb nu a izbutit vreodată s-o înveţe. Până şi Maxwell, neguţătorul care a stat cea mai îndelungă vreme în mijlocul lor, se vedea nevoit să recurgă la ciudatul limbaj al semnelor folosit de cele mai multe triburi de pe prerie. Cu acest limbaj de semne Henry Chatillon se descurcă foarte bine.

Apropiindu-ne de sat, văzurăm că pământul e acoperit cu grămezi de carne de bizon aruncată, în nişte cantităţi de necrezut. Corturile erau rânduite în cerc. Semănau cu cele ale indienilor Dahcotah în toate privinţele, în afară de curăţenie. Trecând printre două dintre ele, pătrunserăm în incinta rotundă a taberei şi

într-o clipă sute de indieni, bărbaţi, femei şi copii se arătară, ieşind grămadă de prin corturi ca să se uite la noi; în acelaşi timp, de prin toate colţurile aşezării se înălţa un dezarmonios cor de lătrături. Călăuza noastră indiană se îndreptă înspre cortul căpeteniei. Descălecarăm dinaintea cortului său; şi după ce desfăcurăm funiile de la gâturile cailor ţinându-le straşnic în mâini, ne aşezarăm turceşte pe pământ, cu puştile în poală. Căpetenia ieşi afară şi ne strânse mâinile. Era un bărbat cu înfăţişare destul de jalnică, foarte înalt, cu chip ascuţit, vânos ca toţi cei din neamul lui, şi purta pe trup doar vagi urme de îmbrăcăminte. De abia apucaserăm să ne aşezăm, când o mulţime de indieni de prin toate colţurile satului veniră să se îngrămădească în jurul nostru, şi curând ne trezirăm încercuiţi de un zid dens de băştinaşi. Câţiva dintre ei se aşezară pe pământ în jurul nostru; alţii în spatele lor; dincolo de aceştia, nu puţini se aplecau şi ne priveau peste capetele celorlalţi; în vreme ce încă şi mai mulţi se aflau mai departe de cei din urmă şi îşi tot mişcau capetele ca să ne zărească printre umerii consătenilor. Zadarnic am cercetat mulţimea aceea de chipuri ca să găsesc unul cu trăsături mai atrăgătoare şi mai senine; toate erau încruntate, reci şi răutăcioase, iar întreaga lor înfăţişare, spre deosebire de cea a indienilor Dahcotah, n-avea nimic atrăgător. Căpetenia se aşeză chiar la intrarea cortului şi strigă la o *squaw* dinăuntru, care curând apăru din cort şi ne puse dinainte un castron de lemn plin cu bucăţi de carne. Totuşi, spre mirarea noastră, nu ni se oferi nici o pipă. După ce gustarăm, de formă, câteva înghiţituri de carne, începui să desfac o legătură cu daruri – tutun, hârtie colorată în roşu, cuţite şi alte mărunţişuri pe care le adusesem cu mine. Văzând asta, un zâmbet pofticios se

răspândi pe feţele celor din jur; ochii începură să le sticlească şi nenumărate braţe lungi şi subţiri se întinseră din toate părţile către noi, ca să primească darurile.

Indienii Arapahoe ţin în mare preţuire pavezele şi le trec cu multă cinstire din tată în fiu. Aş fi dorit mult să am şi eu una; aşa că desfăşurând o bucată mare de pânză roşie şi adăugând nişte tutun şi un cuţit, le-am oferit oricui s-ar fi arătat dispus să-mi dea în schimb ceea ce doream. După oarecare codeală, căpătai una destul de bunişoară. Indienii mureau de curiozitate să afle ce anume aveam de gând să facem cu ea, şi Henry le spuse că ne ducem să luptăm împotriva duşmanilor lor, indienii Pawnee. Asta avu pe loc un efect evident favorabil nouă, sporit şi mai mult de împărţirea darurilor. Printre altele, aveam şi o hârtie mare cu sule de felurite mărimi, dar foarte potrivit pentru femei; şi cum eram şi noi dornici să vedem frumoasele satului, Henry le spuse că ar trebui chemate ca să le primească. Un războinic începu să strige ca şi cum ar fi vrut să adune o haită de câini. *Squaws* tinere şi bătrâne, de la babornite de optzeci şi până la fetişcane de şaisprezece ani, ieşiră din corturi şi veniră în fugă strigând şi râzând; după ce bărbaţii le făcură loc, se adunară în jurul nostru şi întinseră mâinile, zâmbind cu încântare, urâţenia lor de la natură fiindu-le şi mai mult sporită de emoţie şi curiozitate.

Urcarăm pe caii ţinuţi în tot timpul întâlnirii cât mai aproape de noi, şi eram astfel gata să părăsim satul indienilor Arapahoe. Mulţimea se dădu la o parte ca să ne facă loc şi rămase adunată pe două şiruri, cu ochii aţintiţi asupra noastră. Când ajunseserăm pe la jumătatea taberei, ne veni o idee. Indienii Pawnee se găseau probabil prin vecinătatea Ascunzătorilor; s-ar fi putut să

le spunem gazdelor noastre treaba asta şi să-i aţâţăm să trimită o ceată de război ca să-i alunge, iar noi în timpul ăsta să rămânem mai în urmă şi să vânăm ceva bizoni. La prima vedere, planul de a-i pune pe vrăjmaşii noştri să se măcelărească unii pe alţii părea o capodoperă politică; însă numaidecât ne-am dat seama că dacă mergând în jos pe malurile râului ne-am fi întâlnit cu războinicii Arapahoe, s-ar fi putut prea bine să se dovedească tot atât de primejdioşi ca şi cei Pawnee. Astfel că lăsând baltă acest plan la fel de iute precum îl concepusem, ieşirăm din sat. Am zorit cât mai mult caii prin iarba înaltă până la gâtul lor. La oarecare distanţă umblau nişte indieni prin iarbă şi nu li se vedeau decât capetele deasupra valurilor de verdeaţă. Iarba asta făcea un soi de seminţe la fel de dulci şi de hrănitoare ca şi ovăzul; şi caii noştri flămânzi nu mai ascultau nici de bici nici de dârlogi, fiindcă nu puteau rezista ispitei de a smulge în trecere, ici şi colo, câte o gură din această rară delicatesă. Când am ajuns cam la vreo milă depărtare de sat, m-am întors şi am privit înapoi peste unduitorul ocean de iarbă. Soarele tocmai asfinţea; cerul dinspre vest era tot o mare de lumină şi, bine conturat pe el, la marginea din zare a câmpiei, se vedea ciorchinele de corturi ale taberei indienilor Arapahoe.

După ce ajunserăm pe malul râului, pornirăm pe el la vale o bucată de vreme, până când zărirăm, prin lumina înşelătoare a amurgului, coviltirul alb al căruţei noastre de pe malul celălalt. Când ajunserăm acolo, dădurăm de un număr destul de mare de indieni. Patru sau cinci dintre ei stăteau în şir, aşezaţi pe pământ, arătând ca tot atâţia vulturi pe jumătate morţi de foame. Tête Rouge, îmbrăcat în uniforma lui militară, vorbea înfocat cu un altul lângă căruţă. Văzând că nu ajunge

nicăieri cu semnele şi gesturile, încercă să-l facă pe indian să priceapă repetându-i de nenumărate ori, foarte desluşit şi în gura mare, cuvintele englezeşti. Indianul stătea neclintit şi cu ochii aţintiţi asupra lui, dar cu toate că nici un muşchi al feţei nu tresărea câtuşi de puţin, se vedea limpede şi de la prima ochire că-l înţelege foarte bine şi că-l dispreţuieşte pe oponentul său militar. Spectacolul devenise mai mult amuzant decât prielnic nouă, aşa că îi cerurăm lui Tête Rouge să termine cât mai curând cu putinţă cele ce avea de spus. Văzându-se mustrat astfel, se băgă sub căruţă şi se aşeză acolo; Henry Chatillon se aplecă să vadă ce face el în ascunzătoare şi, în felul lui potolit, observă că un indian ar fi în stare să omoare zece oameni de teapa lui, fără ca zâmbetul să-i dispară vreo clipă de pe faţă.

Musafirii noştri se ridicară unul câte unul şi plecară. Pe măsură ce se îndesea întunericul, eram tot mai des salutaţi de sunete lugubre. Prin părţile acelea lupii sunt neînchipuit de numeroşi, iar gunoaiele din jurul taberei indienilor îi făcuseră să se adune în număr atât de mare, încât urlau cu sutele la un loc, în imediata noastră vecinătate. Pe râu se afla o insulă, sau mai degrabă o oază în mijlocul nisipurilor, la distanţă de o bătaie de puşcă, şi în locul acela se părea că se adunaseră cei mai mulţi. După apusul soarelui, vreme de mai multe ceasuri, s-au înălţat fără încetare dintr-acolo fioroase vaiete discordante şi jalnice, amestecate cu urlete sinistre. Fără nici o greutate puteam vedea lupii alergând pe prerie destul de aproape de locul de tabără, săltând peste bancurile de nisip de pe albie sau împroşcând apa râului. Nu constituiau pentru noi nici un fel de primejdie, fiindcă sunt cele mai laşe vieţuitoare de pe prerie.

În ce priveşte însă oamenii de prin împrejurimi, eram mult mai puţin liniştiţi. În noaptea aceea fiecare şi-a întins pe pământ mantia din piele de bizon şi a dormit cu puşca încărcată alături de el, sau chiar cu ea strânsă în braţe. Caii îi priponiserăm atât de aproape de noi, încât unul dintre ei a călcat de mai multe ori peste culcuşul meu. Nu obişnuiam să punem pe nimeni de strajă, dar toţi dormeam cu grijă şi cu urechile ciulite; în tabăra aceea aproape că n-a existat somn adânc, şi cea mai mare parte din noapte s-a aflat câte cineva în picioare. Cât despre mine, până către miezul nopţii am fost mai mult treaz sau doar am moţăit câte puţin. Tête Rouge îşi alesese loc aproape de malul râului şi în vremea asta, cât am fost pe jumătate treaz şi pe jumătate adormit, l-am văzut că se tot foieşte în culcuş şi adeseori se ridică în patru labe sub căruţă. Pe urmă însă m-a cuprins un somn adânc, din care am fost trezit de o mână ce mă scutura de umăr. Deschizând ochii, îl văzui pe Tête Rouge aplecat asupra mea, palid la faţă şi cu ochii cât cepele.

– Ce s-a întâmplat? îl întrebai eu.

Tête Rouge îmi răspunse că pe când stătea el întins pe malul râului, ceva îi atrăsese atenţia şi îi trezise bănuielile. Aşa că, strecurându-se sub căruţă pentru mai multă siguranţă, stătuse acolo un timp la pândă şi la o vreme văzuse cum doi indieni, înfăşuraţi în mantii albe, se strecuraseră pe mal, luaseră doi cai şi plecaseră cu ei. Arăta aşa de speriat şi spunea ce avea de spus în chip aşa de dezlânat că nu l-am crezut şi n-aveam de gând să-i trezesc şi, pe ceilalţi din tabără. Totuşi, s-ar fi putut să fie adevărat, iar în cazul acesta chestiunea merita să i se dea neîntârziată atenţie. Îl pusei deci pe Tête Rouge să-mi arate pe unde o apucaseră indienii, îmi luai

puşca, dând astfel urmare unei porniri necugetate, şi plecai din tabără. După ce înaintai pe malul râului vreo două-trei sute de yarzi, mă oprii continuând să ascult şi să privesc în toate părţile şi cu mare încordare. Pe preria întunecată dinspre dreapta nu puteam să văd nimic ce-ar fi avut darul să mă neliniştească; în albia ceva mai luminoasă a râului, un lup sălta în fugă, într-un fel cu neputinţă de imitat de nici un indian. Mă întorsei către tabără şi când ajunsei să dau cu ochii de ea, văzui că se sculaseră cu toţii. Shaw strigă la mine că numărase caii şi că nu lipsea nici unul. Întrebat mai îndeaproape ce anume văzuse, Tête Rouge nu făcu decât să repete aceeaşi poveste de mai înainte, susţinând-o cu toată tăria şi stăruind în afirmaţia că fără nici o îndoială doi dintre cai ne fuseseră luaţi. Văzând aşa, Jim Gurney îi spuse că-i nebun; Tête Rouge respinse cu indignare asemenea afirmaţie, iar Jim Gurney făcu apel la noi. Cum noi refuzarăm să ne pronunţăm într-o chestiune atât de delicată, se iscă o ceartă înverşunată între Tête Rouge şi acuzatorul său, până când primului i se puse în vedere să se întoarcă la culcuşul său şi să nu mai trezească pe nimeni, chiar dacă i-ar vedea venind pe toţi indienii Arapahoe din sat.

XXIV. VÂNĂTOAREA

Prin locurile ce le aveam acum în faţa noastră mişunau bizonii şi o descriere fugară a felului în care sunt vânaţi n-ar fi nepotrivită. De obicei sunt practicate două metode: „alergarea" şi „atacarea". Vânătoarea de-a călare, căreia i se spune „alergare", este cea mai brutală şi mai îndrăzneaţă dintre cele două, pentru că atunci bizonii sunt furioşi; altminteri sunt destul de blânzi. Un vânător îndemânatic şi cu experienţă, cu un cal bun, izbuteşte câteodată să vâneze cinci sau şase bivoliţe la o singură ieşire, încărcându-şi şi reîncărcându-şi mereu puşca în vreme ce calul goneşte prin învălmăşeală. A ataca un grup mic de bizoni, sau a răzleţi pe unul singur de cireadă şi a-l ataca pe urmă e o treabă mai puţin amuzantă şi mai puţin primejdioasă. De fapt, sunt nişte animale uneori atât de proaste şi de greoaie, că nici nu prea e cine ştie ce scofală să le vânezi. Cu un cal îndrăzneţ şi bine antrenat, vânătorul se poate apropia de bizon până într-atât încât galopând alături, e în stare chiar să-l atingă cu mâna; asemenea ispravă nici nu presupune cine ştie ce primejdie, atâta vreme cât puterea şi răsuflarea bizonului nu încep să se împuţineze; însă după ce a început să obosească şi nu mai poate fugi cu uşurinţă, când limba îi atârnă din gură şi spumele îi zboară de pe fălci, atunci vânătorul ar

face mai bine să se ţină la oarecare distanţă; animalul ajuns la disperare se poate întoarce în orice clipă împotriva sa; mai cu seamă atunci când descarcă puşca. Calul sare în lături şi vânătorul trebuie să se ţină foarte zdravăn înţepenit în şa, căci de s-ar întâmpla să cadă, nu-i mai rămâne nici o speranţă. Dacă vede că atacul lui a fost zadarnic, bizonul îşi reia goana, dar când împuşcătura a fost bine ţintită, nu trece mult şi se opreşte în loc; câteva momente rămâne neclintit, apoi începe să se clatine şi în cele din urmă se prăvăleşte pe o parte.

După câte mi se pare mie, cea mai mare greutate în alergarea bizonilor este să încarci pistolul sau puşca mergând în plin galop. Ca să le vină mai uşor, mulţi vânători ţin în gură câte trei sau patru gloanţe; se toarnă praf de puşcă pe ţeava armei, se dă drumul glontelui să cadă deasupra, se bate bine sprijinind patul pe oblânc şi treaba e făcută. Dar se vede cât de colo ce primejdioasă este. Dacă s-ar întâmpla ca bătaia pe oblânc să nu ajungă să aşeze glontele acolo unde trebuie, sau dacă în timpul ochirii s-ar întâmpla ca glontele să plece de la locul său şi să rămână pe ţeavă, se prea poate ca arma să plesnească atunci când tragi. Multe mâini zdrobite sau alte răni mai grave s-au văzut de pe urma unor asemenea întâmplări. Pentru a se feri de aşa ceva, unii vânători se folosesc de o vergea atârnată de obicei cu un şnur la gât, numai că asta îngreunează şi mai mult încărcarea. Arcurile şi săgeţile folosite de indieni la alergarea bizonilor au multe avantaje faţă de armele de foc, şi chiar şi albii le folosesc câteodată.

Primejdia unei astfel de vânători nu vine atât de la atacurile bizonului rănit, cât de la felul terenului peste care trebuie să alerge călăreţul. Preria nu are totdeauna o suprafaţă netedă, întinsă şi uniformă; foarte adesea e

întreruptă de coline şi văi întretăiate de surpături şi în locurile mai depărtate acoperită de tufe bătoase de salvie sălbatică. Cele mai înfiorătoare piedici sunt însă vizuinile săpate de sălbăticiuni, lupi, bursuci, vulpi şi mai ca seamă câinii de prerie, cu ale căror găuri săpate în pământ preria e pe foarte mari întinderi bortită ca un fagure. În furia urmăririi, vânătorul se avântă peste asemenea întinderi fără să bănuiască primejdia; din goana mare, piciorul calului se afundă adânc într-o astfel de vizuină; osul se rupe, călăreţul este azvârlit cât colo pe pământ şi probabil omorât. Totuşi, asemenea accidente se întâmplă la alergarea bizonilor mai rar decât s-ar putea crede. Prins în febra vânătorii, omul se bucură de aceleaşi favoruri ca şi atunci când e beat, şi e în stare să gonească în deplină siguranţă peste râpe şi prăpăstii pe unde, dacă ar încerca să treacă în starea lui normală, fără îndoială că şi-ar rupe gâtul.

Metoda „atacării" are multe avantaje faţă de aceea a „alergării", întrucât de data asta vânătorul merge pe propriile lui picioare; folosind-o, el nici nu-şi omoară calul cu goana, nici nu-şi pune în primejdie propria viaţă; nu i se cere decât să aibă sânge rece, să se concentreze şi să fie ager; trebuie să cunoască firea bizonilor, să ia seama la configuraţia terenului şi la direcţia vântului şi să fie meşter în mânuirea puştii. Bizonii sunt animale ciudate; uneori se dovedesc atât de proşti şi încrezători, încât te poţi apropia de ei fără ascunzişuri şi mergând liniştit pe întinderea preriei, ba chiar să împuşti câţiva înainte ca restul turmei să-şi dea seama că ar fi cazul s-o rupă la fugă. Alteori sunt atât de sperioşi şi vicleni, încât ca să te poţi apropia de ei e neapărată nevoie de cea mai deosebită pricepere, experienţă şi dibăcie. După câte cred eu, la alergarea

bizonilor Kit Carson[1] este de departe cel mai priceput; în ce priveşte atacarea, nimeni dintre toţi oamenii în viaţă nu poate trage nădejde să ia laurii de pe fruntea lui Henry Chatillon.

După ce Tête Rouge sculase în picioare toată tabăra, nimic nu mai veni să ne tulbure liniştea în noaptea aceea. Indienii Arapahoe nu încercaseră să ne facă nici un rău, sau dacă avuseseră de gând, starea de veghe a taberei noastre îi făcuse să se lase păgubaşi. Ziua următoare a fost o zi de activitate intensă şi de mare agitaţie, fiindcă pe la ceasurile zece călăreţul aflat în fruntea coloanei scoase strigătul mult aşteptat şi cât se poate de îmbucurător: *bizoni! bizoni!* şi în scobitura preriei aflată chiar dinaintea noastră, se arătă o cireadă de tauri păscând în linişte. Nu era cu putinţă să rezişti ispitei, şi Shaw împreună cu mine ne repezirăm spre ei. În ce priveşte caii, nu prea stăteam bine cu cei folosiţi până atunci zi de zi în timpul călătoriei, însă cu ajutorul stăruitor al biciului izbutirăm să le-o luăm înainte celorlalţi şi Shaw, gonind alături de un bizon, reuşi să descarce în el amândouă gloanţele puştii sale cu două ţevi. Uitându-mă spre el în vreme ce galopam de zor, văzui bizonul rănit de moarte înverşunându-se de mai multe ori împotriva vrăjmaşului său şi calul sărind tot de atâtea ori în lături şi scăpând de primejdia coarnelor. Goana mea a durat mai mult, dar până la

---

[1] *Christopher Carson* (1809-1868), călăuză în regiunile de frontieră americane. L-a însoţit pe Frémont în expediţiile sale (vezi nota 1, p. 74) şi a ajuns vestit datorită laudelor aduse curajului şi destoiniciei sale în scrierile acestuia. A săvârşit multe faimoase fapte de arme în cursul războiului mexican şi a fost făcut general după Războiul de Secesiune (1861-1865).

urmă am izbutit să mă apropii de bizon şi să-l răpun trăgând în el cu amândouă pistoalele. Mai întâi tăiarăm cozile celor două victime, ca să le păstrăm drept trofeu, apoi ne întoarserăm la convoi cam la un sfert de ceas după ce îl părăsisem. În dimneaţa aceea mereu a răsunat acelaşi strigăt de bucurie: *bizoni! bizoni!* Aproape la fiecare pas zăream cirezi de bizoni răspândite prin pajiştile întinse de pe malul râului, şi de fiecare dată taurii îşi înălţau capetele pletoase privind tâmpi şi nedumeriţi la călăreţii ce se apropiau de ei, iar la o vreme porneau în galop anevoios şi stângaci pe şleaul dinainte bătătorit, în şiruri lungi ce se îndreptau înspre înălţimile preriei din partea stângă. Către amiază, pe toată câmpia din faţa noastră mişunau bizonii – tauri, bivoliţe şi viţei – toţi alergând cât mai cu înfocare, pe măsură ce ne apropiam noi, iar în depărtare, dincolo de malurile râului, unduirile, preriei se întunecaseră de mulţimea lor. Întreaga noastră ceată era mai bine dispusă ca oricând. Şi atunci am făcut popas de prânz lângă un pâlc de copaci de pe malul râului.

– Limbile şi muşchiuleţii le mâncăm mâine, spuse Shaw uitându-se cu dispreţ la cotletele de căprioară pe care ni le pusese dinainte Deslauriers.

Masa odată terminată, ne întinseserăm în culcuşurile noastre să ne odihnim, când un strigăt de-al lui Henry Chatillon ne trezi pe toţi. Îl văzurăm cocoţat tocmai pe roata căruţii, întinzându-se cât era de lung înspre câmpiile de dincolo de râu şi arătându-ne ceva într-acolo. Uitându-ne încotro ne arăta el, puturăm cu uşurinţă vedea numaidecât ceva negru şi mare, ca umbra unui nor întunecat trecând grabnic peste ridicăturile preriei de la marginea zării; în urma petei aceleia întunecate se scurgea o alta asemănătoare dar mai mică şi care se

apropia de cea dintâi. Erau vânătorii Arapahoe porniţi pe urmele unei cirezi de bizoni. Shaw şi cu mine înşeuarăm numaidecât caii cei mai buni şi pornirăm în goană peste nisip şi apă către celălalt mal. Ajunserăm însă prea târziu. Vânătorii se şi întâlniseră cu cireada şi măcelărirea era aproape de sfârşit. Când am ajuns noi acolo am găsit preria semănată cu nenumărate leşuri, în vreme ce restul cirezii se împrăştiase în toate părţile şi goneau pretutindeni speriaţi de moarte şi urmăriţi de indieni călări. Totuşi, mulţi dintre vânători se opriseră pe lângă pradă, iar printre ei se afla şi fosta noastră gazdă din ziua trecută, căpetenia satului. Descălecase lângă o bivoliţă răpusă în care trăsese vreo cinci sau şase săgeţi, iar *squaw* a sa, după ce se ţinuse călare pe urmele lui în timpul vânătorii, îi dădea să tragă o gură de apă dintr-o gamelă cumpărată ori furată de la vreun voluntar. Nu ne-a rămas altceva de făcut decât să trecem îndărăt peste apă şi să-i ajungem din urmă pe ceilalţi, care între timp îşi văzuseră de drum.

N-am mai făcut pe urmă mai mult de o milă şi am dat peste un spectacol impresionant. Pe partea dreaptă a râului, până departe către stânga şi în faţă cât vedeai cu ochii, se întindea o cireadă mare de bizoni. Marginile i se vedeau pe lături cam la câte un sfert de milă depărtare. În multe părţi erau atât de strâns înghesuiţi, încât spinările lor îngheboşate văzute de la depărtare păreau o unică suprafaţă netedă şi neagră; prin altele însă erau mai risipiţi şi din loc în loc se vedeau ieşind din cireadă coloane de praf, pe acolo pe unde vreunul dintre ei se tăvălea. Ici şi colo se zăreau şi tauri încăieraţi. Îi puteam vedea limpede cum se năpustesc unul împotriva altuia, auzeam pocnetul coarnelor ciocnite şi mugetele scoase în toiul încordării. Shaw

călărea puţin mai înainte, împreună cu Henry Chatillon; îl văzui cum se opreşte şi scoate de pe puşcă îmbrăcămintea de piele. Având în faţa ochilor asemenea privelişte, nu-ţi putea veni în minte decât un singur gând. În dimineaţa aceea folosisem pistoalele. Acum însă mă gândeam să văd ce treabă pot face şi cu puşca. Deslauriers avea una la el şi atunci m-am apropiat repede de o margine a căruţei; l-am găsit întins sub acoperământul alb al coviltirului, cu luleaua între dinţi şi rânjind de satisfacţie.

– Dă-mi puşca ta, Deslauriers:

– *Oui, Monsieur, oui,* îmi răspunse Deslauriers trăgând din răsputeri de hăţurile catârilor ce păreau hotărâţi să meargă neapărat înainte. Pe urmă nu i se mai văzură decât mocasinii ieşind din căruţă, în vreme ce se trudea să scoată puşca dintre tot felul de bulendre.

– E încărcată? l-am întrebat.

– *Oui, bien chargé;* o să nimeriţi în plin, *mon bourgeois*; da, în plin o să nimeriţi – *c'est un bon fusil.*[1]

I-am dat puşca mea şi m-am grăbit să-l ajung din urmă pe Shaw.

– Eşti gata? mă întrebă el.

– Hai, hai să mergem repede, îi răspunsei.

– Luaţi-o pe văiuga de colo, ne sfătui Henry, c-aşa n-au să vă simtă până o să ajungeţi aproape de ei.

Văiuga era un soi de deschizătură destul de largă ce ducea pieziş către locurile unde se aflau bizonii şi pe fundul ei am mers o vreme la trap uşor, până ce s-a îngustat şi s-a săltat către câmpie; atunci ne-am aplecat mult pe gâturile cailor şi în cele din urmă, văzând că aşa nu ne mai putem ascunde, ne-am îndreptat în şei după

[1] Da, e încărcată... domnule... e o puşcă pe cinste (fr.).

cum se cuvine şi am pornit de-a dreptul înspre cireadă. Acum bizonii se găseau în bătaia puştii; pe de margini se aflau risipiţi din loc în loc mulţi bizoni bătrâni şi încărunţiţi care trebuiau să aibă grijă de bivoliţe. Paznicii aceştia se uitară la noi mânioşi şi cu uimire, făcură câţiva paşi în întâmpinarea noastră, apoi se întoarseră fără grabă în loc şi porniră să se îndepărteze la trap, pe urmă într-un galop domol. Numaidecât grosul cirezii simţi primejdia. Bizonii începură să se îngrămădească îndepărtându-se de locul unde ne aflam noi, şi astfel se desfăcu o spărtură pe margine. Pe acolo ne vârârăm, încercând să ţinem mai departe în frâu caii speriaţi. Clipă de clipă vacarmul creştea tot mai mult. Înghesuindu-se unii într-alţii, bizonii goneau grămadă pe lângă noi. Pe amândouă părţile vedeam cum înaintează coloane compacte şi negre, pe jumătate ascunse de praful stârnit şi gonind din ce în ce mai repede, îngrozite şi în mare neorânduială; auzeam limpede tropotul şi bocănitul a zece mii de copite. Numărul acesta uriaş de sălbăticiuni înzestrate cu puteri de nestăpânit, neştiutoare de propria lor forţă, goneau înnebunite de spaimă la apropierea a doi bieţi călăreţi. Ar fi fost peste putinţă să mai stăm cu mâinile încrucişate.

– Ia-te după ăştia din stânga, îmi spuse Shaw. Eu mă ţin de ăştia din faţă.

Ţâşni înainte şi îl pierdui din ochi. Aveam legat cu o curea de încheietura mâinii un bici greu indian; l-am înălţat în aer şi am pornit să lovesc cu toată puterea în coastele calului. Se avântă ca săgeata înainte, aproape atingând pământul cu burta. Nu vedeam în faţă decât un imens nor de praf, dar ştiam că dincolo de el se ascunde o cireadă de sute de bizoni. Peste o clipă mă trezii în mijlocul norului, aproape sufocat din pricina prafului şi

asurzit de tropotul infernal al hoardei dezlănțuite; mă îmbătase însă vânătoarea și nu mai știam decât că mă aflu pe urmele bizonilor. Foarte curând mi se desluși dinainte o masă neagră și prelungă, prin multe părți ascunsă de norii de praf; după aceea putui să văd limpede fiecare trup îngheboșat, copitele care zburau în aer dedesubt și cozile scurte ridicate drept în sus. Peste câteva clipe eram atât de aproape încât i-aș fi putut atinge cu țeava pustii. Și dintr-o dată, spre marea mea nedumerire, copitele se înălțară în văzduh și printre norii de praf bizonii părură să intre în pământ dinaintea ochilor mei. Impresia puternică din clipa aceea n-am s-o uit toată viața. Îmi aduc aminte că mă uitam în jos și vedeam spinările negre ale unui cârd de bizoni, prin încețoșările norilor de praf. Fără să-mi dau seama, gonisem peste o văiugă.

În momentul acela nu eram în stare să apreciez chiar cu exactitate adâncimile și lățimile, dar la întoarcere, când am trecut din nou pe acolo, am văzut că era adâncă de vreo douăsprezece picioare și pe fund cam de două ori mai largă. Să mă opresc ar fi fost cu neputință; dacă s-ar fi putut, aș fi făcut-o bucuros; așa însă, pe jumătate alunecând și pe jumătate sărind, sărmana mea iepșoară începu să coboare. Pe fundul văiugii dădu de nisip prăfos și căzu în genunchi; mă trezii aruncat pe gâtul ei și aproape azvârlit peste cap în mijlocul mulțimii de bizoni care prin praf și în mare neorânduială năvăleau din toate părțile. Iapa se ridică într-o clipă și ca o pisică se cățără pe malul celălalt. Mai întâi am crezut că are să cadă pe spate și are să mă strivească, dar cu un efort disperat se săltă deasupra și ajunse pe întinderea lină a preriei. Privind în urmă văzui capul lățos al unui taur aburcându-se cu picioarele dinainte

înfipte pe marginea râpei. În cele din urmă mă trezii în mijlocul potopului de bizoni. Erau mai puţin îngrămădiţi decât înainte şi vedeam în jurul meu numai tauri, fiindcă se aţin totdeauna la coada cârdului, ca să proteguiască bivoliţele. În vreme ce treceam printre ei, întorceau capetele şi dădeau să o împungă pe Pauline din goană; din goană însă n-aveau cine ştie ce putere, şi cum iapa fugea mai iute decât ei, nimereau totdeauna cu loviturile în urma noastră. Nu trecu mult şi începui să deosebesc şi bivoliţe în cârd. Una din faţă mi se păru mai acătării, şi-atunci căutai să mă apropii, ajungând până la urmă chiar alături de ea. Dădui drumul dârlogilor şi trăsei ţinând ţeava puştii la un picior de greabănul ei. Repede ca fulgerul se azvârli cu coarnele împotriva Paulinei, care sări imediat în lături şi atunci pierdui din ochi bivoliţa rănită. Fără întârziere am ales o alta şi îmboldind-o pe Pauline m-am apropiat de ea şi am descărcat asupră-i amândouă pistoalele. O vreme o urmării cu privirea, dar încercând să-mi încarc pistoalele am pierdut-o şi pe asta în gloata cirezii. Închipuindu-mi că o rănisem de moarte şi că n-are să mai poată ţine pasul cu restul cirezii, am strâns dârlogii. Puhoiul se revărsă pe lângă mine. Praful şi vacarmul se sfârşiră, iar pe prerie, mult în urma celorlalţi, alerga în galop greoi un bizon stingher. Peste o clipă eu şi victima mea goneam unul lângă celălalt. Armele mele de foc erau toate goale, iar în pungă nu mai aveam decât nişte gloanţe prea mari pentru pistoale şi prea mici pentru puşcă. Am încărcat totuşi arma, dar cum o puneam la ochi, glonţul se rostogolea pe ţeavă şi puşca doar fâsâia ca focurile de artificii, când pulberea exploda de pomană. Atunci trecui în faţa bivoliţei şi încercai s-o întorc din drum: dar ochii îi sticliră, coama i se zbârli şi,

lăsând capul în jos, se repezi împotriva mea cu cea mai turbată furie şi îndârjire. De mai multe ori trecui în faţa ei, şi de fiecare dată se aruncă asupra mea cu aceeaşi înverşunare. Numai că micuţa Pauline era acum în elementul ei. La fiecare asalt sărea în lături, până când în cele din urmă bivoliţa rămase pe loc neclintită, sleită de propriile ei eforturi, cu limba atârnându-i dintre fălci.

Trecui cu calul ceva mai încolo şi descălecai cu gând să adun nişte iarbă uscată şi s-o folosesc ca fultuială pentru a-mi încărca puşca aşa cum trebuie. Dar nici nu pusesem bine piciorul pe pământ, că bivoliţa porni asupra mea în salturi mari şi cu cea mai cumplită înverşunare, aşa că am sărit repede înapoi în şa, cât de iute am fost în stare. După ce am mai aşteptat câteva minute, am încercat să o răpun cu pumnalul; însă rezultatul a fost că Pauline era cât pe-aci să fie sfârtecată de coarnele bivoliţei. Până la urmă mi-a dat în gând să rup nişte ciucuri de la cusăturile pantalonilor mei din piele de căprioară, mi-am încărcat din nou puşca bătându-i bine pe ţeavă ca să ţină glonţul acolo unde trebuie; după aceea m-am apropiat de bivoliţa rănită şi am împuşcat-o drept în inimă. A căzut în genunchi şi s-a prăvălit la pământ. Dar spre marea mea mirare mi-am dat seama că nu o bivoliţă împuşcasem, ci un tăuraş de vreun an. Atunci n-am mai avut cum să mă minunez de furia şi îndârjirea lui; i-am tăiat beregata, i-am scos limba şi am atârnat-o la spatele şeii. Aceeaşi greşeală ar fi putut fi făcută chiar şi de un ochi mult mai experimentat decât al meu, dacă ţinem seama de norii de praf şi de învălmăşeala cumplită a goanei bizonilor.

Şi atunci avui pentru prima oară prilej să privesc întihnă la cele din jur. Înaintea mea, preria era înnegrită de mulţimea animalelor ce se retrăgeau în goană şi pe

amândouă laturile se scurgeau şirurile de bizoni veniţi de pe câmpiile ce se întindeau pe malurile râului. Arkansasul se afla la vreo trei sau patru mile depărtare. Am întors calul şi am pornit încet înspre malurile lui. Trecu mult timp până izbutii să zăresc, la mare distanţă, coviltirul alb al căruţei şi micile pete întunecate ale călăreţilor de dinaintea şi din urma ei. Când ajunsei mai aproape, recunoscui limpede îmbrăcămintea elegantă a lui Shaw, vreau să spun cămaşa lui roşie, uşor de observat de la distanţă. I-am ajuns din urmă şi l-am întrebat pe Shaw ce ispravă făcuse. Se luase după o bivoliţă grasă, trăsese în ea două gloanţe şi o rănise de moarte. Numai că nimeni dintre noi nu fusese pregătit de vânătoare în după-amiaza aceea şi n-avusese destule gloanţe în punga cu muniţii, nici Shaw şi nici eu însumi; aşa că şi el lăsase în grija lui Henry Chatillon vânatul rănit, iar acesta din urmă îl răpusese şi încărcase toată carnea pe calul său.

Am aşezat tabără pe malul râului. Era o noapte întunecoasă şi când ne-am culcat auzeam într-una, întreţesute cu urletele lupilor, mugetele prelungi ale bizonilor, asemenea valurilor mării rostogolite pe un ţărm îndepărtat.

XXV. TABĂRA DE VÂNĂTOARE

În tabăra noastră nu era nimeni atât de harnic ca Jim Gurney şi nimeni nici măcar pe jumătate atât de trândav ca Ellis. Aştia doi nu se puteau suferi unul pe celălalt. Ellis nu se clintea din culcuş până ce nu-l silea cineva, iar Jim era totdeauna în picioare înainte de revărsatul zorilor; şi în dimineaţa aceea, cum se întâmpla de obicei, glasul lui îi trezi pe toţi cei din tabără:

– Hai, băieţi, scularea! Hai, că nu sunteţi buni decât de băgat pe sub nas şi de tras la aghioase. Ia isprăviţi cu mormăitul şi sculaţi-vă din culcuş, că dacă nu vă scol eu cât ai zice pâs!

Vorbele îi erau totdeauna presărate cu fel de fel de ocări, care le dădeau mult mai multă culoare. Ellis fornăia câteva cuvinte nedesluşite şi se foia în mantia lui din piele de bizon; pe urmă dădea alene mantia la o parte, se ridica în capul oaselor, îşi întindea mădularele lungi, căsca înfiorător şi de abia după aceea se ridica în picioare cât era de lung şi-şi îndrepta privirea către toate cele patru puncte cardinale. Nu trecea mult şi focul aprins de Deslauriers începea să ardă voios, iar caii şi catârii liberaţi din pripon porneau să pască pe pajiştile din jur. La vremea când ne aşezam să luăm gustarea de dimineaţă, preria încă era acoperită de lumina îndoielnică a dimineţii; iar ivirea soarelui deasupra zării ne găsea pe toţi călări şi gata porniţi la drum.

– Uite-un bizon alb! strigă Munroe.

– Ăstuia îi vin de hac, chiar de-ar fi să crape calul sub mine, răcni Shaw înspre noi.

Trase îmbrăcămintea de piele de pe puşcă, i-o aruncă lui Deslauriers şi o zbughi la galop peste prerie.

– Staţi, domnu' Shaw, staţi! strigă după el Henry Chatillon. Vă omorâţi calul de pomană, nu-i decât un bou bălan.

Dar Shaw nu mai avea urechi să audă. Boul, fără îndoială rătăcit din vreun convoi militar, se afla acum ascuns vederii de nişte coline mărunte ridicate la oarecare distanţă pe întinderea preriei. Nu departe de locul unde se afla el, păşteau nişte bizoni adevăraţi; speriaţi de apropierea lui Shaw, aceştia o luară la goană pe coasta unei înălţimi ca să ajungă pe preria întinsă de deasupra. Unul dintre ei, în graba şi neorânduiala stârnite de spaimă, căzu într-o cumplită capcană. De-a lungul poalelor colinei era o dungă destul de îngustă de pământ mocirlos peste care bizonul se avântă şi se scufundă fără nădejde de scăpare. Ne repezirăm cu toţii înspre locul acela. Trupul uriaş al bizonului era pe jumătate scufundat în nămolul care îi ajungea până la bărbii, lăsând doar coama bogată să-i fluture pe deasupra. Când ajunserăm noi la faţa locului, bizonul începu să se zbată cu disperare; se zvârcolea încoace şi încolo şi cu mişcările acestea deznădăjduite izbuti pentru o clipă să se salte pe jumătate la suprafaţa mocirlei, în vreme ce mâlul clipocea, cu zgomote ca de sorbitură de câte ori bizonul izbutea să-şi scoată câte un picior din încleştarea lipicioasă. Am încercat şi noi să-l ajutăm apropiindu-ne de el şi răsucindu-i coada; dar nu mai era nimic de făcut.

Se vedea limpede că nu mai e nici o nădejde de scăpare. Cu fiece mişcare trupul i se scufunda tot mai adânc, şi nămolul ajunsese aproape să-i acopere nările; în cele din urmă se linişti, încetă să se mai zbată, şi privea cu furie în jur, părând totuşi să se fi împăcat cu soarta. Ellis descălecă alene şi ducând la ochi mult lăudata lui flintă, o descărcă în capul bizonului cu gândul să-l scape de chin; apoi tot atât de alene se urcă pe cal fălindu-se, fără îndoială, că într-adevăr ucisese şi el un bizon. Pentru prima şi ultima dată în cursul călătoriei, străvechea şi neîntrecuta lui flintă a făcut să curgă sânge.

Era o dimineaţă senină şi voioasă, iar văzduhul devenise atât de limpede, încât pe marginea cea mai depărtată a zării linia verde-palidă a preriei se desena limpede pe întinderea cerului. Lui Shaw îi ardea neapărat de vânătoare; porni călare înaintea celorlalţi şi nu după multă vreme văzurăm un şir de bizoni alergând în goana mare peste o ridicătură verde a preriei de dinaintea noastră. Shaw înainta năvalnic pe urmele lor, îmbrăcat în cămaşa lui roşie care de departe părea tare arătoasă; se vedea limpede cum clipă de clipă se apropia de fugari şi, pe când bizonul din frunte dispărea dincolo de culmea colinei, el îl atacă pe cel din coada şirului; un norişor de fum ţâşni pe ţeava puştii şi se risipi uşor în bătaia vântului; bizonul se întoarse şi se aruncă asupra lui, însă chiar în clipa aceea trecură amândoi de cealaltă parte a crestei.

Am tot mers înainte până către prânz, când am făcut popas pe marginea Arkansasului. Atunci s-a arătat şi Shaw, coborând fără grabă pe coasta unei coline din depărtare; calul îi era tare ostenit şi abia se mai ţinea pe picioare, iar când şi-a aruncat şaua pe pământ am văzut

că la spatele ei atârnau două cozi de bizon. Îndată după ce se dădu drumul cailor la păscut, Henry îi spuse lui Munroe să vină cu el, îşi luă puşca şi porni agale peste prerie. Shaw, Tête Rouge şi cu mine ne aşezarăm lângă căruţă şi stăteam la taclale înfruptându-ne din ce ne pusese Deslauriers dinainte şi nici n-apucarăm bine să terminăm de mâncat, când îl văzurăm pe Munroe apropiindu-se de noi pe malul râului. Henry, ne spuse el, împuşcase patru bivoliţe grase şi îl trimisese la tabără să ia cai ca să poată aduce carnea. Shaw luă un cal pentru el şi un altul pentru Henry, şi plecă împreună cu Munroe. Nu trecu mult şi apărură toţi trei, cu caii încărcaţi cu cele mai alese bucăţi de carne. Două dintre bivoliţe le-am păstrat pentru noi, iar pe celelalte le-am dat lui Munroe şi tovarăşilor săi. Deslauriers se aşeză pe iarbă dinaintea mormanului de carne şi se îndeletnici multă vreme cu tăierea ei în bucăţi late şi subţiri pentru fript, treabă la care se dovedea tot atât de îndemânatic ca şi o *squaw* indiană. Cu mult înaintea înserării, funii de piele crudă fură întinse în jurul taberei şi fâşii de carne atârnate pe ele ca să se usuce în bătaia soarelui şi a aerului curat de pe prerie. Tovarăşii noştri californieni avură mai puţin succes în aceeaşi îndeletnicire; dar făcură şi ei treaba aşa cum erau deprinşi, şi nu după multă vreme partea lor de tabără arăta împodobită cam la fel cu a noastră.

Aveam de gând să rămânem pe loc atâta vreme cât ar fi fost nevoie ca să ne agonisim provizii pentru călătoria până la frontieră care, după socotelile noastre, ar fi trebuit să dureze cam o lună de zile. În două zile puşca lui Henry Chatillon avea să facă rost de prea îndestulă carne, chiar dacă am fi fost de două ori pe atâţia şi călătoria de două ori mai lungă; trebuia însă să rămânem

pe loc atâta vreme cât era nevoie ca să se usuce carnea şi s-o putem lua cu noi fără grijă; aşa că ridicarăm cortul şi făcurăm toate cele de trebuinţă pentru o tabără mai statornică. Cei din California, neavând la îndemână asemenea adăpost, se mulţumiră să-şi rânduiască lucrurile pe iarbă, împrejurul vetrei unde făceau foc. Între timp n-aveam altă treabă decât să ne petrecem vremea în chip cât mai plăcut. Cortul nu se afla prea departe de râu, dacă întinderea largă de nisipuri şi puţina apă ce se scurgea ici şi colo pe suprafaţa lor meritau să li se dea numele de râu. Vastele cuprinsuri de câmpie ce se desfăşurau pe toate părţile erau aproape la nivelul bancurilor de nisip şi doar în depărtare se zăreau pe de margine nişte coline mărunte şi uniforme, paralele cu albia pe unde se scurgea apa. Pretutindeni se vedea doar o întindere nemărginită şi acoperită cu iarbă; nu se zărea nici urmă de pădure, ci doar câţiva copaci răzleţi şi câteva tufişuri pipernicite adunate în două insule ce răsăreau pe nisipul umed de pe albia râului. Totuşi, departe de a fi plictisitor şi pustiu, peisajul devenea de multe ori sălbatic şi însufleţit; fiindcă de două ori pe zi, la răsăritul soarelui şi la amiază, bizonii se iveau dinspre coline şi veneau domol, cu solemnitatea lor de totdeauna, ca să se adape la râu. Toate distracţiile noastre, pe pielea lor se petreceau. Un bivol bătrân e o arătare de neînchipuită urâţenie. Cum dai cu ochii de el, cum îţi trece orice urmă de milă. Bivoliţele sunt mult mai mici şi au şi o înfăţişare mai plăcută, cum se şi cuvine unor făpturi de sex feminin. În zilele petrecute în tabăra de acolo, am făcut legământ să nu atacăm bivoliţe, lăsând grija de a vâna câte ne făceau nouă trebuinţă pe seama lui Henry Chatillon, care se şi pricepea mai bine să le aprecieze calitatea; însă împotriva

taurilor am dus un război necruțător. Mii de bivoli pot fi uciși fără a primejdui în nici un fel specia, fiindcă sunt cu mult mai numeroși decât bivolițele; numai pieile acestora din urmă sunt folosite pentru vânzare și ca acoperământ la corturile indienilor; de asta și uciderea lor se face în număr mult mai mare decât ar fi cu socotință.

Caii erau tare obosiți și acum vânam de obicei umblând pe jos. După ce mâncam și stăteam întinși pe iarbă fumând, tăifăsuind ori făcând haz pe socoteala lui Tête Rouge, se întâmpla ca vreunul dintre noi să se uite în depărtare și să vadă, mult dincolo de râu pe întinsul câmpiilor, câteva pete negre venind alene înspre noi. Atunci trăgea tihnit și adânc din lulea ca semn de rămas bun, se ridica de jos fără grabă, își lua puşca proptită de marginea căruții, își arunca pe umăr cureaua de care erau legate punga cu gloanțe și cornul de pulbere, și cu mocasinii în mână o pornea peste nisip către malul celălalt al râului. Urma o treabă ușoară; fiindcă deși nisipul se întindea pe vreo jumătate de milă, apa nu era nicăieri mai adâncă de două picioare. Malul dimpotrivă avea o înălțime de cam patru sau cinci picioare și se ridica perpendicular pe întinderea nisipoasă, fiind săpat de apele din acea primăvară. Pe marginea malului creștea iarbă înaltă și deasă. Dând-o la o parte cu mâna și uitându-se cu grijă prin desișul ei, vânătorul putea să observe spinarea masivă și mițoasă a bizonilor săltând încoace și încolo în mersul lor anevoios și clătinat către apa râului. Bizonii au poteci bine stabilite pe unde vin să se adape. După ce vedea limpede și dintr-o singură ochire pe care potecă anume apucase viitoarea lui victimă, vânătorul se întindea lângă mal la patruzeci sau cincizeci de yarzi, să zicem, de locul

unde poteca dădea în albie. Acolo stătea cuminte întins pe nisip. Ascultând cu încordare, auzea tropăitul greoi şi monoton al bizonului ce se apropia. Curând după aceea, vedea bălăriile şi iarba înaltă mişcându-se chiar în locul unde poteca iese la albia râului. Un cap uriaş se arăta, şi coarnele abia dacă ieşeau din caerul coamei încâlcite. Pe jumătate alunecând şi pe jumătate păşind, bizonul cobora către râu. Păşea peste nisip, arătându-şi trupul în întregime. Chiar în faţa lui curgea un fir de apă, şi el într-acolo îşi înclina capul ca să bea. Se auzea apa cum bolboroseşte pe beregăţile lui cuprinzătoare. Înălţa capul şi vedeai cum îi picură stropii de apă de pe barba udă. Stătea o vreme, cufundat parcă într-o tâmpă cugetare şi neştiutor de primejdia ce-l pândea. Fără să facă nici un zgomot, vânătorul înălţa cocoşul puştii. Se ridica în capul oaselor pe nisip, îşi sprijinea cotul pe genunchi, ca să poată cumpăni cât mai în voie greutatea puştii şi să ochească mai cu siguranţă. Ţinta se afla pe umărul bizonului; într-acolo trăgea. N-avea nici o grabă. În toată tihna, bizonul se hotăra să se îndrepte către malul celălalt, peste faţa nisipului. Întindea un picior de dinainte şi scotea la vedere un locşor mic, neacoperit de păr, puţin îndărătul osului cel mai de la umăr; înspre locul acela îşi îndrepta vânătorul cătarea puştii; apoi, încet, cu grijă, apăsa degetul pe trăgaci. O detunătură îndârjită răspundea apăsării, şi în aceeaşi clipă pe locul lipsit de păr se ivea o mică pată roşie. Bizonul tresărea şi tot trupul i se cutremura; moartea se năpustise asupra lui, şi nu ştia de unde; dar nu cădea, ci se târa cu greu mai departe, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Totuşi, înainte de a apuca să meargă mult pe întinderea de nisip, îl vedeai că se opreşte; începea să se clatine pe picioare; genunchii i se îndoiau şi capul i se

lăsa în pământ. Pe urmă întreg trupul lui uriaş se apleca pe o parte, se prăvălea pe nisip şi îşi dădea sufletul aproape fără să se zbată.

Pândirea asta a bizonilor şi împuşcarea lor atunci când vin să se adape este cea mai lesnicioasă metodă de a-i vâna. Te poţi apropia de ei şi cătărându-te pe râpe sau venind tiptil de pe partea cealaltă a colinei, ori chiar pe câmpie deschisă. Uneori asemenea treabă e surprinzător de uşor de dus la bun sfârşit; alteori însă, cere cea mai ageră iscusinţă din partea celui mai experimentat vânător. Henry Chatillon era un om înzestrat cu o rezistenţă şi un curaj nemaipomenite; l-am văzut însă întorcându-se la tabără cu totul sleit de puteri de pe urma eforturilor, cu mâinile şi picioarele sgâriate şi rănite; cu îmbrăcămintea din piele de căprioară plină de ţepii cactuşilor printre care fusese nevoit să se târască. Uneori trebuia să se întindă pe burtă şi să se târască aşa pe multe zeci de paşi fără să se ridice.

În cea de a doua zi a şederii noastre acolo, Henry plecă la o vânătoare de după-amiază. Shaw şi cu mine rămaserăm în tabără până când văzurăm câţiva bizoni apropiindu-se de râu pe malul celălalt, şi atunci plecarăm şi noi să ne încercăm norocul. Veniseră însă atât de aproape, încât până să apucăm noi să ne ascundem la adăpostul malului, ivirea noastră pe nisipul albiei îi făcu să se sperie. Atunci cotiră din drum, înainte de a ajunge în bătaia puştii, şi o luară spre dreapta, pe o direcţie paralelă cu râul. M-am suit pe mal şi am rupt-o la fugă pe urmele lor. Mergeau repede şi nu izbutisem încă să-i iau în bătaia puştii, când se întoarseră domol şi porniră înspre mine. Până să se apropie ei la o distanţă de la care să mă poată vedea, mă culcai pe burtă. Pentru câteva clipe se opriră să se uite la ciudăţenia aceea

întinsă în iarbă; apoi iarăşi se întoarseră în loc şi porniră în direcţia cea veche. La rândul meu, mă ridicai numaidecât de jos şi fugii din nou în urmărirea lor. Iarăşi făcură cale întoarsă şi eu iarăşi mă culcai la pământ. După ce făcui treaba asta de vreo trei-patru ori, izbutii până la urmă să ajung cam la o sută de yarzi de fugari, iar când văzui că se pregătesc încă o dată să se întoarcă din drum, mă aşezai jos şi luai puşca la ochi. Cel din mijloc era cel mai mare bizon văzut de mine vreodată. Am ochit partea dindărăt a umărului. Ceilalţi doi care îl însoţeau, au rupt-o la fugă. Încercă şi el să-i urmeze, dar curând se opri în loc şi până la urmă se lăsă pe pământ, la fel de lin ca un bou care se întinde să rumege. Mă apropiai de el binişor şi cu luare-aminte, şi după ochii întunecaţi şi ca de gelatină îmi dădui seama că murise.

Când începusem vânătoarea, preria fusese aproape cu desăvârşire pustie; acum însă o mulţime mare de bizoni se arătau pe întinsul ei apăruţi ca din senin, şi, ridicându-mi privirile, zării cirezi întregi răspândite şi pe stânga şi pe dreapta, cât vedeam cu ochii. Mă îndreptai către ei. Nu păreau să ia de fel în seamă faptul că mă aflam prin preajmă. Toată cireada era alcătuită aproape numai din bivoliţe şi viţei, însă mulţi tauri bătrâni mergeau peste prerie, pe laturi, iar când au venit mai aproape de mine au început să-mi arunce priviri atât de fioroase şi crâncene, încât am găsit de cuviinţă să nu mai înaintez. Mă aflam, ce-i drept, la o bătaie scurtă de puşcă faţă de cireadă, şi atunci m-am aşezat jos ca să văd ce au de gând să facă. Din când în când se opreau cu toţii pe loc şi îndreptau capetele în aceeaşi parte; pe urmă iarăşi o luau la trap, ca şi cum tuturor le-ar fi venit deodată acelaşi gând, şi auzeam cum li se

lovesc în învălmăşeală copitele şi coarnele. Nu trecu mult şi auzii în depărtare, dinspre stânga, trosnete de puşcă repetate de mai multe ori; curând după aceea, răsunară una după alta şi împuşcături puternice, înfundate, în care recunoscui fără greutate glasul familiar al puştii cu două ţevi a lui Shaw. Când se auzea puşca lui Henry, totdeauna era rost de carne proaspătă. Am trecut dincolo de râu ca să iau un cal şi, întorcându-mă, dădui peste locul unde se găseau vânătorii. Bizonii abia se mai zăreau departe, pe prerie. Cei încă vii fugiseră de prin locurile acelea, dar pretutindeni prin preajmă se vedeau risipite vreo zece-douăsprezece leşuri. Cu cuţitul în mână, Henry stătea aplecat deasupra unei bivoliţe ucise şi alegea bucăţile de carne cele mai grase şi gustoase.

După ce se despărţise de mine, Shaw străbătuse pe jos o anumită distanţă pe lângă malul râului, cu gând că poate o da de vreun bizon. Mai pe urmă văzuse preria năpădită de puzderia bizonilor, şi curând după aceea auzise glasul puştii lui Henry. Se urcase pe mal şi trecuse prin iarba înaltă şi bătoasă întinsă acolo pe-o distanţă apreciabilă lângă malul apei. Nu mersese mult şi spre marea lui mirare îl văzuse pe Henry stând în picioare pe întinsul preriei, înconjurat de bizoni, aproape din toate părţile. Atunci era Henry în elementul său. Fără să aibă habar că cineva se uită la el, stătea neclintit în picioare cu trupul lui înalt şi zvelt, ţinând o mână în şold şi pe cealaltă aşezată nepăsător pe ţeava puştii. Ochii lui cercetau şi alegeau din mulţimea ciudată strânsă împrejurul său. Din când în când, punea ochii pe câte o bivoliţă care îi era lui pe plac, ridica puşca la umăr şi o împuşca omorând-o pe loc; după aceea îşi încărca liniştit puşca, şi revenea calm la

poziția de mai înainte. Bizonii parcă nici nu luau în seamă prezența lui, și-l socoteau pur și simplu unul de-ai lor; taurii mugeau și se împungeau între ei sau se tăvăleau în țărână. Câțiva se adunaseră pe lângă o bivoliță ucisă și îi miroseau rănile; alții se trăgeau dinapoia uneia care abia se mai ținea pe picioare și o împingeau ca să se miște din loc. Din vreme în vreme câte unul se întorcea cu fața către Henry și se uita la el cu tâmpă mirare, dar nici unuia nu-i trecea prin gând să sară asupra lui sau să fugă de el. Un timp, Shaw stătuse întins în iarbă contemplând cu uimire scena aceasta nemaivăzută; în cele din urmă se târâse cu precauție mai aproape și îi spusese lui Henry cu glas scăzut câteva cuvinte, dar acesta îl îndemnase să se ridice în picioare și să vină lângă el. Nici atunci bizonii nu arătară vreun semn de spaimă; stăteau acolo, adunați ciorchine în jurul celor morți. Henry vânase până la vremea aceea câte bivolițe credea el că ne-ar fi de folos, așa că Shaw se adăposti după un leș și împușcă cinci tauri până când ceilalți găsiră de cuviință să plece din locul acela.

Deseori bizonii se arată de o prostie și o indolență ce par încă și mai surprinzătoare în comparație cu sălbăticia și prudența dovedită cu alte prilejuri. Henry le cunoștea bine toate ciudățeniile; le cercetase așa cum își cercetează un savant cărțile, și în îndeletnicirea asta găsise tot atâtea satisfacții. Bizonii parcă i-ar fi fost un soi de prieteni și când se aflau prin preajmă, după cum singur mărturisea, nu se simțea niciodată stingher. Se arăta și foarte mândru de iscusința lui la vânat. În mod obișnuit era un om cum nu se poate mai modest; totuși, cu firea lui deschisă și cinstită, lăsa să se înțeleagă în ce măsură socotește această remarcabilă însușire drept ceva prea

evident şi prea îndeobşte cunoscut pentru a putea fi pusă vreodată la îndoială. Însă oricât de mult ş-ar fi preţuit el îndemânarea proprie, nu încape îndoială că tot mai mult i-o preţuiau ceilalţi. Singura dată când am putut vedea vreo umbră de dispreţ întunecându-i chipul, a fost atunci când doi ostaşi înrolaţi ca voluntari, care tocmai uciseseră şi ei cel dintâi bizon din viaţa lor, au încercat să-l înveţe cum anume trebuie să lucrezi când porneşti la vânătoare de bizoni. Se părea că Henry e convins de întâietatea lui în privinţa bizonilor, şi îi socotea ca pe un fel de proprietate particulară. Nimic nu-l putea scoate din fire mai mult decât măcelărirea fără rost a bivoliţelor, iar în ochii lui împuşcarea unui viţel nu era nici mai mult nici mai puţin decât un păcat de moarte.

Henry Chatillon şi Tête Rouge erau amândoi de aceeaşi vârstă; adică de vreo treizeci de ani. Henry era însă de două ori mai trupeş şi de vreo şase ori mai voinic decât Tête Rouge. Chipul lui Henry era bătucit de vânturi şi de furtuni; al lui Tête Rouge buhăit de băutură şi lâncezeală. Henry vorbea despre indieni şi despre bizoni; Tête Rouge despre cabarete şi zaiafeturi cu stridii. Henry dusese o viaţă plină de greutăţi şi privaţiuni; lui Tête Rouge nu-i trecuse prin cap nici o toană pe care să nu şi-o satisfacă la primul prilej ivit în cale. Iar afară de toate acestea, Henry era omul cel mai dezinteresat dintre câţi mi-a fost mie dat să întâlnesc în viaţă; pe câtă vreme lui Tête Rouge, deşi în felul său avea o inimă tot atât de largă, nu-i păsa de nimeni şi de nimic în afară de propria sa făptură. Şi cu toate astea, nu ne-am fi lipsit de el pentru nimic în lume; avea rolul jucat de bufon într-un castel medieval; fără Tête Rouge, taberele noastre ar fi fost lipsite de viaţă. În ultima vreme se îngrăşase de mai mare mirarea; deşi, de fapt,

n-am fi avut de ce să ne mirăm, fiindcă pofta lui de mâncare se dovedea cu adevărat nemărginită. Mânca într-una, de dimineaţă şi până la lăsatul nopţii; jumătate din timp şi-o petrecea pregătindu-şi câte ceva de mâncare numai pentru sine, iar cu ibricul de cafea avea de lucru de câte opt sau zece ori pe zi. Chipul său copleşit de tristeţe şi amărăciune luase o înfăţişare cu totul voioasă şi bucălată, ochii îi ieşiseră din găvane de parcă ar fi fost de rac, iar starea lui jalnică şi de nemângâiat odinioară, se schimbase şi ea cam pe aceeaşi măsură; cât era ziua de lungă cânta, fluiera, râdea ori istorisea la snoave. Fiindu-i o frică de moarte de Jim Gurney, se ţinea de obicei pe lângă cortul nostru. Cum în toată viaţa lui de până atunci dusese un trai de pierde-vară şi avea foarte mult haz la povestit, snoavele lui erau teribil de amuzante, mai cu seamă că niciodată nu se sfia să se plaseze pe sine însuşi în culmea ridicolului, cu condiţia ca astfel să poată stârni hohote de râs. Cu toate acestea, Tête Rouge ne pricinuia şi multe necazuri; avea obicei să şterpelească toată ziua de-ale mâncării. Nu ştia de ruşine; şi nu se lăsa de năravurile lui, chiar dacă prin asta îşi atrăgea dispreţul tuturor celor din grupul nostru. Din când în când, ce-i drept, se întâmpla să aibă parte şi de lucruri mai puţin plăcute decât hazul nostru; în asemenea cazuri dădea dovadă de necuprinsă smerenie şi pocăinţă, numai că peste o jumătate de ceas de obicei iar îl vedeam cotrobăind prin lada de la fundul căruţei şi luând pe furiş câte ceva din merindele puse acolo de Deslauriers pentru cină. Îi plăcea grozav să fumeze; dar cum tutun nu avea, îi dădeam noi de obicei cât poftea, însă numai câte puţin deodată. La început îl aprovizionasem cu o întreagă jumătate de funt; dar treaba asta se arătase a fi

o greşeală grosolană, fiindcă pierduse nu numai tutunul ci şi cuţitul pe care i-l încredinţasem ca să-l toace, iar peste câteva minute venise la noi cu mii de scuze şi ceruse să-i dăm altul.

Stăteam de vreo două zile în tabăra aceea şi carnea era aproape bună de cărat, când o furtună se abătu pe neaşteptate asupra noastră. Către asfinţitul soarelui întreg cerul se făcu negru ca cerneala şi iarba înaltă de pe malurile râului începu să se aplece şi să se înalţe cu îndârjire sub bătaia celor dintâi rafale ale furtunii ce se apropia. Munroe şi tovarăşii săi îşi luară puştile şi le puseră la loc ferit sub cortul nostru. Cum n-aveau nici un fel de adăpost, făcură un foc mare de uscături, în stare să ţină piept oricărui potop după care, înfăşurându-se în mantiile lor din piele de bizon, se aşezară pe pământ în preajma flăcărilor, gata să înfrunte furiile furtunii. Deslauriers se băgă şi el la adăpostul căruţei. Shaw şi cu mine, dimpreună cu Tête Rouge şi cu Henry, ne îngrămădirăm în cortul cam neîncăpător; înainte de toate avuseserăm totuşi grijă să punem la adăpost carnea uscată, tot sub cort, şi s-o acoperim cu piei de bizon bine priponite în pământ. Pe la ceasurile nouă furtuna se dezlănţui în întunecimea de nepătruns; veni o suflare de vânt năprasnică, şi potop de apă se revărsa peste întinderea nemărginită a preriei. Cortul nostru se umplu numaidecât de aburi şi spume ce treceau prin pânză şi în câteva clipe ajunseră să inunde tot ce se afla înăuntru. Nu ne puteam vedea lămurit la faţă decât din când în când, la intervale scurte, în lumina strălucitoare a fulgerelor ce dezvăluiau întinderile până în depărtare. Ne era şi teamă să nu se dărâme cortul; un ceas sau două rezistă cu tărie, dar după aceea foaia se prăbuşi sub apăsarea unei puternice

rafale de vânt; parul din mijloc rămase singur şi gol în ploaie, şi numaidecât ne trezirăm pe jumătate sufocaţi de faldurile reci şi umede ale pânzei căzute peste noi. Puserăm mâna pe puşti şi le ridicarăm în sus ca să înălţăm deasupra capetelor foaia de cort îmbibată cu apă. În starea asta foarte plăcută, înconjuraţi de pături şi mantii de bizon ude, petrecurăm mai multe ceasuri din noapte, în cursul cărora furtuna nu se potoli nici o clipită, ci continuă să se abată asupra noastră cu toată furia. Nu trecu mult şi apa se strânse pe jos într-o băltoacă adâncă de doi-trei inci; aşa că mare parte din noapte am stat cu picioarele cufundate într-o baie rece. În ciuda tuturor necazurilor; veselia lui Tête Rouge se dovedea inepuizabilă; sfida furtuna râzând, fluierând şi cântând, iar în noaptea aceea îşi plăti bună parte din datoriile ce le făcuse faţă de noi prin purtările lui caraghioase. Ceasuri întregi, Tête Rouge nu mai conteni cu glumele pe seama noastră, de parcă veselia îi era mereu aţâţată de furtuna care pe noi ne reducea la tăcere şi ne obliga s-o înfruntăm cu toată filozofia de care eram fiecare capabil. Pe la ceasurile trei dimineaţa, dând preferinţă „tiraniei cerului liber", ne strecurarăm afară din jalnicul nostru adăpost. Vântul se mai potolise, dar ploaia continua să bată cu străşnicie. Focul aprins de californieni încă ardea cu vâlvătăi în întunericul nopţii şi ne-am aşezat şi noi alături de ei. Am vrut să ne mai întremăm cu nişte cafea fierbinte; numai că atunci când unii dintre noi au dat să-şi umple cănile, au văzut că după ce-şi consumase porţia, Tête Rouge băuse pe furiş şi tot ce se mai afla în oală.

Spre marea noastră bucurie, dimineaţa soarele apăru pe un cer fără nori. Arătam cu toţii destul de caraghios, fiindcă hainele, cele mai multe din piele de căprioară,

erau reci, lipicioase şi îmbibate de apă şi ni se lipeau strâns de trup. Nu trecu mult şi vântul domol şi razele calde ale soarelui le făcură să se usuce, dar atunci ne trezirăm ca încorsetaţi în armuri ţepene. După ce colindarăm însă toată ziua peste prerie şi împuşcarăm vreo câţiva bizoni, izbutirăm să le facem iarăşi moi şi plăcute la pipăit, din scorţoase cum fuseseră.

În afară de Henry Chatillon, n-am mai vânat decât Shaw şi cu mine. În dimineaţa aceea Munroe încercase şi el să „alerge" un bizon, dar calul lui nu-l putuse ajunge din urmă. Îl însoţise şi Shaw, care având cal mai bun se trezise curând în mijlocul cirezii. Cum însă nu văzu în jurul său decât bivoliţe şi viţei, se oprise. La oarecare distanţă în urma sa, un bizon bătrân galopa peste prerie şi atunci Shaw se întoarse îi tăie calea, duse puşca la ochi şi îl împuşcă prin şoldul de dinainte direct în inimă.

Prin cei câţiva copaci de pe insula din dreptul taberei noastre, bântuiau de obicei o mulţime de ulii şoricari. În tot cursul zilei trecute stătuse amestecat printre ei şi un vultur; şi a doua zi tot acolo se afla; atunci Tête Rouge spuse că el are să ucidă pasărea simbol al Americii, împrumută puşca lui Deslauriers şi plecă să îndeplinească isprava asta lipsită de patriotism. După cum era şi de aşteptat, vulturul n-avu de suferit nici un neajuns de pe urma lui Tête Rouge. Se întoarse degrabă îndărăt spunând că nu-l putuse zări nicăieri, aşa că se mulţumise să împuşte un uliu. Dacă îi cerurăm să ni-l arate, ne spuse că după câte credea el uliul nu murise chiar de tot, ci fusese doar rănit, fiindcă altminteri n-avea de ce să zboare de acolo cu atâta grabă.

– Dacă vreţi, ne spuse Tête Rouge, mă duc şi vă aduc nişte pene; o mulţime au zburat de pe el când l-am lovit.

Tot prin dreptul taberei mai era o insulă acoperită de tufişuri, iar dincolo de ea un ochi adânc de apă şi vreo două sau trei cursuri destul de mărişoare se scurgeau pe nisip dinspre el. După-amiaza mă dusesem acolo să mă scald şi dădui cu ochii de un lup alb, mai mare decât cel mai voinic câine din Newfoundland, care ieşise de la capătul insulei şi sărea fără grabă peste nisip la nici o aruncătură de piatră de locul unde mă aflam. Îi vedeam limpede ochii roşii şi perii ţepoşi din jurul botului; era un exemplar urât, cu coadă stufoasă şi cap cât baniţa, nesuferit la înfăţişare. Neavând nici puşca la mine şi nici măcar o piatră la îndemână ca să arunc după el, căutam înfrigurat în jur ceva de azvârlit, când auzii o împuşcătură dinspre tabără şi glonţul veni să scurme nisipul de la picioarele fiarei; atunci făcu un uşor salt înainte şi o rupse de fugă în goana mare, aşa de repede că numaidecât ajunse o mică pată pe întinsul nisipurilor din depărtare. Mulţimea hoiturilor risipite în ultimul timp prin împrejurimi ispitise lupii de pretutindeni; locul unde Shaw şi Henry vânaseră împreună câştigase în ultima vreme marea lor simpatie, căci acolo se găseau vreo douăsprezece leşuri care putrezeau sub arşiţa soarelui. Mă duceam deseori dincolo de râu ca să mă uit la ei cum se ospătează. Erau de trei feluri deosebite: lupi albi şi lupi cenuşii, amândouă soiurile fiind foarte mari, şi în afară de ei lupi mici de prerie, nu mult mai trupeşi decât un prepelicar. Urlau şi se încăierau grămadă în jurul câte unui hoit, însă rămâneau totuşi destul de atenţi şi simţurile le erau atât de ascuţite, încât niciodată nu m-am putut strecura până la o distanţă convenabilă ca să pot trage în ei; ori de câte ori am încercat, dintr-o dată se risipeau furişându-se cu iuţeală prin iarba înaltă. Pe deasupra locului acela

văzduhul era toată vremea plin de păsări de pradă de felurite soiuri; de îndată ce lupii se depărtau de vreun hoit, vulturii se năpusteau asupra lui şi se îngrămădeau atâţia, încât cu un singur foc de puşcă tras la nimereală în stolul cuprins de lăcomie, răpuneai cel puţin doi sau trei. Păsările astea zburau adeseori cu zecile pe deasupra taberei, iar aripile lor negre şi imense păreau pe jumătate transparente când le vedeai proiectate pe cerul strălucitor. Mulţime de păsări şi de lupi ne înconjurau toată vremea, ba mai veniră la ospăţ şi câţiva vulturi pleşuvi, vreo doi sau trei. Am împuşcat un taur la o bătaie de puşcă departe de tabără; în noaptea următoare lupii urlară înfiorător chiar în preajma noastră, iar până a doua zi dimineaţa oasele fuseseră curăţate de orice bucăţică de carne, datorită acestor hulpave lighioi veşnic nesătule.

După ce stătuserăm patru zile în tabăra aceea, începurăm să ne pregătim de plecare. Agonisisem, partea noastră, vreo cinci sute de funturi de carne uscată, iar californienii strânseseră şi ei încă vreo trei sute; erau cele mai grase şi mai gustoase părţi din trupurile a vreo opt sau nouă bivoliţe, şi de la fiecare luasem relativ foarte puţin, restul lăsându-l în seama lupilor. Caii de povară fură încărcaţi, cei de drum înşeuaţi şi catârii înhămaţi la căruţă. În cele din urmă până şi Tête Rouge fu gata de drum, aşa că ne desprinserăm încetişor din loc şi ne reluarăm călătoria înspre răsărit. După ce străbăturăm cam vreo milă, Shaw îşi dădu seama că îi lipsea un preţios cuţit de vânătoare şi se întoarse la locul taberei, încredinţat fiind că îl uitase acolo. Era o zi întunecată şi posomorâtă. Focurile încă mai fumegau pe malul râului; iarba din jurul lor era călcată în picioare de cai şi de oameni şi peste tot locul

se vedeau risipite resturile ce rămân de obicei într-un loc unde s-a aflat tabără. Plecarea noastră fusese un adevărat semnal de adunare pentru păsări şi celelalte vietăţi de pe prerie. Zeci şi zeci de lupi foiau împrejurul focurilor fumegânde şi alte haite întregi mişunau în apropiere, pe întinsul preriei; la apropierea lui Shaw toţi o rupseră la fugă, care peste nesfârşitele bancuri de nisip, care pe câmpiile acoperite de iarbă. Vulturi fără număr se roteau pe deasupra ca nişte nori negri şi hoiturile bizonilor din apropiere arătau ca o îngrămădeală mare de păsări; îşi întindeau din când aripile lungi şi late şi îşi săltau capetele cu creastă şi gâturile golaşe şi lungi, temându-se să mai stea pe loc dar în acelaşi timp neîndurându-se să se despartă de dezgustătorul lor ospăţ. Pe când căuta pe jos printre focuri, văzu lupii care stăteau pe culmile colinelor din jur şi aşteptau să-l vadă odată plecat. După ce căută zadarnic cuţitul, încălecă şi lăsă lupii şi vulturii să-şi vadă în tihnă de benchetuiala lor.

XXVI. PE ARKANSAS ÎN JOS

În vara lui 1846, malurile sălbatice şi pustii de pe cursul superior al Arkansasului văzuseră pentru prima oară trecând de-a lungul lor o armată. În marşul său către Santa Fé, generalul Kearney alesese această cale şi nu calea veche de pe teritoriul Cimarron[1]. Când ne aflam noi pe Arkansas, grosul trupelor trecuseră; trebuia totuşi să mai treacă regimentul din Missouri, comandat de Price[2], care părăsise frontiera mult mai târziu decât ceilalţi; cam pe la vremea aceea începurăm şi noi să ne întâlnim cu câte o companie sau două dintre cele pornite la drum. Nimeni nu pornise vreodată într-o expediţie militară cu mai multă dragoste şi ataşament pentru cauza slujită decât aceşti oameni din Missouri; dar dacă disciplina şi subordonarea sunt cumva criterii de valoare militară, atunci soldaţii ăştia nu erau într-adevăr buni de nimic. Cum însă isprăvile lor şi-au câştigat faimă pe cuprinsul întregii Americi, ar fi absurd să nu recunoaştem că alcătuiau nişte excelente trupe

---

[1] Vechiul nume al „cozii de cratiţă" a Oklahomei.

[2] *Sterling Price* (1809-1867), om politic şi general american. În cursul războiului mexican a comandat un regiment de voluntari. A fost guvernator militar în New Mexico, guvernator al statului Missouri şi general sudist în timpul războiului de secesiune.

neregulate. Victoriile lor au fost câştigate în pofida tuturor regulilor războiului cunoscute până atunci şi de fapt se datorau calităţilor de luptător ale fiecărui om luat în parte. Regimentul lui Doniphan[1] a străbătut New Mexico mai degrabă ca o ceată de oameni independenţi unul de celălalt decât ca soldaţi plătiţi şi aflaţi în slujba unui stat modern. Când generalul Taylor i-a vorbit elogios despre succesele sale dobândite la Sacramento[2] şi în alte părţi, colonelul i-a dat un răspuns care ilustrează de minune natura relaţiilor dintre ofiţerii şi soldaţii aflaţi sub comanda sa:

– Nu cunosc absolut nimic despre cine ştie ce manevre. Băieţii veneau întruna la mine şi mă rugau să-i las să pornească la atac; când mi s-a părut mie că ar fi un moment mai potrivit, le-am spus că pot să pornească. S-au repezit ca din puşcă, şi asta-i tot ce ştiu eu despre bătălie.

Acest avocat de prin ţinuturi de curând populate era mult mai priceput să câştige bunăvoinţa oamenilor, decât să dea ordine şi să impună supunere. Mulţi dintre cei aflaţi sub comanda sa ar fi fost mai potriviţi decât el şi ca fire şi ca pricepere.

În bătălia de la Sacramento, oamenii lui de pe frontieră au avut de făcut faţă tuturor neajunsurilor posibile. Mexicanii îşi aleseseră de mai înainte poziţia; se întăriseră pe valea ce ducea la Chihuahua, oraşul lor de baştină; săpaseră tranşee şi instalaseră tunuri, iar pe

---

[1] *Alexander William Doniphan* (1808-1887), avocat şi militar american. A organizat şi comandat un regiment de cavalerie, alcătuit din voluntari missourieni, aflat în subordinea generalului Taylor.

[2] Bătălia de la Sacramento a avut loc la 18 februarie 1847.

deasupra mai erau şi superiori ca număr în proporţie de cinci la unul. Un vultur zbură peste şirurile americanilor şi zvon de glasuri se auzi de pretutindeni. Bateriile duşmanilor deschiseră focul; rămaseră multă vreme pe loc, sub bombardament, dar când veni vorba să plece la atac, izbucniseră în strigăte şi se avântaseră înainte. Într-un anume sector, la jumătatea distanţei până la poziţiile inamice, un ofiţer beat dădu ordin de oprire; nedumeriţi, oamenii şovăiau să se supună.

– Înainte, băieţi! strigă un ostaş oarecare şi atunci americanii se repeziră ca nişte lei asupra duşmanului. Patru sute de mexicani şi-au pierdut acolo viaţa, iar restul au luat-o la fugă, împrăştiindu-se pe câmpie ca potârnichile. Au fost capturate drapele, tunuri şi provizii, printre altele şi o căruţă plină cu funii, pregătite special de mexicani ca să aibă cu ce lega prizonierii americani, atât de încrezători în victorie fuseseră.

Voluntarii lui Doniphan, care obţinuseră victoria asta, trecuseră de mult pe acolo împreună cu grosul armatei; dar soldaţii întâlniţi de noi acum, din regimentul lui Price, erau cam tot de prin aceleaşi locuri, întru totul asemănători şi la fire, şi la obiceiuri, şi la înfăţişare. Într-o dimineaţă, pe când coboram către o pajişte întinsă unde aveam de gând să facem un popas de un ceas sau două, văzurăm o ceată de călăreţi venind înspre noi din depărtare. Ca să găsim apă, trebuia să părăsim drumul şi să ne apropiem de râu, la distanţă de-o bună jumătate de milă. Pe malul râului făcurăm un fel de umbrar, întinserăm pe jos piei de bizon şi Shaw şi cu mine ne aşezarăm să fumăm.

– Acum o să dăm de dracu, îmi spuse Shaw. Ia uite-i pe ăia; s-a terminat cu liniştea noastră.

Şi într-adevăr, cam jumătate dintre voluntari se desprinseră din coloană şi veniră către noi peste pajişte.

– Ce faceţi, fraţilor? ne întrebă întâiul sosit, descălecând de pe cal şi lungindu-se pe pământ. Ceilalţi îl urmară îndeaproape şi nu peste mult timp se strânseră vreo douăzeci în jurul nostru, unii întinzându-se pe pământ, alţii rămânând în spinările cailor. Cu toţii făceau parte dintr-o ceată de oameni recrutaţi la Saint Louis. Câţiva dintre ei aveau chipuri de tâlhari, iar alţii se vedea cât de colo ce mare dragoste aveau pentru sticlă; în general însă arătau foarte bine şi erau mult mai făţoşi decât grosul obişnuit al trupei din oricare armată. Atâta doar că aveau cizme înalte până la genunchi şi purtau centura şi celelalte însemne militare peste hainele lor obişnuite. În afară de săbii şi pistoale vârâte în tocuri de piele, mai aveau atârnate la şei acele minunate carabine Springfield, care se încarcă folosind închizătorul. Vroiau să afle ce fel de ceată suntem şi erau tare nerăbdători să ştie dacă aveau vreo şansă să dea peste bizoni şi ce nădejde exista pentru caii lor să reziste atâta cale câtă îi aştepta până la Santa Fé. În privinţa acestora n-aveam de ce ne plânge, dar peste câteva clipe primirăm şi o vizită mai puţin plăcută.

– Ce e cu voi, străinilor? Încotro vă duceţi şi de unde sunteţi? ne întrebă un vlăjgan cu o pălărie veche de pai pe cap, după ce se apropiase de noi la trap. Era îmbrăcat în haine din cel mai grosolan postav cafeniu făcut în casă. După gălbejeala obrajilor se vedea limpede că suferă de friguri şi statura lui înaltă, deşi bine clădită şi musculoasă, părea toată ca tăiată din topor, ceea ce, împreună cu faptul că se ţinea în şa ca un ţărănoi, îi dădea o înfăţişare cu totul lipsită de graţie. În urma lui se mai găseau şi alţii de aceeaşi teapă. Grupul

fusese recrutat dintr-un ţinut de la frontieră şi curând ne dădură din plin şi alte dovezi despre proveniența lor strict rurală; se îngrămădeau cu zecile printre cei sosiţi mai înainte şi se zgâiau la noi fără urmă de jenă.

– Tu eşti căpitanul? mă întrebă unul.

– Ce dracu' învârtiţi voi pe-aicea? se interesă altul.

– Şi acasă la voi cu ce vă îndeletniciţi? vru să afle un al treilea.

– Eu zic că neguţători sunteţi, îşi dădu cu părerea cel de al patrulea.

Şi ca să puie capac la toate, un altul dintre ei se apropie tiptil de mine şi mă întrebă cu glas scăzut:

– Da' tovarăşului ăsta al tău cum îi zice?

Mai fiecare nou sosit punea cam tot acelaşi soi de întrebări, aşa că începură să ne plictisească de moarte.

Musafirii noştri cazoni se dezgustară repede de răspunsurile laconice pe care le primeau, şi îi auzeam limpede cum mârâiau tot soiul de înjurături la adresa noastră. Însă în vreme ce noi stăteam aşezaţi pe jos şi fumam, limba lui Tête Rouge n-avea clipită de odihnă. Doar nu era să-şi uite ei tocmai calitătea de ostaş, aşa că toată vremea îşi găsi cu înfocare de lucru printre neaşteptaţii săi camarazi. Până la urmă ne gândirăm să-l aşezăm la oarecare distanţă în faţa noastră şi să-l investim cu funcţia de purtător de cuvânt. Prilej de mai mare încântare nici nu se putea iscodi pentru Tête Rouge, şi, la scurt timp după aceea, avurăm satisfacţia să-l auzim sporovăind de mama focului şi abătând astfel de pe capul nostru mare parte din potopul de întrebări. Peste câtăva vreme se arătă şi un tun tras de patru cai târându-se cu greu în coada coloanei; iar conductorul, cocoţat pe spinarea unuia dintre cai, îşi

întinse gâtul ca să ne vadă pe deasupra celorlalţi şi strigă la noi:

– De unde sunteţi, măi aceştia, şi ce învârtiţi pe-aicea? Printre musafiri se afla şi căpitanul comandant al unei companii, mânat de aceeaşi curiozitate care îi adusese şi pe ceilalţi. Dacă feţele lor nu erau prea înşelătoare, mulţi dintre cei adunaţi acolo grămadă ar fi putut foarte bine lua locul comandantului de companie.

– Ei, băieţi, spuse el ridicându-se alene de pe locul unde stătuse până atunci întins pe pământ, uite că se face târziu. Eu zic c-ar fi bine să ne vedem de drum.

– Eu deocamdată nu mă mişc de-aicea nici mort, zise un ostaş întins pe iarbă cu capul pe braţ şi pe jumătate adormit.

– Nu vă grăbiţi, domnule căpitan, adăugă locotenentul.

– Bine, fie cum vreţi voi, mai stăm o vreme, conveni ascultătorul comandant.

Totuşi, până în cele din urmă musafirii noştri plecară unul câte unul, la fel precum veniseră, şi spre marea noastră mulţumire ne lăsară singuri.

Nimeni nu fu mai încântat decât Deslauriers de plecarea voluntarilor, fiindcă bucatele se răceau cu fiecare clipă tot mai tare. Întinse pe iarbă o mantie de bizon bine albită, aşeză în mijlocul ei o ciosvârtă mare de greabăn de bivoliţă grasă şi tânără, rândui în jurul ei farfurii şi căni de tablă, apoi dădu de veste că totul e gata. Cu agerimea dovedită totdeauna în asemenea prilejuri, Tête Rouge fu cel dintâi care se aşeză la masă. De pe vremea când fusese funcţionar pe un vas cu aburi, se obişnuise să folosească vorba de reverenţă *domnu'* înaintea fiecărui nume propriu, fără să ia în vreun fel seama de situaţia respectivului; aşa că Jim Gurney devenise domnu' Gurney, Henry era domnu'

Henry, ba până şi Deslauriers, pentru prima oară în viaţa lui, auzi cum i se spune domnu' Deslauriers. Asta nu-l împiedica însă să nutrească o duşmănie înverşunată împotriva lui Tête Rouge care, în zadarnicele deşi lăudabilele sale sforţări de a se face util, se amesteca totdeauna la pregătitul meselor. Firea lui Deslauriers nu cunoştea cale de mijloc între surâs şi cer însorit şi dezlănţuirea nestăvilită a furtunii de mânie; nu-l mustrase nici cu o vorbă pe Tête Rouge, dar boacănele acestuia făceau să-i clocotească sufletul. Cum am spus, Tête Rouge se şi aşezase la masă; astea erau cele mai fericite clipe din viaţa lui; şedea înveşmântat în străvechea lui haină din piele de bizon, cu mânicile suflecate ca să fie mai ager la treabă şi picioarele-i scurte adunate în faţa lui pe iarbă; avea alături o cană pentru cafea şi ţinea în mână cuţitul gata pregătit, se uita ţintă la halca de greabăn şi ochii aproape că-i ieşeau din orbite de nerăbdător ce era. Deslauriers stătea drept în faţa lui şi apucasem să ne aşezăm şi noi ceilalţi la masă.

– Ce-ai făcut, Deslauriers? Ne-ai dat prea puţină pâine.

În clipa aceea chipul de obicei inexpresiv al lui Deslauriers se schimonosi groaznic de furie. Rânji cu ură, bolborosi ceva şi începu să gesticuleze aprig dând drumul unui şuvoi de vorbe englezeşti nedesluşite, toate adresate uluitului Tête Rouge. Abia puturăm înţelege acuzaţiile aruncate împotriva acestuia din urmă, pentru vina de a fi furat şi înfulecat patru turte mari puse deoparte pentru masa aceea. Buimăcit de descărcarea aceasta de furie, Tête Rouge rămase cu gura căscată şi se uita lung şi amuţit de mirare la celălalt. Până la urmă îşi regăsi graiul şi protestă, afirmând că e învinuit pe nedrept şi că nu poate înţelege ce anume l-a

făcut pe domnu' Deslauriers să-şi iasă cu totul din fir şi să folosească la adresa lui cuvinte atât de puţin potrivite cu un gentleman. Numai că furtuna vorbelor grele ale lui Deslauriers continua cu asemenea furie încât nu se mai putea auzi altceva. Tête Rouge avea un avantaj evident asupra lui Delauriers prin aceea că vorbea mai bine englezeşte; acesta din urmă, după ce mai bodogăni şi se mai strâmbă o vreme, găsi că nu mai are la îndemână cuvinte potrivite să-şi exprime indignarea. Sări în picioare şi plecă de acolo, după ce mai scuipă printre dinţi un *sacré enfant de garce!*, un titlu de onoare canadian care de obicei îşi spore prestigiul, atunci când era întovărăşit de plesnete de bici pe spinările catârilor sau cailor îndărătnici.

În dimineaţa următoare văzurăm un bizon bătrân escortându-şi pe prerie bivoliţa şi doi viţei mici Imediat în urma lor veneau patru sau cinci lupi mari şi albi strecurându-se pe furiş prin iarba înaltă a pajiştei pândind clipa când vreunul dintre nevârstnici avea să rămână în urma părinţilor. Bizonul cel bătrân îşi făcea treaba cu multă luare-aminte şi din vreme în vreme se mai întorcea către ei, ca să-i ţină la distanţă pe bandiţi porniţi după pradă.

În timp ce ne apropiam de locul unde aveam să facem popas pentru prânz, văzurăm pe buza unei râpe înalte cinci sau şase bizoni. M-am dus în trap până la locul unde aveam de gând să ne oprim, am luat şaua şi am trântit-o pe jos şi calului i-am dat drumul să pască. Am făcut un ocol pe după o ridicătură şi am ajuns fără să fiu văzut la poalele râpei, apoi m-am căţărat pe coasta ei abruptă. Ajungând la buza râpei, mă pregătii să trag în bizonul aflat pe întinderea plată de deasupra, la nici cinci yarzi depărtare. Sticlirea razelor soarelui pe

ţeava puştii ridicată deasupra le atrase atenţia şi atunci se întoarseră în loc şi o luară la fugă. Oricât de aproape erau, n-aş fi izbutit în nici un caz să ucid vreunul din poziţia în care mă aflam; ieşii deci din râpă şi mă luai după ei pe întinderea stearpă şi plată. Era un loc foarte accidentat şi mâncat de ape; se vedea şi o văiugă nisipoasă, săpată pe acolo de şuvoaie mărginită de altele mai mici care dădeau în ea, ca nişte afluenţi. Bizonii se împrăştiaseră şi pe cei mai mulţi îi pierdui repede din ochi, căci goneau prin tot soiul de despicături nisipoase; nu mai zăream decât un bizon şi o bivoliţă. O vreme alergară pe marginea văiugii mari, apărând şi dispărând după cum coborau în vreo râpă şi apoi din nou ieşeau de acolo. În cele din urmă începură să gonească pe preria deschisă, o câmpie aproape complet netedă şi lipsită de orice urmă de vegetaţie, căci până şi cel mai mărunt firişor de iarbă se uscase şi se scorojise sub arşiţa soarelui. Din timp în timp bizonul se mai oprea şi se întorcea cu faţa spre mine; ori de câte ori făcea aşa, mă trânteam la pământ şi stăteam nemişcat. În felul acesta i-am urmărit vreo două mile, până când în cele din urmă auzii în faţa mea un muget gros şi puternic. O clipă mai târziu dădui cu ochii de o cireadă de vreo sută de bizoni ce-mi fuseseră ascunşi vederii de o mică ridicătură a preriei.

Fugarii alergară înspre cireadă. Dar în loc să se amestece în ea, cum mă aşteptasem, îi văzui că trec prin mijloc şi îşi continuă fuga. Atunci mă lăsai păgubaş de urmărire, mă târâi până la o bătaie de puşcă de bizoni şi mă aşezai jos să văd ce au să facă. Prezenţa mea nu-i tulbura câtuşi de puţin. Nu păşteau, fiindcă n-aveau ce să pască; s-ar fi zis că îşi aleseseră locul acela uscat, scorojit şi sterp ca teren de joacă. Unii se tăvăleau

ridicând nori de praf; alţii mugeau aspru din fundul gâtlejului şi se împungeau în joacă alăturându-şi capetele imense, în vreme ce mulţi stăteau înţepeniţi pe loc de parcă ar fi fost stane de piatră. În afară de coamele monstruoase şi încâlcite, aproape cenuşii la culoare, nu mai aveau păr; blana veche o lepădaseră în primăvară şi cea nouă încă nu le crescuse. Uneori, câte un taur bătrân se apropia de mine şi mă privea cu căutătura lor încruntată şi prostească; pe urmă se întorcea şi dădea cu capul în tovarăşul lui cel mai apropiat; după care se lăsa pe pământ şi se tăvălea bătând aerul cu copitele. Când se sătura de asemenea joacă, îşi sălta în sus capul şi greabănul, şi sprijinit în picioarele de dinainte, se uita fix la mine, pe jumătate orbit de coamă şi murdar de nămol pe bot; pe urmă se ridica pe toate patru picioarele, îşi scutura trupul plin de praf, se întorcea pe jumătate şi rămânea aşa pe loc, cu barba atingând pământul, într-o atitudine de adâncă meditaţie, de parcă s-ar fi gândit cât de copilăreşte se purtase. „Eşti prea urât ca să trăieşti", îmi zisei în sinea mea; ochii asupra celui mai urât şi apoi împuşcai trei la rând. Ceilalţi nu se pierdură deloc cu firea; îşi vedeau mai departe de mugit, de împuns şi de tăvălit, la fel ca înainte. Henry Chatillon ne avertizase totdeauna în chip foarte serios că atunci când ne aflăm în preajma unui bizon rănit să stăm absolut nemişcaţi, fiindcă orice mişcare îl poate îmboldi să treacă la atac; aşa că am rămas aşezat pe pământ, mi-am încărcat puşca şi am tras făcând cât mai puţine mişcări cu putinţă. Pe când mă îndeletniceam eu cu cele arătate, un nou spectator îşi făcu apariţia: o antilopă gingaşă veni în goană şi se opri la cincizeci de yarzi de mine; rămase nemişcată, cu gâtul ei subţire frumos arcuit, cornitele date pe spate şi

ochii negri şi imenşi îndreptând spre mine priviri pline de curiozitate. Alături de monştrii păroşi şi dizgraţioşi din faţa mea, apariţia asta părea o fată tânără, gingaşă şi drăguţă într-o vizuină de tâlhari sau în ascunzătoarea unor piraţi bărboşi. Bizonii mi se păreau acum mai urâţi ca niciodată. „Hai, că vă mai vin de hac unuia dintre voi" mă gândii eu căutând în pungă o capsă. Nu mai aveam nici una. Puşca mea cea bună devenise la fel de inutilă ca o bucată de fier vechi. Unul dintre bizonii răniţi încă nu căzuse şi atunci mai aşteptai o vreme, cu nădejdea că foarte curând îl vor părăsi puterile. Tot se mai ţinea tare pe picioare şi se uita încruntat la mine, iar atunci, nemaiţinând seamă de sfatul lui Henry, mă ridicai de jos şi plecai. Mulţi bizoni se întoarseră şi se uitară după mine, dar cel rănit nu se repezi să mă atace. În scurt timp dădui peste o văiugă adâncă şi îngustă, care mi-ar fi putut sluji de adăpost la caz de primejdie; mă întorsei în loc şi aruncai cu o piatră înspre bizoni. Nici nu se sinchisiră. Simţindu-mă oarecum jignit că nu izbutisem să-i sperii, îmi luai pălăria de pe cap şi începui s-o învârtesc prin aer şi să strig cât mă ţinea gura, prefăcându-mă că mă reped spre ei; atunci se adunară grămadă şi o zbughiră la galop, lăsându-şi în urmă morţii şi răniţii. Pe când mă îndreptam către tabără, îl văzui şi pe ultimul supravieţuitor clătinându-se şi căzând din picioare. Viteza cu care mă înapoiai în tabără fu în chip minunat sporită de gândul că indienii Pawnee mişunau pe acolo şi că în cazul când m-aş fi întâlnit cu vreun vrăjmaş, m-aş fi găsit cu desăvârşire lipsit de apărare. Totuşi n-am zărit nici o vietate pe întinsul preriei, în afară de câţiva bizoni ca vai de ei aburcându-se greoi pe colinele nisipoase din jurul

văiugii. Când ajunsei la tabără, îi găsii pe ceilalți aproape gata pentru etapa de după-amiază.

În seara aceea am așezat tabăra foarte aproape de malul râului. Pe la miezul nopții, în timp ce toți dormeam întinși pe pământ, cel aflat chiar lângă mine mă bătu pe umăr și totodată îmi făcu semn să nu cumva să mă mișc. Cerul era luminos și spuzit de stele. Deschisei ochii, mă răsucii domol în loc și atunci văzui un lup alb cât toate zilele dând tiptil târcoale tăciunilor rămași de la focul nostru și cu nasul aproape lipit de pământ. Îmi trăsei mâna de sub pătură și scosei învelitoarea de pe pușca pe care o păstram totdeauna la îndemână; mișcările acestea îl speriară pe lup, și atunci porni în salturi prelungi, fugind din tabără. Sării în picioare și trăsei după el când ajunsese la vreo treizeci de yarzi depărtare: sunetul melancolic și prelung al detunăturii se revărsă în depărtări și făcu să tremure văzduhul nopții. La auzul împușcăturii ce spărsese pe neașteptate liniștea, toți ceilalți săriră și ei din culcușuri.

– L-ai nimerit, spuse unul.

– Nu, nu l-am nimerit, răspunsei eu. Uite-l cum aleargă pe malul apei.

– Atunci înseamnă că au fost doi. Nu-l vezi pe ăla de colo doborât la pământ?

Ne-am îndreptat înspre pata cu pricina, dar în locul unui lup alb doborât, dădurăm peste o căpățână de bizon uscată. Greșisem ținta, dar mult mai rău era că încălcasem în chip grosolan una dintre cele mai de seamă legi ale preriei. Când te afli într-o regiune primejdioasă, e o nesocotință cât se poate de mare să tragi cu pușca după ce s-a așezat tabără, pentru ca nu cumva detunătura să ajungă la urechile indienilor.

A doua zi dimineaţă puserăm şeile pe cai şi până şi cei mai codaşi îşi aprinseseră pipele cu tăciunii ce încă mai mocneau în vatra focului. Splendoarea zilei ne făcea pe toţi să fim mai vioi. Până şi Ellis îşi mai venise în fire şi din când în când spunea şi el câte ceva în timp ce ne vedeam de drum, iar Jim Gurney istorisi poveşti nesfârşite de pe vremea când navigase el sub pavilionul Statelor Unite. Bizoni se zăreau din belşug, şi în cele din urmă o cireadă mare se arătă gonind pe coastele colinelor din stânga noastră.

– Unui asemenea noroc nu-i putem da cu piciorul, râse Shaw.

Ne îndemnarăm caii folosind cu stăruinţă bicele şi pornirăm în goană pe urmele lor. Cu fiecare ţeavă a puştii, Shaw răpuse câte unul. Eu izbutii să-mi desprind un singur taur din cireadă şi să-l împuşc. Glonţul mărunt al pistolului tras de prea departe nu-şi vădi deîndată efectele, şi bizonul îşi continuă goana, nici câtuşi de puţin stânjenit. De mai multe ori încercai să mă slujesc şi de celălalt pistol! Ridicai la loc cocoşul de trei sau patru ori, şi de fiecare dată nu luă foc, fiindcă se înfundase canalul de contact. Îl vârâi atunci pe acesta îndărăt în toc şi începui să-l încarc din nou pe cel dintâi, continuând să gonesc în galop întins alături de bizon. Tocmai în vremea asta bizonul ajunse la disperare. Spume îi zburau de pe fălci şi limba îi atârna din gură. Până s-apuc eu să încarc pistolul, se întoarse împotriva mea şi îşi continuă atacul cu toată furia. Nu-mi rămânea de ales decât să fug ori să mă las omorât. Mă hotărâi pentru fugă iar bizonul, cu coama zbârlită ca peria, mă urmărea îndeaproape. Izbutii în fine să încarc pistolul şi uitându-mă în urmă îi văzui capul la vreo cinci-şase yarzi în urma cozii calului. Dacă trăgeam atunci,

însemna că n-am făcut nici o ispravă, fiindcă glonțul avea să se turtească în fruntea de nepătruns a bizonului și atâta tot. Aplecându-mă către stânga, am smucit și calul în aceeași parte cât de în scurt era cu putință la asemenea iuțeală. Bizonul goni orbește mai departe și din pricina vitezei și a greutății trupului său nu se putu întoarce tot atât de repede ca mine. Când m-am uitat la el, i-am văzut gâtul și greabănul descoperite la vedere; atunci, întorcându-mă puțin în șa, am tras pieziș în locul unde se aflau măruntaiele sale cele mai gingașe. Bizonul își conteni alergarea și nu peste mult timp se prăbuși la pământ. Un turist englez ar spune că o asemenea situație e una nespus de primejdioasă; n-ar avea dreptate; bizonul niciodată nu continuă prea multă vreme o astfel de cursă, și un cal ar trebui să fie cu adevărat chiar bun de nimic dacă n-ar fi în stare să-l întreacă în iuțeală vreme de două sau trei minute.

Ne găseam atunci într-o regiune pe unde până și cel mai mic strop de prevedere ne-ar fi obligat să fim cât se poate de precauți. Stăteam de strajă în timpul nopții, fiecare la rândul său; nimeni dintre noi nu adormea vreodată fără să-și pună pușca alături de culcuș ori chiar să și-o ia cu el sub pătură. Într-o dimineață, urmele unei mari tabere de indieni Comanche ne făcură să fim încă și mai grijulii. Din fericire pentru noi, însă, tabăra fusese părăsită de aproape o săptămână. În seara următoare dădurăm peste resturile unui foc stins de foarte curând, ceea ce ne puse și mai mult pe gânduri. Așa ajunserăm și la Ascunzători, loc cu faimă de cea mai mare primejdie; dealtminteri și înfățișarea peisajului din preajma lor părea amenințătoare, fiind alcătuită numai din coline nisipoase pretutindeni crestate de văi și prăpăstii adânci. Aici dădurăm și peste mormântul

lui Swan, ucis chiar pe locul acela, probabil de indieni Pawnee, cu două sau trei săptămâni mai înainte. Rămăşiţele lui pământeşti, în repetate rânduri profanate de indieni şi de lupi, fuseseră în cele din urmă lăsate să se odihnească în pace şi fără tulburare în lăcaşul lor de veci de pe sălbatica întindere a preriei.

De-a lungul mai multor zile ne întâlnirăm cu cete răzleţe din regimentul lui Price. Adeseori caii scăpau noaptea din taberele acestora. Într-o după-amiază, culeserăm trei dintre răzleţiţii aştia, pe care îi găsisem păscând fără grijă pe malurile râului. După ce făcuserăm tabără în seara aceleaşi zile, Jim Gurney ne aduse vestea că se mai zăreau şi alţi asemenea răzleţiţi. Se făcuse aproape întuneric şi o burniţă rece începuse să se cearnă; am pornit însă cu toţii la treabă şi după o vânătoare de un ceas izbutirăm să prindem şi să aducem în tabără nouă cai. Unul dintre aceştia purta încă pe el şaua şi frâul; pistoalele stăteau atârnate la oblânc şi carabina rămăsese înfiptă în tocul ei pe partea dreaptă a şeii, iar pătura era înfăşurată şi legată la spate. Dimineaţa, când pornirăm din nou la drum, convoiul nostru de călăreţi arăta cu mult mai impozant decât oricând. Am mers întins până pe la amiază când, la mare distanţă în urma noastră, zărirăm pe linia zării trei călăreţi. Mergând mereu la galop, călăreţii aceia ne ajunseră curând din urmă şi ne cerură să le dăm îndată toţi caii, întrucât ar fi fost ai lor şi ai altora din acelaşi grup. Bineînţeles că i-am înapoiat numaidecât, spre marele necaz al lui Ellis şi al lui Jim Gurney.

Caii noştri dădeau acum vădite semne de osteneală, şi am hotărât ca vreme de o jumătate de zi să-i lăsăm să se odihnească. La amiază ne oprirăm pe un loc bogat în iarbă, de pe marginea râului. După prânz, Shaw şi

Henry porniră la vânătoare; şi în vreme ce ceilalţi se învârteau prin tabără, eu mă întinsei la umbra căruţei cu gând să citesc o vreme. Dar când îmi ridicai privirile, văzui un bizon păscând singuratic pe prerie la mai bine de o milă distanţă, şi-atunci îmi luai puşca şi plecai într-acolo. După ce m-am apropiat, mă târâi pe pământ până ajunsei la vreo sută de yarzi de el, apoi mă aşezai pe iarbă şi aşteptai să se întoarcă într-o poziţie bună pentru mine, ca să-i pot trimite glonţul ucigaş.

Era un veteran posac şi bătrân. Sfârşise cu dragostele şi luptele din sezonul acela, iar acum, sleit de puteri şi sătul de războaie, se răzleţise de cireadă şi plecase să pască de unul singur şi să-şi mai întremeze puterile. Se vedea cât de colo că e mort de slab: coama îi era toată numai zdrenţe; pielea nu mai avea pic de păr pe ea şi arăta solzoasă, zbârcită ca pielea de elefant şi acoperită cu pete de nămol uscat de prin locurile pe unde se tăvălise. La fiece mişcare i se vedeau toate coastele. Era aidoma cu un tâlhar bătrân şi încărunţit de o viaţă întreagă bălăcită în sânge şi nelegiuiri, şi care, sihăstrit acum în neagra lui mizantropie, arunca lumii priviri duşmănoase. La apropierea mea, bătrâna sălbăticiune înălţă capul şi se uită la mine cu ochi injectaţi de furie; apoi îşi văzu din nou de păscut, cu un aer de dispreţuitoare şi totală indiferenţă. Dar peste câteva clipe, ca şi cum şi-ar fi revenit deodată în fire, săltă capul în sus, privi iute în jur, şi spre marea mea uimire porni în trap grăbit drept către mine. Simţeam o cumplită dorinţă de a mă ridica de jos şi a o rupe la fugă, dar asta ar fi însemnat să înfrunt o mare primejdie. Rămăsei deci pe loc şi, pe când el tot înainta, ţintii partea cea mai subţire a căpăţânii, drept deasupra botului, cu nădejdea că o astfel de împuşcătură îl va face să se întoarcă.

După ce străbătu mai bine de trei sferturi din distanţa ce ne despărţise şi tocmai eram gata să trag, cu multă bucurie îl văzui că se opreşte scurt în loc. Îi puteam acum cerceta pe îndelete înfăţişarea; fruntea întreagă îi era acoperită de o masă uriaşă de păr aspru şi încâlcit, care atârna atât de jos, încât nu mai lăsa să se vadă decât picioarele de dinainte; coarnele scurte şi groase aveau vârfurile rupte şi erau sparte până la rădăcină de pe urma cine ştie câtor lupte, iar pe bot şi pe frunte avea câteva cicatrice albe, care îi dădeau o înfăţişare de fantasmă fioroasă. Mie mi se păru că un întreg sfert de ceas rămâne acolo neclintit şi se uită la mine prin şuviţele încâlcite ale coamei. În ce mă priveşte, stăteam şi eu la fel de împietrit şi îl priveam tot atât de încruntat. Aş fi fost tare dornic să cad cu el la înţelegere. „Prietene, ziceam în gândul meu, dacă tu mă laşi în pace, te las şi eu pe tine". În cele din urmă păru că se leapădă de orice intenţii duşmănoase. Foarte încet dar cu hotărâre, începu să se întoarcă în loc; încet-încet îmi arătă întreaga parte stângă a trupului, toată acoperită cu pete de nămol uscat. Era o priveliştе prea ispititoare. Am dat uitării intenţiile mele cele cuminţi şi am tras; la distanţa asta şi un pistol ar fi fost de ajuns. Taurul cel bătrân se răsuci ca sfârleaza şi porni în galop peste prerie. Goni o distanţă bună şi chiar urcă un deal destul de mare până să cadă jos şi să-şi dea suflarea. După ce am mai împuşcat încă unul printre dealuri, m-am întors la tabără.

În ziua de paisprezece septembrie, la prânz, se arătă o foarte mare caravană de la Santa Fé. Câmpia se umpluse de şirurile lungi ale căruţelor cu coviltire albe şi de căruţe negre, mai mici, în care dorm şi călătoresc neguţătorii, de cârdurile mari de cai şi catâri, de călăreţi şi pedeştri. Cu toţii se opriră lângă tabăra noastră, pe

pajiște. Biata noastră căruță și mâna aceea de oameni care eram noi parcă nici nu mai puteau fi luate în seamă, alături de tabăra lor întinsă cu furnicarul de oameni dinăuntrul ei. Tête Rouge se duse neîntârziat să le facă o vizită și nu peste mult timp se întoarse cu o jumătate de duzină de pesmeți într-o mână și o sticlă de rachiu în cealaltă. Bineînțeles, îl întrebai de unde le are.

– Ei, răspunse Tête Rouge, păi îi cunosc pe unii dintre negustătorii ăștia. Și doctorul Dobbs e printre ei.

– Cine mai e și doctorul Dobbs ăsta?

– Un doctor de-al nostru, de la Saint Louis, îmi răspunse Tête Rouge.

În ultimele două zile suferisem din nou un atac al aceleiași boli care în munți mă făcuse să-mi pierd atât de mult puterile; și de data asta durerile și slăbiciunea mă chinuiau la fel de rău. Răspunzând la întrebările mele, Tête Rouge îmi spuse că doctorul Dobbs era un medic de mâna întâi. Fără să cred măcar o iotă din ce spunea el, mă hotărâi să mă arăt acestui minunat practician lăudat de Tête Rouge. Când ajunsei în tabăra cealaltă, îl găsii dormind buștean sub o căruță. Propria lui înfățișare nu putea constitui în nici un fel vreo dovadă privitoare la iscusința sa profesională, căci trecuseră cinci luni de când nu mai pusesem ochii pe un chip atât de cadaveric. Pălăria îi căzuse din cap și părul gălbui îi era în grozavă neorânduială; un braț îi ținea loc de pernă; pantalonii i se ridicaseră până aproape de genunchi și era tot acoperit cu o mulțime de firișoare de iarbă și paie pe care se răsucise în somnul său nu prea comod. Pe aproape se afla un mexican și îi făcu semn să-l zgâlțâie pe doctor. Învățatul Dobbs sări numaidecât în sus, se ridică în capul oaselor, se frecă la ochi și privi nedumerit în jurul său. Îi spusei cât de rău îmi pare că

sunt nevoit să-l deranjez, şi că vreau să-i cer un sfat de specialitate.

– Organismul dumitale, domnule, se află în stare de suferinţă, îmi spuse Dobbs foarte grav, după o scurtă cercetare.

Îl întrebai de ce anume suferinţă ar putea fi vorba.

– Fără îndoială că este vorba de o stare proastă a ficatului, îmi răspunse slujitorul lui Esculap. Lasă că îţi fac eu o reţetă.

Se duse la o căruţă cu coviltir şi se căţără înăuntru; câteva clipe nu i-am mai zărit decât cizmele. Până la urmă ieşi cu o cutie scoasă din cine ştie ce cotlon întunecat al căruţei, deschise cutia şi îmi înmână un pachetel de hârtie:

– Ce-i asta? întrebai eu.

– Calomel, răspunse doctorul.

În situaţia mea de atunci aş fi fost în stare să înghit aproape orice. Nu era prea mult, ca să-mi poată face vreun rău deosebit, şi n-ar fi fost cu neputinţă să-mi mai aline suferinţele; aşa că în tabăra din seara aceea am luat otravă în loc de cină.

Tabăra merită luată în seamă. Neguţătorii ne sfătuiră stăruitor să nu mergem mai departe pe şleaul principal de pe malul râului, dacă – după vorba unuia dintre ei – nu vreţi cumva să vă treziţi cu beregăţile crestate!" În locul acela râul face un cot, şi un şleau mult mai puţin umblat, cunoscut sub numele de „Calea de pe plai", duce direct peste prerie, din culme în culme, pe o întindere de şaizeci sau şaptezeci de mile.

Pe şleaul ăsta am apucat-o noi, iar după ce am mers vreo şapte-opt mile am dat peste un pârâiaş şi acolo am aşezat tabără. Nu alesesem locul după matură gândire ori cu pricepere militărească. Apa curgea printr-o

adâncitură mare, străjuită de râpe înalte şi abrupte; pe fundul bogat în iarbă al acelei adâncituri ne priponirăm caii, în timp ce noi aşezarăm tabăra chiar deasupra, pe preria întinsă şi golaşă. Era o poziţie minunată pentru oricine ar fi avut de gând fie să ne atace pe noi, fie să ne ia caii. După ce se lăsă întunericul şi Tête Rouge încă mai zăbovea la cină, îl văzurăm că se uită cu o mutră amuţită de spaimă şi arată spre ceva din spatele lui Henry, care stătea chiar în faţa lui. La oarecare distanţă, în întuneric apăru o arătare mătăhăloasă şi neagră ce se clătina la stânga şi la dreapta în timp ce înainta neabătut către noi. Pe jumătate enervat şi pe jumătate amuzat, Henry sări în picioare, întinse braţele în lături şi începu să strige cât îl ţinea gura. Invadatorul era un taur bătrân care, cu prostia de pomină a spiţei sale venea de-a dreptul peste tabără. Ne-a costat multe strigăte şi multe fluturări de pălării până a-l putea încredinţa întâi că e mai bine să se oprească, şi pe urmă să se retragă în mare grabă.

Luna plină strălucea cu putere; cum însă nori negri se alungau cu grăbire prin faţa ei, ne aflam când în lumină, când în adâncă întunecime. Mai înspre toiul nopţii se abătu asupra noastră o furtună dezlănţuită cu atâta furie, încât cortul ar fi fost luat cu totul, dacă n-am fi aşezat căruţa acolo unde trebuia, ca să stea în calea vijeliei. După o vreme, furtuna se transformă în ploaie aşezată. Stătui treaz aproape toată noaptea, ascultând răpăitul monoton de pe pânza cortului. Apa, care pătrundea în cort şi picura de pe fiecare lucruşor dinăuntru, nu ne îmbunătăţea în nici un caz situaţia. Pe la ceasurile douăsprezece, Shaw ieşi din cort ca să stea de strajă în bătaia ploii şi sub apăsarea întunericului. Munroe îi ţinea tovărăşie. După vreo două ceasuri,

Shaw intră tiptil înăuntru, îl trezi pe Henry şi îi spuse în şoaptă grăbită să vină până afară.

– Ce s-a întâmplat? întrebai eu.

– Indieni, cred, şopti Shaw. Dar stai liniştit; dacă se întâmplă ceva o să te chemăm.

Ieşiră afară împreună şi el şi Henry. Am scos îmbrăcămintea de pe puşcă, i-am pus o capsă nouă, iar pe urmă, chinuit de dureri, m-am întins din nou. Peste vreo cinci minute, Shaw se întoarse.

– Nu-i nimic, e-n regulă, îmi spuse şi fără întârziere se întinse la loc, să-şi continue somnul.

Acum rămăsese Henry să facă de strajă în locul lui. A doua zi dimineaţă, Shaw îmi spuse cu amănuntul ce anume se întâmplase. Ochiul de vultur al lui Munroe descoperise pe fundul adânciturii nişte umbre negre strecurându-se printre cai, asemenea unor oameni care ar umbla în patru labe. Târându-se pe burtă, el şi cu Shaw ajunseseră până pe buza râpei şi privind de acolo, curând se încredinţară că umbrele acelea întunecate nu erau altceva decât indieni. Shaw se retrăsese tiptil ca să-l trezească pe Henry şi tustrei stătuseră întinşi pe burtă şi se uitaseră în vale. Ochii lui Henry erau unii dintre cei mai ageri de pe tot întinsul preriei. Nu trecu mult şi îşi dădu seama cine erau de fapt nechemaţii aceia; nimic altceva decât lupi care se furişau printre cai.

Oricât ar părea de ciudat, atunci când sunt priponiţi în preajma unei tabere, caii nu se sperie decât rareori de lupii de pe prerie. Lupii înşişi par a nu avea alt gând în afara aceluia de a roade funiile din piele de bizon cu care sunt legaţi caii. De mai multe ori în cursul călătoriei aceşti musafiri nocturni mi-au tăiat în două funia calului.

XXVII. AŞEZĂRILE STATORNICE

În ziua următoare am avut de îndurat o arşiţă cumplită şi am mers de dimineaţă până în noapte fără să zărim baremi un singur copac, vreun tufiş ori vreun strop de apă. Caii şi catârii sufereau mult mai amarnic decât noi, dar la apropierea asfinţitului începură să ciulească urechile şi să grăbească pasul. Apa nu se mai afla departe. Când ajunserăm la coborâşul în valea largă şi puţin adâncă pe fundul căreia o puteam găsi, ni se arătă o privelişte cu totul neaşteptată. Apa sticlea prin mijlocul văii şi pe malurile ei se înălţa mulţime mare de corturi, iar pe pajiştile din preajmă păşteau sute de vite. Cete de ostaşi, călăreţi şi pedeştri, dimpreună cu lungi convoaie de căruţe cu bărbaţi, femei şi copii mişunau pe înălţimea de dincolo de apă şi coborau panta largă din faţa noastră. Era vorba de batalionul de mormoni angajat în slujba guvernului, dimpreună cu un mare număr de voluntari din Missouri. Mormonii urmau să-şi primească plata abia în California şi li se îngăduise să-şi ia cu ei familiile şi avutul. Mulţimea asta de fanatici aflaţi sub arme, pe jumătate militari şi pe jumătate cum nu se poate mai paşnici şi cu purtări din vremuri de demult, porniţi cu neveste şi copii, cu cătel şi purcel să întemeieze, după câte s-ar fi zis, o împărăţie mormonă în California, înfăţişa o privelişte

într-adevăr uluitoare. În orice caz, nouă vederea lor ne-a pricinuit mai multă uimire decât bucurie. Ca să putem găsi un loc liber unde să aşezăm tabără, a trebuit să mai mergem încă un sfert de milă în susul râului, şi chiar aici am fost repede năpădiţi de un roi de mormoni şi missourieni. Ofiţerul pus de guvernul Statelor Unite în fruntea acestui întreg alai a venit şi el să ne viziteze şi a rămas o vreme la noi în tabără.

Dimineaţa se lăsase ceaţă. Noi ne sculam totdeauna cu noaptea în cap, dar înainte de-a apuca să fim gata de plecare, ne trezirăm înconjuraţi de larma celor care îndemnau vitele la drum. Când trecurăm pe lângă tabăra lor, zărirăm prin negură cum îşi strângeau în grabă corturile şi începeau alcătuirea convoaielor; de asemenea, prin zarva glasurilor de femei şi copii, răzbăteau din ceaţă răpăitul de tobe ale mormonilor şi glasul limpede al trâmbiţelor.

Din ziua aceea şi până la sfârşitul călătoriei, mereu ne-am întâlnit cu lungi convoaie de căruţe ale statului încărcate cu provizii pentru armată, şi care înaintau în pas de melc către Sante Fé.

Tête Rouge avea o silă de moarte faţă de orice primejdie, dar într-o seară trăi o aventură mai periculoasă decât toate acelea prin care trecuse oricare dintre noi ceilalţi. A doua zi după ce părăsiserăm Calea de pe plai, făcurăm tabără pe marginea râului şi către asfinţitul soarelui zărirăm un şir de căruţe aşezând tabără chiar pe şleau, la vreo trei mile depărtare. Cu toate că noi îi vedeam pe ei foarte lămurit, mica noastră căruţă, după cum se dovedi mai apoi, nu fusese observată de nimeni. De câteva zile, Tête Rouge tânjea amarnic după o duşcă de whisky. Socotind deci că n-ar fi cu cale să scape un asemenea prilej, încălecă pe James, calul lui căpătat de

la voluntari în schimbul catârcei, puse gamela pe umăr şi porni în căutarea licorii celei mult îndrăgite. Trecură câteva ceasuri şi Tête Rouge nu se întoarse. Ne gândeam că s-o fi rătăcit sau poate că vreun indian stingher îi făcuse de petrecanie. Ceilalţi se culcară, iar eu rămăsei de strajă. Târziu în toiul nopţii, un glas tremurător mă salută din întunecime şi curând se arătară Tête Rouge şi James, venind către tabără. Tête Rouge era agitat la culme şi încărcat de veşti importante. Se aşeză pe inima căruţii şi îmi istorisi următoarele:

Când plecase din tabără, zicea el, nu-şi dăduse seama cât e de târziu. La vremea când ajunsese lângă tabăra căruţaşilor, era întuneric de-a binelea; şi zărindu-i pe toţi adunaţi în jurul focurilor dinăuntrul cercului de căruţe, cu puştile alături, se gândise că n-ar fi rău să-şi vestească sosirea, pentru a preveni cine ştie ce neînţelegere supărătoare. Ascuţindu-şi glasul cât îl ţineau puterile, începuse să strige prelungind gutural sunetele: *ahoi! ahoi!* Vestirea asta cu totul neobişnuită avusese drept urmare orice pe lume, în afară de ce se aştepta de la ea. Auzind astfel de strigăte aducătoare de spaimă ţâşnind din hăul întunecimii, căruţaşii îşi închipuiseră că întreg neamul Pawnee tăbărâse peste ei. Cu toţii săriseră în picioare, înfricoşaţi ca de moarte. Fiecare bărbat îşi înşfăcase puşca; unii se adăpostiseră în dosul căruţelor; alţii se aruncaseră întinşi pe burtă şi astfel într-o clipă douăzeci de flinte cu cocoaşele ridicate stătură aţintite asupra înspăimântatului Tête Rouge, care chiar în clipa aceea începea să se ivească din întuneric.

– Uite-i că vin, strigase din toate puterile mai-marele taberei. Foc, foc, trageţi în plin!

– Nu, nu! răcnise Tête Rouge înnebunit de groază. Nu trageţi! Nu trageţi! Sunt de-ai noştri! Prieten! American!

– Prieten eşti, lua-te-ar dracu să te ia, se răstise un glas dinspre căruţe. Atuncea de ce te-apuci să urli cum urlă indienii? Ia fă-te-ncoa să te vedem mai aproape, dacă ai curaj.

– Ţineţi puştile aţintite asupra lui, adăugase mai-marele taberei. S-ar putea să nu fie decât un şiretlic, ia să vedem!

Uluit din cale-afară, Tête Rouge se apropiase întâlnind în faţa ochilor mulţimea ţevilor de puşcă îndreptate asupra lui. Până în cele din urmă izbutise să arate cine anume era, şi missourienii îl primiseră în tabără. De whisky nu făcuse rost; însă dându-se drept greu rănit în război şi în mare lipsă de provizii, căpătase de la ei orez, pesmeţi şi zahăr pe care oamenii le adunaseră contribuind fiecare din propria lui raţie.

A doua zi dimineaţa, la gustare, Tête Rouge ne spuse din nou povestea asta. Nu prea ştiam cât anume să credem din istorisirea lui, deşi punându-i o sumă de întrebări nu izbutisem să găsim nici o meteahnă în tot ce ne spusese. Când trecurăm pe lângă tabăra căruţaşilor, aceştia întăriră în fiecare amănunt relatarea făcută de Tête Rouge.

– N-aş fi vrut să fiu în pielea flăcăului ăla, nici pentru cel mai mare porcoi de bani din Missouri, ne spuse unul dintre ei.

Vreo două-trei zile mai târziu, trăirăm o aventură de alt soi cu un grup de căruţaşi. Henry şi cu mine porniserăm înainte, ca să căutăm ceva vânat. De acum încolo nu prea mai era nădejde să dăm de bizoni, şi tare am fi vrut să găsim unul ca să facem rost de carne proaspătă. Începuseră să se împuţineze atât de mult prin

locurile acelea, încât toată dimineaţa căutarăm zadarnic, însă către prânz, când ne apropiarăm de Cow Creek[1], văzurăm o cireadă mare păscând pe lângă malurile acestuia. Cow Creek e străjuit de crânguri dese dincolo de care nu se mai poate vedea nimic şi curge, cum aveam să ne dăm seama mai târziu, în adâncul unei văi cu maluri înalte. Ne apropiarăm de bizoni luând-o pe fundul unei adâncituri. Când crezurăm că ne aflăm destul de aproape, eu rămăsei la cai, iar Henry se strecură către bizoni. Îl văzui cum îşi găseşte loc potrivit, cum îşi pregăteşte puşca şi încearcă să aleagă vânatul cel mai bun. Părea aproape sigur că o să facem rost de o bivoliţă grasă, când deodată se zări un nor de fum şi se auzi o rafală lungă de împuşcături dinspre albia râului. Vreo douăzeci de missourieni cu picioare cât toate zilele ţâşniră dintre copaci şi porniră în goană pe urmele bizonilor care într-o clipă o rupseră la fugă şi se făcură nevăzuţi. Flăcăii aceştia se strecuraseră pe malurile râului până la o sută de yarzi depărtare de cireadă. Nici nu se putea mai prielnică poziţie de tras. Erau ţintaşi de mâna întâi: trăseseră cu toţii odată, şi totuşi nici un bizon nu căzuse. Adevărul e că vietatea asta are atâta putere de viaţă, încât ţi se cere să-i cunoşti bine anatomia, ca să izbuteşti s-o răpui, şi rareori se întâmplă ca un necunoscător să izbândească de la prima încercare. Nu mic fu necazul dezamăgiţilor missourieni, mai cu seamă când Henry le spuse că dacă ar fi stat liniştiţi, el ar fi împuşcat în zece minute destui bizoni ca să îndestuleze cu carne întreaga lor ceată. Auzind rafala de împuşcături, ai noştri, aflaţi undeva nu prea departe, îşi închipuiră că indienii o trăseseră întru

[1] Pârâul vacii.

binele şi spre folosul nostru. Shaw veni în goana mare să vadă ce anume se întâmplase şi dacă ne mai aflăm printre cei vii.

La Cow Creek dădurăm peste lucruri noi şi binevenite prune şi struguri copţi se aflau din belşug pe acolo. Pe Micul Arkansas, nu mult mai departe, am văzut cel de pe urmă bizon, un taur bătrân şi prăpădit, rătăcind pe prerie trist şi singuratic.

De acum încolo înfăţişarea peisajului începu să fie în fiecare zi alta. Lăsasem în urma noastră marile pustiuri sterpe sărăcăcios acoperite doar cu smocuri de iarba-bizonului, cu verdele lor palid şi firele scurte şi ofilite. Câmpiile din faţa noastră erau acum acoperite cu covoare bogate de iarbă spuzită de flori. În loc de bizoni, aveam în jur mulţime de găinuşi de prerie, din care puneam la traistă cu zecile fără să ne abatem din drum. Peste trei sau patru zile zărirăm înaintea noastră pădurile şi pajiştile de pe Council Grove[1]. Trecând pe sub arcadele răsunătoare ale acelor minunate păduri, trăiam simţăminte parcă niciodată până atunci cunoscute; vedeam în jur frasini, stejari, ulmi, arţari şi tot felul de arbori tiviţi cu uriaşe viţe încărcate de belşugul roadelor roşii. Strigătele cu care ne adresam de departe unul altuia şi din când în când trosnetul vreunei puşti răsunau în liniştea adâncă a pădurii. Dar nu peste multă vreme am ieşit iarăşi, cu părere de rău, la luminişul preriei. Numai o sută şi ceva de mile ne mai despărţeau acum de aşezările statornice de la frontieră. Pe toată întinderea aceasta se afla doar un şir de prerii înverzite, ondulate, cu coline joase şi prelungi, mângâiate de crânguri strânse ca nişte oaze în jurul câte unui izvor,

[1] Crângul sfatului.

sau urmând cursul vreunei ape ce curge pe fundul unei văi roditoare. Acestea sunt preriile poetului şi romancierului. Primejdiile rămăseseră în urma noastră. N-aveam nici o pricină să ne temem de indienii din regiunea aceea, indieni din neamurile Sac şi Fox, Kanza şi Osage. Avusesem un noroc rar întâlnit. Cu toate că vreme de cinci luni călătorisem cu forţe neîndestulătoare prin regiuni pe unde în fiece clipă am fi putut fi prădaţi, nu ni se furase nici un singur cal sau catâr, singura noastră pierdere fiind un catâr bătrân muşcat de un şarpe cu clopoţei. La trei săptămâni după ce ajunseserăm noi pe frontieră, indienii din neamurile Pawnee şi Comanche începură o serie de campanii organizate prin regiunea Arkansasului, omorând oameni şi prădând cai. În următoarele şase luni au atacat orişicare ceată, mare sau mică, întâlnită în cale, fără nici o excepţie.

Am trecut repede pe la Diamond Spring[1], Rock Creek[2], Elder Grove[3] şi încă alte locuri de popas. La Rock Creek întâlnirăm un convoi de căruţe de-ale statului încărcate cu provizii, pus sub comanda unui bătrân împutinat la trup şi ajuns în al şaptezeci şi unulea an al vieţii. Numai vreun demon neastâmpărat al americanilor îl putuse împinge în pustietate şi sălbăticie la o vârstă când s-ar fi cuvenit să stea cuminte la gura sobei cu nepoţeii pe genunchi. Sunt încredinţat că niciodată nu s-a mai întors; în noaptea aceea se plângea de o suferinţă ale cărei urmări chinuitoare chiar pentru un om mai tânăr şi mai voinic le cunoscusem din păcate pe propria mea piele. Fără îndoială că de multă vreme lupii şi-au intonat sub clar de lună corul lor de urlete,

---

[1-3] Izvorul de diamant, Pârâul stâncii, Crângul de soc.

ospătându-se cu firavele rămăşiţe pământeşti ale bietului bătrân.

Nu mult după aceea, dădurăm peste şleaul puţin bătătorit ce ducea către Fort Leavenworth, aflat doar la o zi depărtare. Aici îşi luă Tête Rouge rămas bun de la noi. Se grăbea nevoie mare să ajungă la fort ca să-şi primească plata pentru preţioasele sale servicii aduse armatei. Şi astfel Tête Rouge şi calul său James, după un călduros rămas bun, plecară împreună luând cu ei câte provizii puteau duce, printre care şi o substanţială cantitate de zahăr nerafinat. Într-o seară mohorâtă şi ploioasă, ajunserăm la locul ultimei noastre tabere.

Dimineaţa încălecarăm din nou. Cu toate că ziua dinainte fusese posomorâtă şi plouase mărunt, nu s-a arătat vreodată dimineaţă de toamnă mai strălucitoare decât aceea în care am pornit noi pe ultima părticică de drum către aşezările statornice. Ne găseam acum pe pământurile indienilor aproape civilizaţi din neamul Shawanoe. Ne încântau priveliştile schimbătoare de câmpii mănoase şi crânguri ce începeau să îmbrace culorile toamnei, ca şi casele de bârne ale fermierilor indieni. Fiecare lan şi fiece pajişte vorbea convingător despre nemaipomenita rodnicie a pământului. Porumbul fâşâia în bătaia vântului, copt şi uscat, cu ştiuleţii lucind ca aurul printre pănuşele desfăcute. Bostani galbeni şi imenşi se scăldau în soare printre vrejii şi frunzele cafenii şi scorojite. Păsări de toate felurile zburau zglobii peste garduri, şi toate cele întâlnite în cale ne vesteau că ne apropiem de casă şi de binefacerile civilizaţiei. Curând ni se arătară şi pădurile ce străjuiesc malurile fluviului Missouri şi pătrunserăm în vasta întindere de tufişuri ce le îmbracă marginile. Tot pe acolo trecuserăm şi la plecare, când se arăta primăvara,

însă priveliştea ce ni se înfăţişa se schimbase cu totul. Puieţii de meri pădureţi pe atunci împodobiţi de muguri gingaşi, erau acum greu încărcaţi de fructe roşietice. Iarbă înaltă se ridica pe marginile drumului, prin locurile pe unde în primăvară nu se arătau decât firişoare firave ce-şi săltau capetele din pământul cald şi mustind de umezeală. Curpenii se vedeau peste tot încărcaţi de ciorchini roşii, iar mlăjile zvelte ale răchitelor, pe atunci acoperite de muguri grei şi de mulţimea florilor roşcate, se arătau acum viguroase şi purtau cu uşurinţă mulţimea frunzelor pătate de arămiul toamnei. Pretutindeni vedeam semne de împlinire ori veştejeală prin locurile pe unde înainte nu văzusem decât mugurii vieţii abia începute. Pătrunserăm în pădure, şi pe tot întinsul drumului nostru vedeam petele de lumină ale razelor strecurate printre ramurile tufişurilor mai sărace în frunze. Totuşi, pe amândouă părţile drumului desimea frunzişurilor ne ascundea soarele, deşi din loc în loc razele lui izbuteau să răzbată strecurându-se printre frunzele late a căror verdeaţă devenise transparentă. Veveriţele chiţăiau la noi de prin crengile copacilor; cârduri de pui de potârniche alergau stârnind foşnetul frunzelor căzute şi grangurii, codobaturile şi tot neamul păsăretului săgetau printre ramurile umbroase. Cu bucurie neţărmurită am întâmpinat aceste privelişti şi sunete încărcate de frumuseţe. Oricât de multe şi de atrăgătoare ar fi fost înlesnirile aşezărilor statornice, regretam sălbăticia lăsată în urmă.

În cele din urmă, printre copacii răriţi zărirăm acoperişul unei case de om aşezat. Şi peste puţin timp, treceam prăpăditul pod de bârne dincolo de care ştiam că se află Westportul. Westportul acesta văzuse multe şi de toate, dar nici măcar el nu avusese parte de priveliştea

unui grup de oameni atât de ponosiţi şi de cai în asemenea hal de istovire. Trecurăm prin faţa neuitatei cafenele, a băcăniei lui Boone şi a cârciumii lui Vogel, după care făcurăm popas pe o pajişte din apropiere. N-avurăm parte de răgaz, fiindcă numaidecât se înfăţişară oameni dornici să ne cumpere caii şi harnaşamentul. După ce făcurăm şi treaba asta, tocmirăm o căruţă care să ne ducă până la cheiul de la Kansas. Aici din nou ne-am adăpostit sub acoperământul primitor al vechiului nostru prieten, colonelul Chick, din nou ne-am aşezat pe prag şi iarăşi am privit vârtejurile bătrânului Missouri.

Deslauriers se arătă dimineaţa, dar cu o înfăţişare ciudat de schimbată din pricina unei pălării, a unui surtuc şi a unui brici. Căsuţa lui de bârne se afla prin pădurile din apropiere. S-ar fi zis că se gândise să facă o petrecere în cinstea întoarcerii, iar în legătură cu asta îi ceruse şi sfatul lui Henry Chatillon, ca să afle dacă s-ar fi cuvenit sau nu să-i poftească şi pe *bourgeois*. Henry îi spusese că fără nici o îndoială nu se poate ca noi să-l refuzăm, aşa încât acum venise să facă invitaţia cuvenită, adăugând ca amănunt deosebit de ispititor faptul că Antoine Lajeunesse avea să ne cânte din vioară. I-am spus, bineînţeles că o să venim negreşit, dar sosirea înainte de lăsatul serii a unui vas cu aburi dinspre Fort Leavenworth ne-a împiedicat să luăm parte la sărbătorirea pregătită. Deslauriers se afla însă la debarcader şi aştepta să-şi ia rămas bun de la noi.

– *Adieu, mes bourgeois, adieu, adieu!* ne strigă în clipa când vasul se desprinse de ţărm. Când o să vă mai duceţi din nou înspre *Rocky Montagnes*, merg şi eu cu voi; da, zău că merg!

Asigurările acestea le întări prin ţopăieli, prin fluturări ale pălăriei şi prin zâmbetul care îi întindea gura de la o ureche la cealaltă. Când vaporul coti într-un loc destul de îndepărtat, cel din urmă lucru pe care îl văzurăm a fost tot Deslauriers fluturându-şi pălăria şi ţopăind pe debarcader. De la Munroe şi de la Jim Gurney ne luaserăm rămas bun încă de la Westport, iar Henry Chatillon plecase împreună cu noi pe acelaşi vapor.

Până la Saint Louis am făcut opt zile, din care aproximativ o treime le-am petrecut înţepeniţi în bancurile de nisip. Ne-am întâlnit şi cu alt vapor, „Amelia", încărcat cu o gloată gălăgioasă de voluntari lăsaţi la vatră şi acum puşi de zor pe înjurat, pe băut, pe jucat cărţi şi pe trânteală. În cele din urmă a dat Dumnezeu şi am ajuns şi la debarcaderul plin de lume de la Saint Louis. Îndreptându-ne spre Planters' House[1], am pricinuit îndelungi strădanii pentru căutarea cuferelor noastre găsite într-un târziu tocmai în colţul cel mai ascuns al magaziei. Dimineaţa, prefăcuţi datorită vrăjitoriei croitorului, doar cu greu ne mai puteam recunoaşte unul pe celălalt.

În seara dinaintea plecării, Henry Chatillon ne vizită în camerele noastre de la Planters' House, ca să ne luăm rămas bun. Oricine l-ar fi întâlnit pe străzile din Saint Louis, pentru nimic în lume n-ar fi spus că e un vânător abia întors din Munţii Stâncoşi. Era îmbrăcat într-un foarte curăţel dar simplu costum de stofă neagră; fiindcă deşi de la şaisprezece ani încoace cu greu s-ar fi putut spune că trăise o lună întreagă zi cu zi sub acoperământ făcut de om, era înzestrat cu un bun-gust înnăscut, care totdeauna îl făcea să dea mare atenţie

[1] Casa plantatorilor.

înfăţişării sale exterioare. Silueta lui înaltă şi atletică, dimpreună cu mişcările şi gesturile foarte degajate, se potriveau de minune şi cu îmbrăcămintea cea nouă; iar chipul frumos, deşi înăsprit de nenumărate furtuni, nu făcea în nici un fel notă discordantă cu restul. Ne stătuse într-ajutor cu un devotament şi o hărnicie mai presus de orice laudă. Ne-am despărţit de el cu multă părere de rău; iar dacă cumva emoţia, zugrăvită pe chipul său în vreme ce ne strângeam mâinile nu era înşelătoare, simţămintele lui nu erau deloc deosebite de ale noastre. Puşca mea, o piesă excepţională şi pe care era întotdeauna încântat s-o folosească, se afla acum în mâinile lui şi poate că în clipa de faţă glasul ei sonor creşte ecourile prăpăstiilor de prin Munţii Stâncoşi. În dimineaţa următoare am părăsit oraşul şi după două săptămâni de umblat cu trenul, cu diligenţele şi cu vapoarele, am regăsit lucrurile dragi de acasă.

CUPRINS

XIII. În urmărirea indienilor 5
XIV. Satul indienilor Ogillallah 33
XV. Tabăra de vânătoare 59
XVI. Puitorii de capcane 87
XVII. Munţii Black Hills 99
XVIII. Vânătoare în munţi 104
XIX. Trecerea munţilor 119
XX. Călătoria singuratică 138
XXI. Pueblo şi Bent's Fort 162
XXII. Tête Rouge, voluntarul 171
XXIII. Primejdii din partea indienilor 177
XXIV. Vânătoarea 190
XXV. Tabăra de vânătoare 202
XXVI. Pe Arkansas în jos 221
XXVII. Aşezările statornice 242

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026